

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roma Sancta sive Benedicti XIII. Pontificis Maximi &
Eminentissimorum & Reverendissimorum S. R. E.
Cardinalium Viva Virtutum Imago Æri & literis in
perennaturam Virtutum memoriam incisa**

Conlin, Johann Rudolph

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXXVI

VD18 10209328

Cardinales Presbyteri

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72633)

No. VII.

CARDINALES
PRESBYTERI.

GALEAZIUS MARE-
SCOTTUS ROMANUS.

Galeazius tit. S. Laurentii in Lucinâ, Prior Presbyterorum, Cardinalis Marefcottus Romanus natus est anno 1627. Primo Martii, eo equidem die in publicam lucem progenitus, quem olim anni primum Romani voverunt; Scilicet integri sæculi Phoenix futurus, jam ex tunc tempora seligere visus. Quis dubitare queat, quin principem hunc virum, omnibus naturæ dotibus abundè dotatum, integrum pene sæculum institutione summum postea efformarit? integri sæculi historiam quis solidius enarraret, quàm is, qui tanto illo, quo omnia hæc gerebantur tempore supervixit, & suis propemodum oculis cuncta sapientissimè intropexit? noverit ille probè enarrare, se magno Urbis & orbis Romani luctu elata vidisse octo Romanorum Pontificum funera, videlicet Alexandri VII. Chisii An. 1667. Clementis IX. Rospigliosi An. 1669. Clementis X. Altierii An. 1676. Innocentii XI. Odeschalci An. 1689. Alexandri VIII. Ottoboni An. 1691. Innocentii XII. Pignatelli An. 1700. Clementis XI. Albani Anno 1720. Innocentii XIII. de Comitibus An. 1724. Is ipse optimè meminerit, se electionibus pro novis Pontificibus constituendis sexies interfuisse; & ita interfuisse, ut suo Pontifices suffragio non modò diceret, sed Pontifex ab aliis dici virtutum suffragio ipsèmet meruerit. Equidem Innocentium XI. Pontificem unà dixit An. 1676. Alexandrum VIII. An. 1689. Innocentium XII. Ao. 1691. Clementem XI. Ao. 1700. Innocentium XIII. Ao. 1721, & Benedictum idem XIII. nunc gloriosissimè in cathedrâ Petri Sedentem Ao. 1724. Quot Eminentissimorum Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium funeribus ipsèmet interfuit, & tumulatos indoluit, quorum meritis in Christianum Orbem vitæ perennitas debebatur? Quot ille bellorum tumultus attonitis oculis hausit? Quot Paces Monasteriensem, Olivensem, Aquisgranensem, Neomagiensem, Risvickiensem, Ultrajectinam & complures alias initas supervixit? quas æternitatem, si pactis fides stetisset, habituras, non nunquam una hora tumulavit. Planè optimè concludam, jubilarem hunc Principem, & integri sæculi Nestorem Sapientissimum plura suis ipsèmet oculis hausisse, quàm alii multi ex magnis licet voluminibus perceperint; quem etiam Saturnum dicerem, in suo Latio per longissimum ævum populis jura dictantem, nisi sæculum ipse penè ferreum vixisset, & perpetuis bellorum motibus concussus; immò aureum vixit, cum profusissima in egentes liberalitate, aureus omnibus esset, nemini ferreum aut inclementem se exhiberet, qui suas preces ad eum deferret. Jamdum sub Clemente X. Pontifice Maximo, qui devixit anno 1678. Apostolicum nuntium in Hispaniâ agebat, ubi in regis Catholici aulâ orthodoxæ fidei incrementa tam strenuè procuravit, ut ex prudentissimâ consiliorum ejus officinâ complura regia mandata in utrumque orbem expedirentur, quibus veræ Religionis (quæ quidem Hispaniæ singularis laus est) abundè prospiceretur; hinc Hispania pro purpurâ eidem impe-

tran-

tranda quæsitissima laudum ejus commemoratione Romanam aulam pulsabat, à quâ tamen regali dignitate hujus viri insignis modestia multum resilliebat; ejus tamen gloria honestamento eo dignior visus est, quò magis ab ambitu remotus videbatur. Et quidni decora purpura in sacros hujus principis humeros deflueret, quem post excessum Innocentii XII. Anno 1700. quinque abhinc Lustris pene pontificem orbis vidit. Ex Hispaniâ post sacram purpuram delatam redux factus, per omnes sacros magistratus & officia perpetuò exercitatus, se talem omnibus præbuit, ut neque Divorum templis integerrimus antistes, nec sacris curiis justus iudex, neque foro præstantissimus caufidicus, neque reis gravis censor, aut supplicibus mitissimus patronus unquam defuerit. Roma semper hunc virum, ceu Sacrationis reipublicæ curis unice natum admirata est, & in amplissimo hoc orbis teatro exposita ejus Sapiencia, cultores ex omnibus nationibus nunquam non adinvenit, Summum juris peritum ita agebat, ut etiam legum apicibus iudex intemeratus adhæresceret; hinc multis gravissimus Cato videbatur, qui nullo personatum respectu jura magistratusque cunctis daret. Religionis studium tam tenaciter ejus animo inhærebat, ut toto commotum pectore omnes senserint, quotiescunque pro exornando ejus cultu maximo viro perorandum erat. Integri penè sæculi homo, sæculo tamen nunquam vixit, sed Deo; cum ita terris inambularet, ut solis astris affixus per totius vitæ decursum videretur; qui certè benefaciendo ita pertransiit, ut centenarius, Phoenix aliorum utilitati se penitus evisceraret; & suos thesauros in manus pauperum unice deportando, præterquam sibi soli, ab omni videlicet luxu quàm longissimè remotus, nemini unquam illiberalis existit. Satis constat, lectos, culcitas, lintea &c. ab eo in pauperum nosocomia, ut eorum necessitatibus subveniret, non semel misericordii dextra fuisse transmissa. Enimverò ob eximias has dotes Clemens X. eum ad purpuram vocaverat. Innocentius XI. sanctus sanctum amplectebatur. Innocentius XII. eum in gravissimis causis consiliarum adhibuit. Clemens XI. virum grandævum eximie coluit. Innocentius XIII. penè centenarium ita venerabatur, ut dubium reliquerit, an paternum magis affectum, an filialem eidem impenderit. Demum Benedictus XIII. eo in ipsum suavissimi amoris affectu fertur, quem coalita quàm longissimè ante inter utrumque summa familiaritas meretur; nam id etiam de Eminentissimo nostro purpurato singulare reperio, quod ceu suum Pollux Castorem, Vincentium Mariam Ursinum unice semper dilexerit, cum eo familiarissimè non nunquam cohabitavit, in arduis consilia cum eo communicavit; & gaudiorum veluti pelago innataverit, cum suum, quem nuncupavit, Ursinum in Cathedram Divi Petri evectum vidit. Idem etiam Eminentissimus Marefcottus, Vincentii Mariæ votis facturus satis Anno 1698. Sacri Ordinis Prædicantium protectoratam lubentissimè suscepit, quem ipse ordinem paterno semper affectu fovebat, non ingrata secum memoriâ reputans, quod orbis labefactus his Atlantibus succollatus aliquando steterit. Nec minus Protectorem Collegii Romani S. Apollinaris agit, unde in totam quaqua versus Germaniam delibatus flos selectissimorum ingeniorum magnopatriæ suæ emolumento plerumque mittitur. Hic verò talis tantisque vir, summis pro Christianâ republicâ exantlatis laboribus, & declivi senio fractus Ao. 1713. honorificentissimis quibusvis officiis suis receptum cecinit, cum Carolo V. Augustissimo illo Justiniani cœnobii incola sic secum concludendo: oportere inter vitæ negotia & mortis diem spatium aliquod intercedere; nec tamen virtutibus unquam ferias indixit, sed grandem in imbecillo corpore animam circumfert, atque suas, à terris veluti avocatus, cœlo cogitationes unice transmittit. Audivimus, quòd is Ao. 1716. non modicam pecuniæ summam in bellum turcicum impenderit, ut hoc belli nervo supeditato, non minùs quàm in statariâ miles pugna gloriosus infidelium profligator existeret. Denique ut Sanctam facile dignoscamus Marefcottorum familiam, ex ea prodiit Hyacintha Marefcotta, cujus beneficio factum videtur, ut tandiu Eminentissimus noster Purpuratus supervivat; cum enim Anno 1719. gravissimo morbo decumberet, & pene conclamatus haberetur, omnibus ad ultimam luctam sacris munitus, hujus imploratæ patrociniò, sacris etiam reliquiis adhibitis, plenæ Sanitati se restitutum credidit. Dignissimus planè, qui integro sæculo exacto, centenarius Phoenix inter virtutum suarum suaveolenta odoramenta in superas transferendus sedes exhalet.

No. VIII.

PETRVS OTTOBO- NUS VENETUS.

Petrus tit. S. Laurentii in Damaso Cardinalis Ottobonus Venetus Sacrae Romanae Ecclesiae vice-Cancellarius & Summistæ, Archipresbyter Basilicæ Liberrianæ natus est 7. Julii Anno 1667. ex illustrissimâ Venetos inter Ottobonorum familiâ, cujus originem alii ad doctam Paduam, alii ad Illyricum rejiciunt. Verùm qui rem penitiùs attigisse videntur, ex Euboeâ insulâ ortam credunt, ex qua anno 1469. Sub turcicum jugum missâ, opulentissimâ quæque familiæ sedem Venetias transfulerant, hanc è mediis veluti undis enatam urbem tutissimum assylum adversus barbarorum insultus arbitrata. Ergo Ottoboni Græcæ Originis sunt, Græcâ faciendâ oracula fundunt, & intimâ rerum abstrusarum scientiâ philosophantur. Quæ causa fuit, cur illustrissima hæc familia anno 1646 Veneta nobilitatis albo adscriberetur, suo certè accessu venetorum magnificentiam, per orbem decantatam, adauctura; quod ut plurimum factum, cum Alexander VIII. primus ex Ottobonorum familiâ Pontificatum Anno 1689. obtineret, tanti civis gloriâ magna ex parte in patriam, unde Spiritum hauserat, redundante. Nec minus Venetiam Eminentissimus noster purpuratus magnificentiam, domi & foris, quaquaversus incedit, munificentissimus exhibet; planè principum æquè ac vulgi animos amoris nexu sibi concatenatos habet, quòd ad nobilitatis splendorem cuncta sapientissimè disponat, & plebis etiam desideriis laudabilissima liberalitate faciat satis. Cum Alexander VIII. in hoc nepote suo ingenium deprehenderet, maximis quibusvis difficultatibus enodandis non impar (nam legum peritiâ summopere inclarescit) ne sacram Themidem offendere videretur, hunc doctissimum ejus alumnus publicis in aulâ Romanâ negotiis præfecit. Hinc Protonotarium Apostolicum creavit, qui non nisi suæ instrumenta sapientiæ denique conficeret. Anno 1689. non tam sanguinis quàm eximiarum virtutum suarum suffragio ab eodem Alexandro VIII. suas hunc nepotem suum delicias, nec præter meritum nuncupante, sacro purpuratorum collegio adlectus est, compluribus è Sacro hoc Senatorum collegio ultrò Pontifici supplicantibus, ut purpuratum eo sydere coelum augeret. Mox in Sacra Romana Ecclesia procancellarium, & legatum Avenionensem destinatus, ea munia tanta eximiæ prudentiæ, & intemeratæ justitiæ laude administravit, ut Sacra Themidi æquè ac doctæ Palladi, prudentiam & justitiam pulcherrimo foedere jungendo, omninò satisfaceret. In eo etiam doctæ Romæ Summopere admirandus videbatur, quòd bis in mense doctissimis viris, ad se invitatis palatium suum aperiret, non alio fine, quàm ut ex selectissimâ suâ bibliothecâ sapientiæ flores exciperent, & velut in unam corollam transferrent; certè eo veluti altero Apolline præside subtilissimis quæstionibus in medium allatis, summa ingenia exercebantur. Innocentio XII. rebus humanis sublato, in Franciscum Albanum, cujus intimo consortio jam dudum fruebatur, facili scilicet inter doctos coalescente amicitia, prono suffragio ibat, prudentissimâ destinatione sua nevtiquam frustratus; nam

G

hunc

hunc solem elevatum, suaque in astra, unde omnibus luceret, repositum vidit. Sub initium ejus Pontificatus, regendae Musicae in Capellâ Pontificis post excessum Cardinalis Maldachini praeficiebatur. Nec videbatur aptior deligi posse; nam Eminentissimus noster ceu novus cytharædus Apollo ad quamdam coelestis Symphoniae imitationem modulos musicos suavissimè intonari non nunquam fecit, tota urbe Romana ad amoenissimum concentum accurren-; videlicet admiranda hæc suavissima Musicae harmonia, quam compositus affectibus esset, & quam bella symmetriâ magnarum cogitationum capax animus omnia sapientissimè digereret, exhibebat. Nam idè Apollinem vetustas cytharædum finxit, ut symbolum sapientiae fides diceret, quibus ludebat, non ita lusus, nisi sic denique saperet. scilicet: Pulchrior ex lato prodit sapientia vultu; & Eminentissimus noster purpuratus ore semper serenus, & supercilio ad affabilitatem largiter explicato, in lætissimâ animi tam probè compositi pace, nunquam non placidissimè acquiescit. Anno 1709. Episcopatum Cataræ in Illyrico obtinuerat, non minùs pro grege Dei pascendo sollicitus, quam in forensibus Romæ Sanctæ negotiis gnàviter exantlandis indefatigabilis Princeps. Eodem anno Christianissima Gallia Protectorem in aulâ Romanâ agere cœpit; hinc aliqua offensionum nubes huic se cœlo intendebant, cum pragmaticâ apud Venetos sanctione cautum sit, ne quis suorum ad alterius principis ministerium unquam accedat, quâ tamen lege Eminentissimos Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ligari posse negabatur. Deinde Sanctum Protectoratus nomen altius quidpiam videbatur, quam ut generali quapiam Sanctione comprehenderetur. Quidquid ea de re fuerit, in pace Badensi Austriaco æque Jovi ac patriis diis hic Sapientiae Phœbus facilè reconciliabatur. Ut meritis cœlos unâ & terras complecteretur, plurimum sibi laboris anno 1710. dederat, ut Pius V. Pontifex Maximus è Religiosâ Sancti Dominici familiâ, Petrus Avellinus, felix Cantalicensis, & Catharina Bonnoniensis Sanctorum cathalogo adscriberentur. Antecessorum etiam cineres gratissimâ pietate profecutus est, Alexandri VIII. Ottoboni ossa in novum sumptuosissimè à se exstructum mausolæum transferendo: aderant tunc Eminentissimi Purpurati, quotquot Romæ praesentes erant, pene omnes, & novam funebrem pompam Maximus etiam Pontifex Clemens XI. comitabatur, insigne mausolæum, æternum Ottobonorum monumentum futurum, multis admiratus; cui ut ferò pretiosi cineres Eminentissimi nostri Purpurati inferantur, bonorum omnium votorum summa est. Anno 1717. Regium Walliæ Principem magno comitatu invisit, in ejus cultu verè eximius & magnificus; scilicet regium fastigium etiam in illa sorte, quâ patriis regnis fatorum infelicitate exors vivit, reveritus. Nec etiam ex infimâ plebe ab hac clementiæ arâ quisquam unquam repulsum se vidit; nam ceterâ pacificus, Solâ beneficentiâ cum aliis certat, ita ut subditorum & egentium necessitatibus sublevandis unicè natum crederes: quæ in eo clementia tantopere invaluit, ut etiam in nocuos, quorum vitam servabat, extenderetur; sic anno 1716. misero, ad infame laquei supplicium condemnato, suis precibus vitam à Governatore Ruspolo princeps mitissimus exoravit. Ao. 1720. inevitabilis mortis lex serenissimum ejus parentem Romæ sustulit, cujus corpus Venetias transferri curavit; & ut anima unâ in cœlos ocyus avolaret, piis ejus manibus in adibus Sancti Laurentii in Damaso sapius litavit: in illis ipsis adibus Archiconfraternitas Immaculatae Virginis, insignibus dotata privilegiis floret. Nec modò Eminentissimus noster Purpuratus pro suo in Magnam Matrem studio, intemeratae Virginis cultum magnis per urbem Romanam incrementis promoveret, sed etiam eximium suum Zelum ultra Alpes in nostram Germaniam usque extendit. Sic in monasterio Wessofontano Ordinis Sancti Benedicti dioeceseos Augustanae in superiori Bavariâ Ao. 1711. confraternitas Virginis Immaculatae autoritate Pontificiâ instituta, & cum praedicta Archiconfraternitate Romana in adibus Sancti Laurentii in Damaso incorporata fuit, cujus Eminentissimus noster Purpuratus Protector esse & dici voluit, quæ modò tantis per reliquam etiam Germaniam incrementis succrevit, ut sub Marianis vexillis plusquam centena milia jurati Marianis Honoribus milites numerentur, Boicis Leonibus incomparabili Zelo in capite stantibus. Quidni igitur Eminentissimum Ottobonum verè bonum dicamus! quem certè magnificum, clementem, & in cunctos beneficentissimum Roma experitur; & propalata ad exteros fama talem plenis buccis deprædicat. No!

No. IX.

JOSEPHUS SACRIPANTES NARNIENSIS.

Josephus tit. S. Praxedis Cardinalis Sacripantes Narniensis, Praefectus Sacrae Congregationis de propaganda fide &c. &c. natus est 19. Martii anno 1642. Narnii, ducatus Spoletani oppido, unde Imperatorem Nervam progenitum asserunt, qui ethnica licet Superstitione imbutus, in Christianos benignissimus princeps fuisse perhibetur, utpote qui Divum Joannem Evangelistam ex suo in Insula Patmo exilio, Ephesum redire permisit. Sit hujus Imperatoris gloria magnificum Narnium; certe ei plus splendoris accedit ex ejusmodi partu viri, quem eximia virtus & doctrina penè regium effecit; in quem certè naturæ liberaliter indulgentis genius singulares quascunque dotes tam cumulatè congeffit, ut omnia possidere videatur, quæ magnum virum, qui cœlis vivat, populorum commodis invigilet, efficiant. Jurisprudentiæ eximium Studium tam altâ mente imbibit, ut codices non tam percurrisse, quàm præservido mentis æstu abligurisse videatur; quò quidem irremisso studio id denique adeptum se sensit, ut inter jurisconsultos nostri sæculi maximos habeatur. Immo in eo nullum ante se relinquit, quòd æquâ trutinâ cuncta dispensando, nullius jus unquam læserit; neque etiam eâ, qua est religione, & profus eximiâ sapientiâ lædere potest. Ea causâ fuit, ut hoc illustrissimum sacrae Themidis lumen diu latere neutiquam potuerit. Vidit Roma virum, & audiit eum oracula velutj è tripode fundentem. Mox novum Bartolum ambabus ulnis amplexa est, haud ignara, se denique oceanum esse, ad quem omnes sapientiæ rivi concurrere deberent. In Lusitaniâ nuntium cum ageret, absolutam simul ministri undequaque exacti Personam agebat. Hinc ab Innocentio XII, qui aulam Romanam hoc Themidis lumine adauctum ibat, revocatus est; & ut magis in oculis orbis splenderet, sacro purpuratorum collegio annumerabatur; quâ quidem in re id etiam mirum videri poterat, quòd Austria æquè ac Gallia, licet tunc temporis infestis armis invicem colliderentur, in eò tamen concurrerint, ut meritissimo viro purpuram impetrarent; adeò sagacissimus hic vir, summa prudentia omnia ejus consilia mirificè adgubernante, affectus partes in omnes tam æquabili lance dispensabat, ut rarissima felicitate singulis satisfaceret, nec quemquam inimicum experiretur, qui omnibus amicus esset. Cardinalis factus, summis quibusve negotiis adhibitus est, & in eum veluti Sacrae Reipublicæ Atlantem Pontificum cura non nunquam reclinabat. Apud Clementem XI. summa videlicet ingenia prudentissima æstimatione feligentem, utpote quibus in alto positus feliciùs quàm stellarum influxu orbis rege- retur, summa gratia perpetuò prævaluit; & quidni in amoribus omnium esset, qui indefatigabili curâ orbem complectebatur utrumque. Nam Sacrae Congregationi de propagandâ fide præfectus, in id unice incubuit, ut non modò nostræ Europæ, religionum disensionibus miserè dilaceratæ prospiceret; verùm etiam in Indiam australem æquè ac Occidentalem, nec non in æthiopicæ Affricæ oras viros à virtute & do-

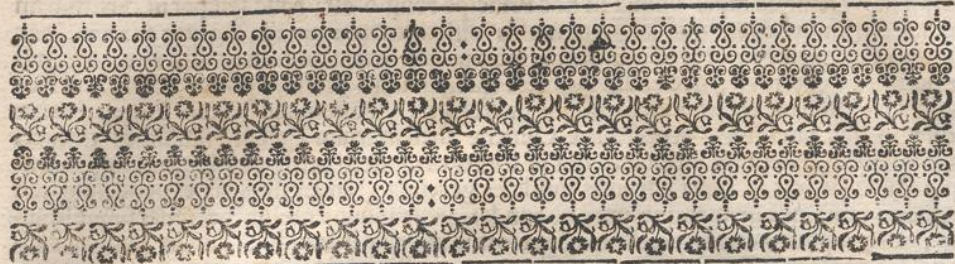
do-

doctrina undequaque probatissimos immitteret, qui everfis idolis Evangelicæ veritatis semen ubique spargerent, & largissimam in vineâ Domini mercedem referrent. Sub eodem Clemente XI. Sanctitatis suæ prodatarium agebat, quo in officio, prout beneficiis quamplurimos sibi conciliavit, ita Sanctitati suæ eos denique ad Ecclesiasticas dignitates & præbendas promovendos proposuit, quos virtus, quos insignia in Ecclesiam merita, quos eximia doctrina commendabat; sic Sacram Rempublicam summo planè beneficio unâ complexus est, quæ nunquam felicius stabit, nisi iis succollantibus, quorum eximia virtus in causa est, ut cunctos juvare velint; & ut possint, doctrina efficit. Ao. 1704. Augustissimam Poloniæ viduam aptissimis ad dolorem leniendum verbis solabatur ob interceptos Jacobum & Constantinum filios, dum ex Silesiâ in Poloniam magnis itineribus properabant; planè cum nullam non virtutum in consortium admittat, tunc verò in eo totus esse videtur, ut in externos quoscumque ita humanus existat, ut humanitatem ipsam, nullis illitam facis, sed sincerissimo prodeuntem affectu exhibere videatur. Ao. 1710. crus Sanctæ Lucie Virginis & Martyris, in Ecclesiâ Narniensi asservatum, Ferraram transferri curavit, ut reliquo corpori, quod in principe ejus loci Ecclesiâ religiosè colitur, iungeretur, idque magis integraret. Eodem anno cum de Comachio oppido ad mare Adriaticum sito Pontificem inter & Imperatorem gravis lis enata fuisset, ipsemet equidem pro eximia suâ in causis forensibus pertractandis peritiâ, ardua causæ momenta aggrediebatur, & doctissimo scripto, quod ex ejus sapientiæ penu excerptum omnes facile agnoscant, causam Pontificiam propugnabat; mansit tunc quidem res indecisâ; verum sub vitæ exitum Innocentii XIII. Imperatorum Maximus pro eximio suo in Apostolicam sedem studio restitutionis spem aliquam exhibebat, nec dubium est, quin Benedicti XIII. laudabilissimis orbis Antistitis decantata virtus rem arduam brevi sit confectura; nec enim inter summa orbis lumina, tanta utrinque mente animata, malè convenire potest, facili videlicet inter terrestres veluti deos coalescente amicitia. Ao. 1712. soluta fornicis compage in Seminario Romano, Eminentissimus Purpuratus superincumbentibus ruinis haud dubiè oppressus fuisset, nisi periculò paulò ante denunciato, penè è faucibus mortis ereptus fuisset, cujus vita orthodoxo orbi erat tam pretiosa. Ao. 1714. Principi Alexandro Sobieskio moribundo unâ cum Eminentissimo Cardinale Paulucio adstiterit, & ad ultimam luctam piè & fortiter obeundam placidissimè exspirantem Principem animavit. Eodem ao. Reverendissimus Frater ejus Hyacinthus Sacripantes Abbas, quem facundia summum dicunt, ad Christianissimi regis admissus alloquium, quam non dispar maximo fratri Germanus esset, eximie sapientiæ aphorismis, quibus sapientissimo regi undequaque satisfaciebat, exhibuit. Ao. 1716. cum magna frumenti caritas in suâ patria esset, pandebantur misericordiæ viscera Eminentissimi nostri purpurati; & cum largo frumento, nec modico pecuniarum subsidio laborantem Narniam sublevaret, pater patriæ à civibus vocabatur, longam vitam & perennaturam felicitatem tam benefico Mœcenati suo apprecantibus. Idem Scotiæ regni Protectorem agit, nec quidquam Zelofissimo Antistiti magis in votis est, quam ut hoc regnum, in gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ reductum, suum denique Protectorem agnoscat & revereatur. Ao. 1720. multum sibi laboris dedit, ut Terræ sanctæ sacra loca, Christi & Divorum trita vestigiis, non modò plenè conservarentur; verum etiam eorum incremento magis magisque prospiceretur, ipso etiam Imperatore in aulâ Constantinopolitanâ per suum plenipotentiarium Comitem Virmontium, pro eximio suo in res cœli studio, in eam curam sedulo incumbente, nec pauca etiam pro Cæsarei in aulâ Ottomanicâ nominis reverentiâ, quam victricia arma expresserant, obtinente. Ao. 1722. Eminentissimus Purpuratus Generali Capitulo interfuit, cum Reverendissimus Pater Casparus Pizzolante Generalis ordinis Divæ virginis de Monte Carmelo Magister nominaretur; Nam religiosus hic ordo eo Protectore, & ipse verè spiritu Eliæ gaudet, qui virtutibus aurigantibus, curru meritorum sublimis ad cœlestes aedes, orbi beneficiorum suorum gratisimam memoriam relinquiturus, serò aliquando avolabit.

LUDOVICUS ANTONIUS DE NOAILLES GALLUS.

Ludovicus Antonius tit. S. Mariæ super Minervam Cardinalis de Noailles Gallus Archiepiscopus Parisiensis natus est Ao. 1651. ex principe Noaliorum familiâ, quæ gentilitiam suam sedem in oppido Noailles Provinciæ Lemoicensis ex antiquissimis retro temporibus obtinet. Ex eâ jamdum Anno 1008 Guintrandus Noalius in clytâ famâ inclaruit. Ejus nepos S. Ludovicum IX. Galliarum regem in Palæstinam secutus est, victriçia Christiani nominis trophæa in terris infidelium erecturus. In sæculo XV. vixit Franciscus Noalius, suo ævo Sapienciæ choragus per Galliam habitus; nam compluribus legationibus Romam, Constantinopolim, nec non ad Anglos & Venetos obitis, ne qua pars orbis esset, quæ Noalios ignoraret, effecit: ne sua etiam apud Parisienses beneficia intermorerentur, vir sapientissimus copiosissimè instructam bibliothecam, & rarissimis manuscriptis in linguâ Gracâ celeberrimam, Sorbonæ reliquit, ut illa sapientiæ lumina ejusmodi literariis thesauris magis magisque ditescerent. Elapso sæculo XVI prodigiosâ bellica virtute inclaruit Annas Noalius, Eminentissimi nostri Purpurati famigeratus parens, qui duodecimum annum vixdum egressus, Martem secutus est, & ea fortitudinis bellicæ specimina edidit, ut meritissimo heroi Præfectura comitatûs Ruscinonensis, & Perpinianum oppidum à Rege committeretur; nec etiam ante arma deposuit, quàm dum vitam, perpetuò sub galeâ actam, annos quinquaginta septem natus, bellicis fractus laboribus Anno 1678 terminaret. Filios post se reliquit Ludovicum Annum Julium primogenitum, patriarum virtutum non minus, ac præfecturarum hæredem: Secundò genitus est Eminentissimus noster Purpuratus Ludovicus Antonius, de quò hic sermo: tertio genitus Jacobus, terrâ marique bellorum archistrategus celeberrimus, idémque in clyti Ordinis Melitensium eques, & ejus nomine ad Ludovicum XIV legatus gloriæ suæ & vitæ terminum invenit Ao. 1712. Quartò genitus Joannes Franciscus superioris Algerniæ Præfectus, Martiâ non minus virtute celeberrimum nomen erat; sed & hoc belli fulmen Gallia extinctum luxit An. 1696. Post eos omnes elatos restabat adhuc natu minimus Joannes Baptista Ludovicus Gasto, Catalauni in Campania Episcopus; verùm & hoc sapientiæ lumen extinctum Ao. 1720 docta Pallas indoluit, & finus madidis oculis Eminentissimus noster Purpuratus aspexit, quem solum ex tot illustrissimæ familiæ suæ syderibus fors reliquum fecit; nam & Princeps soror, quam unicam nactus est, Ludovica Anna, marchioni Lavandino nuptui collocata, inimicâ mortis falce abrepta erat Ao. 1693. Ergo unus omnium instar nobis sit Eminentissimus Cardinalis Ludovicus Antonius; quem equidem pium, rectum, juris ac æqui observantissimum Gallia deprædicat. Duodevigesimum annum vixdum egressus, rarâ apud principes viros in ea saltem ætate felicitate doctoratûs lauream, insignis Theologus adeptus est. Mox anno 1679 Divonæ Cadurcorum Episcopus creabatur, optimus pascendis gregibus pastor visus. Anno 1680 Catalauni in Campania episcopus factus, Franciæ Paribus annumeratum se vidit. Anno 1695 archiepiscopatum Parisiensem, Regis Christianissimi animo in insignem hunc virum ut plurimum propendente adeptus est. Anno 1697 Hymnum Ambresianum in Metropolitanâ Parisiensi ob pacem Riswickiensem inter principes Christianos conclusam, solemniter incantabat Ao. 1698 sacram purpuram à suis æquè virtutibus ac regio favore insigniter commendatus, ab Innocentio XII. obti

obtinuit; mox Sacrum biretum è manibus ipsius regis, qui in eo excolendo totus erat, recepit 22. Julii. Cùm regi pro impetratâ purpurâ gratias acturus in aulam se conferret, rex magnificè testatus est, se ex eo purpurâ honore, quo condecoratus esset, plûs gaudii percipere, quàm ipsèmet, utpote ab omni ambitu alienissimus inde lataretur. Statim postea decanus juridicæ facultatis in celeberrima universitate Parisiensi assumptus est: quem enim digniori suffragio Sacra Themis sibi seligeret quàm principem hunc virum? cui nihil magis unquam solemne fuit, quàm suum cuilibet tribuere, quem juris & æqui tam observantem dicunt, ut solos illos jurisperitos sincerissimo affectu complectatur, quos probitatis fama commendat; contra reliquos cane pejus & angue odio habeat, qui justitiam procrastinando aut malè administrando, lucello turpiter inhiant, qui denique miserorum patronus ipsèmet est, quos ad se recurrentes benignissimè fovet, & paterno plusquam affectu complectitur. Anno 1701 Principi Africano, sacris lustralibus undis abluto sacram Synaxin vir in propaganda religione Zelosissimus distribuit. Anno 1709 cùm gravissima frumenti penuria Galliam urgeret, ad placandam divinam iram, frequentes processiones, in omnem quaquaversus partem sollicitus pastor indixit. Eodem anno ex argentea sua suppellectili, ut regium ararium sublevaret, numos cudi curavit. Anno 1714 in principe Magnæ Virginis ecclesiâ sacram Hostiam deo primùm libavit, simulque solemnem missam, super eadem arâ annuè celebrandam, munificè dotavit. Anno 1715 piis, manibus Ludovici XIV. funebria persolvit. Inde à Principe Aureliacensi, in quem ob teneram regis ætatem totius regni administratio reclinabat, consilii ecclesiastici præses denominatus est. Tunc quidem cœlo Gallico aliqua dissensionum nubila sese intendebant, quos suis hic Phoebus radiis ex integro dissipurus creditur. Certè anno 1720 Mensè Martio post complura amicabilia colloquia cum Eminentissimis Purpuratis Rohano & Bissio Galliæ luminibus in charissimos amplexus ibat, non passurus florentissimum regnum in incertò opinionum diutius jactari, aut ullas Gallico soli maculas offundi. Planè Benedictus XIII. novus oriens felicitatis Bosphorus, gallicum cœlum intelligentiæ suæ lumine ex toto animabit, Eminentissimo nostro Purpurato ad eum ceu stellam polarem unicè respiciente, eoque naviculam, diu jactatam, cursu non aberraturo dirigente. Anno 1717 cùm magnus Moscorum Princeps Parisiis aliquamdiu commoraretur, & admirabili prudentiâ suâ neminem non in summam admirationem raperet, etiam Eminentissimus noster Purpuratus, pro summâ suâ in hospites humanitate eundem invisit; Tunc quidem de summis quibusvis rebus Sermonem sapientissimè conferebant, id quisque miratus in altero, quò & ipse vicissim mirantem rapiebat. Planè docti & integerrimi Antistitis laudem ab externo principe reulit, qui felicem regnorum suorum statum tunc denique futurum referebat, si tales Apollines sacris præsiderent. Ao. 1719 Christianissimum regem Ludovic. XV. sacro Chrysmate inunxit, eum ad pugnam adversus hostes quoscunque, quos erinnys in genus humanum immittit, fortiter subeundam animando. Superi tenellos principis artus in Herculeum robur excre-scere sinant, ut sacra trophæa per Christianum orbem ubivis locorum explicet. Cùm etiam idem Eminentissimus Purpuratus intelligeret in celeberrimo hospitali Parisiensi, quod invalidorum vocant, ubi regiâ munificentia duces æquè ac milites exantlatis belli laboribus exhaustis sustentantur, complures reperiri, qui sacro confirmationis Chrysmate inuncti nunquam fuerint, indignum ratus, eos in numerum militum venire, qui militia Christi necdum ex toto initiati essent, fortissima exhortatione eos impulit, ut salutari hoc sacramento roborarentur, Christi milites impofterum futuri, cùm terris militare desissent. Anno 1720 cùm Libitina in urbe Massiliensi strages innumeras faceret, supplicationem Parisiis indixit, & facundissimo ore edocuit, cumlata moralium peccata putridum illum fontem existere, ex quo tot mala, ingenti calamitate in orbem inuncantia, unice profluerent. Eodem anno cùm cupida mortalium mens Missispiensibus lucris, uno veluti cestro abrepta, mirum caperetur, clericis per totum suum archiepiscopatum graviter interdixit, ne terrestribus hisce curis se implicarent, & satis haberent, ut Ecclesiarum suarum curis sedulo intenti, sua denique suosque unicè curarent; neque enim ignorabat optimus antistes, divitias hamum esse, quo animi etiam probissimorum nunquam non miserrimè inescantur. Anno 1721 Zelosissimi hujus Principis operâ in Sacræ Romanæ Ecclesiæ gremium rediit Comes Sperlingus. natione Suecus, maximarum opum hæres, quibus Christum præhabuit. Eodem anno Rhedonibus In Britannia horrendo incendio misere absumptis, eo plurimorum incendio medullitus Tangebatur, & subsidio charitativo miseros non modò ipsèmet sublevavit, verùm etiam ut ab aliis sublevarentur, provida per suum archiepiscopatum curâ procuravit. Sub initium hujus Anno 1725 placidissimus hic senex graviter decubuit; ne tamen hic sol tam cito dispareret, pauperum preces efficisse videntur, in quos tam profusa liberalitate fertur, ut tam insignes elemosynarios, amplissima Gallia paucos enumeret. Dignissimus proinde, quem in sinum Abrahæ Angeli aliquando deportent, cùm facultates ejus in cœlestes thesauros manus pauperum iamdum deportaverint, corde ibi indubiè futuro, ubi thesaurus reperiuntur.

No. XI.

LAURENTIUS COR- SINUS FLORENTINUS.

L aurentius tit. S. Petri in Vinculis Cardinalis Corfinus Florentinus natus est ao. 1652. septimo Aprilis ex illustrissimâ Corfinorum familiâ, quorum celeberrimum apud Florentinos nomen. Inde Religio & sapientia insignes alumnos invenere, quos innocens laurus & vitæ integritas rebus humanis altè supervexerat, & in altissimo gloriæ solio collocatos mundo spectabiles reddebat. Petrus Corfinus sacræ Themidis doctissimus affecta ao. 1363 ab Urbano V. legatus in Germaniam missus est; legationis cum summâ integritate obitæ proemium purpuram tulit, quâ insignia viri merita idem Urbanus ao. 1378 condecoravit. Is equidem, ut sui perpetuum monumentum exstaret, vitam Pontificum admirabili stylo conscripsit, planè insigni illo tractatu de Ecclesiâ, & literato orbe multum meritis. Nereus Corfinus Apolliticæ Cameræ thesaurarius, Pontificis in regno Galliarum nuntius, legatus Ferrariensis, archiepiscopus Damiatæ in Syria, & episcopus Arretii in Hetruria, cum scientiarum apex esset, ab Alexandro VII. ao. 1666 eandem purpuram obtinuit. Verùm à nemine magis illustrissima Corfinorum familia se nobilitatam, & posterorum immortalitati consecratam hucusque vidit, quàm à Divo Andrea Corfino, sacræ Carmelitanæ familiæ celestissimo viro. Hunc precibus à Deo piissimi parentes impetraverant; & ne ingrati essent, mox magnæ matri dicarant. Ergo à Deo datus, & coelo hæc adoptione veluti redditus non poterat non maximus evadere. Sacræ Carmelitanæ familiæ institutum amplexus, ad Ecclesiam Fesulanam regendam evocabatur; sed latendi studio vir humillimus aufflegebat. Cùm ei nihil gravius videretur, quàm honores portare, quibus si humeros plusquam Athantæos supponeret, nihil tamen satis dignum pro tantî muneris magnitudine se acturum, vir humillimus sentiebat. Verùm ecce! prodigiosa pueri voce proditus, è latebris excedere cogebatur. Quid multis? Angelus inter homines versatus, tam denique sanctam vitam agebat, ut ab Urbano VIII. Sanctorum fastis adscriberetur. Ejus corpus in Ecclesiâ sui ordinis Florentiæ quiescit, ut magnifica Florentinorum urbs ex vivis Corfinis perpetuò haberet, quos admiraretur, ex mortuis, quos invocaret. Enimvero novum orbem invenerit Americus Vesputius Florentinus, & ex suo nomine dictam Americam, immortalitate facinus consecutâ, jactet. Planè non minùs felicem Florentia se sensit, cùm civis progenuit, qui meritis astra scandebant, quam ubi novum, nec tamen non nisi terrestrem orbem suis apertum inaudit; Sed vetera hæc sunt decora; descendendum etiam ad nova, quæ in Eminentissimo nostro Purpurato Laurentio Corfino quàm cumulatissimè reperiemus. Est is mitissimi ingenii Princeps, in populi favore summus, quem beneficentiâ in omnes largiter exercita promeretur; cùm etiam magnatum animos exquisitissima humanitate in sui admirationem & amorem rapiat; neminem denique in totius Italiæ ambitu reperire est, qui de tanta virtute non optimè sentiat. Cùm nihil humile faciat, humilitatem tamen vir integerrimus excolit, & laudabilia facere assuetus laudem detrectat. Literas amat; nec enim Apollo musas de-

de-

despicit. Denique super omnia in hoc Principe religio est; hanc semper ut certissimam anchoram intuebatur, quâ lassatam multis difficultatibus navem fortiter susteret; hâc veluti præceptrice in gravissimis Sacræ Reipublicæ exantlandis negotiis à vero tramite nunquam exerravit; nec etiam Antistes integerrimus exerrare potuit, cum sacra Religio lucidissimam faciem eidem ubivis præferret. Antequam Sacro Purpuratorum collegio adscriberetur, Apostolicæ Camera thesaurarium agebat, fidissimus thesauri custos, quem paterna Pontificum cura in totius orthodoxi orbis emolumentum plerumque dispensat, aut in bella adversus infideles gerenda grandes summas expendendo, aut in sacras missiones in utroque orbe obeundas, pene innumerabiles pecunias subministrando, aut proposito etiam pretio maxima orbis ingenia licitando, aut in publica aedificia & templorum structuras copiosissimas opes effutiendo, aut etiam in nosocomia, xenodochia, & adelphotrophia integra gazophylacia exhauriendo. En orbis! quos in usus Roma Sancta tuas denique pecunias expendat; ut oceani instar sit, qui recepta intra se flumina per subterraneos denique meatus multiplicato fœnore in orbem revehat. Ao. 1704. Illustrissimus Corsinus à Clemente XI. in ducatum Ferrariensem ablegatus est, gravissimam litem, quam Cæsarei duces Pontificiis movebant, suâ prudentiâ discussurus, difficillimam nactus provinciam; cum plerumque, ubi Mars dictator obstreperit, legum apices parùm attendantur. Ao. 1706. Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus adlectum se vidit; nam Clementi XI. à suis virtutibus luculenter commendatus, Corsinum etiam Hetruriæ principem, alterum illum, si sapientiam spectes, Salomonem, pro se intervenientem habuit, à quò commendatum fuisse, eminuisse erat. Tota Florentia, magnifico Corsinorum nomine dudum capta, novam felicitatem sibi enasci credebat, cum hanc Stellam, patrio rutilantem lumine, Romanis in astris repositam vidit. Idem etiam Eminentissimus Purpuratus Nicomediensem in Asiâ episcopum diu antea nuncupatum se vidit; planè eximius ejus, quò in sacram religionem fertur, Zelus, ultra vastum etiam oceanum charitatis alis extenditur. Quàm ille avido volatu archipelagum transvolaret, suam aliquando Nicomediam amplexurus, & transmissio Helleponto, alterius Alexandri instar sacrum osculum Asiaticæ telluri fixurus, si Christianas classes felix anchora ad Asiæ oras susteret? Ao. 1707. 15. Julii Theaurarii munere se abdicavit, Solis divinis intentus; nec alios, quàm quos ex virtute sibi pararet, thesauros curans. Ao. 1709 cum prudentiam huic muneri parem, & admirandam in negotiis feliciter conficiendis dexteritatem possideret, Pontificis legatus Ferraram destinabatur; eam tamen dignitatem, infirmitatis molestiâ tunc equidem vexatus, princeps humillimus à se deprecabatur. Cui Maximus vir Michaël Angelus de Comitibus, postea sub nomine Innocentii XIII. Pontifex maximus in eâ provinciâ substituebatur, ut ex magnitudine successoris sui dimetiretur, qualis quantusque ipse denique foret. Ao. 1714 Academia doctorum Quirinalis eum in perpetuum præsidem & Protectorem suum adoptavit; nec immeritò illa sapientiæ sydera ad hunc Phœbum respiciebant. Sic sacer ordo servorum Mariæ ejus non minùs protectionem imploravit & obtinuit; nam quid Parthenius Cliens Mariæ servus negaret? Idem P. P. Franciscanos, quos Minoritas indigitamus, munificentissimus benefactor & Protector clementissimè fovet; quem in suos beneficentissimè impensum favorem Franciscus pauper, humilis; sed Divus Coelum ingressus multiplicato fœnore rependere videtur; nam rem familiarem tunc ut plurimum Eminentissimus noster Laurentius augere videtur, cum in manus pauperum amplissimos thesauros deportat. Anno 1720 cum Principi Carolo Albano, dignissimo Pontificis ex fratre Horatio nepoti Filius progigneretur, Eminentissimus Purpuratus Magni Hetruriæ Principis nomine eundem è sacro Baptismatis fonte levavit, Deo & Christiano orbi novam creaturam initiaturus, qui omnia sua Deo consecrabit. Enimvero magni Hetruriæ principis in eum amor tantopere semper invaluit, ut in maximis quibusvis negotiis, Hetruriæ principatum concernentibus, eum in aulâ Pontificiâ adhiberi voluerit; fuit & alius Corsini temporibus Corsinus, qui ab hoc sapientissimo Nestore in aulam Parisiensem ablegabatur, tantâ sui commendatione eâ legatione functus, ut reversum magnificè princeps remuneraretur. Certè iidem esse Corsini Florentinis videntur, quales olim Athenienses & Areopagitæ suis visi; videlicet prudentiæ oracula, sacre religionis fulcra, & patriæ suæ singularia Ornamenta. Hinc factum videtur, ut, cum Ao. 1724 in sacro Conclavi de eligendo novo pontifice ageretur, multorum sermonibus Eminentissimus Corsinus in eam spem designaretur; ea enim est tua, Sacra Roma, gloria, ut in spem, quæ non nisi unum capit, plures eximios alas, oceano sapientiæ, non exhauriendo similis. Tunc quidem Eminentissimo nostro purpurato, velut alteri Patroclo etiam jucundum erat, suum pro se Achillem, qui ex Malachiæ effato *Miles in bello*, eoque sacro futurus esset, eò fastigii sublatum, immarcescibili Coronâ utriusque, Orsino & Corsino (quam prope paribus) reposita in caelis.

LAURENTIUS CARDINALIS
FLISCUS.

L Laurentius tit. S. Mariæ de Pace Cardinalis Fliscus Januensis, Archiepiscopus Januensis natus est 1mo. Maii anno 1642. ex illustrissimâ Venetos inter Fliscorum familiâ; quæ etiam nominis sui gloriam per integram Italiani ita extendit, ut Fliscos, qui ignoret, in orbe literato nemo equidem reperiatur; enimvero Lavagniensis comitatus, ab iis per complura sæcula possessus, felicissimo Fliscorum dominio indefinenter felix stetit, & inconcussus, suoque è sinu gravissimos viros, Arte & Marte valentes excussit. Ex hac Illustrissimâ Fliscorum domo Sacra Roma ad triplicem tyaram rara felicitate nobile par fratrum evocavit: Sinibaldum Fliscum, qui Innocentii IV. nomen assumpsit, & Adrianum V. post quinque lustra ab obitu Innocentii in idem solium evectum. Erat Innocentius libertatis Ecclesiasticæ acerrimus propugnator, quam cum Fridericus II. multis attentatis perditum iret, ille ceu aheneum murum hostilibus ausis sese opposuit: compertò, sibi domi forisque à Friderico insidias strui, in Franciam tendebat; ubi vir imperterritus, nec ullis magnatum minis inflectendus, in Concilio Lugdunensi Friderico jus imperii ac Titulum abrogabat, in ejus locum concurrentibus principum Germanorum suffragiis, Henricum Thuringiæ principem surrogandò, eo quidem rerum eventu, ut Fridericus superis æquè ac mortalibus invisus, ex mœrore contabesceret; Contrà Henricus, cum Vlmam in Sueviâ obsidione premeret, jactâ inde sagittâ prostratus animam efflaret. Idem Innocentius, ut Eminentissimorum Purpuratorum ordinem augustiorem faceret, rubri galeri insigne primus omnium ann. circiter MCCLV. eis dedit, ut eo colore singuli admonerentur, se ad sanguinis usque effusionem pro ecclesiâ Dei fortiter tuendâ paratos esse debere. Cum Tartari gens Scytica, totam ferme Asiam usque ad Tanaim annem, qui Asiam Europamque medius interfuit, victoriis emensi, per Poloniam, Hungariamque populabundi ad Austriam usque pervenissent, Innocentius tantæ pesti obviam eundum existimans, egregios viros è Franciscana, Dominicanaque Familiâ ad efferatas Barbarorum mentes Evangelio mitigandas destinabat; & Metone Tartarorum rege ad Christiana sacra traducto, ingens periculum à Germanorum finibus tunc quidem arcebatur, & Germania servata suam salutem homini Flisco debuit. Idem Innocentius Ludovicum IX. Franciæ regem sanctitate inclytum ad sacrum bellum in Palæstinam pertraxit; ea enim tunc tua, Christianissima Gallia, gloria erat, ut in Barbarorum jugulis innocens ferrum figeres. Eundem Innocentium Trithemio teste literatus orbis solidæ veritatis & doctrinæ parentem nuncupavit. Certè Decretalium Gregorii IX. insignis interpres existit, nominis sui & Fliscorum gloriâ, vel hoc solo beneficio, si cetera desint, in Christianum orbem propagato. Nec minus Adrianus V. Fliscorum progenies, rerum gestarum famâ, fastos repleturus fuisset, nisi præmatura mors, magnis invida viris, principem immortalitate dignum trigesimo nono, postquam sacram sedem conscenderat die, mortalium oculis subduxisset. Ex eadem Fliscorum familiâ prodierunt archiepiscopi & mytrati orbis antistites tanto numero, ut centum facillè viros ex solis Fliscis felix Liguria numeret, quos sacra Tyara sacrorum antistites condecorârît. Inter eos imprimis commemorandus venit Nicolaus Fliscus, qui ceu pulcherrimus flos ex amoenissimâ Italiæ horto in Galliam transplantatus sub Ludovicò XII. Episcopus (a) Teloniensis factus insigniter floruit; inde cum unus episcopatus tantum virum non caperet, (b) Forojulienfis unâ episcopatus, rarò in Galliis exemplò, eidem adjectus est. Postea ad (c) Ebroduncem

(a) Toulon, (b) Frejuls, (c) Embrum,

I

sem

sem archiepiscopatum evocatus, Ravennatum unâ Ecclesiam suâ demandatam curâ vidit. Sub eo sacrorum antistite vitia magnorum etiam principum insigniter vapulabant; nam Innocentii IV. Flisci egregius æmulus, fidem soli addictam veritati colebat: in omnibus, partium affectu longè seposito, laudanda laudabat, vituperanda vituperabat; hinc multorum, prout fieri affolet, odia contraxerat, facile evitaturus, si duplici corde vir fuisset. Tam ingenuæ virtutis imago tantopere Sacræ Romæ arrisit, ut post Hadriani VI. è vivis excessum, aliorum suffragiis in se euntibus, in spem triplicis tyaræ veniret, tertius ex Fliscorum sanguine Pontifex futurus, nisi in sacris illis comitiis pene in quinquagesimam diem extractus, prorsus admirandâ modestiâ aliorum tunc quidem æmulationem longè distinxisset. Nec minus pro Sacra Religione, gladio fortiter tuendâ, generosus Fliscorum sanguis nunquam non ebullit. Scipio Fliscus, cum Rupella a. 1573. arcta obsidione à Sacræ ligæ Principibus circumcingeretur, suam fidem sacrae religioni æquè ac Galliarum Regi Carolo IX. egregiè probavit. Hugo Fliscus, ejus vestigiis probè insistens ann. 1621. sub Ludovico XIII. montis Albani obsidioni ita interfuit, ut prostrata unâ mœnia & hugonoticam sectam intueretur. Tot illustrium sago togâque heroum sanguis Eminentissimus noster purpuratus Laurentius Fliscus est, princeps omni virtutum genere exornatissimus, moribus probus, veritate sincerus, ingenio excultus, affectibus compositus, affatu comis, gratiâ facilis, effectu potens. Hoc pulcherrimo tramite, & tritis à majoribus vestigiis cum gloriose incederet, brevi palæstram nactus est, ubi ingenua ejus virtus ad perfectionis ideam probè efformaretur. Nam Alexander VIII. ottobonus, summâ in hoc gentili suo prudentiâ perspectâ, eum Romam ad se evocatum, compluribus muniis in aulâ Romana præesse voluit; quibus egregiè exercitatus, & veluti è Schola Alexandri prodiens, nuntius Pontificius Viennam Austriæ denique ablegabatur, ubi Germaniæ Salomoni Leopoldo, qui natam in peregrinis gentibus sapientiam suâ in aulâ magnificè reverebatur, ita probabatur, ut eò ministro sacrae Reipublicæ negotiationes nunquam non feliciter absolventur, Inde ann. 1690. ab eodem Alexandro VIII. ejus insignibus meritis mirè capto, ad Avenionensem ecclesiam evocabatur: ibi eadem sapientiæ commendatione se Galliæ probabat; & quandoquidem præfulentem omnibus numeris absolutum exhibebat, plebs Avenionensis, verbo & exemplo ab hoc integerrimo antistite suo uberrimè pasta, nihil ægrius ferre visæst, quàm cum eum in Italiam revocatum, à se discedentem videret: etenim Genua Patria, suo viduata pastore, hanc virtutem, apud se natam, suum in solium reposcebat; neque ille flagrantibus patriæ votis repugnare sustinuit, sui videlicet muneris esse ratus, ut pro spiritu, quem primo omnium ibi hauserat, multiplicato foenore animarum salutem patriæ rependeret. Anno 1701. cum Mars in Europâ cruentissimo, si unquam aliâ bello classicum caneret, à sede Pontificia Parisios Nuntius ablegabatur, ut Angelus pacis futurus, Marti ferrum, quod jam strictum tenebat, è manibus excuteret; verum desperatam tunc quidem provinciam agebat, silentibus inter arma eloquentiæ legibus, nec Ciceroniana eloquentiâ tantum valiturâ, ut maximus ille Pompejus adversus Cæsarem arma deponeret. Cum Ann. 1714. Augustissima Imperatrix Elisabetha Guelferbitana felicibus austriacis alaudis Viennam Austriæ redux properaret, hanc Germaniæ Palladem, Genuam delatam, grandævus hic antistes tam exquisitâ, suoque dignâ oraculo oratione excepit, ut pulcherrimos planè aureæ eloquentiæ, non senescentis flosculos, è suâ Musarum penu, multis coram stupentibus, expromeret; nec tantopere superbis surgentem ædibus Genuam mirata est tanta imperatrix, quantum admirabundo suspensa obtutu in vivo hoc virtutum & sapientiæ palatio hæsit. Ex toto illo tempore optimus hic senio, sacris aris, irremisso in Divos cultu, semper adstitit, sacram religionem semper tutissimam anchoram expertus, quâ lassatam quibuscunque difficultatibus navem, tutò sisteret. Eâ duce & veluti præceptrice, summi viri virtus à destinata metâ nunquam aberravit; nec etiam aberrare potuit, cum Sacra Religio facem perpetuè præferret. Enimvero in eo alterum veluti Janum, suumque conditorem Janua agnoscit; fundarit enim altis mœnibus conditor Janus magnificam urbem; eam certè Eminentissimus purpuratus, idemque Januensis Episcopus sanctissimis legibus firmat. Fuerit ille bifrons, in præterita sagaci consilio retrospectans, & futura altâ sapientiâ præcipiens. Omnium etiam temporum hominem, nulla ipsius injuria, Eminentissimum nostrum purpuratum ex merito dixeris, cum ex solido prudentiæ præscriptu, hodiernum diem magistrum futuri credat. Aureum sub Jano sæculum felix Janua vixerit; Etiam Eminentissimus noster purpuratus, cum aureum gratiarum imbrem in cunctos depluit, nemini non aureus videtur. Virtutes denique omnes, quæcunque suis nominibus inclarescunt, Jano regnante, per Italiam floruerint; etiam sacerrimus hic antistes non modò virtutibus omnibus domicilium apud se præbet, sed ne ab intestato excedat, vivam virtutum suarum imaginem, toti imitandam Liguriæ, posteris transmittere allaborat.

No.

THOMAS RUFFUS NEAPO. LITANUS.

Thomas tit. S. Mariæ trans tyberim Cardinalis Ruffus Neapolitanus Episcopus Ferrariæ natus est Ann. 1663. 15. Septembris ex illustrissimâ Rufforum in regno Neapolitano familiâ. Est enimverò, cur regnum Neapolitanum longè felicissimum reputem, cum tot sydera, Christiano orbi benefica, inde exorta reperiam. Sola Campania, quæ rara unius ditionis laus, quatuor Pontifices Maximos, eosque sanctorum fastis adscriptos, enumerat, Soterem videlicet, Hormisdam, Silverium, & Honorium, quos veras denique Cæmpaniæ delicias jure meritissimo nuncupaveris. Urbs Beneventana progenit pontifices maximos Victorem II. & Gregorium VIII. Asculum in Apulia dedit Nicolaum IV. Regia denique Neapolitana urbs edidit præter Bonifacium V. Sanctis annumeratum, Urbanum VI. Bonifacium IX. Joannem XXII. Paulum IV. & Innocentium XII. Pignatellum. Si denique singulos sacre Romanæ Ecclesiæ Eminentissimos purpuratos, quos magnifica Parthenope in lucem edidit, enumerare vellem, vel sola penè innumerabilium virorum nomina, integrum librum conficerent. Nobis in uno hæsisse satis erit, ex quo ideam, quales denique reliqui fuerint, judiciò non aberraturò, capiemus. Est is Eminentissimus Cardinalis Thomas Ruffus Neapolitanus, venerandum principibus æquè ac civibus nomen, cum utrobique summum amorem sibi conciliavit. Quem certè omnium domina ac regina Ratio summum efformavit; & quandoquidem beneficiæ naturæ plurimum debet, usu tamen & exercitatione magis magisque crevit. Qui viriliter cuncta gerens, suavem tamen gravitati comitatem aspergit; Populi imprimis commoda tam sollicitâ curâ nunquam non promovere visus, ut princeps plane popularis habeatur. Amplam etiam Gazam, quam liberaliter astra indulserunt, tunc denique optimè collocatam reputat, dum vel ecclesiarum necessitates subsidium esflagitant, vel magnifica hospitalitas liberalitatem provocat, aut pauperum depressa fors misericordiam elicit. In suis officialibus ad veram justitiæ trutinam cuncta exigit; ea videlicet ulnâ, quâ justitia cuncta rite dispensat, rerum publicarum felicitatem dimensus. Demum inter bellorum turbida, & difficillima sacre reipublicæ tempora, cum suus unice esset, in neutram unquam partem, omnibus æqualis, inflecti se passus est, dignus, qui omnium favorem retulerit, cum cunctorum offensam providâ curâ princeps sagacissimus declinavit: planè cum ad pacem omnia referret, nullis discussam tempestatibus integerrimæ mentis quietem unquam vidit. Antequam ad sacre purpuræ honorem deveniret, apud Innocentium XII. summum Camerarium (quem mæstro di camerâ nuncupant,) agebat. Mox ob perspectam in exantlandis summis quibusvis negotiis prudentiam, ad magnum Hetruriæ principem Pontificius nuntius mittebatur, quem is insigni humanitate, & suavi facundia facillè in sui amorem unâ & admirationem trahebat. Iisdem artibus Florentinæ etiam nobilitatis studia facillè sibi conciliavit; nec minora plebis in eum studia ferebantur, quæ profusa in cunctos, egenos imprimis, liberalitas, promerebatur. Tot commendatum meritis Innocentius XII. Nicæ archiepiscopum dixit, ceu una pars orbis tanto viro non sufficeret, sed alterâ manu occidentem, orientem alterâ contingere deberet. Dicitur Nicæa Bithiniæ urbs est, ubi jamdum anno 325. œcumenicum Christiani orbis concilium celebrabatur, cui 325. episcopi, ex toto Christiano orbe collecti, interfue-

terfue-

terfuere. Eadem urbs insigni Christianorum principum socordiâ ann. 1340. in Turcarum manus venit, Tyrannorum aliquamdiu sedes facta, quæ Prius pietatis & sanctissimarum sanctionum domicilium fuerat. Hujus itaque urbis aliquando Archiepiscopus denominatus Eminentissimus Ruffus seriis procul dubio votis non semel suspirârit, ut ea princeps Bithiniæ urbs facta sub tributo, & videns gentes ingressas sanctuarium suum è faucibus impiæ tyrannidis Eriperetur, & qualis ipse sacrorum rex esset, talis universus denique suus grex evaderet. Ann. 1706. decimo septimo Maii sacro purpuratorum collegio à Clemente XI. adlegebatur. Statim postea ingens rerum conversio in regno Neapolitano exorta est, Carolo III. ancillante fortunâ, & Marte decidente, illud regnum ad se attrahente; nec Eminentissimus noster purpuratus, utpote ex Neapolitanis dynastiis inter principes unus, quique paci omnia tribuebat, diu anceps hæsit, an novum regni possessorem suo in folio agnosceret, sed statim magna procerum comitante catervâ, Eminentissimum Cardinalem Grimanum, qui Casareis rebus summâ cum potestate in aulâ Romanâ præerat, adibat, sua erga novum regem, quem cœlum, fors dederant, obsequia contestaturus. Postea summus Pontifex in remunerandis hujus principis meritis totus fuit; cum enim summa quæque in eo perspiceret, regendisque unicè populis natum, ne unquam à sacræ reipublicæ negotiis tam vivida vis ingenii feriretur, eum Ann. 1709, suum legatum in Romaniolam destinabat. Ne quære, qua sui commendatione commissam provinciam administrârit, cum nemo denique civium fuerit, qui non mitissimum ejus regimen perpetuum optârit. Ann. 1714. Wallachiæ principissa Cantacucena, cum gemino filio, quem crudelis fors sibi reliquum fecerat (nam maritus cum quatuor liberis masculis in publico Constantinopolitano foro tyranni jussu carnificis manu obtruncatus fuerat) Romam aufugiens, ab Eminentissimo Purpurato, calamitatem etiam jacentem reverito, sapius opiparam habebatur. Apud eam Princeps religiosissimus nullam non operam impendit, ut principes filios, si quod minus ipsa vellet, à Græcorum erroribus abstractos, in Romanæ Ecclesiæ sinum ire permitteret, ut corpore magna sui parte capti, animarum libertatem consequerentur; ejus etiam rei spes aliqua facta dicitur; sed promissa græca scilicet fide exsoluta fuere. Eodem anno Carolum Albanum Clementis XI. Pontificis Maximi ex fratre Horatio non degenerem nepotem sacris connubii foederibus cum Theresia Borromæa lectissimâ principissâ conjunxit; quod quidem conjugium vel inde cœlo auspice initum videbatur, quod Carolus à sanctissimo patruo optima reipublicæ feliciter administrandæ principia hausisset; contra selectissima conjux Borromæorum sanctitatem, hæreditario veluti jure in se translata possideret. Ann. 1717. Eminentissimi Purpurati pastoralis sollicitudini episcopatus Ferrariensis demandatus est; ejus loci ecclesiam maximis suis expensis renovari, ac splendide exornari curabat; politioris etiam literaturæ eximius fautor, studiosæ juventutis seminarium largiter suppeditatis pecuniis illustrius reddidit; nec quicquam omisit, quod minus Ferrarienses intelligerent, hoc novo Episcopo suæ sibi felicitatis sydus exortum fuisse. Anno 1721. ab Innocentio XIII. Legatus Bonnoniam mittebatur; ibi iterum in eo excolendo nobilitatis æquè ac plebis studia miro consensu conspirârunt, cum nemo reperiretur, qui se ab ejus munificentia aut benefica dextra intactum sentiret. Statim ac in urbem intraverat, pretium carniæ, quod plus justo excreverat, in charorum sibi civium solamen diminui curavit. Cum etiam paucorum fordido quæstu frumenti caritas per urbem fieret, urbi laboranti de subvectionibus ex Romaniolâ & agro Ferrariensi faciendis, paternâ curâ prospexit. Idem publicas supplicationes per urbem Bonnoniensem indixit, deum exoraturus, ne pestifera lues, magnis stragibus miseram Massiliam exhauriens, in Italiam irreperet. Sordidis hominibus, & ad nihil denique natis, quam ut numerus essent, & fruges consumerent, Bonnoniensem urbem magna ex parte allevavit; sic rapinas & furta unâ sustulit, & civibus incolumitatem procuravit. Alearum lusum, quo divinum Numen horrendis blasphemis nunquam non ad gravissimam vindictam provocatur, sub gravissimarum pœnarum interminatione inhibuit. Denum in omnibus officialibus summam integritatem, & nullo emptibilem pretio fidem semper exquirebat, omni peculatu procul abesse jussit. Ann. 1721. ab Electione Innocentii XIII. Bonnoniam redux, è gestatoriâ sella casu præcipitatus, læsionem non modicam in facie excepit; ne tamen periculosus lapsus esset, superi viro, sacræ reipublicæ utilissimo, cœlestes videlicet Atlantes succollârunt. Ceterum Eminentissimus hic purpuratus Ordinis S. Basilii Protectorem & fautorem munificentissimum se exhibet, eos facillè alumnos paternâ curâ complexus, qui à terris avocatas cogitationes, in vitâ solitudinariâ astris unicè affigerent; nam Phœbus est, qui luceat omnibus: qui cuncta refocillando, solas steriles vitiorum herbas calore suo enecat.

HORATIUS PHILIPPUS SPADA LUCENSIS.

Horatus Philippus, Auxinensis episcopus, Cardinalis Spada Lucensis natus est Anno 1659. 21. Decembris ex nobilissimâ apud Lucenses Spadarum familiâ, cujus gentilitia sedes villa Spadia est, haud procul oppido Brisigella ad radices Appennini sita. Decantatissima hæc familia tres Sacræ Romanæ Ecclesiæ purpuratos (quorum quidem mihi numerum inire licuit) videlicet ut trinum perfectum efficerent, dedit. Primus eorum fuit Bernardinus Spada, ab Urbano VIII. Anno 1626. eo purpuræ honore insignitus. Erat is vir facundiâ summus, utpote in Rhetoricis Famianum Stradam, notum eloquentiæ lumen præceptorem fortitus: pulcherrimo historiarum studio tam tenaciter inhærebat, ut historicos authores pene nunquam è manibus, nedum è mente dimitteret: tribus Pontificibus Paulo V. Gregorio XV. & Urbano VIII. suam sapientiam ita commendaverat, ut singulis medullitus in amoribus esset. Gallicani Cleri, universitatis Parisiensis, ac Sorbonnici collegii motus, cum Sacræ Sedis nuntium in Galliâ ageret, ex mente Pontificis feliciter composuerat. In villa sua Tiburtina graviter ægrotus, Romam deportari voluit, fortè cum celeberrimo Cardinali Baronio fentiens, Cardinalem in agro mori non decere: mortem non nisi januam salutis nuncupaverat; hinc mirâ vultûs serenitate, velut ad triumphum iret, vitâ excessit; candidum cygnum credidisses, suis occinentem fatiis. Ejus mortem sacra Roma lachrymis & ingenti elatæ virtutis desiderio profecuta est; verùm hunc hiatus, sacre reipublicæ mœnibus veluti impressum, brevi suppleverat alter ex illustrissimâ hac Spadarum familia Purpuratus Joannes Baptista, nova sacre Romæ æquè ac Luccensium gloria. Hic sub Gregorio XV. Urbano VIII. & Innocentio X. maximorum quorumvis munium curriculum ita percurrebat, ut summâ prudentiâ, virtute, doctrinâ, fide ac integritate, planè admirabilis, ab Innocentio X. Sacram denique purpuram obtineret, quam ei multorum spes pene cum lanugine destinârat; ad quam tamen seriùs venisse in gloriam ducebat, utpote eximiis meritis diu antea præoccupatam. Quantum ille de literato orbe promeritus sit, satis exinde colligi potest, quòd ejus solertissimâ industria factum fuerit, ut tria volumina legalium responsoꝝ, & discursus juridici, ab avunculo suo Joanne Spada immortalis nominis viro concinnati, publicis typis commissi fuerint, in quibus infallibiles ex intimis juris medullis aphorismos reperias, ut vel sacra Themis Spadas fuisse, latari queat. In gloriosos hujus Joannis Baptistæ Spadæ, Flaminie aliquando præsidis honores, à gratis Ravennatibus in publicò forò magnifica statua erecta est, quâ impressis solidissimo marmori literis contestabantur, Totam Flaminiam, tantò virò à se discedente ingemiscere: summos videlicet, quos adamasset: infimos, quos non despexisset: divites, quos non expilasset: pauperes, quibus sua erogârit: sæculares, quorum concordie studuerit: Religiosos, quibus nunquam defuerit: omnes denique, quos ingenti annonæ penuriâ misericorditer servârit. Tertius ex illustrissimâ Spadarum familiâ purpuratus accessit Eminentissimus noster Horatus Philippus, qui ingenitas majoribus suis dotes tam abundanter in se exhibuit, ut de suo multum, ne absque fœnore inclyta Spadarum familia unquam esset, superadderet. Solem videlicet imitatur Eminentissimus hic purpuratus, utpote qui proprio orbem lumine, non emendicatis aliunde radius illustrat. Enimvero Phœbus iste, ad suum sacrarium maturè aspiravit; & sacratoribus disciplinis imbutus, in suprêmam unicè regionem, abstractus à terris, efferebatur, ut pleno lumine cunctis luceret. Neque etiam hoc sapientiæ lumen summos Ecclesiæ Hyerarchas diu latere potuit, qui aulam Romanam, hæc virtute irradiatam quandocumque volebant. Ante omnes Innocentius XII. in eo condecorando totus fuit; cui pene familiaritatis nexu associatus fuerat. Etiam moriens Horatium ad se advocari jusserat, credo ut mortalis lectulus cathedra ultimùm perorantis evaderet. Planè Horatus Philippus ex sanctissima

Innocentii XI. scholâ, & doctissimo Innocentii XII. Palladio tantus denique discipulus prodiit, qui immortalis nominis magistrus quàm proximè adæquaret. Evafit ille acerrimi princeps iudicii, omnibus religionis & sapientiæ absolutus numeris: in proferendis sententiis virili gravitate & circumfpectione utitur: ut liberè cuncta enuntiet, virtus in causâ est, nullius mancipata, præter se solam, obsequiis: summus difficultates admirandâ mentis solertiâ probè enodare edoctus est. Hinc ob excellentes animi dotes complures Pontifices in sui amorem suaviter illexit; & præcipuis urbis congregationibus nobile membrum annumeratus, ubivis sacrum magistratum tam sobriè prudentèrque gesserat, ut in se nihil unquam reperiri passus sit; in quo reprehendi circumspecta ejus industria potuisset. Paulò ante Innocentii XII. excessum nuntius Pontificius Coloniam Agrippinam venit. Sed grandia mox intervenerant, quæ hujus viri facundiam exposcebant, negotia; nam cum post Caroli II. Hispaniarum regis obitum Europæ principum animi, pro tam ampla hæreditate sibi vindicandâ, in cruentissimum, si quod unquam omni retro hominum memoriâ gestum reperitur, bellum exardescerent, ocys Viennam Clementis XI. jussu properabat, ut omnem in id lapidem moveret, ne Mars Germanus ferrum, in ingens magnæ Europæ partis excidium, si armorum consilium procederet, stringendum, è vaginâ exereret; sed vel auream eloquentiam ingens ille bellorum strepitus obruebat; nam amplissimæ Monarchiæ possessione deturbata Austria, in solis armis remedium quærebat; & plus Mars in armis promittebat, quàm à sterili pace tunc quidem sperari poterat. Inde Horatius in Poloniam conversus, non minùs difficilem provinciam ibi nactus erat; nam in eo regno ad rerum exitum omnia tunc spectabant, gothico ferro latè dominante, & regni proceribus ad Suecicum auxilium, nullo sacræ religionis intuitu, respicientibus, inde suæ libertatis præsidium quæsituri, unde periculum unicè enascebatur; hinc pro summâ suâ facundia regni primatem Razioscovium precibus minisque aggrediebatur, ne rerum Suecicarum studio in ultimam calamitatem, dum in novum regem eligendum procerum suffragia ibant, miserandam Poloniam comitiorum ipse præses præcipitaret; sed surdis tunc canebatur non jam fabula amplius, sed luctuosissima catastrophe, innumeris postea subsequentiibus cladibus comprobata. Inde ad reliquos Poloniæ proceres conversus, quotquot averlo à legitimo rege suo animo erant (nam plerosque, eosque mentis sanioris idem turbo non abstraxerat) facundissimus Cicero veluti in Catilinas perorabat, utpote qui patriam suam noxiis conatibus perditum irent. Ultima zelofissimi antistitis ex Poloniâ abeuntis verba, pleno mentis integerrimæ æstu ad regni proceres excussa, ea denique fuere. *Cum planè perspiciam, quod vos, quotquot hic adestis, regni proceres, vestra sententiæ, perperam conceptæ, mordicus adharæatis, & quod inde consequitur, cocco veluti impetu in perniciem ruatis, paternis sacræ sedis monitionibus insuper habitis, me etiam, Pontificis ad vos mandata ex numeris mei ratione deserente, planè spreto; ergo hinc denique discedam, ne tristissimo portento à sobolis aspectu, quem vestra consilia, à recto deviantia parturunt, mei acerbius everberentur oculi.* Portentum postea fuit regnum, gemino capite imposito deformè. Eam liberrimam hujus antistitis vocem gravatè tulerat rex Sueciæ, & qui cum eo stabant, Poloniæ proceres; sed laudanda potiùs venit maximorum Pontificum industria, qui ejusmodi sapientiæ lumina in omnes quaquaversus orbis plagas immittunt, ne sacræ religio quidpiam detrimenti capiat; Denique, cum rex Sueciæ quæreret, quo jure Pontificis legatus novam electionem inturbaret, nec minùs ex illo quæri tunc quidem poterat, quo demum jure ille legitime electum, & ritè inauguratum regem suo folio deiceret, & in alieno regno detestandum cunctis exemplum faceret, quod in suo perpetratum haud dubiè abominaretur; albescentes modò cælorum ossibus circa Pultavam campos consulat, & fati inde dignosceret, immensis cupiditatibus Divinum Numen obfatare. Planè per pontificios nuntios, qui prorsus egregii unus post alterum subsidio discissæ factionibus Poloniæ immittebantur, unicè effectum videbatur, ne sacræ religionis navis, gottico vento perflante, his anchoris suffulcientibus, in præceps abriperetur. Ipse etiam Stanislaus Lescinkius (quod in Suecico cliente multi admirabantur) ingenue professus erat, se male salvo religionis cultu, quem Sueci in multis diminutum ibant, deposito regno privatum vivere, quam eo vel minimum infra-cto, in Polonico folio regnantem conspici. E Poloniâ redux factus Horatius eam suæ nuntiaturæ, gnaviter obitæ, mercedem retulit, quam sacræ Roma eximiis ingeniis post multiplices pro se exantlatos labores plerumq; rependere assolet; videlicet in sacræ Romanæ Ecclesiæ Purpuratum à Clemente XI. 17. Maii An. 1706. adoptabatur, effusissimo Luccensium gaudio, qui se in purpuratis Spadarum honoribus gloriosos reputabat. An. 1710. Eminentissimus Purpuratus primum lapidem in hospitali sancti Michaelis Romæ posuerat, qui suam nempe gloriam in necessitatibus pauperum sublevandis quærebat, quos veluti suos ex affe hæredes, largiissima stipe nunquam non refocillabat. An. 1713. Eminentissimo Purpurato Marefco, integri sæculi Phœnici, in honorificentissimo Secretarii munere, in sacri officii Congregatione obeundo, successor dignissimus surrogabatur. An. 1721. post excessum Clementis XI. sacro conclavi pro eligendo novo Pontifice ita interfuit, ut ad summum pontificatus apicem ipsemet perventurus crederetur, nisi summam senium, & perpetuis vexatum infirmitatibus corpusculum insignibus meritis obicem posuisset. Inde ad Auxinensem Ecclesiam, cui vigilantissimi pastoris curâ præest, se contulit, uberrimo solidæ doctrinæ & eximiarum virtutum pabulo subditam plebem roborando; re verà Spada, seu gladius, (ita enim Hispanicè hoc nomen sonat) dicendus, qui cum tanquam imbrem mittat eloquia sapientiæ suæ, gladio verè ancipiti in corda audientium penetrat, & felices reddit, quoscumque his denique ex armamentario virtutum depromptis telis innocuè lædit.

PHILIPPUS ANTONIUS GUALTE-
RIUS VRBEVETANVS.

Philippus Antonius Gualterius tit. S. Chryfोगοῖ Cardinalis, Urbevetanus Imolæ seu fori Cornelii in Romaniola Episcopus natus est An. 1660. ex antiquissimâ apud Urbevetanos Gualteriorum dynastiâ, qui Hetruscæ nobilitatis, eruditionis ac disciplinæ viri patriam suam lucidissimo virtutum suarum splendore magis magisque illustrârunt. Floruit antiquissima hæc Gualteriorum stirps urbe veteri, Perenni illustrium virorum sobole plusquam sexcentis annis; nec etiam summa Purpuratorum dignitas nunc primum in illustrissimam hanc familiam illata est; verùm purpureo in cœlo lucidissimum astrum jamdum An. 1654. micabat Carolus Gualterius, in id fastigii ab Innocentio X. ob insignem, quâ pollebat, doctrinam evectus. Quantum is dicto Innocentio X. ex gente Pamphilia in amoribus fuerit, luculento satis argumento esse potest, quod in gravissimis sacræ reipublicæ temporibus in partem omnium negotiorum plerumque adhiberetur, cunctaque ad cameram Apostolicam, & Pamphiliam gentem spectantia, sagacissimæ ejus curæ commissa fuerint. Firmianam Ecclesiam, inter omnes, quotquot sunt in Piceno agro religionis antiquitate & diœceseos amplitudine dignissimam, regendam susceperat, quam synodo coactâ optimis statim legibus muniebat; verùm curis & longo senio denique fractus, receptui cecinit; Jannoto tamen Gualterio, suo ex fratre nepoti, pontificis indultu eam ipsam ecclesiam regendam permisit, ne eam ex toto, cùm in magno nepote superviveret, destituere videretur. Cùm idem Carolus Gualterius Plautillâ Guarinaciâ illustri Romanâ fœminâ progenitus fuerit, quæ neptis erat Cardinalis Silvii Antoniani, qui elapso sæculo omnibus miraculo erat, quo certe ingenio major vixisse non visus est, rem lectori non ingratham, nec præter Gualteriorum decus præstitero, si de stupendo illo sapientiæ lumine pauca aliqua in medium afferam; nec enim prætermittenda videntur ingentia majorum decora, quæ illustri sanguinis prærogativa ad seros nepotes nunquâ interrupta gloria transferunt; eo quidem magis, quod nostra Augusta aliquam sibi partem in Silvio Antoniano exornando vindicare videatur, quandoquidem Otto Truchefius S. R. E. Cardinalis & Episcopus Augustanus, cùm summam in Silvio indolem deprehenderet, in eo juvando & excolendo totus fuerit. Is ipse Silvius vixdum decennis adolescentulus, cùm ad testudinem fidibus luderet, ad stuporem audientium carmina, à se extemporaneè, in quamcunque velles, materiam confecta, suavissima voce decantabat. Hujus rei experimentum capiebatur in celeberrimo convivio, quod Cardinalis Pisanus compluribus suis clarissimis collegis dederat. Ibi Cardinalis Alexander Franciscus Farnesius fasciculum florum Silvio adolescentulo ea lege tradiderat, ut ad illum ex assidentibus, composito concinno carmine deferret, quem aliquando futurum summum Pontificem crederet. Silvius statim Cardinalem Mediceum adibat, & in ejus laudes suavissimè extemporaneis versibus decantabat. Mediceus sibi ludum dari putans, & rem ex composito fieri, pene ira excandescibat; sed Cardinalibus persanctè affirmantibus, à sola ejus adolescentuli stupenda indole eos versus momentò citiùs prodiisse, & Mediceum invitantibus, ut & ipse proposito quocunque obvio argumento rem experiretur, Mediceus alio argumento, quodquod primò occurrebat, Silvii genium periclitabatur; quod ab eo tam gravi verborum & sententiarum pondere præstitum erat, ut Mediceo penè in stuporem raptò, omnis dubitatio exempta fuerit, qui postea sub nomine Pii IV. in solium Petri evectus, Silvium ad se accersebat, brevi summis viris annumeratum. Eloquentiâ tam potens erat, ut nemo unquam Ciceronianam facundiam propiùs accedere visus; græcas etiam literas tam probè callebat, ut natus Athenis credi posset. Purpuram à Cle-
mente

mente VIII. obtinuerat, ut moribus candido, rubedo non deesset; de quo conscientia ejus arbiter post ejus obitum sanctè affirmaverat, nunquam toto illo multorum lustrorum tempore, quo intemerati ejus viri confessiones excepisset, lethalem ab eo culpam suas ad aures depositam fuisse. Hunc suum ex stirpe materna maximum antecessorem cum Eminentissimus noster Purpuratus Philippus Antonius Gualterius fortitus sit, ejus etiam insignes virtutes ita æmulatur, ut quàm proximè assequi videatur. Si illum solem dicere velis, nostrum Eminentissimum Philippum Antonium Heliotropium nuncupes, qui eò actiones suas dirigat, unde præclarè vivendi leges accipit. Si stellam polarem Silvium dicas, suis perpetuò affixam astris, Philippum Antonium prudentissimum pariter nauclerum nuncupes, qui eò cursum dirigat, unde sydus sibi tam amicum refuſgeat. Verbò, si prototypon Silvium dicas, in quo virtutum omnium imago resplendet, huic planè conformem effigiem in Eminentissimo Philippo Antonio conspicias, qui suas actiones juxta illius normam sapientissimè ordinat. Is enim vero princeps amabilis est, qui placidissimos sereno vultu mores cunctis exhibet. Admirabili æquitate, sincerissima virtute, indefessà solertià, eximià prudentia, & consiliorum gravitate Philippus Antonius usque adeo inclarescit, ut aequè largo regiarum virtutum cumulo paucos magis dotatos reperias. Aulas quascunque accessit, in sui amorem obvertit, cum humanitate vix ullum ante se relinquit; & quandoquidem pleno pectore sapientiam hausit, à nemine non prudentum summopere æstimatur. Nec etiam ab simili curà sacræ republicæ negotiis in multis obitis legationibus invigilabat, dignus quem Ecclesia, dignus, quem Principum aula in suum adoptarint. Primò omnium, sapientià pro eo suffragium ferente, Avenionem legatus Pontificius missus est, ut rebus Romanis per Gallias velut è propinquo sollicitè studeret. Statim Gallia hoc sydus venerabundo nutu suspexerat, utpote non alio lumine, quàm quod virtus accenderat, illustratum, Cum itaque genti, apud quam agebat, undequaque acceptissimus esset, ab Innocentio XII. sub finem septingentesimi sæculi ad aulam Parisiensem ablegabatur, ut in illà humanæ sapientiæ regiam suas artes pro sacræ republicæ ad amussim exereret. Ejus rei peragenda ratio brevi oblata est; Nam Carolo II. Hispaniarum rege è vivis excedente, nihil propius videbatur, quàm ut cruentissimo bello integra Europa involveretur, duobus potentissimis Europæ Monarchis amplissimam eam hæreditatem ad se trahentibus; Tunc quidem Gualterius ex mente Pontificis optima pacis consilia Regum Maximo suppeditavit; sed ille victoriis veluti innutritus, grandem hanc causam, Marti decidendam, unicè commiserat. An. 1701. summis suis meritis id consecutus erat, ut ad Episcopatum fori Corneli (Imolam vocant) evocaretur, quem ille sapientissimis mox legibus firmavit. Inde An. 1701. nullius invidià, cunctorum in eum pronà voluntate, ad purpuræ honorem venit, quæ non decentius defluit nisi ex humeris, sacræ republicæ necessitatibus tantum succollantibus. Postea in Romaniolam Pontificis legatus missus est, & cum Cæsareus miles An. 1708. per ejus fines regno Neapolitano infunderetur, sedulà Eminentissimi Purpurati curà luculenter providebatur, ne status Ecclesiasticus per militarem licentiam, quæ non semper ducum suorum satis imperia respicit, quidpiam detrimenti caperet. An. 1709. 14. Octobr. Episcopatus Tuderensis (est ea urbs à Spoleto verius occasum solis haud procul Tiberis ripà) denominatus est. An. 1710. Gallia hujus viri cumulatifima merita remuneratura principem Abbatiam S. Remigii, eòque ob vicinas Lutecias jus pene indigenatus, in eundem transtulit. Anno 1713. è portu Lihunensi in diſtam Galliam solvit, Christianissimi Regis desideriis facturus satis, qui ingenti hujus tam præclari viri iterum videndi desiderio tenebatur, quem sub initium hujus sæculi suà in aula veritatum, ceu Apollinem, dum publicè perorabat, oracula fundentem, cum admiratione nunquam non suspexerat. Ludovico omnibus regiæ benevolentia signis exceptus, eam etiam eximià prudentiæ suæ, Regi sapientissimo luculenter exhibitæ, mercedem retulit, ut Abbatiam S. Victoris in Galliis obtineret, ipsèmet non paucorum, qui ei spei imminebant, futurus victor, eò glorioſior, quò apud Gallos meritis excellentior; nam Protectoratum Gallia aliquamdiu summa sui commendatione geſſerat, dum lis componeretur, quam Eminentissimo Purpurato Ottobono lex Veneta movere videbatur, ab alienigenarum quorumcunque principum obsequiis apud se natos removens, quæ tamen lex Aſſueri videbatur, lata pro omnibus, non pro te, sacra Purpura. Nec minùs à Jacobo Francisco Eduardo, Jacobi II. Stuardi filio, Eminentissimus Gualterius in Protectorem Angliæ amplissimo meritorum ejus diplomate declaratus est; hinc An. 1716. ad Apostolicam sedem latum pro se nuntium ferebat, prædictum principem ad Scotos, qui pro eo in patriam solium evehendo in armis stabant, felici navigatione appulsum; verum brevi ea felicitas tenuit; nam infelix princeps, suis perpetuò satis agitat, penè eadem celeritate, qua appulerat, mare relegebat, id saltem fortunæ beneficium debebat, quòd ventos tam valide à puppi ferientes nactus sit, ne qua hostica celox. quarum complures tantæ prædæ inhiabant, è fuga retraheret, ultimam fortassis è Stuardorum sanguine victimam futurum. An. 1717. Eminentissimus hic purpuratus dictum principem Jacobum Romam delatum is denique obsequiis, ceu regio in folio sederet, cum integrà Romã excepit; videlicet eximia ejus principis virtus in sui admirationem neminem non rapit, qui orthodoxæ religioni indefesso studio adhærescens, suis denique satis & motibus terrestrem Angliam relinquens, ad coelestem illam unicè respicit. An. 1719. idem Princeps cum Marià Clementinà Sobieskià, Jacobi Ludovici Sobieski & Hedvigis Elisæthæ Palatinæ filia matrimonii fœderibus junctus est, quam lectissimam principem vel hostes affirmant; utpote quæ sapientià Palladem, Majestatem Junonem, & gratis Venerem referat. Ex quo matrimonio Eminentissimo Purpurato Gualterio exultante, gemina proles virilis enata est: Carolus Odoardus Ludovicus A. 1720. 31. Dec. & Henricus, Benedicte, Odoardus, Elfridus, Ludovicus A. 1724. 13. Mart. ille Walliæ princeps, hic Eboracensis Romæ dictus. Pari modo Eminentissimus Purpuratus Gualterius inexplicabili gaudio neonatum Austriæ & Aſturia Principem, profecutus est, utpote Austriam in se beneficam, suæque admiratricem sapientiæ nunquam non expertus. Sic Eminentissimus Gualterius Italiam, Galliam, Austriam, orthodoxam in quantum est, & esse potest Angliam, & multas alias orbis Christiani plagas, sacris una curis complectitur, omnibus omnia factus, cum neutris desi.

No. XVI.

JOSEPHUS VALLEMANUS FABRIANENSIS.

Josephus tit. S. Mariæ Angelorum Cardinalis Vallemanus Fabrianensis in lucem prodiiit An. 1648. in urbe Firmana, quæ in Piceno agro sita est, & Archiepiscopatus honorem sibi adjunctum habet. Eadem porro urbs religionis antiquitate, suæ dioeceseos amplitudine, & principatus vetustissimo titulo ante omnes, quotquot in Piceno agro reperiuntur, memoranda venit; verum eam, compluribus licet Pontificiis & Imperatoriis privilegiis ornatissimam, non minus antiquissima Vallemanorum Familia illustrat, cujstanta per integram Italiam merita existunt, ut sacræ æquæ ac civilis reipublicæ Athlantes nunquam non visi sint, quibus succollata multarum provinciarum felicitas inconcussa steterat. His novum gloriæ additamentum accedit Eminentissimus Cardinalis Josephus Vallemanus, vir omnium judicio summus, & quem non vulgares Musæ, quas ille à teneris in consortium admisit, ad altissima quæque jam dudum destinabant; cum pulcherrimas insuper virtutes scientiis jungeret, in arce sanctitatis ac sapientiæ nemini non aliquando collocandus videbatur. Planè prompti consilii, excelsi animi, admirandæ eruditionis, profundissimi judicii, summæ in proferendis sententiis gravitatis, ac incorrupti in omnibus actionibus candoris principem cuncti deprædicant; qui cunctis benefacere, penè in naturam traxit; hinc non modo pronos populi amores Suavi quadam violentiâ, & aureo beneficentiæ hamo ad se attraxit; verum etiam, quantum in animis plebis princeps popularis dominatur, tantum apud viros principes, aulis natus dynasta favoris sibi conciliavit; nam largiter & hospitaliter, & prolixâ humanitate, ac sumptuoso decore proceres excipiendo, eam denique virtutem cunctis exhibet, quam dignam viro principe magnificentiam omnes indigitamus. Igitur isthoc Anconitanæ nobilitatis gemma, tot secum decora afferens, Roma insignium virorum faulrix ascivit; quæ certè suam in eo gloriam repositam existimat, si pro pulcherrimâ corollâ, quam sacro capiti circumponat, ejusmodi fragrantissimi virtutum flores exquisitissimo selectu segregentur. Vallemanum itaque Clemens XI. Pontifex Sapientissimus, solam virtutem suo dignatus suffragio, in summis amoribus semper habuit; certè cum rerum omnium exactissimam cognitionem ac indefatigabilem in exequendo solertiam in eò nunquam non expertus esset, omnium denique consiliorum suorum participem & Administrum esse voluit; & quandoquidem Carolo II. Hispaniarum rege è vivis sublato, atrocissima belli tempestas per integram Europam exorta fuisset, ubi integerrimus Hyeraracha Scyllam inter & charybdin deprehensus non nunquam hærebat, cum paterno affectu favorem in cunctos quidem æqualiter dispensaret; sed cum omnibus studeret, neutris aliquando satisfaceret: prudentissimis Vallemani consiliis strenuè adjuvabatur; hinc ut eum suo veluti lateri adhærentem perpetuò haberet, Pontificii Palatii præfectum, (quem Majorem Domus nuncupant) denominavit; qua quidem præfecturâ dignissimus judicabatur, qui suæ dudum domui præclara cum laude & intemeratâ famâ præfuisset. Inde Athenarum Archiepiscopus à Clemente denominatus est. Ea etiam urbs, qualis ipse denique esset, satis eloquebatur; nam uti Athenæ sapientium domicilium, sapientiæ Prytanæum, Schola Græciæ, communis omnium hominum ludus literarius, Græcia Græciæ, anima, Sol, & oculus Græciæ nuncupabatur, ita nullos satis ex condigno titulos reperiam, quibus Josephi Vallemani, suis videlicet Athenis dignissimi, laudes sufficienter expromam. Solonem agit, prudentissimis legibus, quibus subditi probè

L

infor-

informentur, suggestis. Theseus est, aureum vellus è Colchide referens, cum insigni beneficentiâ aureum gratiarum imbrem in cunctos depluat. Platonem exhibet, cum quibus moribus gentes vivant, facem ipsemet præferat. Demostenem orbi veluti restituit, cum facundo oris eloquio in sui admirationem cunctos rapiat. Aristotelem propè accedit, altè recondita sapientiâ omnia pervestigando. Verbo; Apollo est suis Athenis, suoque dignissimus Olympo. Ut in exteris principum aulis, res Romanas dynasta tam sapiens, summo cum fructu curaret, Internuntius Apostolicus ire in Hispaniam à Clemente jubebatur. Gerebatur tunc summa armorum & animorum contentione atrocissimum illud bellum inter Carolum III, Austriacum, & Philippum V. Andegavensem, utroque amplissimam Hispaniarum Monarchiam ad se trahente. Credidisses Julium Cæsarem stare adversus Magnum Pompejum, & in Ibericò solò de orbis imperio dimicari. Primo omnium Vrbs Barcinonensis in Caroli III, manus devenerat. Cujus fortunam integra mox Catalonia secuta erat. Postea Hispanorum & Gallorum exercitus, cum Barcinonem recuperare niteretur, pro speratâ victoriâ decumanam cladem referebat. Inde Arragonia & Regnum Valentix victoribus patuerat. Imò Germanus miles eodem victoriæ impetu ad Mantuam Carpetanorum usque progrediebatur, regiâ Aulâ, ut impendentem tempestatem declinaret aliquantum egressâ. Postea fortuna ad Hispanos versa, quàm comutabilis esset, exhibebat. Et toto illo intermedio tempore Sagacissimus Vallemanus se talem exhibuit, qui in variantibus illis bellorum vicibus, sua tamen Probissimi Ministri Statione dejiciendus nunquam esset. Plane Clemens XI. probe gnarus, quantum operæ sibi in difficillimis Sacræ Reipublicæ temporibus ejus Viri solertissimo ingenio, & intemeratâ fide præstitum esset, eum sacro Purpuratorum Collegio A. 1706. 17. Maij cum novendecim aliis magni nominis Viris à se adlegendum putavit, & tunc quidem id Eminentissimo huic purpurato singulare accidit, ut è tanto numero solus & unus à Maximo Pontifice in scrinio pectoris reservaretur; nec nisi anno plusquam integro evoluto, videlicet prima Augusti anni Millefimi septingentesimi Noni, quæ dies Augustum pariter futurum innueret, publicè promulgaretur. Ex quo longiori partu (nam maxima quæque tardius excrescunt) dignoscere licuit, Josephum Vallemanum summum futurum, quem tamdiu Maximus Pontifex sacro, priusquam effunderet, pectore gessisset. A. 1709. Fratres sancti Francisci (quos conventuales nuncupamus) in suam protectionem gratanter susceperat; qui enim beneficam manum denegaret Ordini insigniter pio & docto, ac geminis hisce alis, pietatis videlicet ac doctrinæ astra propemodum contingenti. Nec minus An. 1714. post pium excessum Cardinalis Carpegnani Collegii Sancti Bonaventuræ in urbe Bonnoniensi Protector assumptus est, perpetuus doctorum fautor futurus, ut quis ipse denique esset, omnes inde dimitterentur. An. 1715. ardentissima febris correptus pene pro conclamato habebatur, ipsis Medicis longioris vitæ spem acerbâ sententiâ præscindentibus. Hinc omnibus sacris fortissimus Christi Athleta strenuè munitus mortis horam intrepidè expectabat; nam talis fuerat ejus vita, quæ mortem nequiquam formidaret. Verùm liberalissimæ eleemosynæ, pro ejus incolumitate in manus pauperum deportatæ, orbi pretiosam hujus principis vitam indubiè redemerunt. An. 1716. Giacomus Assisi episcopus è vivis excessit, ultimis tabulis liberaliter testatus, quanti Vallemanorum nomen & sapientiam faceret. An. 1719. Joannem Dominicum Vallemanum ex diuturno morbo Florentiis decumbentem amisit, & amissum ingemuit; cum Hetruscâ in aulâ summâ gratiâ valentem nemo non conspexisset, Vallemanum omnes agnoscerent, utpote Religione & Sapientia in oculis totius urbis conspicuum. An. 1721. Sacrum Conclave novum orbis orthodoxi caput unâ electurus intrabat; nec deerant, qui sacram Tyram votis eidem destinabant. Ipse tamen ingenti gaudio exultare visus est, cum Sacra Sors supra Cardinalem Michaëlem Angelum de Comitibus caderet, quem non modo arcto sanguinis nexu, sed intimâ etiâ, quæ maximorum ingeniorum conspiratio est, familiaritate contingebat. Post Innocentii XIII. excessum, cujus regimen quàm honorificum, tam breve exstiterat, suo facillè unâ suffragio in Vincentium Mariam Ursinum ibat, cujus eximiam vitæ sanctimoniam, eo utique folio dignissimam, non semel facundo ore deprædicare auditus est. Verùm etiam in illa electione Vallemani nomen ceu Pontificis futuri, ad nos externos delatum est. Is est enim Sacer Purpuratorum Senatus, ut quot proceres, tot Reges numeret; & si ex Dionis effato, victor sui animus verè Rex suo in folio dominans nuncupari possit, pro Eminentissimo nostro Purpurato pronuntiata sententia est, utpote quem continentissimum, affectibus probè compositum & miræ moderationis Principem Ancona patria deprædicat, Hispania experta est, Roma Sancta, veritatis magistra, testimonio omni exceptione majori suffragatur.

No.

CHRISTIANUS AUGUSTUS E DVCI- BUS SAXONIÆ.

Christianus Augustus è Ducibus Saxoniae, Archiepiscopus Strigoniensis, Episcopus Jaurinensis, Regni Hungariae Primas, nec non Sacrae Cæsareæ Majestatis in Comitibus Ratisbonensibus Plenipotentarius, natus est in Saxoniâ 9. Oct. An. 1666. Princeps est, vix ulli nostro ævo sapientiâ & rerum agendarum probatissimâ solertiâ secundus; quem nostræ Germaniæ splendidissimū gemma merito dicamus, cum clarissimo virtutum suarum splendore omnium oculos mirè perstringat. Facilis alloquio, gratus aspectu, & ut in verbis ponderosus, ita in operibus efficax, attrahendis hominum voluntatibus unicè factus videtur. Quas prorsus insignes dotes, nascendi velut sorte hujus Principis animo infusas, eximium religionis Studium longè exsuperare videtur, cum in eò haud quicquam mortaliū ulli concedat. Hinc Eminentissimum hunc Purpuratum justum, sapientem, magnanimum, religiosum, ac munificum tota Germania deprædicat, Hungaria hominem licet exterum sincero affectu complectitur, Sacra Roma hoc Germaniæ decus ambabus veluti ulnis stringit. Undetrigesimum annum agens, admirabili desuper lumine illustratus est, ut tenebras inter & lucem dignosceret, & eò navem, in incerto errorum fluctuantem appelleret, unde certa salus. Videlicet ad Sacra Romanæ Ecclesiæ gremium, quam tantæ intelligentiæ princeps non poterat non veram agnoscere, mirifico animi zelo sese applicuit. Certè Magni Wittegingi progeniem sese dignoverit, quia Carolo Magno proelio victus, animo esse liber occæpit; & cum mite Christi jugum everfis idolis subiret, improbitatis vincula discussit. Felicem enimvero Saxoniam deprædicem, quæ tot, tantisque soles nostra hac ætate suo in Horizonte conspicit. Legimus in Avilæ atque Illescæ historiis, quod cum alter ille Carolus, quem quintum indigitamus, in Fridericum Saxonem An. 1546. moveret, Sacra trophæa iterum in Saxoniâ fixurus, illo quo proelio decertatum fuerit die, sol defixus inter astra substiterit, repetito veteris ævi miraculo, ne victoriam Cæsaris, properata nocte interciperet. Soles mihi estis, quotquot ad Sacra Romanæ Ecclesiæ gremium rediistis, Saxoniae Principes, qui vestra cœli statione nunquam dimovendi, orthodoxi orbis incrementis nunquam non lucebitis. Eris semper Augustus Friderice Auguste, quem suo in solio regnantem Polonia adorat. Eris Augustus, tanto parente non degener hæres Friderice Auguste regia soboles, in Sarmatico solio, quò tuæ te virtutes dudum vocant, aliquando reponende. Eris nunquam non Augustus Christiane Auguste Eminentissime Purpurate, quem suum Salomonem Germania credit. Eris Augustus, tanto Patruo dignissime nepos Christiane Auguste Princeps Neostadiensis, tener furculus, sed in maximas spes adolescens; cum in ipso Luciferi exortu plenum in meridie Phœbum exhibeas. Vos omnes, nomine & omine Augusti, Soles eritis, vestrarum virtutum radios undequaque dispensaturi. Sed ut eò, unde me publicæ felicitatis contemplatio abduxit, revertar, Christianum Augustum, nobilissimum orthodoxæ Ecclesiæ membrum factum, expansis protinus ulnis Sacra Mater Ecclesia amplexata est, honorificentissimis dignitatibus in eum cumulatissimè congestitis. Hinc Metropolitana Ecclesia Coloniensis eum in summum Præpositum adoptavit; nec non Ecclesiæ Salisburgensis, Eistadiensis, Ratisbonensis, Leodiensis, & Monasteriensis aliis post alia temporibus hoc principum gemma suis Ecclesiis associârunt. In eo etiam exornando Imperator Leopoldus, insignium virorum admirator & dotator munificus totus fuit; hinc Viennam Austriae vixdum appulsum, Jaurinensi Ecclesiæ in Hungariâ præesse voluit, majoribus etiam dignitatibus tanti principis merita brevi postea condecoraturus, Nec minus Clemens XI. immortale orthodoxis nomen,

pro

pro eximio suo in principes religiosos studio, Sacro Purpuratorum Collegio eundem *An. 1706. 17. Maii* annumeratum voluit; ad quam etiam dignitatem à Friderico Augusto Poloniae rege intensissime commendatum se vidit, licet alio, quam quod propria virtus afferebat suffragio, tam pius Princeps non indigeret; neque id etiam prætermittendum videtur, quòd Cardinalitia dignitas primò omnium in eum è Saxonum Ducibus congesta dicitur. Post Collonizii è vivis excessum Archiepiscopus Strigoniensis à Leopoldo Imperatore denominatus est. Fuerat is Archiepiscopus olim non per Hungariam modò, sed Europam propemodum univèrsam celeberrimus; nec etiam hodièdum suo splendore multum excidit: certè regni totius Primatem, Legatum natum, & summum Hungariæ Cancellarium congestis titulis nuncupant, quisquis eo in folio residet. Accedit, quòd providà Leopoldi Imperatoris curà Archiepiscopi Strigonienses jure veluti hæreditario Sacri Romani imperii Principibus annumerentur, ne qui in sacris per Hungariam promovendis indefesso studio desudant, dignitatis gradu ulli secundi habeantur. Enimverò Hungaria mox sensit prudentissimi Antistitis paternam curam; nam in maximis motibus, cum in civile bellum gens iniques erumperet, regni gubernacula Eminentissimus Purpuratus ita moderabatur, ut ne ipsi quidem hostes in eo unquam reperirent, quòd reprehenderent; adèd nefasta bella exofus, in pacis consilia unicè semper incubuit, pacem maturius impetratus, nisi à sana mente æquè ac legitimo Principe vecordes Malecontenti, maleferiato Ragozio antesignano excidissent. Nec minùs de Ecclesià Coloniensi, cujus administrationem, suo videlicet præfule viduatæ, jamdum *An. 1703.* agebat optime meritis est; sed meritorum suorum proemium pene captivitatè tulerat; nam immisus in urbem clanculum hostium manipulus, (seu veris prædators dicas, nulla publica autoritate instructos,) in eo erat, ut principem ex urbe surreptum Jacobo Coulono Limburgenfi detecta, è suis, quibus abscondebantur latibulis extrañi prædatorum plerique; meretricissima cruce, prædonum supplicio fracti sunt; contra subcenturioni Coulono annua pensio centum florenorum à grato principe assignabatur, cujus etiam recommendatitii literis Imperator facillè dedit, ut Coulonum, in suam militiam translatum, protribunum diceret. *An. 1707.* Eminentissimus Purpuratus sacris operabatur, cum solemnibus Sponsalibus Maria Annæ Austriacæ Joanni I. Portugalliæ & Algarbiæ Regi, Augustissimo Imperatore Josepho pronubum agente, jungeretur. Eadem felicitatis fors Eminentissimo huic Purpurato anno ponè infecto obtigit, quando auspiciis nuptiis benedicebat, inter Augustissimum Hispaniarum Monarcham Carolum III. nunc Orbis Romani potentissimum Dominum & Elisabetham Christinam Guelferbytanam contrañis, Augustissimo Imperatore Josepho pariter sponsi absentis vices in solemnè illa desponsatione obeunte; quòd maximum par conjugum Deus ter optimus Maximus conservet, & longa prole fecundet. Mense Octobri ejusdem anni Ecclesiam sancti Petri in urbe Viennensi solemnè ritu inauguravit. Ecclesiæ illius octavo post Christum natum sæculo prima fundamina jacta sunt, Fundatorem agnoscit Carolum Magnum, multis è Saxonibus relatis victoriis inclytum Cæsarem. Quis igitur sacris ejusmodi coereimoniis peragendis aptior deligi potuit, quam ex vetustissima Wittegingi progenie princeps Saxo? Pene lachrymis immauerint religiosissimi Antistitis oculi, cum seriò secum revolveret, eundem Carolum Magnum Saxoniz suæ Apostolum, & hujus, quam ipse noviter consecraret, Ecclesiæ exstructorem existisse. Quantum optarit, ut ea sacra in patriâ sua adhucdum florent, quæ Caroli Magni pietas induxit, sed effusus ex Eislebianis paludibus novator intervèrtit. Planè orthodoxæ religionis studium in eo principe tam eximium est, ut Sancta Mater Ecclesià de tali filio, sibi regenerato, unicè congaudeat. In regno Hungariæ pro sacra religione tuendâ aheneum murum adversariorum conatibus se semper obiecerat; & quamvis Helveticæ professionis homines inde quirirarent, dignissimum tamen zelosissimum hunc Antistitem reputo, qui talium hominum odium incurrerit. Est adhuc, quòd illi in acceptis referat sancta Mater Ecclesià; nam Mauritius Augustus, quem modò ex Saxoniz Principibus Neostadiensem nuncupant, ejus imprimis sedulissimâ curâ ad orthodoxa sacra transibat, & hoc cœli beneficium, per Eminentissimum patrum in se transfusum agnoscit. *An. 1709.* ex mandato Clementis XI. Romæ 17. Augusti emanante graviter detonuit in religiosos quoscumque & Clericos, qui rebellium in Hungariâ partibus, quocumque demum titulo aut prætextu adhærescebant, eos beneficiis quibuscumque, si in damnatâ hac rebellionè infordecerent, privando, & incapaces ad qualiacumque ordinis aut Religionis ministeria obeunda declarando. Valuit ea comminatio prudenter adhibita, ut melior pars ad sacratiora caltra transfiret. *An. 1712.* Cæsaream aulam cum viginti octo nobilissimis Hungariæ proceribus accesserat, facundissima oratione, cujus in eo summa vis, Imperatori ab omnium hominum memoriâ maximo persuadens, ut ad regni Hungariæ insignia capefenda, Possonium quamproxime accederet vellet. Ipsemet postea sacro Caroli vertici *An. 1712. 22. Maii* regiam coronam imposuerat, quam gloriosius ante Carolum regum nemo multis retro sæculis gerere visus; utpote cujus dominatus totam, quâ latè patet, Hungariam complectitur. Discedens Imperator pretiosissimum annulum, cui extraordinariæ magnitudinis adamas includebatur, digito Eminentissimi Purpurati ipsemet inseruit, perpetuum Austriaci in eum affectus futurum monumentum. Postero anno Augustissimam Imperatricem eodem Hungariæ in folio Purpuratus Antistes collocaverat, gaudio sibi geminato, quòd nobilissimum par conjugum, quale ipsemet felici hymenæo conjunxerat, ex se veluti regnans in Hungariæ folio videret. Remansit tunc & aliud Austriacæ pietatis Symbolum Strigoni; nam regales vestes, quibus regium par in solemnè coronatione quàm splendidissimè induebatur, Principali Ecclesiæ Strigoniensi, cui à sancto Martino nomen, piissimâ munificentiâ consignabantur; Quæ regia donatio hoc insigni & aureis filis expresso chronologico denotabatur: CarolVs seXtVs Imperator aVgVstVs, Hispano CathoLICVs, aC Vngariæ apostoLICVs reX. 2 Vestes sVas regales Vngaricas, qVibVs oCCasione CoronatIonIs In CIVitate PosonIensI peraCtæ InDVcebatVr, pro eCClesIastiCo ornatV benigne ContVLIt &c. &c. Digna plane Austriacæ hæc pietas est, quam Divus Martinus, hic pauper & modicus, sed cœlum dives ingressus multiplici fœnore rependat. Enimvero Eminentissimus Purpuratus, ut Augustissimæ domui Masculum hæredem impetraret, publicas preces alta voce ipsemet præibat; & licet anxia vota cœlum hucusque suspenderit, attamen sperare licet, futuro anno illud Lucæ c. 1. explendum. Et eCCe ELIzabeth Cognata tVa & Ipsa ConCept FLIVM In feneCtVte sVa, Anno 1716. Eminentissimus Purpuratus ad Comitæ Ratisbonensia Cæsaris Plenipotentiarius ablegatus est. Qualem se in eâ legatione gesserit, publica Imperii monumenta vel me tacente fatiens eloquuntur; nam blanda oris suavitate, concinno decòre, atque in omnium amores se insinuante benevolentia tantum effecit, ut aptissimum instrumentum visus sit, qui in illo discordantium sæpè opinionum Euripo, tranquillitatem conservaret, & grande Imperii corpus, tot membris diffusum, desideratissimæ unitatis compage conglutinaret, dignissimus, cui per meliorem valetudinem liceat, turgidam tot meritis ætatem in Neftoreos annos extendere.

CAROLUS AUGUSTINUS FABRONVS
PISTORIENSIS.

Carolus Augustinus tit. S. Augustini Cardinalis Fabronus Pistoriensis natus est An. 1651. 18. Augusti Pistoriæ in Hetruriâ, quæ urbs inter elegantissimas totius Italiæ numeratur, ab Italis linguâ vernaculâ *Pistoia la bene Stratta* nuncupata. Ad ejus moenia ex veterum monumentis Catilinam, famosissimum illud per malè facta nomen, quem Ciceroniana facundia ex urbe Romana ejecerat, penitus debellatum fuisse constat. Felicem enimvero Pistoriam! quæ noctis, quæ pene ultima Romanæ Reipublicæ luxit, tenebras discuffit: quæ decantatissimum illum Ciceronis Mastigem, Stygi transmisit. quæ putrida reipublicæ membra, nobilissimum corpus aliàs infectura, uno veluti ictu amputavit. Verùm hæc ipsa urbs se multò magis inde nobilitatam sentit, quòd complures viros progenuerit, quibus Succollantibus orbis Romanus stetit: qui, si non cruore & gladio, atramento certè & calamo rem Romanam egregiè tuebantur: quibus Catilina fuit, quisquis temerario ausu in Christiana Sacra insurgeret, aut luctuosam errorum sementem regnis immitteret. Quos inter laudatos, principem facilè locum obtinet Clemens IX. Pontifex Maximus, homo Pistorius, ante suam in summum orbis caput electionem Julius Rospigliosus dictus, qui pro tribus illis, quibus Universalem Ecclesiam rexerat annis, totidem sydera longè illustrissima, astris dicam an orbi dedit. Cùm videlicet Divam Rosam Peruanam Ordinis S. Dominici, Petrum de Alcantarâ Hispanum Minoritam, & Magdalenam de Pazzis virginem Carmelitanam Florentinam Sanctorum fastis inferret. Is ipse Angelus pacis futurus, pacem inter potentissimos Europæ principes, Galliarum & Hispaniarum reges Aquisgrani restituit, ut laboranti Cretæ conjunctis Christianorum viribus succurri posset; licèt potentissima illa Sagunthus tunc quidem perierit, cùm nostri consultarent, aut non nisi modicis, & plerumque tardis auxiliis, nec animis benè cohærentibus, ad communem opem ferendam accederent. Ea videlicet Christianorum principum vel sanguineis lachrymis deploranda infania non nunquam existit, ut malint pro modica terræ portiuncula civilem sanguinem & domesticas cædes miscere, quàm communem hostem, suis pene jugulis incubantem, fortibus armis retundere. Longè dispar fuerat Clementis & laudabilissimorum ejus antecessorum cura, qui pro solâ Cretâ servandâ pene Gazam pontificiam exhauserant; hi vos, quicumque estis, Christiani principes coram magno illo tribunali appellabunt, si quidem segenius ad commune incendium restinguendum accurristis; aut quod turpius est, arma, manus, consilia immanissimo Orientis tyranno aliquando jungere non erubuitis. Certè tam altus dolor ob Cretam amissam Clementis IX. Christianissimum pectus penetraverat, ut tam tristi nuntio paulo post intermoreretur. Eadem tristissima sors obtigerat Vincentio Rospiglioso Pistorio, Clementis IX. ex Fratre Camillo nepoti, qui Pontificiarum trimium archithalassus, in dictâ Cretæ auxilium mittebatur. Sed cùm grandis illa expeditio fructu careret, tanto infortunio supervivere non sustinuit, brevi postea ex animi ægritudine, inde conceptâ denatus. Eadem Pistoria (ut ejus urbis felicitatem prosequar) fœcundissimo suo sinu effuderat Jacobum itidem Rospigliosum, qui in Salamanticensi Academiâ in omnibus liberalibus scientiis egregiè institutus, mirâ ingenii felicitate ad invidiam usque eluxerat: qui Parisios ad Ludovicum XIV. Galliarum regem An. 1667. missus prima pacis illius semina jecerat, quæ anno post infecuto inter utrumque regem Galliarum & Hispaniarum inita est. Inde non minùs prodiit Felix Rospigliosus, dignissimus, quem Clemens IX. Felicis patruus in Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem maturatò assumeret; cùm tamen Sanctissimus Pater, ne eum honorem carni & sanguini tribuere videretur, meritissimum nepotem, quoad vivebat, præteriret, ejus Successor Clemens X. ne sua tam candidæ virtutis alumno deessent præmia, ad Purpuram Felicem An. 1673. demum vocavit, cui gloriosius erat, priùs summo eo apice dignum judicatum fuisse, quàm quidem eò provectus fuerit.

Demum labente hoc sæculo Pistoria iterum duobus apud se genitis præclarissimis viris splendidissimam purpuram texuit, videlicet Eminentissimo nostro Purpurato Carolo Augustino Fabrono, de quo hic post præclarissimos gentiles suos sermo; præter Joannem Baptistam Ptolomæum Societatis Jesu, cujus præclara gesta suo loco reteremus. Eminentissimus equidem Fabronus per summam sapientiæ suæ suffragium in id dignitatis unice ascendit; adeo ut fortunæ, aut nascendi forti parum, aut nihil, eximiiis suis meritis omnia debeat. Ecclesiasticas disciplinas sublimiores tam altè imbibit, ut exhaustisse Sacros Codices videatur: prudentia ea in ipso elucescit, ut illà veluti sequestrâ, optimam denique partem nunquam non eligat: humanitas in eo summa est, quibus cunctorum erga se affectus mirè attrahit: Religionis studio tantùm excellit, quantum ipse ceteris omnibus: eâ denique in gravissimis quibusve negotiis exantlandis solertiâ semper fuit, ut opus aggressum esse, & ultimam eidem coronidem imposuisse, unius instar in eo nunquam non habitum fuerit; Hinc cum Innocentius XII. grandæ quidpiam in eo suspicatus fuisset, aliis post alia officiis exercitum, utriusque signaturæ Referendarium, munere in doctissimum quemvis cadente, agere jubebat; quò Sacræ signaturæ Officio ipse pariter prorsus insignis omnium commendatione efficiebatur. Postea Congregationis de propaganda fide Secretarius factus, tum demum religiosissimas manus lubentissimè admovit, cum de sacro religionis cultu ad amnissim observando, mandata expedienda essent; quæ plerumque, hoc confectore, tanta celeritate per utrumque orbem volitabant, ut liquido dignosceres, eum videlicet plurimis usum fuisse, quibus ceu velis aurigantibus in remotissimas oras remigaret. An. 1697. Russorum aliquot primi nominis dynastas opiparam suis in ædibus excepit; videlicet longè distitis gentibus exhibiturus, humanitatem erga peregrinos in principe orbis urbe, humanitatis sede, neminem nunquam desideraturum. An. 1704. in Jansenismum, è Belgio penitus eliminandum totus incubuit, non passurus ullas è maligno hoc incendio scintillas in altiores flammæ erumpere; & pro summâ suâ sapientiâ probè gnarus, hæresin ex erebi castris militem quemdam esse, cui si in principio obstes, facilè excludas; sed intra munimenta receptum difficulter ejicias. Erat is Jansenius hujus corruptelæ author An. 1585. Lerdami in Hollandiâ natus, p. triam natus, hæreseos postea receptatricem: Fabri filius erat, suæ faber fortunæ pessimus. Ultrajecti Sacræ Theologiæ valedisciplinis imbuebatur, albi ovi corvus pessimus. A Philippo II. Hispaniarum rege An. 1635. Vpratum Episcopatus denominabatur, felicior futurus, si in privata sorte consensisset, nec in publicam perniciem pessima ejus dogmata unquam erupissent; quæ certè ab Eminentissimo Cardinali Augustino Fabrono egregiè semper vapularunt. Credo Augustinus hic noster Divum illum Augustinum à summâ injuriâ vindicare voluerit, cui suum de gratiâ tractatum Jansenius perperam inscripsit. Ecce Catilinam illum! quem Eminentissimus noster Fabronus, homo getes reliquas penitus evellens An. 1706. 17. Maji à Clemente XI. hoc Ecclesiæ decus & ornamentum in purpuræ honorem advocabatur; Dux idem post pia veluti militiæ rudimenta adversus novatorum quorumcunque nam Quesnello insipida sua dogmata per Galliam periculosa novitate viriliter congregandi natus erat; oculus abrupte connebat. Planè cum Clemens XI. An. 1715. in Quesnelii testamentum novum, & purpurato Joanne Baptistâ Ptolomæo egregiè suam zelosissimo Pontifici operam locarat, dignissimus, qui gloriosissimo & Ptolomæo comitantibus, ad Scholam, quam vocant, sapientiæ pervenit. Trinum perfectum ad suum Palladium delatum sacratoris illius Collegii Professores tunc quidem credebant; redierant illi, postquam decantassent illius Palladii Bibliothecam accuratè inspexissent, ipsimet librorum impostero futuri materia. Sub idem tempus Theses Theologiæ sub Auspiciis Eminentissimi nostri Purpurati Fabroni apud R. R. P. P. Dominicanos, quos is singulari affectu utpote sapientiæ magistros nunquam non complexus est, defendendæ proponebantur, ipso Eminentissimo Purpurato, subtilissimo argumento in medium allato, in sui admirationem presentium quemvis convertente. An. 1721. Innocentius XIII. neoclectus Pontifex ejus honoribus dedit, ut ad Ecclesiam S. Augustini, Eminentissimi Purpurati curæ commissam, eo comitante sese conferret. Tunc quidem summus Pontifex Clericos Regulatissimo Purpurato suæ certos gratiæ perpetuo voluit. Enimvero sacri hujus Ordinis Protectorem Eminentissimus Purpuratus eò pronius agit, quòd hos sapientiæ alumnos doctissimus ipsemet non possit non intra gratiæ suæ ferre liceat; nam subito coorta horribilis tempestas, complura hinc inde fulmina, Româ trepidante, excusserat. Uviit: alterum in instructissimum conclave Eminentissimi Purpurati vi validâ impingebatur; ut tamen lauriferum sunt positæ, nequiquam permisit. Sic dum tristis Atropos elapso anno pretiosum vitæ filium abrupte tentando quidem in nostro Orbe errorum hydras fortiter debellat; in altero Indiæ Congregationis Præfectus, dilatato Christi dominatu, idola subvertit.

PETRUS PRIOLUS VENETUS.

Petrus titulo S. Marci Cardinalis Priolus Venetus Episcopus Bergamensis natus est An. 1650. 15. Septembris ex illustrissima Venetos inter Priolorum familiâ, quæ togâ sagôque clarissimos viros orbi dedit. Illustrissima hæc familia originem ex Hungariâ trahit, quam patriam sedem, perpetuis jactatam bellorum injuriis, tutioribus Venetiarum insulis, utpote adversus quâcumque hostium vim egregiè communitis, commutaverat. Satis constat, Priolos jamdum anno à partu Virgineo millesimo nonagesimo septimo Venetæ nobilitatis albo inscriptos fuisse; hinc per complures annorum myriades antiquissima Priolorum stirps maximis incrementis apud nobilissimam gentem invaluit; immò majoribus in dies factis, non interrupta rerum benè agendarum serie inclarescit. Ex hac Priolorum familia ad ducale fastigium tres evectos constat, quorum felicissimo regimine effectum, ut in summis amoribus Priolorum nomen Venetiis hodie dum maneat. Primus ex iis, cui ea ducalis dignitas obrigit, Laurentius Priolus erat, cujus honoribus à Serenissima Republicâ dabatur, ut lectissima ejus conjux Julia, ex Dandalorum illustrissima stirpe, orbis, ut ajunt, imperio ob eximias dote digna (nam cunctas ferme linguas, quas Oriens & Occidens discretissimas callet, cum summa venustate loquebatur) in ducale unâ solium reponeretur. Idem Laurentius summopere allaboraverat, ut Imperatorem Ferdinandum II. Paulo III. Pontifici Maximo conciliaret; nam Sanctissimus Pater ægerimè ferebat, quòd Imperator Ferdinandus An. 1552. tractatibus Passaviensibus subscripsisset, in quibus Protestantibus per Germaniam cavebatur, ne religionis causâ quidpiam molestiæ iis crearetur, dum imperialibus comitiis pax firmaretur, & religionis disidia æquâ demum lege componerentur. Quamvis Ferdinandus etiam cum lachrymis eas leges, quas bellorum dura fors extorserat, consignasset, religiosissimus tamen Pontifex eam rem seriò improbabat, quasi Imperator nimium autoritatis sibi assumendo, in tam ardua causâ, cujus judicatura ad solam Romanam Curiam pertineret, falcem in alienam messè immisisset. Post excessum Laurentii Prioli in eodem fastigio Hieronymus Priolus, frater fratri raro apud Venetos exemplo successerat; videlicet optimè se facturos crediderant, si quos egregia indoles virtutibus æquasset, dignitatis etiam prærogativâ geminos redderet. Hieronymi regimine Venetiæ vel inde ut plurimum nobilitas se sentire, quòd Paulus IV. Pontifex Maximus eo tempore Venetæ Reipublicæ legatis insignem prærogativam *della sala regia*, ut vocant, concesserit, vi cujus iis plane honoribus in aulâ Romana impofterum exciperentur, quibus coronatorum capitum primi nominis legati excipi solerent. Tertius ex Priolis, qui ad reipublicæ gubernaculum, patriis virtutibus regendum adscisceretur, Antonius fuerat, qui tantus in civium amoribus erat, ut ab eo solo regi votis ardentissimis desiderarènt; quorum etiam intensissimis desideriis per patritiorum suffragia ob eximias Antonii dotes faciliè satisfactum. Eo ad regimen vixdum admoto, horrenda conspiratio adversus rempublicam erumpebat, quæ tunc quidem in acie, ut ajunt, novacula posita erat. Conspirantium adversus patriam consilia eò tendebant, ut instructissimum armamentarium, flammis admotis in auras evibraretur, patritiorum nobilissimus quisq; crudeliter enecaretur, urbs splendidissima in eo rerum tumultu diriperetur; demum ut Hispani, urbem penitus subjugaturi, intra portas admitterentur. Ea fuit Antonii Prioli felicitas, ut immanem hanc tempestatem, gravissima calamitate in rempublicam detonituram, solertissimâ vigilantia discuteret, quo solo nomine Priolorum nomen, gratâ, neque unquam intermoriturâ memoriâ Venetis, pene ex faucibus mortis ereptis, sanctum perpetuò erit. Nec tamen intra solos hos Duces stiterat sacratum Priolorum nomen. Est, cur Benjaminum Priolum comemorem, omnium scientiarum apicem, qui sæculi sui prodigium visus, mera sapientiæ oracula fundebat, qui denique plures ferme linguas callebat, quàm multi alii enu-

merâ-

merârint. In Galliâ degebat, quò proavus ejus Antonius, patriâ sede mutatâ, transmigrârat; five eum Galliarum regni amœnissimus genius, five liberior vivendi ratio (nam Calvinismum tristi temporum vertigine abreptus profitebatur) eò illexerit. Sed culpam parentum melior soboles corrigebat. Venerat ad pacem Monasteriensem cum legatione Gallica Benjaminus hic Priolus, quò pacis pertractandæ difficultas selectissima unde quaque ingenia advocârat. Ibi occasionem nancisceretur cum Pontificio nuntio Chisio, cui se suavissimis moribus commendabat. frequentibus sermonibus coeundi; & cum Chisio præter hæresin in homine nihil execraretur, ut eam quoque spinam ex ejus animo eveleret, summo opere allaborabat. Fortibus arietibus concussus murus, jam tunc saniori doctrinæ propiorem aditum promittebat; discessum tamen tunc equidem est, re non penitus confecta. Nec etiam in sua sobole ad meliores partes attrahendâ Venetiæ decerant; sed per Grimanum, suum in aulâ Lutetiarum nuntium auream catenam tam insigni viro donum transierant; credo equidem, Gallicum illum Herculeum (erat enim famosissimus belli dux, & Galliarum copiarum in valle Tellina inclytus archistrategus) hæc aureâ veluti coronâ revincturæ; reponere tamen plerumque solebat; tunc se demum Catholicum futurum, cum Chisium Roma summum Pontificem crearet. Rem acu tetigerat; nam Chisium Roma sedentem in solio Petri intuebatur, Alexandri VII. nomine assumpto; & ipse eodem planè tempore desuper illuminatus, Orthodoxam fidem amplexus erat, multum sibi gratulante Alexandro Chisio, quòd tantus vir, quo hæresis in Galliâ dudum triumphabat, ad Ecclesiæ gremium rediisset; certè ceu suum Jacobus Benjaminum ad se venientem suavissimo affectu amplexus erat. Ejus etiam conversio efficacissimis Cardinalis Barberini hortatibus ut plurimum debebatur: quidni enim tam solidæ sapientiæ viris arietantibus sapientissimus ipsemet manus daret? suoque reditu inelytam Priolorum familiam, de Benjaminus suo reperito immensis gaudiis exultantem, illâ qualicumque unius ex majoribus culpâ absolveret? Et absolverat luculenter; septenâ videlicet prole. eaque postea egregiâ, unâ secum ad orthodoxam sacra traductâ. Filiorum natu maximum Colbertus regius questor, famosissimum Gallicarum rationum nomen, ad suas ædes transfuit; in his, ceu politicæ disciplinæ plantario magnus excreveret: natu minor Martem secutus, inter prætorianos regi charus habebatur; tres filias sanctius institutum monialium claustris addiderat: duæ, eaque virtutibus non minus conspicuæ in reginæ Gynecæo educabantur; adeoque septenâ prole Deo reddita felicem dicas, immò *Felicitatem* ipsam Benjaminum Priolum. Quid jam de tot, tantisque S. R. E. Cardinalibus ex illustriissimâ Priolorum familiâ commemorem? Ex quibus Laurentius Priolus legationibus cum summâ laude ad Gregorium XIII. Pontificem Maximum, Philippum II. regem Hispaniarum, Henricum II. regem Galliarum, & Franciscum Hetruriæ Ducem obitis, vel solus Priolorum nomen immortale posteris reddidit; cujus eximia merita remuneraturus Clemens VIII. sacram Purpuram An. 1596. in eum transfuit. Mathæus Priolus id patriis legibus dabat, ut Ecclesiâ Bergomenensi ultro se abdicaret, ne Serenissimo parenti sua dignitas obstaret, in Venetorum Ducem assumpto. Hinc Gregorius XV. ne insignis viri vacua abirent merita, eum ad Purpuræ honorem vocavit An. 1622. Aloysius Priolus eo Sacræ Purpuræ honestamento à Clemente XI. 18. Maii Ann. 1712. condecoratum se vidit, quam tamen mors triennio post in pulum converteret, meritissimum de Christianâ Republicâ virum, & longiores spes de ipso conceptas unâ in tumulum præcipitando An. 1715. 15. Martii. Omnis S. Marci Procuratoribus Joanne Priolo An. 1453. Petro Priolo An. 1482. Francisco Priolo An. 1522. Ludovico Priolo An. 1524. Antonio Priolo An. 1528. Nicolao Priolo A. 1545. Hieronymo Priolo A. 1557. Ludovico Priolo A. 1570. Joanne Francisco Priolo A. 1582. &c. &c. gradum faciam oportet ad Eminentissimum nostrum Purpuratum Petrum Priolum, in quem hæc majorum suorum decora ita transfusa videmus ut tamen de suo plurimum addiderit. Antequam Sacrâ Purpura condecoraretur, Venetæ Republicæ nomine Auditorum in Rotâ Romanâ agebat eâ sui commendatione, ut Sacræ Themidi, jus suum cuilibet tribuendo, ad altem satisfacere videretur. Inde in Clericum Cameræ Apostolicæ assumptus, Purpuratorum fastigio propius admovebatur. Denique Clemens XI. An. 1706. 17. Maii tot suis meritis commendatum, sacro Purpuratorum Collegio annumeratum voluit. Cum Sanctissimus Pater eum promulgaret, iis verbis usus est: *Declaramus etiam Cardinalem Petrum Priolum Cameræ nostræ Apostolicæ Clericum, ac felicis recordationis Alexandri P. VIII. Prædecessoris nostri pronepotem, cujus memorie notum omnibus est, quantum debeamus.* Videlicet Clemens XI. vir ob incomparabilia merita dignissimus, qui in omnium animis gratâ memoriâ perpetuâ vivat, è Scholâ Alexandri VIII. prodierat. Prædictus Alexander, antequam sacrum solum scanderet, Petrus Ottobonus nuncupabatur, & tanto in Joannem Franciscum Albanum (postea Clementem XI.) amoris affectu tenebatur, ut eum suas in ædes translatum vellet; posteaquam cathedram Petri ascendisset, Albanum post obitum doctissimi Cardinalis Slusii in Secretarium Brevium Apostolicorum creavit; quandoquidem linguam latinam nemo eò elegantius loquebatur. Et erat tunc Albanus triginta annorum; & jam tunc in illo viriliū annorum exortu plenum in meridie solem orbi exhibebat. Postea idem Alexander virum incomparabilem An. 1699. 13. Februarii Purpuratorum Collegio associavit, suum in Pontificatu Successorem, Innocentio XII. intermedio, futurum. Ergo Sanctissimus Pater Clemens XI. beneficia in se Alexandri VIII. altâ mente repõta conservans, ea sibi in dignissimo ejus nepote Petro Priolo aliquantùm compensanda ducebat; quem ceu suum in amoribus, quoad vixit, habuit. Cum Eminentissimus hic Purpuratus An. 1708. ad Episcopatum Bergomensem à Serenissimâ Venetorum Republica evocaretur, tantum dilecti Clientis desiderii summus Pontifex facillè dedit, ut suis eum manibus in Episcopum consecraret. An. 1715. ejus domum tristis casus affligerat; nam Comes Mantova, ejus à stabulis præfectus, cum in ædibus Principis Columnæ festivi lusus celebraretur, ex alto suggestu deciderat, biduo postea non modico Eminentissimi hujus extinctus. An. 1720. Eminentissimus hic Purpuratus Cardinali Badæo morienti adstitit; nec ante discessit, quam ille mortales exuvias deponeret. Eodem anno Romam advolabat, sanctissimum Patrem, cujus sacro pectori medullitus inhærebat, veluti ultimum visurus. Tunc etiam Titularis suæ Ecclesiæ S. Marci in urbe Romana possessionem capiebat, hunc suæ Republicæ Tutelarem Sanctum toto pectore nunquam non complexus. In eadem Ecclesia Rottam Venetum in Episcopum Bellunensem consecravit. Ad publicam Audientiam à sanctissimo Patre advocatus, octo curribus, magnifico comitatu, ac Veneto splendore Quirinale ingressus est, suavissimi amoris basis exceptus; redux factus, Pontificis jussu lautis omnis generis cupediis condonabatur. Huic liberalitati & Pontificiæ in se benevolentiæ largæ donaria, ab Eminentissimo Purpurato in famulitium Pontificis congesta respondebant. Clemente XI. è vivis elato, idem gratiæ aditus apud Innocentium XIII. meritissimo Principi patebat. Nec minus Benedictus XII. hominem Venetum intimo amore complectitur, probè memor, eâ in urbe prima suæ fundamenta magnitudinis posita; cui plius quam patriæ debeat, cum cœlis vivere, sacra Religione hic assumptâ, noviter cæperit. Plane paterno dignissimum affectu Eminentissimum Priolum judicat; utpote quem Religione summum Bergomum depædicat, in forensibus negotiis exercitissimum Roma experta est, ingenue Nobilitatis dotibus præclarum Venetiæ loquuntur.

No. XX.

ULYSSES JOSEPHUS CARDINALIS GOZZADINUS.

Ulysses Josephus tit. S. Crucis in Jerusalem Cardinalis Gozzadinus Bonnoniensis, Episcopus Imolensis natus est Bonnoniæ 10. Octobris An. 1650. Is ex nobilissima Gozzadinorum familiâ gentilitias virtutes, ex Bonnoniâ doctorum patriâ sapienciam prorsus admirandam hausit. Hoc gemino virtutis æquè, ac sapienciæ remigio in altissimum gloriæ Oceanum maximus hic Ulysses provehebatur; nam in facultatibus Philosophicis æquè ac juridicis, tum etiam Theologicis tam admirandos progressus fecerat, ut pene neminem in urbe, orbis etiam doctissimâ, ante se relinqueret. Latine castissimè loquitur. Ore nunquam non oracula fundit. Calamo difficultates quas-cunque subtilissimè discutit; cum vitæ inculpata tenor accedat, est, cur in aulâ Romanâ brevî inclaruerit; neque enim tantæ intelligentiæ lumen oculos Romanorum, utique non luscis diu latere potuit. Inprimis Innocentius XII. in solertissima hujus viri operâ multum spei reponebat, quem pene moriens Theodosiæ Archiepiscopum nominavit, ut ad majora ascensuro viam ocyus panderet. Sita est Theodosia (quam modo Jassam nuncupant) in Taurico Chersoneso. Emporium est, totius Tartariæ facile princeps, unde Constantinopolin usque variæ merces exportantur. Ea urbs à Machomete II. Christiani nominis flagello (nam captâ Constantinopoli Orientale Christianorum imperium extinxerat) Genuensibus A. 1475. extorta fuerat; jam Ponto Euxino latè dominatur, efficitque, ne Moscorum naves ex Tanai & Mæotide palude per Bosphorum Cimerium in mare nigrum infundantur, & terrorem latè ad Constantinopoleos usque moenia spargant. Planè eo tempore, quo Azovium in Moscorum manibus erat, sola Caffa obstabat, ne Bosphoro Cimerio superato, Christianorum naves ante ipsa Constantinopoleos moenia hostibus stupentibus sese videntas præberent; immò navium aliquot, eas angustias præterlapsæ, Constantinopolitanis in conspectum venêre. Christianorum eâ in urbe maxima multitudo est, qui tamen ignorantia suæ tenebris involuti fidem, antiquitè traditam, ni Superi provideant, planè dediscunt. Prospicit tamen, quantum potest, Sacra Roma, Zelosos Missionarios in eas Orientales plagas in miserorum solamen alios post alios immittendo, ne tot innocentes animæ, in media Barbarie destituta, miserè pereant. Ex quadraginta supra unum templis, quas Turcæ, cæli provisu, Christianis indulgent, Arminii triginta & duo, Græci duodena, & ii, qui fidem Romano-Catholicam profitentur, non nisi unum possident; Pari modo ex quater mille ædibus, quibus urbs ampla constat, facile octingentæ à Christianis inhabitantur. Et hos denique ceu suos, sub Turcarum sæva tyrannide gementes incolas Eminentissimus noster Purpuratus Gozzadinus Theodosiæ Archiepiscopus respicit, in hanc ille urbem oculos, mentemque advertit, inde Constantinopoleos moenia quasi prospectat, tunc denique se felicissimum sensurus, si *Salutare Dei* in iis regionibus sibi conspiciere detur. Sub Clemente XI. in aulâ Philippi V. regis Hispaniarum Apostolicum nuntium sedulissimo studio agebat; & inde revocatus (nam Sacræ Reipublicæ necessitates tantum virum sibi vindicabant) longum sui desiderium Ibericæ nationi reliquerat. Rex ipse, per honorificis literis ad Clementem

N

datis,

datis, ingenuè professus est, se sedi Pontificiæ eò etiam titulò magnoperè obstrictum teneri, quòd virum ad se allegasset, qui suis, & totius nationis desiderijs, utpote sapientiâ summus, unicè fecisset satis; & in quo nemo bonus quispiam reperiret, quòd reprehenderet. Romam redux factus, brevium Apostolicorum, quæ ad principes scribuntur, Secretarius à Clemente denominatus est; & in maximè arduo munere, ac periculosis Sacræ Reipublicæ temporibus, quando inimicus Mars totam latè Italiam pervagabatur, animo tam probè composito suam ipse provinciam obibat, ut circumspèctissimo Hyerarchæ, & cum eo Europæ Principibus universis undequaque satisfaceret; Pontificis in eum favor eò magis elucescebat, quando Eminentissimo Purpurato Pauluzio aliquantum absente, ejus in Secretariatus Status (ut vocant) munere vices gnaviter & cum laude obivit. Is itaque insignem meritis Clemens XI. grandium ingeniorum fautor & remunerator eximius ad Purpuram dudum commeritam Ann. 1709. 15. Aprilis vocavit. Pontificis oratio, hunc novum Collegam Sacro Collegio proponentis, hujus tenoris fuit: Ad majorem Dei gloriam, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ utilitatem & decus, Fraternitatum Vestrarum numero adscribere intendimus Venerabilem fratrem Josephum Ulyssè Gozzadinum, Archiepiscopum Theodosiæ, Brevium nostrorum, quæ ad Principes scribuntur, Secretarium, cujus virtutes longa jam familiari experienciâ nobis probatæ, vobis pariter satis prospectæ sunt. &c. &c. Sacro Collegio adlectus, mox Romam, ingenti bellorum metu concussam, sapientibus ipse consilijs adjuvit; nam cum Germanus miles, nescio quas injurias prætexens, in Statum Pontificium infestus irrueret, Optimus Pontifex ingruens bellum non gladio, quem prudenter intra vaginam reconditam haberi voluit; sed solertissimo suorum consilio facilè discussit. Anno 1714. 16. Februarii à Clemente Legationi Romaniolæ præficièbatur, quæ jam per quadriennium vacaverat, Eminentissimo Purpurato Ruffo inde ad Legationem Ferrariæ revocato. Fuerat tunc Sanctissimus Pater in eò publicis præconijs condecorando, iterum totus; cujus ea verba, fatidico videlicet ore prolata excipiebantur: *Se de ejus fide, doctrinâ, prudentiâ, atque integritate plurimum in Domino confidere.* *Lis tunc coloribus Eminentissimus Purpuratus velut in tabulâ à gravissimo Censore Clemente, in suis ad unguem omnia exigente, depingebatur, multò felicior, cum sic viva virtutum suarum imago omnium animis repræsentabatur, quàm si fragilis vultus, Appellæo etiam penicillo expressus, in posterorum quàm diutissimè conspectu exstaret; nam eximias has animi dotes nulla dies auferret, nulla ætas corrodet, nullus livor diminutum ibit.* Eodè anno 20. Augusti in publico Consistorio Apostolicæ sedis de Latere Legatus ad Elisabetham Parmensem, Regis Philippi V. Sponsam, ex Italia discessuram deputabatur, *ut nova Regina (verba erant summi Pontificis) in ditione Sacratæ sedis etiam quoad temporalia subiectâ, in quâ nata & educata fuisset, adhuc commoranti, Apostolicam Benedictionem deferret, Regale connubium gratularetur, nec non fastum ac prosperum in Hispaniam iter, aliisque omnia, cœlesti accedente Benedictione, appreceretur &c. &c.* Hanc sibi impositam provinciam gnaviter obiturus Eminentissimus Purpuratus, nihil operæ intermisit, ut Pontificiam Majestatem gentibus, maximo numero ad eam nuptiarum solemnitatem Parmam undequaque accurrentibus, faceret palam; Enimvero comitatu perquam numerosissimo urbem ingrediebatur, ipsemet equo vectus generoso, tantòque sessorum superbo: à dextris Eminentissimum Purpuratum Aquavivam regiarum nuptiarum Procuratorem, à sinistris Parmæ ac Placentiæ Ducem Franciscum Farnesium habebat. Antonius Farnesius Germanus Ducis frater quàm proximè præibat. Aderant cum suo Episcopo Reverendissimi Capitulares, quos integer Clerus, & facer Religiosorum cœtus longo agmine insequèbatur. Nobilium Dynastiarum ad festivam hanc pompam condecorandam tanta multitudo affluerat, quantam ægrè integra urbs Parmensis, ampla licèt & splendida capiebat. Quamvis sub imenso pondere pene ædes fatiscerent, nullum tamen infortunium festivam diem obfusca-

obfuscavit. Umbellam, tanto Pontificis Legato destinatam, octoni nobilissimi proceres, gratissimum onus, sustinebant. Ubi ad Basilicam deventum est, hymnus Ambrosianus, tormentis undequaque reboantibus, decantatus est, tam concinna Musices suavitate, quantam quidem ab Italis expectare possis, utpote palmam eo in genere aliis nationibus longè præipientibus. Inde in Ducis Palatium ad cœnam opiparè instructam itum, Eminentissimo Purpurato, quâ est humanitate, gratum supercilium ita undequaque dispensante, ut nemo se neglectum, nemo præteritum sentiret. Biduo abhinc nuptiarum solemnia exquisitissimâ pompâ peragebantur; ubi quidquid in Hispania magnificum, aut in Italiâ decorum, quodam nationum certamine proferebatur. In medio pavimento ex adverso Sacræ Aræ magnificentissimum subsellium pro regia Coniuge, & Serenissimo ejus parente Parmæ ac Placentiæ Duce regis Hispaniarum pronubo elevabatur. Eminentissimi Legati subsellium à dextris erat, sublimiter exstructum. In opposito latere sinistro Eminentissimus Purpuratus Aquaviva, & pone illum Princeps Antonius Farnesius auro instratas sedes occupaverant. Princeps Mater Dorothea Sophia Palatina in oedeo subito opere exstructo, & aureis tapetibus exornato, cum illustrium fœminarum Gynecæo spectatum stabat. Postquam ab Urbinatum Prolegato Ludovico Anguiscola Pontificium Diploma, quo dispensatio in quarto consanguinitatis gradu inter Neosponfos continebatur, altâ voce recitatum fuisset; nec minùs à Prolegato Ferrariensi Gerardo Giandemairio Procuratorium Philippi V. omnibus coram productum inspiceretur, Regia Sponsa à quatuor Episcopis ad Aram deducebatur, principe Parmensi, Philippi V. ut diximus pronubo, iisdem deducentibus, ponè insequente. Mox Eminentissimus Purpuratus Gozzadinus sacris nuptiis benedicebat; imensa, illa etiam die, multitudine hunc actum avidis oculis hauriente, ita ut planè dubium relinquere-
 tur, an Hispana illa Pallas (nam sapientissimam & plurimarum linguarum Principem nemo non dignoscit) ad se videndam plures allexerit, aut Eminentissimus Purpuratus, qui toto denique incessu Apollo patuit, plures in se obverterit. Reducem factum Clemens XI. paterno affectu complexus est, & suo munere ex amussim defunctum, publico præconio condecoravit. Enimvero qualis, quantisque Gozzadinus sit, inde dimetiari licet, quòd post excessum Clementis XI. in primo scrutinio non paucis in eum Patrum suffragiis iretur; nec tamen vir cœlestis Angelum sibi præpositum indoluit: sed suo etiam suffragio Michaellem Angelum de Comitibus, virum meritissimum, in id fastigii unâ reposuit. In eadem suam Fori Cornelii Ecclesiam frequenter excurrebat, ut suas oves optimus pastor nunquam non præsens pasceret; & licet expertissimum Principem grandia in aulam Romanam negotia nunquam non revocant, ambidextrum tamen in omnibus agit, utpote qui unâ manu aras, alterâ forensia Sacræ Reipublicæ negotia, utrobique sumus pertractat. Planè Eminentissimus hic Purpuratus Ulysses Josephus verè Ulysses est, cum Ecclesiam sibi commissam, suam videlicet Penelopen arctissima charitate nunquam non complectatur. Ulysses est, cum victor sui animus nullos fluctus, qui mundi pelago superincumbunt, reformidet. Ulysses est, qui fallacia mundi illicia ceu auribus obduratis, Syrenum dolos facillè despiciat. Ulysses est, cum virtuosissimum ejus pectus nulla improba Circe vitiorum veneno in orbem latè dominans, unquam expugnârit. Ulysses est, qui feliciter enatato mundi pelago, gravidam immortalibus meritis navem, aliquando ad æternæ felicitatis portum, suam nempe Ithacam, fortunatissimo cursu appellet.

No. XXI.

HANNIBAL ALBANUS URBINAS.

Hannibal Albanus tit. S. Clementis Cardinalis Albanus Urbinas, sacri Romani Imperii Princeps, Camerarius Apostolicus, Archipresbyter Basilicæ Vaticanæ natus est Ann. 1682. 15. Augusti, die videlicet Divæ Virginis assumptæ sacra; ipse etiam prorsus eximiis animi dotibus vix non in cœlos efferendus. Quantus ille in nostrâ Germania, quantus in Hyperboreâ Poloniâ, quantus suâ in Italiâ existit? Jactent veterum monumenta historiarum, tres aliquando Horatios Romanos cum tribus Curiatis Albanis compositos, victoriam reportâsse; verum ego audacter sententiam pronuntio, versâ modò in contrarium aleâ, per tres magni nominis Albanos, hoc equidem sæculo Romanæ felicitatem Reipublicæ stetitisse; videlicet Clementem XI. Albanum, & tanto Hyerarchâ dignissimos Nepotes Hannibalem & Alexandrum Albanos, de quo utroque nostra etiam ut plurimum congaudet Germania, utpote sacri Romani Imperii Principibus creatis. Quantus qualisque Clemens XI. Albanus fuerit, beneficiis edoctus rescit orbis. Alexandrum Albanum postea commemorabimus, qui optimis consiliis Sacram Rempublicam Romanam suffulciendo plus effecisse videtur, quàm Alter ille sui cognominis Alexander, integrum Asiaticum orbem debellando. In præsens Hannibalem Albanum describendum assumimus; non jam terrorem, qualis Punicus ille, Romanorum futurum; sed quem suam Italigenam, & coronam dicunt. Nam Princeps est, omni virtutum genere cumulatissimus, in quo nec invidia quidem reperiat, quod reprehendat. Si Sapientiam spectemus, argumentum confectum est, eum Italarum abstrusæ rerum intimarum cognitioni undequaque respondere. Si exercitatum forensibus negotiis solertiam; tot regum & principum aulas nostrâ hac ætate pauci obiverint, aut negotia, tot tricis impedita, exantlarint. Si dotes demum quascunque, viro Principe dignas, exigas, in eo viro compendium quoddam regiarum virtutum reperies, quas vel ipsa Roma Sanctitatis & Sapientiæ Magistra admiratur. Jamdum Anno 1702. luminis sui fulgore Romam illustraverat, tunc quidem Canonicatum in Basilica Divorum Apostolorum Petri & Pauli obtinendo, qui Divi jam ex tunc illum ad Sacram Purpuram, utpote suo sanguine longè illustrius quàm Tyrio murice intinctam, evocare visi; forte aliquando (nam multa sunt reservata fati) ad summum apicem perventurum, quò eum eximia sapientia evocat, illustrissimus sanguis suffragatur, Clementis XI. summa in Ecclesiam merita commendant, hausta tot legationibus experientia dignissimum effecit, & Sacra Religio, cujus propagandæ miro nunquam non zelo exardescebat, rem conficiet. Jacobo II. Angliæ Rege è vivis sublato, suæ specimen facundiæ cum stupore Albanus edidit, cum publica funebri oratione, elegantissimè concinnata, ejus Regis laudes complecteretur, qui cœlis transmissus Angliæ rex verè dici potest, & meretur. An. 1704. Sapientissimus hic doctæ Palladis alumnus Sacrosanctæ Theologiæ, nec non juris utriusque lauream, gratulante sibi de tam solidæ sapientiæ alumno Clemente XI. adeptus est; & ut in forensibus negotiis vivacissima in doles mox dum exercitaretur, in Protonotarium Apostolicum vir meritissimus adscisceretur; quo in munere tam stupendos brevi progressus fecit, ut Clementem XI. Magnum, in Nepotibus, utpote sapientiæ prodigiis, futurum Maximum omnes

nes

nes ominarentur: adeò ille à laboribus ferias sibi nunquam indixit, sed gravissimorum negotiorum molem etiam cum gustu sustinuit. Calcar addidit tum ingenitæ virtutis nobilitas, tum etiam Clementis XI. sedula hortamenta, qui properè in Stadio currentem sanctioribus stimulis magis magisque in dies exagitabat, ut è sua Scholâ prodeuntem Nepotem videret, qui arte & industria summus aliquando evaderet. Cùm summa viri prudentia arduis quibusve negotiis digerendis omnino maturuisset, visum est Sapientissimo Pontifici, in exteris Principum aulis charissimum Nepotem dimittere, ut nata Italici Sapientia, longè diffitis non minùs gentibus spectandam se exhiberet. Prima ei Provincia An. 1709. in aulâ Viennensi obtigit, ut ubi caput esset rerum, suorum poneret rudimenta laborum. Enimvero splendidus hic sol grato mox obrutu Aquilinis oculis se probabat; licet tunc sub ignoto Schemate, & Comitibus à Sancto Martino nomine assumpto, latere voluisset, cunctis tamen ocyus apparuit, qualis revera fuit, id est, à Religione & Sapientiâ vir commendatissimus. Soli indigi, quos, quaquaversus incedebat, largis donariis refocillabat, Martinum sensere. Negotia, ab eo in Germania feliciter pertractata, tanti momenti erant, ut Sacra Respublica habeat, unde sibi de tanto Viro gratuletur. In Aulâ Viennensi apud Augustissimum Imperatorem Josephum piissimæ memoriæ in id unicè intendebat, ut ne in Tractatibus Gertrudisbergenfibus, quæ ad sopiendum gravissimum Europæ bellum propediem instabant, quicquam concluderetur, quod sacræ fidei & Ecclesiæ juribus contrarium esset: in id tunc Albanus nervos omnes intendebat, ne si res secus accideret, Ecclesiæ, prout jam sæpiùs factum, iteratò ingemisceret: *Ecc. in pace amaritudo mea amarissima.* Antequam ad sacram hanc Provinciam obeundam à Clemente XI. dimissus fuisset, Divo Sanctissimi Patris Oraculo ad Eminentissimos Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in Consistorio Secreto An. 1709. 22. Julii habito hæc de Albano sententia prolata est. *Hæc porro (jura videlicet Pontificia) nos ipsi iisdem Principibus, majori quàm possumus, animi contentione suscipi, allegare decrevimus ad charissimos in Christo Filios nostros Josephum Romanorum Regem in Imperatorem electum, aliosque Reges, nec non ad ceteros Principes, quibus fas erit, dilectum filium Annibalem, nostrum secundum carnem ex Fratris Germano (Horatius nuncupabatur) nepotem, ac Camera Apostolica vicesidem, qui gravissimum hoc negotium non tam apud illos, quàm aliàs, ubicumque opus fuerit, urge-re valeat. Ibit igitur ipse (pergebat Sanctissimus) non in curribus, neque in equis, sed in Nomine Domini. Ibit Republicæ, Ecclesiæ, Religionis, adeoque nostræ, atque hujus sacræ sedis causam acturus. Ibit quocumque injunctum sibi ejusmodi munus vocabit: ad ipsum etiam locum, in quo tractationes pacis habende erant, profecturus, si, & quomodo hoc ipsum, & Apostolicæ sedis dignitas pati, & Orthodoxæ fidei rationes, in quibus vera dignitas sita est, postulare videbuntur. Ibit denum bene edoctus Pontificium Regnum, ad inslar Regni Christi, non aliud, quàm Crucis Regnum esse; minime proinde petens in eo sedere vel ad dexteram, vel ad sinistram: Calicem tamen laborum, quem nos ei propinquamus, alacriter bibiturus.* Et enimverò amarum hunc calicem exhaustit luculenter; & satis superque expertus est, quàm difficilem Provinciam Nuntius Pontificius per Germaniam sustineret, qui causas Religionis pro munere sibi incumbente, pertractaret. In Aulâ equidem Viennensi nihil erat, quod in Religionis studio, Piæ Austriæ ingenito, Nuntius Zelosissimus desideraret; verùm alibi locorum, ceu in incerto dissonantium opinionum Euripo, spes deprehensa hærebat. Viennâ Albanus in Saxoniam movit, & exquisitissimis Dresdæ exceptus honoribus, multa simul apud Regem nihil non feliciter agebat. Primò cùm in tractatu Altranstadiensis, Augustum inter Poloniæ & Carolum Sueciæ Reges inito multa contineri viderentur, quibus gravissima non minùs Orthodoxæ fidei quàm Ecclesiasticæ libertati detrimenta inferebantur, ea omnia nulla & irrita declaraverat. Neque etiam Augustissimus Poloniæ Rex Augustus abnuebat, prædictum tractatum pravâ operâ, ac mala fide Commissariorum suorum præproperè initum, ceu irritum agnoscere; prout etiam suo in Poloniam regressu, irritum voluit. Dein jam ex tunc Albanus telam illam strenuè ordiebatur, ut in Orthodoxa Sacra Regium Poloniæ Principem Fridericum Augustum traduceret; non alieno ab eo consilio Augustissimo Parente; qui suam eâ super re fidem disertis verbis sacræ sedi obstringebat: prout etiam statim abhinc pii ac probi viri, qui prædictum Principem Orthodoxæ Religionis præceptis ac ritibus imbuerent, eidem adjugebantur. Aliquo tempore post prædictus

O

Prin-

Princeps Augustus Fridericus in Italiam abibat; ubi tandem optatissimum tam novæ institutionis, quam itineris sui fructum percepit; Nam in Urbe Bonnoniensi in manus Joannis Baptistæ Salerni Societatis Jesu Presbyteri (nunc Eminentissimi Sacræ Romanæ Ecclesiæ Purpurati) coram Cardinali Casono piissimæ memoriæ, tunc Apostolicæ sedis Bonnoniæ Legato die 27. Novembris anni millesimi septingentesimi duodecimi post maturam ac diuturnam plurium mensium deliberationem solâ agnitæ veritatis ratione excitatus, solo æternæ salutis suæ desiderio incensus, Orthodoxa Sacra amplexus erat. Tertium, quod tunc feliciter Albano cesserat, in eo consistebat, quod ejus rogatu, & suavissima suggestione Regem Augustum permoverit, ut in Civitate Lipsiensi ad usum Catholicorum in illa degentium Ecclesiam aperiri jufferit; beneficio, quod vel Magnus ille Wittekindus, primus per Saxoniam Orthodoxus Princeps, Albanis debeat. Tam fausto rerum successu in aulâ Saxonicâ beatus Albanus, oculos in Antonium Udalicum, Ducem Brunsvicensem & Luneburgensem conjecerat; ut postquam Deo Innocentis Juvenis Principis animum transcripsisset, novam hostiam grandævum Principem, vocatum Germaniæ nostræ Nestorem, superadderet. Et curâ omnino indefessâ propositum scopum attigerat. Planè Maximi Pontificis Clementis XI. oraculum in consistorio habito die decima nona Maij An. 1710 Hannibalis Albani operæ ejus rei tam feliciter confectæ successum magna ex parte attribuerat: nam postquam effectus fuisset, *Altefatum Principem Antonium Udalicum, Ducem Brunsvicensem & Luneburgensem, inclita suæ stirpis longè omnium principem & caput, magno non tam annorum quam singularum animi dotum numero spectabilem senem, ob illustrissima regiarum assuitatum decora præclarum, ob excessa ac non vulgariter erudita mentis ornamenta præstantem, nullo præcipitis consilii incitamento commotum, nulla ingenii levitate sive inconstantia impulsam, nulla temporali sui commodi illecebrâ allestum: post diuturnam complurium annorum deliberationem, post prævisum ingruentium sibi discriminum ac molestiarum gravissimum cumulum, sola agnitæ veritatis ratione excitatum, solo supernæ gratiæ illustratione perfusum, solo demum animæ suæ salutis desiderio incensum Catholicam Religionem ac fidem amplectum fuisse, mox subiungebat: à Dilecto Filio Annibale Albano suo secundum carnem nepote, oblatam sibi opportunitatem Orthodoxæ Religionis causam agendi, neutiquam omisissam fuisse.* Denique cum Duce Lotharingiæ Leopoldo grande etiam negotium felicissimè transegerat Albanus; nam cum per eum Ducatum Codex publicatus fuisset, quem Leopoldinum dixerat, in quo variæ constitutiones pro iustitiâ administrandâ continebantur, quibus multa tamen hinc inde immixta reperiebantur, unde Ecclesiæ immunitas non parum lædabatur; hinc prædictus codex Leopoldinus per literas Pontificias, in formâ Brevis datas, meritò reprobabatur; Quæ contentio solertissimâ Albani operâ eum denique finem sortita est, ut codex Leopoldinus, in iis, quæ ad Ecclesiastica jura spectabant, ab ipso Duce, suum per hoc studium erga sacram Sedem professo, haud gravatè aboleretur. Ultimum Albani in Germaniâ negotium in eo versabatur, ne cum Carolo VI. Regium Imperii Diadema Francofurti imponeretur, in iis, quas Cæsaream Capitulationem vocant, legibus quidquam inæcteretur, unde sacræ fides noxam pateretur; nec in eo etiam negotio spei falsus fuit, Carolum immortalis gloriæ Imperatorem talem expertus, qualem integer Orthodoxus experitur orbis; Videlicet Fidelissimum Sacræ Romanæ Ecclesiæ Advocatum & Patronum. Ex Germania in Italiam redux factus Albanus, Purpurâ omnibus condecorandus videbatur; Solus Clemens XI. qui eam unicè dignitatem asserere poterat, in eò negotiò hærebat; licet integer Cardinalitius Ordo meritissimum Virum, votis & precibus Collegam ascisceret. Absterritus videbatur Maximus Pontifex Constitutione Innocentii XII. quâ certa disciplina, quæ quoad Nepotes, aliòsque Confanguineos Romanorum Pontificum ad Cardinalatum promovendos servanda præscribatur; ne videlicet alii ex iis ad eam sublimem dignitatem assumerentur, quam quibus eximia ad id merita suffragarentur. Sed quid hæeret Optimus Pater in viro, quem sapientia, Pietas, Religio dudum eò evocârunt. Addidit tamen (dignoscite Clementis XI. tenerrimam conscientiam) *se cælestem Luminum Patrem suppliciter rogare, ut si quod agere meditaretur, memoratæ Constitutioni, quam usque ad extremum vitæ spiritum inconcusse observare statuisset, & tunc iterum Deo & hominibus sponderet, quoquo modo repugnaret, seu aliâ in sua, aut etiam in ipsius Nepotis animæ periculum cessurum esset, ut omnipotens dominus adhibere faciat linguam suam faucibus suis, nec de hac re edendum de more decretum pronuntiare valere.* Pronuntiam tamen Hannibalem Albanum in Consistorio An. 1711. 23. decembris habito Deus voluit, Sacri Proceres exorabant, tota Roma gratulabunda lætabatur. Certè centum supra sedecim currus numerabantur, qui Neocreatum Purpuratum ad Vaticanum euntem honoris ergo comitabantur. An. 1712. Horatius Albanus, Serenissimus Annibalis Prens è vivis elatus, copiosam se lugendi materiam Amantissimo filio præbuit. Postea Poloni tam benignum Sydus, cujus salutiferos influxus jam dudum experti erant, suum in Protectorem adoptârunt; ut nam & cum eo serenâ mentis, & Pacis, & amicabilis concordiæ statione consistere didicissent. An. 1719. Regio Princeps animo, Sacri Romani Imperii Princeps Caroli VI. patentibus literis declarabatur; cui utinam similes omnes haberemus, & orthodoxum Imperii refloresceret ejusmodi Syderibus cælum. An. 1721. Clemens XII. rebus humanis ereptus, majori luctu vir nunquam satis deplorandus, involvisset Orbem, nisi in Nepotibus, in tantam spem adolescentibus superviveret. Vivant felices, & Albanam gloriam, unde primùm tua, Roma, felicitas emerit, virtutibus æquent.

LUDOVICUS PICUS DE MIRANDULA.

Ludovicus titulo S. Sylvestri in Capite Cardinalis Picus de Mirandulâ natus est An. 1668. Ex principe Ducum Mirandulanorum familiâ, quam ex se compluribus præclaram sæculis, ipse novo veluti sydere ad cœlum Mirandulanum addito, orbi magis spectabilem reddidit. Et quis non Principes Mirandulos orbis Mirabilia nuncupet? Si historiarum fastos pervolvamus, originem statim mirabilem, & portentosam Serenissimæ hujus familiæ reperiemus. Constantini Magni ex filio Constantio nepotem, quam Euridem vocârunt, Manfredo Aulico innupisse ajunt. Utrumque in Italiam delatum, Mirandulano Principatui initium dedisse; Nam in eo loco, ubi nunc urbs Mirandula conspicitur, sede exstructa, Eurides Puerpera trinos eodem partu Masculos, Constantini nepotes progeniit, quos Picum, Pium, & Papazum cognominatos constat; videlicet dociles cum Picis, Pios clarâ nominis significatione, & Papazos, seu Patres Patriæ in posteris futuros. Sub Imperatore Henrico VII. Lucemburgico majoribus incrementis invaluerat stirps jamdum ab origine clarissima; nam Franciscus Picus apud eum Imperatorem tantâ gratiâ valebat, ut per ejus absentiam Imperatorius per Italiam Vicarius, vir belli & pacis artium scitissimus, An. 1312. declararetur. Sed summa fortuna maximo viro invidiam peperit; nam Rimaldus Bassarinus, Montis ferrati Comes, ex Bonacossis oriundus, qui suam originem ad Palæologos Constantinopolitanos Imperatores referebat, invidia livore in transversum actus, eam Constantini Magni progeniem, ceu pro Constantinopoleos mœnibus pugnaretur, cruento bello appetebat; cui tam tristis catastrophe finem imposuerat, ut Franciscus Picus cum filiis captus inediâ in carcere interiret; & ne unquam Picorum nomen resuscitaretur, hostium furor urbem Mirandulanam penitus everterat; sed debita vindicta statim sceleris authores secuta erat; nam à Nicolao Pico, Francisci filio, quem fors reliquum fecerat, devicti Bonnacossis, eodem supplicii genere, cuius ipsi exemplum fecerant, enecabantur. Inde urbs Mirandulana reædificata, nullo tamen mœnium ambitu tunc equidem incincta. Post eum Joannes Picus, sub Sigismundo Imperatore, florere opibus cœpit; eidem etiam Imperatori tam acceptus, ut non modo Concordiæ Comes An. 1414. ab eo diceretur, verum etiam vicario nomine præesse Italiæ, velut avitâ dignitate juberetur. Ejus Filius Joannes Franciscus Picus, bellicâ laude præclarus, Principum Mirandulanorum nomen latius propagavit; & ut sibi ab exterorum vi tutum munimentum compararet, nova urbi Mirandulanæ munimenta circumdedit. Galleottus Picus ab eo progenitus, diversis à patre studiis abibat; nam cum ille præter Martis classica vix alium unquam sonum auribus haussisset, hic libris perpetuo affixus, soli Palladi operabatur, ob incomparabilem doctrinam sæculi sui Phoenix dictus: plane si Joannem Franciscum Picum Romulum infesta feliciter arma tractantem dicere velimus, hunc Galeottum Numam Popilium dicamus oportet, qui insuper habito armorum strepitu, in pacis studia unice incubuit. Filium reliquerat Joannem Franciscum Picum, sui simillimum; qui sapientiæ prodigium nemini non visus, linguam Græcam, & quas pene integer Oriens eloquitur, apprimè callebat. Verum cum literis, ceu suo olim Prometheus Caucasos, perpetuò affixus hæreret, armorum strepitum, contra se excitatum, non admodum adverterat; juxta suam videlicet decempedam cunctos dimensus, fidem ab omnibus exspectabat, quam pauci reddebant. Hinc invidorum malis artibus obsessus, cum suâ Pallade exulare jussus est. Ea videlicet modò vivimus tempora, ut Saturno è suo Latio cum aureâ suâ ætate expulso, nisi ferrum impigrè stringas, ætate hac ferreâ, parùm scientiarum auro efficias; nec tamen omnino protritum jacuit hoc scientiarum gemma; Nam Julius

lius

lius II. Pontifex Maximus & Maximilianus I. Romanorum Imperator, jacentem hanc virtutem reveriti, armis sociatis in solum reposuerunt; verum cum ille sui securus, ad avitam unam sedem & literas revertitur, hostes non minus ad inimicas machinas & dolos revertuntur: Hinc Anno 1533. inimicorum manipulus noctu clam in urbem irrepserat; quorum tumultu excitatus Princeps Optimus, in templum confugit: ibi Crucifixi Imaginem arctè complexus, ab immixtis Siciis, Religione loci neutiquam retardatis, obtruncatus erat, filiis ejus Alberto & Paulo eodem supplicii genere finientibus. Inclytam stirpem pene intercisam resuscitabat Ludovicus II. Picus, quem Bellica laude præclarum, Primum Concordiæ Marchionem Maximilianus II. dicebat, paternam culpam Galeotti II. qui cædis in Joannem Franciscum author exstiterat, claritudine filii penitus expiata. Fredericus Picus ejus Ludovici filius, Principis titulum primus omnium in ditionem Mirandulanam intulit, qui Rudolpho II. tantum in amoribus erat, quantum vix ullus alius. Cum improles decederet, Principatus ad Alexandrum Picum ejus fratrem jure successionis devolvebatur. Eum Ferdinandus II. primum Mirandulanorum Ducem Anno 1619. creabat; Et inde Ducatus Mirandulanus ex parvis initiis (si quidem parum sit, Constantini Magni Progeniem esse) ad summum apicem accrevit. Alexandro I. Pico, Alexander II. Magnus Magno successerat; Alexandri II. proles Mascula Franciscus Picus erat, ex Anna Beatrice Estensi Principisâ procreatus. Huic Francisco Pico, ne stirps Mascula Picorum omnino intermoreretur, filius obligit Franciscus Maria, natus Anno 1688. matre Anna Camillâ principisâ Borghesâ. Hoc necdum trienni, fatis concedebat Franciscus Pater; Hinc Magna ejus Amita Brigitta, dum impuber adolesceret, rerum summam potiebatur. Interim gravissimum in Italiâ bellum, quod pro Hispanicâ Monarchia obtinendam, Maximi Europæ Principes summam armorum collisione, gerebant, enascebatur. Mox in Ducatum Mirandulanum Galli, Turrice Brigittâ in sua verba coactâ, irruerant. Verum Gallorum pertæsa, Germanis advocatis, Gallos ejecerat, utpote quos nunquam bono animo admisisset. Postea Franciscus Maria rerum Potitus, Gallis propior videbatur; quos per integram Insubriam victricia arma circumferentes, pene admitti oportebat. Suboluerat ea Machinatio Cæsareanis, qui eò intentiore curâ pro Mirandulanis mœnibus stabant. Verum Gallorum viribus per Italiam in imensum auctis, Cæsarei, omnibus maximorum heroum muniis ritè obitis, Mirandulanam urbem A. 1705. II. Aprilis hostibus cedebant, quibus ejus oppugnatio urbis per complures menses multo sanguine stiterat. Postea Taurinensis clades fulminis instar Gallorum per Italiam res prostraverat; quo quidem proelio Eugenius, Germani fulmen Jovis, plus unâ die effecisse videbatur, quam per complures annos confici posse, spes hominum vel maxima præceperat. Galli penitus, ea in regione debellati, lucri instar reputabant, quod honorifico abcessu, à Germanis facillè indulto, Italiam desererent. Inde una dies Ducatus Mediolanensem, Pedemontiacum, Montisferrati, Mantuanum, Mirandulanum &c. &c. è Gallorum manibus ereptos, victoribus transcripserat. Nec tamen suo juri repetendo, Mirandulanus deerat; sed missò ad Pacem ultrajectinam legato, vindicias agebat. Etenim cum ille partes Hispani Regis aperto affectu secutus esset, Mars Germanus hunc Ducatum sibi vindicabat; quem Mutinensium Dux, intemertæ in Imperatorem fidei centum & septuaginta pistoletorum millibus redemerat. Nec tamen in Pace Ultrajectinâ quicquam, præter promissa, quibus læsis qualitercunque fieret fatis, impetratum est. Hinc in Pace Badensi Actio Repetundarum iterato instituta, actore Doliolo; Neque tamen is præter verba, aliquid tunc quidem retulerat. Interim Franciscus Maria Picus in Aula Madritensi degit, fidelissimus Regis Minister, & qui spem tunc quidem frustratam, a-

liunda

unde sollicitat. Planè spes magna affulget, pacis foederibus inter Maximos Europæ Principes Carolum VI. Romanorum Imperatorem & Philippum V. Hispaniarum Regem modò initis, ad sua perventuros, quicumque sua, ut sua, asseruerint. Sed ad Eminentissimum Purpuratum nostrum Ludovicum Picum Mirandulanum, sermo redeat, necesse est. Is majorum suorum decora referens, à Clemente XI. cujus affixus amoribus unicè hærebat, anno 1712. die vigesimâ octavâ mensis Maji, Sacro Purpuratorum Collegio annumerabatur; cui dignitati capacissimum spiritum, & quibusvis consiliis sive ineundis, sive expediendis æquè promptum ac parem afferebat. Episcopatum etiam Sinigagliae in Urbinatum Ducatu obtinuit, ut providam solliciti Pastoris vigilantiam, circumspectissimæ mentis sapientiæ adjungeret. An. 1722. Ad Urbinates Legatus ab Innocentio XIII. missus est, quam sacram Præturam ita administravit, & hodie dum administrat, ut felicitatem unâ secum intulisse videatur; adeo populo promptus, Nobilitati blandus, & Sacro Clero religiosus existit. In eo etiam magnopere admirandus est Eminentissimus Purpuratus, quòd acerbos casus, quos fortuna haud paucos tulit, infractâ animi patientiâ pertulerit. Sic cum princeps Cellamare, cui Mater sua Anna Camilla Borghesia extincto Francisco Pico innupserat, in urbe Gaetana, adversam fortunam nactus, An. 1707. in manus Cæsareanorum incidisset, ipse ceu animo liber, ejus captivitati ita indoluit, ne tamen de sua Magnanimitate minimum sibi decederet. Joanni Pico amantissimo Fratri, ardentissima febris in urbe Bonnoniensi An. 1710. extincto, dolore non nisi virili parentavit. Francisci Mariæ Pici infortunium, cum Mirandulano Principatu belli injuriâ excideret, isque ad Ducem Mutinensem, devolveretur, ita tulit, ut cœli destinationi, & futuris temporibus cuncta permitteret. Prædictus Franciscus Maria Picus modò in aulâ Madrissenti, Regis gratiâ præpollens vivit, quem fortuna, non uno infortunio fariata, bis infelicem reddidit. Quippe An. 1723. 14. Jun. subito coorta tempestas, vehementem procellam exciebat; unde aucti amnes, transcensis ripis, præsentem omnibus mortem intentabant. Erat tunc Maria Theresia Philippi Spinolæ Ducis sancti Severini filia, eadèmq; Francisci Mariæ Pici conjux lectissima, ac omnium virtutum splendore longè illustrissima, in amœnissimo horto Comitum de Ognate, quem tenuis rivulus præterfluebat, postea in imensum auctus. Eodem magna pars nobilitatis, ex æstivis caloribus se refocillatura, convenerat, nescia, quàm tristis vesper serenam lucem exceptura esset; nam auctæ momento citius aquæ, mortis horrorem omnibus incutiebant; multis elapsis, non paucos submersos Hispania ingemuit, qui seriùs tempestatem, tam subito impendentem, declinabant. Eos inter Maria Theresia fuerat, quæ in superius facellum ascendens, inter ardentissimas preces, & Crucifixum complexa, supereminentibus undis miserandum in modum suffocata est. Hos aliòsque adversos familiæ Casus Eminentissimus noster Purpuratus eâ, quæ Christianum Principem decet, magnanimitate tulit, certâ spe veluti præcepta, suæ domui iterum fortunam, non nisi in sua mobilitate constantem, re florituram. Sic à Francisco Pico amissum principatum, Nicolaus filius recepit. Sic Joannem Franciscum Picum expulsam Maximilianus I. restituit. Sic Mirandulanus Ducatus iterum pene amissus, à Maximiliano II. Ludovico Pico firmatus est. Ceterum Eminentissimus noster Purpuratus suis in insignibus præsefert Aquilam; nam soli cœlo affixus, altum volat: Gruem; nam summa vigilantia Pastorem ovium agit: Latrunculorum ludum, fortunam ludens ipsemet quamlibet: demum coronatum Leonem; nam fortissimus unâ & vigilantissimus pro Sacrà Republicâ Leo, coronam in cœlis meretur inmarcescibilem.

No. XXIII.

JOANNES ANTONIUS DE VIA BONNONIENSIS.

JOannes Antonius tit. S. Calixti Cardinalis de Viâ Bonnoniensis, Episcopus Arimensis, nobile Sydus, in urbe Bonnoniensi Anno 1660. 23. Octobris exortum est. Quem postea ad plures exteras provincias Pontificium Legatum missum, Poloni cen stellam Polarem intuebantur, Austria in Orientalibus plagis Bosphorum venerabatur, sua denique Occidentalis Italia Hesperum credebat. Tam nobilem Virum Bonnonia genuit, Polonia perfecit, Austria incrementum dedit. Magnū dixerunt Sarmatæ, Majorem Vindobona, Maximum Italia. Polonis Regem dedit, Austriam sedi pontificiæ arētius obstrinxit, Italiæ partem Magnam beneficiis complexus est. Id quibus perfectum artibus fuerit, non est, cur quæramus. Causa in promptu est; cum Sapientiâ Magistrâ summa quæque perfecit, cui facem Religio prætulit, cujus studiō unice semper enituit. Urbanitatem si quis quærat, est, cur huc appellat. Si Oracula velit, eum consulat. Si procedere in bonâ Viâ velit, Joannis Antonii de Viâ consiliis utatur. Eum Maximis quibusve rebus peragendis unice natum, forensibus negotiis quādocumque exercitandum, Innocentius XII. Pontifex Maximus censēbat; cui Soli suum lumen magnâ ex parte hoc Sydus debet; licet favor humanus nullas sibi partes ibi vindicârit, sed destinatio Pontificia solos viros, Religionē summos, ad summa quæque secreverit, Ibat igitur An. 1697. felicibus avibus in Poloniam Joannes Antonius, in illo dissentientium opinionum freto felices ventos inflaturus. Fridericus Augustus Saxonie Elector, Religionis pauld ante amplexatæ merito, apud complures prævalebat; sed Archiepiscopus Gnesnensis, idēque regni Primas, propiori affectu in Galium Principem, Ludovicum Franciscum Contyum ferebatur, & eodem veluti cestro plures secum in transversum agebat. Gallicarum pecuniarum gratus torrens per Poloniam currebat magis quàm serpebat. Planè constat, Poloniam gurgitem inexplibilem esse, cui vix unquam satisfacias. In Regum suorum electionibus suffragia utilitate metiuntur; & nisi cupream eorum monetam argenteâ mutes, vix aliquid apud homines pecuniosos efficies. Modd non exarescat fons ille argenteus, quo riganda ac temperanda plerumque sunt comitia, spes tua in salvo erit. Rege Casimiro Anno 1668. abdicante, à Principe Condæo unam præpotentem fœminam pro suffragio sibi procurando quadragenū florenorum millibus emptam fuisse constat; Nec minus Carolus Lotharingus, cui aliàs tot eximia sua decora suffragabantur, undecies centena Rhenensium millia profuderat, ut Rex Poloniæ esset. Tot tunc pecuniæ in instabilem illum Euripum incertâ spe projiciebantur. In ultima electione Joannes Antonius Davia pro Friderico Augusto ita stabat, ut multū Saxonia habeat, quod Daviæ debeat. Eo tempore Princeps Contyus haud procul Dantisco in monasterio, quod Olivam vocant (& Pacis etiam Olivam Anno 1660. prætulerat) morabatur, ut Polonis se vocantibus cum milite Gallico, qui non infrequens affluerat, præsto esset. Tam propè erat, ut in comitiis Warsoviensibus Rex diceretur, ut pene jam dictus crederetur, præfestinis nuntiis in Galliam avolantibus. Verū aliter Superis visum, qui Wittekindi progeniem neo-Catholicam in id solium vocabant. Eam etiam

etiam in rem Joannes Philippus, Passaviensium Episcopus, ex Comitibus Lambergiis, Cæsaris Legatus, vires omnes, & Sapientiam in se non vulgarem intendebat; Et Davia ac Lambergio ceu gemino Ariete admoto, succussus est ille oppositionis murus, & in Augustum suffragiis itum. Cum uterque præter Principem suorum clarissimam mentem nihil egisset, illorum tamen Polonorum odia incurrebant, quibus mala mens, saniora consilia excusserat. Post eam electionem deploranda Polonia in civilia bella usque adeo exarserat, ut abominando gentibus exemplo, rite electus & inauguratus Rex ab illegitimo conciliabulo, cui Suecus armatus præsidebat, Anno 1704. 11. Julii throno dejiceretur. Huic torrenti, omnes æquitatis limites transcendenti, intrepido studio Maximus Nuntius sese opposuit; & quandoquidem ad Archiepiscopum Gnesnanum Regni Primatem novi inauguratio regis pertinebat, Pontificias literas & minas produxit, quibus Archiepiscopus disertis verbis ab eo actu exercendo suspendebatur; unde ille exterritus, Dantiscum profugit, id saltem solatii paulò post nactus, ut miseris Poloniae, quarum ille fax & author existerat, intermoreretur; felicior futurus, si pro tremendi muneris sui ratione Archiepiscopus idem, & Purpuratus, patriam suam servatam maluisset, quàm cum inter ejus ardentia busta sui splendorem nominis quæsit. Sed cælum estis, Eminentissimi Proceres, cui una nebula, quin purum maneat, non officiat. Postea Polnans Episcopo, qui primas sibi à Primatibus partes vindicabat, idem fulmen intentatum; & cum ille, insuper habitis minis Pontificiis, tamen ab opere non destitutus videretur, ab Rege Augusto Warsoviæ interceptus, contumaciam captivitate luebat. Rex tamen Augustus pro summo suo in sedem Romanam studio Pontificiis juribus facilè concessit, ut mytratus captivus Daviæ, Pontificio Nuntio, ocyus extraderetur; qui eum, suo Secretario Merendâ addito, Romam deduci curavit, ne sydus illud iniquis & procellosum Sarmaticum cælum novis turbinibus involveret. Planè toto Nuntiaturæ suæ tempore Davia immortalem sibi apud Polonos, qui patriam servatam quàm perditam mallebant, gloriam inibat; nam adversus omnia adversariorum machinamenta, spretis malevolorum minis, nec odia curans, aut ullam potentiam reformidans, solam justitiam ante mentis oculos habens, inconcusso studio semper steterat, & pro Sacri muneris sui ratione adversus omnes, quos oportebat redargui, & qui universas domos subvertebant, in doctrina sua, in integritate & gravitate verum sanum & irreprehensibile loquebatur. Anno 1705. ad Nuntiaturam Viennemensem redibat, quam Provinciam jamdum An. 1700. summa cum laude administraverat, haud facilè avocandus, nisi summa Poloniae necessitates, quæ tunc in lubrico stabat, tantum virum sibi vindicassent. Jam illo tempore ea felicitas Daviæ obtigerat, ut Neoprogenitum Austriae Principem, Leopoldum, Josephum, Johannem, Thaddæum, Narcissum, Antonium, Xaverium, Philippum sacris lustralibus undis ablueret; licet paucorum mensium interjectu cum eo Principe, Austriae spem longam unâ elatam, Christianus Orbis ingemuerit; qui universim ita sentit, *idem fore Orthodoxæ Religionis, & Austriacæ satum potentie.* Post illum Ann. 1701. regiam sobolem Mariam, Amaliam, Josepham, Antoniam, Theresiam, Cordulam eadem salutiferâ undâ Christo initiaverat; quæ modo Bavariæ Hæreditario Principi Carolo Alberto in lætissimam conjugem obtigit, Austriacis Aquilis cum Boicis Leonibus felici foedere nexis. Subinde postquam Maximus Nuntius Davia, Pontificis non minùs, quàm ipsius Imperatoris voluntate, secundò Viennam venisset, eum gratiæ locum apud Jovem Austriacum obtinuerat, qualiscunque à viro tam probatæ sapientiæ expectari poterat. Enimvero perplexus temporum status, cruentissimo tunc equidem per Europam bello ingravescente, vel circumspèctissimum virum exigebat; nam licet Roma, quidquid aliter ageret, haud satis benè agi posse crederet, difficile tamen erat, cum vel maximè sequestrum & partium Medium sumus Pontifex ageret, ut utrique Parti placeret, quæ totum volebat. Quocunque se verteret sa-

pien-

pientissimus Pater, omnia maximis circumsepta difficultatibus reperiebat. Si huc respiciebat, navem charybdis absorptum ibat; si illuc inclinaret, scyllarum vorago stragem minitabatur. Ad hæc Mars Germanus æquæ ac Gallicus illo tempore ditionem Pontificiam non tam peragrabatur, quam suam ibi sedem figere visus. Dum unus intrabat, alter sequebatur: cuicumque hospitium denegabat, hostem faciebat. Sæpè etiam factum, ut privatæ Ducum aut militum injuriæ in causam communem traherentur. Super omnia ea res maximi momenti ventilabatur; cum Philippo V. in Regem Hispaniarum agnito, Carolus III. eandem nuncupationem sibi vindicaret. Et cum his angustiis, quæ ad Sacram Sedem pertinebant, Pontificii per Europam Nuntii universi luctabantur; adeo ut viros omni exceptione majores, cunctos merito dixeris, qui eo tempore sub hac incude sudabant. Tunc prudentissimus Davia, ut offensæ Aulæ tempestatem aliquantum declinaret, Neostadium abibat; tam gratus Cæsari, ut ab invitissimo dimitteretur: mox iterum revocandus; nam ei nubi discutiendæ aptissimus videbatur. Et Serenum factum est coelum, hujusfyderis interposito. Hoc etiam silentio prætermittendum neutiquam videtur, Marchionem Daviam, Eminentissimi Purpurati Germanum Fratrem, qui Germanum Martem sequebatur, tam celebribus adversus Gallos per Italiam excursionibus inclaruisset, ut hostium terror factus fuerit. Prope erat, ut An. 1702. octavo Junii Ducem Vendomium, Gallicorum armorum Herculem, suis in castris insigni stragemmate interciperet. Ejus tentorium haud procul Pado flumine fixum stabat; hinc Davia assumpto strenuo militum manipulo, secundo amne devehebatur; Et primas hostium stationes facile fefellerat, se Gallos ægros in Nosocomiis curandos deducere simulans. Fraudem adjuvabant transfugæ Galli, qui ejusdem linguæ commercio popularibus suis suspecti esse haud merebantur. Exscensione facta, non nisi octuaginta passibus à Ducis tentorio miles Cæsareus aberat; cum eorum unus sclopoto temere an dolo exploso, rem prodidit, & Gallis undequaque accurrentibus, magnum Davia beneficium fortunæ debebat, militem innoxium retrahere potuisse; Nec tamen Magnis Fata invida viris tam inclytum Heroem sinebant esse grandævum; nam cum brevi postea in hostem duceret, & in fronte agminis consistens, cunctos ad pugnam animaret, sclopo, ut insignibus armis conspicuus erat, trajectus illico occubuit; Marte tam grandi tunc quidem hostiâ placato; nam explebeis neque unum quidem interiisse constat. Sed ab eo Heroe, ad Fratrem Togatum Josephum Antonium Daviam retrogrediendo, eum meritis summum, sacra purpurâ sibi cohonestandum Clemens XI. ducebat, ut qui in partem maximam laborum quàm longissimo tempore venerat, in arenâ gloriæ aliis non inferior haberetur. Erat tunc Arimini Episcopus, quæ maritima urbs est, in Romaniola sita, quam nunc vulgo Rimini vocant. Eum Episcopatum integerrima probi Antistitis laude administrabat. Ergo An. 1716. 12. Maij Cardinalis Præsbyter renunciabatur, ingens sacra Purpuræ decoramentum futurum, unde ipsi splendor non minùs conciliaretur; nec tamen ante Calendas Maij insequentis Romam solemnè ritu intraverat: credo equidem, sanctior Flora primum Maij diem elegerit, quâ pulcherrimum hunc *Amarantum*, seu (si quis plùs dicere velit, *Imperatoriam*) in princeps Ecclesiæ Viridarium transferret. Aliquantum postea ad Legationem Urbinatum missus, eam Legationem ipso Clemente XI. in Consistorio Secreto 12. Aprilis 1717. habito, attestante, *multa cum laude* administraverat. Inde ad Legationem Romandiolæ in eodem Consistorio evocabatur, quocumque advocaretur, Religionis & Sapientiæ laude probatissimus. Anno 1721. Ab invictissimo Germanorum Imperatore patentissimum Diploma obtinuerat, cujus vigore jus Indigenatus in Regno Neapolitano amplissimo favore in eum conferebat; quem certè Regia Parthenope ceu suum amplectitur. Videlicet, cum in omnem terram exiverit sonus ejus, Roma, Vindobona, Sarmatæ, verè Daviam, seu de Via Bona nunquam deviantem, complectuntur, amant, remunerantur.

No. XXIV.

AUGUSTINUS CUSANVS MEDIO-
LANENSIS.

AUGUSTINUS titul. S. Mariæ de Populo Cardinalis Cusanus Mediolanensis, Episcopus Papiensis, natus est in nobilissimâ Mediolanensium urbe (ubi Cusanorum nomen inclytum viget) Anno MDCLV. XX. Octobris. Eum Urbs Mediolanensis, Lutetiæ, Venetiæ, & Caput Orbis Roma sibi vindicant, cum ubivis suæ sedem fixerit sapientiæ. Primò omnium in Urbe Mediolanensi altioribus scientiis imbutus, in Oratoriâ certè admirandos progressus fecit; & quàm ponderosus in verbis, tam in persuadendo efficax, quaquaversus perorandum, existeret. Noverit se in ea urbe progenitum, ubi Divus Augustinus Magnum illud Ecclesiæ lumen, Rhetoricam publicè docuit, quem imitandum sibi proposuit, cujus videlicet nomen, spe oppidò Magnâ, gereret. Ante mentis oculos habuerit Borromæos, Odeschalcos, Scottos, ut iis Junctus quartâ Purpurâ Patriam Mediolanum eadem ætate condecoraret. Sit Mediolanum incolarum numerositate clarissimum, ita ut non infra ducena & quinquaginta incolarum millia intra amplissimorum moenium ambitum plerumque contineantur; Sed tot centena millia, quibus Spiritum Mediolanum dedit, Sacrorum horum Antistitum curâ, cœlis vivunt. Vocetur Mediolanum armorum bellicorum officina, totâ Europâ longè pulcherrima; Sed *Galeam fidei & Clypeum salutis* Sacri hi Heroes Christianis bellatoribus distribuunt. Surgat horrendis molibus castellum firmissimum, cui simile per Europam vix invenias; Sed Arx longè fortissima sunt sacri hi Principes, qui suis assylum & incolunitatem civibus præstant. Numerentur eâ in urbe ducenæ & viginti sacræ ædes, quas inter sex & nonaginta insignes parœcias reperies; Tot templis sacra Mystra ne desit, Sacrorum suorum Antistitum sedulissima cura efficit; Basilicam Mediolanensem totus obstupescat Orbis, cui sumptuosissimæ Ædi exâdificandæ, Galeazzo Gualdone teste, ferme trecenteni anni ab Anno 1386. ad annum 1666. insumebantur, octuaginta millionibus, & sexies centenis supra triginta sex Scutorum Romanorum millibus expensis; sed Magnificentissimis ædibus majus pretium superaddit Sacrorum horum Antistitum Pietatis Aurum. Sit Mediolanum Emporium totius Italiæ longè celebratissimum, tantâ mercatorum, opificum & propalarum copiâ refertum, ut dudum in proverbium abierit, *Mediolani ruinis Italianam crescere posse universam*; Sed cum Christum, Sacratissimis his Mystris in eam curam unicè incumbentibus, lucrifacit, thesauro utique ditatur, omnibus divitiis longè anteposendo. Æneum Serpentem, in signum salutis à Moysè erectum, Mediolanum hodie dum exhibeat; Eadem Urbs suæ Procuratores salutis vidit Ambrosios, Carolos Borromæos, quatuor summos Pontifices, ex eâ procreatos, triginta quinque Episcopos Sanctorum factis illatos; & hodie dum videt Cusanos, Odeschalcos, Borromæos,

Q

SCO-

Scotos, pro Patriæ salute invigilantes. Verùm ad Augustinum Cusanum redeundo, satis constat, eum Romam delatum, cum in Capellâ Pontificia coram Sanctissimo Patre, & Sacro Purpuratorum Collegio publicè Anno 1704. 3. Decembris peroraret, tam insignem plausum retulisse ab omnibus, in facundum ejus os quasi defixis, quantum ante eum pauci alii. Thematis propositi Ratio in eo versabatur, ut doceret, non in Principibus & filiis hominum spem reponendam, utpote quorum virtus fragilis, favor incertus, status mutabilis esset; sed ad Deum unicè recurrendum, qui cunctis fidelis, dare possit idem, quod velit. Ergo tam insigni Vir facundiâ, Apostolicus Nuntius ad Venetos Anno 1706. amandabatur: licet suavissimis moribus, & dignissimis Viro Principe dotibus, se Venetis brevè commendâset, ita ut ejus Nuntiaturam exoptarent quàm maximè diuturnam; attamen graviores Sacræ Reipublicæ necessitates eum in Galliam ocys avocabant, ut ad pacem inter Maximos Europæ Principes restituendam, omnes nervos intenderet; sed Martis truculenta feritas, quæ tunc vel maximè funera per Hispaniam, Italiam, & Belgium miscebat, pacis consiliis omnino obstetit. Enimverò Maximus hic Nuntius eo Anno Galliam nanciscebatur, inter suorum funera ut plurimum gementem. Nunquam tot, tamque cruentas undas, Iberus, Padus, & Scaldis volvere visi. In Hispania conjunctus Gallorum & Hispanorum exercitus, octo suorum millibus amissis, obsidionem Urbis Barcinonensis solvere cogebatur, victore Germano usque ad Mantuæ Carpetanorum mœnia progresso. In Belgio Marleburgius Anglus ad Judoignam tam insignem victoriam à Villaregio extorserat, ut caëlorum Gallorum sex millia, vulneratorum totidem, captorum V. millia numerarentur: totâ Brabantiâ, & magna parte Flandriæ exeundum esset. Ad Augustam Taurinorum Dux Sabaudiaë Victor Amadæus, & Germani fulmen Jovis Eugenius lectissimum Gallorum exercitum, triginta millibus totâ illa expeditione amissis, penitus debellaverant. Quando ob eam cladem acceptam Gallia illud Ovid. fast. l. 4. v. 492. verè occinere poterat: nec Gener hoc nobis More paranDV's erat. Verùm instituti mei ratio neutiquam est, gravissimum illud bellum longiùs profectui; nec tamen præter rem aliquid dixisse videbor, cum hinc duo Nuntio Pontificio Cusano evenire visa. Primùm statim postea in pacis consilia magis, magisque incubuit, & omnem, quâ valebat, artem pro eâ procurandâ adhibuit, seriò secum reputans, nunquam spem pacis majorem affulgere, quàm cum seriò bellum geritur. Deinde id sibi non parùm officere subverebatur, ne quantacunque integritate in hanc provinciam ingrederetur, satis fidei non inveniret; nam victoria Taurinensis Mediolanensem unâ Ducatum ad Germanos attrahebat, fato quodam Mediolani; quippe hanc urbem bis & quadragies obsessam, & tunc vigesimâ quartâ vice occupatam constat; fructu haud contemnendo in possessores redundante; nam viginti quatuor auri talenta quot annis Principis ærario inferuntur, præter gratuita donaria, quæ plerumque quadringenta Imperialium millia excedunt. Inde, inquam, Pontificio Nuntio metus succrevit, ne in aulâ Gallica minor fides homini Mediolanensi haberetur. Et habita est quàm maxima; Nam integritate viri probè perspectâ, nec in notâ sibi virtute hærens Galliaë Rex, eum Nuntium Pontificium perpetuò toleravit, nullo regiaë benevolentiaë in eum genere prætermisso, ut satis omnibus appareret, quòd intemerati Viri eximia virtus in causâ esset, ut ubi alii diffiderent, solus ipse Sacro Pontificii Nuntii Muneri omnia tribueret. Hinc huic Nuntio pene ad pacem usque Ultrajectinam subsistere in Galliis datum; non parùm solatii nactò, quod non ante suâ de provinciâ decederet, quàm Orbem pacatum videret; neque etiam tunc quidem discessisset, nisi Sacra Purpura induenda eum Romam evocâset. Eò honorificentius à Ludovico XIV. dimittebatur, qui nullas se unquam probi ministri partes in Augustino Cusano

no desiderasse, datis ad Clementem XI. literis contestabatur. Cardinalitia eidem dignitas obtigerat Anno 1712. 18. Maij, septendecim tunc equidem unâ sacri Senatus Collegis creatis; ex variis etiam Nationibus assumebantur; nam Clementis XI. Sacrosanctum Oraculum tunc ita sonabat: *Intendimus ex omnibus Christianitatis Nationibus Cardinales, qui ad septuagenarium vestrum numerum complendam, in presens desunt, assumere, ut de iis, qui Personas Sanctorum Apostolorum representare debent, verè dici valeat, in omnem terram exiit sonus eorum.* Paulo post adjunxerat. *Curavimus seligere viros, sive Ecclesiarum sibi commissarum administratione, sive illustribus Legationibus, sive aliis Apostolica Sedis Ministeriis diu probatos.* Aliquo tempore ante Eminentissimum Purpuratus Papiæ Episcopus denominatus fuerat. Ea urbs longè vetustissima Ticino flumini adjacet, unde & Ticinum olim nuncupabatur. Habet Therotrophium muro cinctum, in quo Franciscus I. Galliarum rex victus in Cæsareanorum manus Anno 1525. devenerat. In eadem urbe Ditericum, ultimum Longobardorum Regem, à Carolo Magno captum constat. Sed feliciorum equidem Pastoralis probissimi hujus Antistitis curâ Paviam modò crediderim, quàm visa est esse, cum inter innumeras strages hostium ipsos etiam in vinculis Reges aspexit; quantum quidem plus est, in Arce animæ triumphum occinere, quàm terrestris monumenta victoriæ in mœnium ruderibus defigere. Anno 1714 16. Aprilis Eminentissimus Cusanus Bononiæ de Latere Legatus declarabatur. Non omiserat Maximus Pontifex meritissimi hujus viri præconia coram amplissimo Senatu in Consistorio Secreto tunc quidem Sacerrimo Ore proloqui. Verba sic habent: *Tandiu lapsus est tempus, ad quod Legationem Bononiensem demandavimus Dilecto Filio Nostro Laurentio S. R. E. Cardinali Cassano, qui eam pari cum justitiæ ac prudentiæ laude, immò etiam, ut accepimus, non sine aliquo valetudinis suæ incommodo sustinuit. Eidem propterea Legationi præscire modò intendimus Dilectum pariter Filium nostrum Augustinum, ejusdem S. R. E. Cardinalem Cusanum, de cuius fide, probatâque in præcipuis Apostolica sedis muneribus gerendis integritate plurimum in Domino confidimus.* Ex paucis hisce collige, qualia, quantâque pro Ecclesiâ Dei Vir Maximus præstiterit: summopere ardua negotia fuisse, quibus ille supportandis humeros plusquam Athlantæos supposuerit: Et quidem ardua quævis negotia ita exantlata fuisse, ut summæ Integritatis laudem ubivis retulerit: adeoque nihil superfuisse, quod in illo amplius requireretur. Paulo postea sub Chirurgorum manu graviter laborabat; verùm cœli provida cura ordinabat, ut inveniretur, qui felicissima sectione pretiosum Virum, pene deploratum Orthodoxo Orbi restitueret. Anno 1715. decedentibus S. R. E. Cardinalibus Bullionio & Estræo, ipse cum Sacri Collegii Purpurato Senatore Ptolomæo, veluti hiatum suppleturus uterque, Sacri Officii Congregationibus interesse cœpit. Anno 1720. inimica prædonum vis tam nobili animæ insidiabatur. Jam propè Papiam attigerat, cum illi ex insidiis improvise erumpunt, & uno velut impetu sclopos exonerant. Provida cœli cura intervenerat, ut ne destinatam metam attingerent. Inde strictis gladiis à fido Principis famulatio improborum conatibus obviam itum. Pugnatum est eo animo, qualis inter iniquos aggressores & se suâque strenuè defendentes esse solet; videlicet paucis utrimque cæsis aut vulneratis, in foedam illi fugam avertabantur. Ex toto illo tempore vigil cœli oculus hunc Principem semper servaverat, quo servato, esset, per quem multi alii, quos mitissimum hoc sydus fovet, unâ servarentur.

No.

JULIUS PIAZZA FOROLIVENSIS.

Julius tit. S. Laurentii in Pane & Perna Cardinalis Piazza Forolivensis Episcopus Faventinus natus est An. 1663. ex illustrissimâ Piassarum familia, quæ ab antiquissimâ retro origine Germaniam Patriam agnoscit, postea aliquâ sui parte in Italiam transgressa, maximis ibidem incrementis stabilita fuit. Jacobinus de Plaz (quo nomine linguâ nostrâ vernaculâ Piazzas indigitamus) cruento proelio An. 955. interfuerat, quod inter Ottonem I. Magnum Germaniæ Regem, & formidandum Hunnorum exercitum festa Luce Sancti Laurentii ad Augustam Vindelicorum, funestissimo pro hostibus exitu, committebatur. Erat tunc tanta Barbarorum moles, ut vulgo nisi à terrâ absorberentur, aut obruerentur à cœlo, negarent se posse vinci. Verùm Otto cum expedita manu eisdem occurrebat, Barbaris tantâ strage debellatis, ut ex numerosissimo exercitu pene ad unum cæderentur omnes; adeò ut parem de exteris victoriam Germani nunquam pepererint. Erat tunc insignis Augustanorum Civium, plerorumque textorum, virtus; qui Duce Sancto Udalrico Episcopo, cui de cœlo Genius miraculosam Crucem detulit, in medios hostium cuneos imperterritò animo irruerant. Coacervata Hunnorum corpora in scrobes, eum in finem erutas, maximo numero conjiciebantur, hostium vaticinio nimum quantum adimpleto, cum terrâ obruti pene fuerint universi. Postea prædictus Jacobinus Piazza cum eodem Ottonem Magno in Italiam transgressus est; cujus in Italiam ingressus tam pacificus erat, ut nunquam magis res Romana florere visâ; Nam Otto Romanam Ecclesiam vexatam in libertatem asseruit; & adepta Pontificibus oppida, ex hostium manibus erepta, restituit. Diploma refertur à Baronio de Civitate Romanâ cum suo Ducatu, de Exarchatu, de Regno Neapolitano, & aliis ditionibus, quas Pipini & Caroli munificentia in Sedem Pontificiam transfulerat, novo Ottonis favore largiter indultis; quam legitimam donationem si soli oppugnatum eunt, qui Romanum Pontificem sua deturbatum sede, & Sanctam Fidem unâ extinctam volunt. Planè Pontificis Joannis XII. favor non minor in Ottonem existerat; nam eum Imperatoriis decoratum insignibus, Romanorum Regem dixit; & ita demum Romanum Imperium ad Germanos transit, CLX. ferme annis postea, quàm ad Francos pervenerat. Sic Piassarum Illustrissima familia eo ferme tempore florere occœpit, quo Germania sumæ apicem potentiae attigerat. Tunc equidem Jacobinus Piazza sedem in urbe Parmensi fixerat; cujus nepos Christophorus Ottonum II. & III. militiam secutus, bellica laude usque adeo inclaruerat, ut Longobardorum Dux, magnam tunc Italiæ partem obtinentium, crearetur; Inno fortuna, Piazzis propitia, eum cum Rogeriis Normannis in Siciliam traxerat, ubi is, Sarracenis expulsis, urbem Piazzam, suo de nomine dictam, extruxerat, ut perpetuum eâ in Insulâ, Piassarum fortitudinis monumentum existeret. Franciscus Piazza Pontificis Eugenii IV. per omnes ferme Italiæ aulas Nuntius, ejus Pontificis partes intemerato semper studio sustinuit. Cum Prædictus Pontifex, Romanis rebellantibus Anno 1433. Florentiam discederet, Franciscus ejus causam absentis nullibi non agebat, rerum successu tam prospero, ut Romana urbs, rebellionis pertæsa, Anno 1435. ad jura & nutum Pontificis rediret. Postea cum Imperator Græcus Joannes VII. Palæologus Anno 1437. cum Eugenio de Unione utriusque Ecclesiæ ageret, in tam arduum negotium, unâ conficiendum, Franciscus Piazza toto pectore incubuit. Interfuerat is Concilio Ferrariensi, eum in finem magna procerum frequentia An. 1438. inchoato; sed cogente peste Florentiam translatus, ibique finitum fuerat.

rat

rat An. 1439. Præfide ipfo Eugenio VI. aderant unâ Jofephus Constantinopolitanus Patriarcha: Joannes Palæologus Orientis Imperator; Bessarion Trapezuntinus, Epifcopus Nicænus; Ifidorus Ruthenorum Archiepifcopus; Gemiftius Pleton; Georgius Trapezuntius, aliique ex Oriente plures. In eo Concilio non tantum Græcorum; fed Armeniorum etiam Unio cum Latinis & Indorum ftabilita eft. Receptum Confirmationis Sacramentum, Romanæ Ecclefiæ Primatus ab omnibus affertus; licet brevi poftea ad vomitum redierint omnes. Inde fuam Regia Constantinopolis perniciem præcipitabat, domina gentium An. 1453. facta fub tributo; quam ei captivitatem Gregorius Mainna, creatus Patriarcha Constantinopolitanus An. 1439. fed lugubriter prædixerat. Tertium, quod Francifcus Piazza Orbi beneficium præftiterat, in eo confiftebat, ut in Felicem V. Antipapam, quem Schismaticum Bafilienfe Confilium adverfus Eugenium IV. elegerat, aheneum murum fe opponeret. Tantum aliqua Germaniæ Pars, (ceu hærefeos aura jam ex tunc nobiliffimam eam gentem afflaret) Bafilienfibus adhærebat; reliquus Orbis pro Eugenio fteterat. Tortantisque in Ecclefiam meritis in fignis Francifcus Piazza, in famâ fanctitatis An. 1460. ultimam diem claudebat, fuos poft fe relinqueret, præclaro documento relicto, ut ficur ipfe feciffet, & reliqui impofterum facerent. Eum probè infecutus erat Camillus Piazza, cujus ætas in XVI. fæculum incidit. Is ob eximia in Ecclefiam merita ad Sacram Purpuram haud dubiè veniffet, nifi ei vita brevior (nam proluxa Magnis fæpè negata Viris) obftitiffet; nam fermè eadem dies, quæ Purpuram destinabat, togam pullatam dedit. Inde Nobiliffimi Piazzæ fuam fedem Forum Livii tranftulerunt; qua quidem in urbe Francifcus Comes Piazza magnificentiffimum Palatium Anno 1712. fuus fumptibus exftroxit, ubi modò Ludovicus Piazza inhabitat, Eminentiffimi noftri Purpurati, Julii Piazzæ Germanus Frater, digniffimus fuo Caftor Polluce. Verùm noftro etiam Germania Comitibus Piazzis ut plurimum gloriatur; Nam multis illorum, divexatâ perpetuis bellorum injuriis Italiâ, Germanum folum præplacuit. Per Comitatum Tyrolenfem, per Carinthiam, & ditionem Salisburgenfem diffusi, magnis ubique incrementis fucceverunt. Turriorum, quorum ftirps in Germania exaruit, gentilitia dominia fibi, pofterisque acquirebant. Floruit in Aulâ Cæfareâ Joannes Bartholomæus Piazza, Imperatricis Mariæ Magdalænæ Therefiæ, ex Domo Neoburgica, fumus Eleemofynarius, idemque Sapientiâ clariffimus. Carinthia Veneratur Polycarpum Jofepfum Comitem de Plaz, Bâronem de Thurn, Dominum in Grädifch, & Ehrental, quem Auguftiffimus Imperator Carolus VI. fuum per Carinthiam Vice-Dominum effe voluit. In Archiepifcopatu Salisburgenfi Illuftri nomine vigent Jofephus Antonius Comes de Plaz, Comendator Ordinis S. Ruperti, idemque Archiepifcopi Camerarius; Joannes Andreas Comes de Plaz, Canonicus Gurcensis; Francifcus Jofephus Comes de Plaz, Camerarius Principis, idemque Aulæ peracceptus. Ut itaque arctius effet Germanos inter & Italos Piazzas neceffitudinis vinculum, An. 1713. inter utrosque facilè convenit, ut iisdem prorfus in fignibus ftirps utraque uteretur. Quid multis? in Uno Noftro Eminentiffimo Purpurato Julio Piazza Italarum unâ Sagaciam, & Germanorum candorem bello fœdere confpirare videmus. Is ad fumma quæque natus, exercitatione auctus, & felicitate abfolutus, Principem Orbis Urbem vixdum attigerat, cum ftatim Sydus in Romano cœlo nitidiffimum futurum omnes augurarentur. Innocentius XII. eum mox Bruxellas, & inde ad Helvetos Nuntium dimiffit, ubi is fuæ veltigia Sapientiæ ubique reliquit. Jam probè exercitatum, Clemens XI. Colonniam Agrippinam ire mandabat. Inde omnium gentium velut incola futurus, ad Polonos ibat, prodigia facturus, fi gentem, perpetuis agitatam motibus conciliare potuiffet. Sed major rerum moles, quæ propediem inftabat, eum ad Nuntiaturam Viennenfem, fumâ, quâ poftet, celeritate advolaturum, advocabant. Planè in eò erat, ut Mars Germanus in bellum præcepsrueret adverfus Principem, quem Pipini, Caroli, Ottonis, fuus aliquando

armis tueri visi; sed prudentissimus Piazza Sagacibus consiliis Jovi irato arma è manibus excusserat; Ante omnes Carolus III. (quem modò VI. venerabundus indigitat orbis) Carolo Magno Religione haud inferior, fraternas iras suo interventu, placaverat. Ex toto illo tempore Austriaco Orbi beneficum se Sydus Julius Piazza probabat; Nam Nuntiatura Viennensis tot, tamque Amplas sub se regiones continet, quantas vix ulla alia. Præter Germaniam pene univèrsam, Hungaria, Bohemia, Croatia, Austria, Styria, Carinthia, Carniola, Comitatus Tyrolensis & Gorizius &c. &c. eidem subsunt; hinc Magnus sit necesse est, qui tam vastum, & è multis conflatum gentibus corpus unâ veluti mente & animâ regere & coadunare velit. Rexit tamen Julius Piazza, ita, ut omnium desideris abundè faceret satis. In ejus Nuntiaturam Morstriffissima Josephi I. Romanorum Imperatoris inciderat, cui in ultimis ita adstitit, ut à mortuali lectulo non dimovendus videretur. Eo vulnere accepto, penè examinabatur gentium Regina Germania, nisi patentem latè hiatus Carolus VI. supplevisset, quò vivo, non habet Germania, quod sibi deesse, credere possit. An. 1710. Faventinus Episcopatus in Julium Piazam translatus est, Josepho Campanara cum grato hoc Nuntio Viennam Austriæ advolante. Adjacet Urbs Farentia Lamoni fluvio, quo in duas partes secatur. Ibi ex creta parantur vasa totius Italiæ longè pulcherrima; campastorali sollicitudine regendam Piazza suscepit, Vas Electionis futurus ipsemet. Ante eam diem Rhodiorum Episcopus denominabatur. Est autem Rhodus nobilissima Urbs & Insula, à militibus Hospitalariis, nunc Melitenisibus, tunc Rhodiis à loco dictis fortissimè contra Solymanum An. 1522. defensa: Jam turpem discessum Turcæ parabant, cum Andreas Amaralus, Liladamo Ordinis Magistro ob præreptos Præfecturæ honores infensus, ideòque proditor, per literas, sagittâ missas, propugnatorum ex inminuto numero imbecillitatem Turcis significabat. Solymanus igitur, qui se vivum Rhodo, nisi interceptâ, nunquam cessurum juraverat, suos iterum animavit; & cum longior obsidio maximam partem militum absumpsisset, pulcherrimam Insulam, æterno Christianorum Principum opprobrio è nostris manibus extorferat. Pontifex Adrianus vanum sine opibus moliebatur auxilium, & quas paraverat onerarias, ventorum iniquitas detinuit. Veneti induciarum prætextu neque militem quidem submittebant. Rex Angliæ Henricus VIII. (tunc adhuc probè Catholicus) quàm procul à calamitate, tam à voluntate quoque subveniendi aberat. Carolus Hispaniarum & Franciscus Galliarum Reges pro exigua Italiæ portione internecinis odiis decertabant; interim Turcæ in Oriente, & hæresis in Germaniâ liberè grassanti, validissima Ecclesiæ membra discerpenda relinquebant. O Reges, ô Pastores gentium! (exclamat quidam non ignobilis author) quàm difficilis vos coram Christo reddenda administrationis Vestræ ratio exspectat, qui hædum vagantem captatis, & integros greges negligitis. Post Episcopatum Rhodiensem, Episcopatum Nazarenum Julius Piazza obtinuerat, ut ubi Christus Redemptor noster domicilium posuisset, Religiosissimarum Sedem Curarum Probissimus Antistes figeret. Tandem exantlatorum Corronidem laborum, Sacram Purpuram tulit An. 1712. 18. Maij. Tunc quidem Carolus VI. meritissimo capiti Sacrum Piretum imposuit, ut ex dignitate Honorantis major splendor accederet ita Honorato. Romam redux factus, statim Legationem Ferrariensem, per abitum Eminentissimi Purpurati Ruffi vacantem pronò Pontificis in eum favore obtinuit. Juvat, Pontificii Oraculi verba omnia hic apponere, ut inde Julii Piazza Magnitudinem non aberraturo judicio dimetiamur. Ea in Consistorio Secreto die 28. Maij 1714. habito, prolata sic habent. *Ferrariensem Legationem, quam Dilectus Filius noster Thomas S. R. Ecclesiæ Cardinalis Ruffus longè ultra triennium, ad quod ei illa à nobis demandata fuerat, sedulo ac fideliter administravit, committere nunc intendimus Dilecto pariter Filio nostro ejusdem S. R. E. Cardinali Piazza; de cujus fide, prudentiâ, probatâque diu in tot, tantisque, & sanè gravissimis laudabiliter ab eo gestis muneribus, integritate plurimum in Domino confidimus.* Hanc Sacram Præfecturam postea ita administravit, ut Clemens XI. in Consistorio secreto An. 1718. 10. Januarii habito iterum disertissimis verbis contestaretur, eum *Pari cum Justitiæ ac Prudentiæ laude* ubivis floruisse, verè Piazza vocandus, cui gloriæ *Locus* ubique inventus; ob eximia sua merita, si non in summo Apice, quem multorum conjecturâ bis attingit, collocandus in terris, Locum certè, Gloriæ plenum, habiturus in Astris,

No. XXVI.

ANTONIUS FELIX ZONDODARIUS
SENENSIS.

Antonius Felix titul. S. Balbinæ, Cardinalis Zondodarius Senensis natus est Anno 1665. 15. Octobris ex Nobilissima Senenses inter Zondodariorum Familiâ, cui ipse ornamentum longè maximum futurus esset. Felices enimverò Siennas, quæ præter complures S. R. E. Purpuratos quatuor sumos Orbi Antistites dederunt. Alexander III. Senensis creabatur An. 1159. quem Fridericus Anobardus Imperator internecino odio prosequabatur; & ne quidquam intentatum relinqueret, ipsam etiam Pontificatum Alexandro abrogabat, Pseudo-pontifice Victore substituto. Ad eum unâ venerandum Reges Franciæ, Angliæ, & Hispaniæ invitârat; sed ad Pios Reges plûs Religio quàm gratia Cæsaris valuerat. Itaque Ludovicus Franciæ, Henricusque Angliæ Reges ad Trojæ oppidum Alexandro venienti præsto fuerant, ac dextrâ lævâque frenum Pontificis, pedites ipsi, tenentes, eum ad destinatum hospitium perduxerant, quâ Specie Pontificiæ Majestatis non alia visa Augustior. Ipse etiam Cæsar, multis bellorum infortuniis satis edoctus, se non cum hominibus, sed cum Deo bellare, pacem denique cum Alexandro fecerat; & Venetias ad eum profectus pedem Pontificis venerabundus osculo contigerat; quin ascensuro in equum stapedem tenebat. Ea tunc tua, Roma, triumphantis species erat. Pius II. Senensis, qui ad Cathedram Petri Anno 1458. evocabatur, tantæ doctrinæ princeps erat, ut miraculum orbis videretur. Exstant hodie in Bibliothecâ Viennensi incomparabilis hujus Viri literarij partus haud pauci, interque eos historia Austriaca, ejusdem manu concinnè conscripta; ceu Germani Orbis Imperium Principi Familiæ jam ex tunc prædicere voluerit, quam sibi tam accuratè describendam assumpserat. Ne tamen Togatæ minùs quàm Sagatæ Palladis Alumnus videretur, ad bellum adversus infideles, ipsemet interfuturus, clavicum cecinit. Cùm enim Turcarum Tyrannus Mahometes II. duo potentissima Imperia Trapezunticum in Asiâ, & Peloponesum in Europâ, Christianorum Principum discordiâ occupâssent, Optimus Pontifex effusissimo huic Barbarorum torrenti occurrendum ratus, ad Pii belli Societatem Christianum Orbem invitabat universum. Non alia res tunc magis homines movebat, quàm fama Pontificis, ad Sacrum bellum ituri; sed dum ille Anconæ per authumnum Sociorum copias expectabat, sive tædio animi, quòd rarior miles accurreret, sive cœli intemperie ibidem decesserat. Pius III. itidem Senensis Cathedram Petri ascenderat A. 1503 brevissimus Pontifex futurus; nam non nisi quatuordecim dies sedebat. Credo, ne ejus Pontificatus in luctuosissimum illud tempus incideret, quo paulò post hæretica lue magna orbis pars afflabatur. Denique Alexander VII. Chisus quartus ex Urbe Sennarum sumus orbis Antistes Anno 1655. accefferat, multis Christianum orbem beneficiis complexus. Etenim Franciscum Salesium, & Thomam de Villa nova sanctorum fastis inseruerat. Vilissimam Corsorum facem, latrocinij assuetam, ex urbe Romana ejecerat. Maurorum Regem Sacris Undis lustraverat. Christinam Suecam suarum admiratricem virtutum habuit. In Bellum Turcicum, quòd Leopoldo Magno, Germanorum Imperatori Invidissimo, cum Turcis obtigit, maximam pecuniarum suam impendit, quò videlicet rerum agendarum nervo, & insuperabili Germanorum dextrâ fractus est

im-

inanis ille Orientis exercitus, qui Ungariam devoratum ibat; sed proelio ad Fanum S. Gotthardi comisso, se demum à Germano milite vinci posse, probè edocuitus est. Sed hæc antiqua sunt Senarum decora, descendendum ad nova. Modò occurrunt tres Illustrissimi Fratres Zondodarii, quos felices Senæ eadem die florentes viderunt. Videlicet Antonius Felix Zondodarius, S. R. E. Cardinalis, & Fratrum Unus, Ordinis Equestris Militum Melitensium Summus Magister, Alter Senarum Archiepiscopus; ut tum in omnem terram exiret sonus eorum, tum Patriam pabulo doctrinæ pascere, unde pascebantur. Et quidem Antonium Felicem Zondodarium, omnibus virtutibus cumulatum Virum Sacra Roma sibi unice vindicabat; ut maxima quæque negotia, in Principum Aulis, solertissimâ ejus Viri industria perageret, quem ipsa etiam naturâ institutum ad summa nemo non dignoscit. Ante omnia Oratoriâ Arte mirificè excellit; cum Romanam insuper facundiam linguæ Italicæ elegantiae superaddat; nam ea Senarum laus est, ut linguam Italicam nullibi purius coli asserant, quam ea in Urbe: adeò ut Rusticos etiam, qui Senas spectent, eleganter loqui, fama sit. Innocentius XII. Pontifex Maximus, Zondodarii ingenio summopere captus, optimum rebatur, si maturè ad provinciarum regimen admoveretur; hinc eundem Anno 1698. Urbi Anconitanæ primò omnium Rectorem dedit: qua de Urbe scriptum reperio, quòd olim in ea, velut in alterâ Tyro, Purpura tincta fuerit; Adeoque primorum rudimenta laborum Zondodario Purpuram destinare visa. An. 1699. Summâ Viri facundia feligebatur, qui Romam venientem Regis Poloniæ Joannis III. Sobieskii relictam viduam Mariam Casimiram Ludovicam, natione Gallam, utpote Henrici Marchionis d'Arquien Filiam, in finibus statûs Pontificii, magnifico comitata attributo, exciperet. Tunc quidem Pontificiam Majestatem Regiæ Hospitiæ obsequio prudentissimè attemperavit. Enimvero Tantum Virum in unius tutelâ Urbis non diu hæere sinebant publica Romani Orbis negotia. Nuntiatura Hispanica eo tempore Virum reposcebat, in quo fides summa, rerum civilium perspecta experientia, & Principum animos tractandi operosa ars, unâ concurrerent. In Zondodarium Clemens XI. Innocentii Successor, oculos unice conjiciebat; & Hispanis etiam moribus Vir Gravissimus unice factus videbatur. Verùm cum mari iter faceret, ingens statim periculum, ventis validè incumbentibus, adibat; sed velis eluctatus & remis, Calaris Portum tenuit, ubi è naufragio paulisper se recollegit; inde in Hispaniam, ventorum vi remittente transvectus, sensit etiam in sicco naufragium pertimescendum; licet enim à Philippo V. omnibus Regiæ benevolentiae signis exceptus fuisset, immò ea gratia plusquam integro biennio inviolata staret, alium tamen Aula vultum induebat, ex quo cognitum fuerat, Clementem XI. cum Mars Germanus urgebat, ut bellum devitaret, cum Romanorum Imperatore Josepho I. An. 1709. eâ lege convenisse, ut Carolum III. Hispaniarum & Indiarum Regem Sedes Pontificia unâ agnosceret. Ejus consilii initi rationem Sapientissimus Pontifex S. R. E. Cardinalibus in Consistorio Secreto, habito die 14. Oct. prædicti anni luculenter manifestaverat. Nam postquam in ipso Orationis ingressu filiale in Sacram Sedem obsequium Caroli Regis luculenter deprædicavisset, statim subjungebat: *Idcirco, quemadmodum illum Hispaniarum Regis Catholicæ titulo nuncupare constituimus, ita ei, quoad ditiones; quas tenet, seu forsitan ipsum de cetero tenere contigerit, Jurium illi annexorum usum minime in posterum denegabimus. Ut tamen hæc omnia ritè ac rectè, & sine alterius cujusquam injuria, aut præjudicio à Nobis peragendum sit, scire Vos volumus, Nos hac in re normam omnino sequi Constitutionis sel. rec. Clementis Papæ V. Prædecessoris nostri, in Concilio Viennensi editæ, quæ cautum fuit, quòd si quem Summus Pontifex sub titulo cujuslibet Dignitatis ex certâ scientiâ verbo, Constitutione, vel literis nominet, honoret, seu quovis alio modo tractet, per hoc in Dignitate illa ipsum approbare non intelligatur, aut quicquam ei tribuere novi juris. Hanc itaque Constitutionem, quam, ut probè nostis, non absimilium contentionum occasione, etiam rec. mem. Pius II. Joannes XXII. & Sixtus IV. Romani Pontifices pariter Prædecessores nostri approbârunt, & innovârunt, Nos eorundem Prædecessorum nostrorum exemplis adducti, illisque expressè inbærentes, similiter approbamus, & innovamus; ut ita non minus quæcumque nostra, quàm aliena, ac præsertim amborum de Hispanicâ Successione contententium, quæ verè nullatenus cognovimus, aut discussimus, Jura, equaliter salva, & illesa remaneant: Nos verò nec ad dexteram, neque ad sinistram declinantes, ab eo, quem semper secuti sumus, Apostolica sedis more minime recedamus.*

Neque

Neque tamen per eam circumspēctissimi Pontificis cautelam Aulae Madritensi ex integro satisfactum; & ceu unum Cœlum duos soles non caperet, ægerrimè ferebat, præter se adhuc alterum Hispaniarum Monarcham agnosci; Tunc equidem Zondodarius pro eximiâ suâ Sapientiâ nullam viam intentatam relinquebat, & partem se in omnem versabat, ut hunc nodum Gordium solveret; qua in re si non Alexandri gladium, certè sagacis Ulyssis prudentiam adhibebat. Sed telum altius penetrare visum, quàm ut humanâ industriâ evelleretur. Hinc inmeritis Zondodarius temporis invidiam subiit; & hic quod alibi concoquebatur, exedendum denique fuit. Intra quatuor ac viginti horarum spatium Mantuâ Carpetanorum excedere jubebatur, Vir vitæ intemeratæ, & qui aliam in se culpam præter factorum & temporis non agnoscebat; nec ab ipso etiam Rege agnitam percipiebat; utpote qui eum luculenta laudum ejus commemoratione à se dimittebat. Postquam Romam attigisset, Clemens XI. sibi ea in Legatione undequaque satisfactum, per amplo testimonio contestabatur; quod ut orbi magis palam fieret, in prima Creatione An. 1712, 13. Maij factâ, quâ Octodecim unâ expertæ Sapientiæ & Religionis Viros Sacro Purpuratorum Collegio associabat, Antonium Felicem Zondodarium Ordine Quartum esse voluit; quem ad Sacrum Pileum, è manibus Pontificis acceptandum, cum Solemni Pompâ Urbem ingressum, summo Populus applausu Venientem, prosequabatur; Tunc etiam eminuit Principum Chisiorum, quibuscum sanguine junctus, pietas: qui nullo Ornamenti genere decerant, quò Eminentissimi Neo Purpurati introitum Romanâ Magnificentiâ, & Senensî decòre, omnibus spectabilem redderent. An. 1719. lætissimo Nuntio Eminentissimus Purpuratus exhilarabatur, Illustrissimum Fratrem, Equitum Melitensium suffragiis, summum Ordinis Magistrum creatum; quam quidem dignitatem eximiis suis meritis dudum præoccupaverat. Nam cum Turcæ An. 1713. ingenti apparatu navale bellum adornarent, & bellica illa tempestas in Insulam Melitensem detonitura videretur (prout plerumque Turcæ huc arma ostendunt, illuc inferunt) tunc enim verò Eques Zondodarius, Melitensium Legatus, totam Romam avidè prensare: verbis, precibus, obtestationibus auxilium sollicitare, artem omnem & nervos intendere, ut militem, arma, pecunias, pro fortissimo illo Christianæ Reipublicæ propugnaculo & Italiæ veluti antemurali strenuè defendendo, impetraret. Erat Spectaculum visu jucundum, cum strenui hi Equites, pro suâ Spartâ fortiter tuendâ, admirabili celeritate & promptitudine ex omnibus Christiani Orbis partibus, Germaniâ, Hispaniâ, Galliâ, Italiâ, Bohemiâ, Poloniâ &c. non tam accurrerent, quàm advolarent, ut pene in momento tota Insula in armis staret, fossæ excavarentur, novæ moles exurgerent, apparatus omnis militaris & annonarius intensissimâ curâ præpararetur: Sic provida sollicitudo Melitam servavit, cum nimia sui fiducia, aut Lethargicus sopor Peleponesum perderet. Nolebat videlicet Turcarum Tyrannus ad illum scopulum iteratò caput alidere, ad quem An. 1565. Solymanus totius Orientis vires, in mortali Melitensium gloriâ, frustra infregerat. Sed reassumendo Zondodarium, summum Ordinis Magistrum, nihil ille sibi, aut Amplissimo Ordini gratius futurum, Eminentissimo Fratri significabat, quàm si suo accessu, Splendidissimum membrum futurum, Sacram Militiam adaugeret. Ocyus petitis annuebat, Magnus Numerus futurus, Antonius Felix Zondodarius, in quem etiam Prioratus Mediolanensis cum ingentibus proventibus conferebatur; Verùm unde paulò ante gaudiorum seges acceverat, inde, quæ rerum humanarum mutabilitas est, brevi ingentis doloris materies offerebatur; Nam Melitensium illud Sydus Zondodarius ad suum occasum An. 1722. declinabat; quo domestico funere magnanimum pectus Eminentissimi Purpurati ita concutiebatur, ut tamen cœli nutibus æquabili dolore parentaret. Mox tristissimum nuntium cum Celsissimo & Reverendissimo Senarum Archiepiscopo, fratrum altero comunicabat, quem Superi reliquum fecère, ut Fidelissimus Pastor patriam ex se spirantem quàm diutissimè regat, Contra Eminentissimus Purpuratus Zondodarius An. 1720. Bonnoniam Pontificis à Latere Legatus ibat. Ea equidem Urbs antiquissima totius Italiæ Academiâ gaudet; & hinc Mater ac Parens litterarum appellari meretur; dignissima, cui talis denique Apollo præsideat: Cui Senæ vitam, Hispania longissimam rerum experientiam, Roma Purpurati, Melitæ equestrem dignitatem, Bonnonia optimi Rectoris laudes suppeditarunt.

No. XXVII.

JOANNES BAPTISTA BUSSIUS VITERBIENSIS.

Joannes Baptista tit. S. Mariæ in Arâ Coeli Cardinalis Bussius, Viterbiensis, Episcopus Anconitanus natus est 2. Aprilis Anno 1657. Patriam nactus Viterbium, quod Fanum Voltumnæ veteres indigitârunt. Haud longè à Volsinensi lacu in Cimini montis jugo situm est, publicis universæ Hetruriæ conventibus olim celebratum. Postea everfis idolis verum in Aris locatum Numen adoravit, & ita adoravit, ut multâ Purpurâ, quam sævissimorum Tyrannorum sanguinolenta sitis extorserat, condecoraretur. Modò etiam Sacrà Purpurâ Romanâ condecoratur, in quam Bussiorum Viterbiensium gloriosus sanguis immigravit. Jactet se Urbs splendida Viterbium, intra suos catacumbos quatuor summos Orbis Hyerarchas placidè in adventum Domini requiescere; Sed debitum mortuis honorem viventium merita resuscitant. Joannem Baptistam Bussium loquor, Virum à Sapientiâ & Religione spectatissimum, ore disertum, moribus gravem; & qui demum in juribus Pontificiis acerrimè propugnandis nunquam non totus fuit. Quod in suâ ad Colonienfes Nuntiaturâ luculenter exhibuit, ubi inter illos, quibus Germania exagitabatur, belli turbines, Sol omnibus luxit; & ne Ecclesia Colonienfis, urbe à præfidiariis Prussis infessa, detrimenti quidpiam caperet, omni studio invigilavit; & cum non defuissent, qui velificandum necessitatibus crederent, aliam tamen & laudabiliorem viam Dynasta integerrimus inibat, non passurus ullam vel levis conniventia labem suæ Nuntiaturæ adhærescere; etiam Magnatum offensas (quæ plerumque in probissimum quemque cadunt) non reveritus, dum Sacræ Sedis, dum Religionis, quam ubique factam tectam volebat, causam propugnabat. Probè videlicet recordabatur, se apud cœlebratissimam Ubiorum gentem Nuntium agere, cujus summum in propugnanda Religione studium per tot retro sæcula admirandum in modum emicuisset. Hinc alteram illam, quâ nostra Germania gloriatur, Romam accuratiori studio sibi servandam ducebat. Enimverò Orthodoxa fides, Coloniis Aggripinæ portento ab orbe condito prorsus inaudito, nec fortassis unquam deinceps audiendo introducâ, inter decumanas afflantis hæresis procellas simillimo prodigio in hanc usque diem intemerata stetit. Primus Præco & Fundator Religionis fuerat Sanctus Maternus, quem Sanctus Petrus eò immiserat, & qui ab Anno Christi 88. usque ad annum 128. verum Christi Evangelium ibi prædicavit. De eo apud Gellen. libr. 1. Syntag. 5. tradditur, quòd fuerit adolescens in Naim annorum novendecim, quem Christus Salvator noster Anno reparationis nostræ XXXII. in autumnno circa idus Septemb. resuscitaverat; qui-

quique idem procius Divæ Mariæ Magdalenæ fuisse perhibetur. Ex illo tempore Maternus Chritum coluit, ejusque fidem diffeminavit; & cum eo Eucharis & Valerius, viri sanctitate & literis exculti. Iis comitibus in Alfatiam venerat, ut annunciaret Evangelium; ibi in villâ, quæ Legia dicitur, rursus vitâ functus erat; & cum jaceret quadraginta diebus in sepulchro, acciderat ei, quod ab orbe condito, credo, nulli; Nam altera vice rursus excitatus baculo sancti Petri Apostoli, cui Deus majora, quàm à se patrata miracula promiserat, hic denique apud Ubios decimam nonam, aliasque legiones, fulminatrices à fortitudine dictas, verum Deum agnoscere fecerat. Præfuerat autem Ecclesiæ Colonienfi ut Pastor & Episcopus, quadraginta integris annis, tot quot in sepulchro latuerat diebus, ab Anno Christi 88., usque ad annum 128. quando Dominicâ post Trinitatem XVI. Evangelium legebatur de se ipso resuscitato in Naim, tertia vice mortuus est. Ætas ejus major fuit 115. annis. Is fuerat Ecclesiæ Colonienfis ortus; neque etiam ingratum lectori opus præstitero, si mirificum Religionis studium, quò Colonienfes perpetuò postea exarserunt, unâ oculis subjiciam; nec extra thematis mei propositam materiam inutiliter exorbitaturus sum, si luculenter demonstravero, unde Colonia Aggripinæ comeritæ sint, ut Nuntius Pontificius, honore in nullam aliam urbium Imperialium cadente, perpetuò in iis resideat. Nolo hîc antiquissima rerum monumenta retexere, licet Scriptor quidam vetustissimus, isque haud ignobilis, de eâ Urbe iis verbis usus sit: *Postquam fidem suscepisti Civitas Prænobilis, recidua non fuisti; sed in illa stabilis.* In illa posteriora tempora relabor, quibus miraculi instar fuit, Colonias servari potuisse. Quantum non periculum subierat sub Gebhardo Truchsessio, Archiepiscopo aliquando suo & Imperii Septemviro? qui Agnetis Mansfeldiæ amore miserè captus, eò protervix prolapsus erat, ut Sacras Infulas maritali vinculo unâ colligare vellet, à Protestantibus Germaniæ Principibus facillè inductus, ut novam Sponsam Ecclesiæ Sponsæ Myrtratus Antistes superinduceret. At verò Senatus Populusque Colonienfis, atque imprimis Archiepiscopalis Collegii Sodales, *fideles* (ut in signatorio annulo præferunt) *Ecclesiæ Romanæ Filii*, statim Truchsessium, à Gregorio XIII. Pontifice Maximo à fidelium comunione sejunctum, tota ditone expulerunt, Ernesto Bavaro Substituto, qui Ecclesiam suam fideliter adversus expunctum Apostatam tuitus est, insigni eo facto comeritus, ut ab eo anno, (fuerat millesimus, quingentesimus, octuagesimus quartus) ex domo Boica Colonienfis Ecclesia haud interrupta serie Pastores, utpote Sacræ Religionis propugnatores vigilantissimos, assumpserit; e contra Truchsessius in Bataviæ ultimam oram eliminabatur, Sacro Principatu dejectus, è Septemvirum numero expunctus, oppidis, arcibus, exercitu spoliatus, à Religione Catholica, à Christi Fidelium confortio exul, unam secum Agnetem trahens, veluti damnatus ad funestam malorum suorum originem ante oculos semper habendam, semper adversandam. Multum dixisse videar; nec tamen adhucdum pro Orthodoxis Coloniais satis. Qualis nova Ubiis tempestas exorta fuerat sub Hermanno Archiepiscopo Anno 1543. qui Bucerum Apostatam Monachum Argentorato Bonnam accersiverat: postea etiam Melanctonem è Saxoniâ evocaverat, qui cum Pistorio, Sarcerio; & ejusmodi farinæ pluribus statim velut ad novum expugnandum Ilium advolaverat. Reclamabat fortissimè, tota, quanta est, Orthodoxa Colonia, Sacræ Sedis Canonici, celeberrima Universitas, unanimi calculo conspirans Senatus, & labis omnis expers plebs civica. Provocabant omnes ad Sacram Sedem, ad Cæsaream Majestatem. Citabatur Hermanus utrobique, comparens nullibi fulminabatur. Mox Superis, hominibusque invisus, & ex moerore contabescens, animam efflavit. Quo? Deus optimè nosti! laudatus tunc

tunc fuerat à Carolo V. Senatus Colonienſis ob inſignem in fide Catholicâ conſtantiam, quòd non ceſſiſſet malignis arietibus, violenter impellentibus. Ad illos ipſos etiam Paulus III. Pontifex Maximus Pontificium Breve tranſmiſerat, in quo totus fuerat in admiranda ejus Gentis conſtantiâ ad cœlos uſque efferendâ. Sed unde hæc tua felicitas Orthodoxa Colonia? videlicet Magnam illam Matrem colis, quæ dum Solem Orbi progenit, non ullas in te tenebras paſſa eſt. Coæva & collactanea es Divæ Virginis; nam eo tempore, quò Beata Virgo nata fuit, quæ Chriſtum peperiffe anno ætatis ſuæ 14 perhibetur, Colonia exorta eſt, anno videlicet ante reparatam noſtram ſalutem XIV. ſexto Saturnino, & Lucretio Vaſpillone Conſulibus, quod hoc programmate Germanico aſſignatur. *Programma* *Mis Anna hat geböhren die ſeligſte Mutter / anagrama iſt die Reichs-Stadt Cöln am erſt angebauet.* Inde etiam contingit, ut in perpetuam ejus rei memoriam feſtum Nativitatis Beatiffimæ Virginis in Sacello Senatorio ab omnibus Reipublicæ Colonienſis Patribus Conſcriptis ſolemniffimè peragatur, & Senatores ſemper ante ingreſſum Curie Miſſæ, illibi celebrandæ, interſint; & qui ibi ſe præſentes non ſiſtant, etiam in Curia pro abſentibus habeantur. Es, es enimverò Orthodoxa Colonia altera Roma, tot Sacrarum Virginum Purpurata ſanguine, Tres Reges de Saba venientes tuo veluti in Solio regnantes conſpiciens, Triplicem etiam Coronam in inſignibus geſtans, quia Academiâ, Politicâ, & Eccleſiaſticâ Hyerarchia inſignis exiſtis! cujus circuitus cum quinquies mille nongentis octuaginta novem paſſibus computetur, virtus tamen longè amplior exiſtit. In quâ tot Sanctorum Catacumbos reperire eſt, ut ea laude reliquas Germaniæ urbes quàm longiffimè antecellas. Ubi denique Munſtero teſte, tot Eccleſiæ, tot Sacella magnificè exſurgunt, quot dies in anno reperias. En! quot cauſæ, eæque proſus inſignes unâ concurrant, cur Urbi Colonienſi, tantis in Eccleſiam meritis inclareſcenti, Pontificiæ Nuntiaturæ prærogativa jure perquam optimo competat. Hinc Sanctiſſimi Patris Nuntius Buſſius pro alterâ hac Româ, magnanimis Conſiliis fortiter tuendâ, animoſè ſtetit, non paſſurus, inter illa bellorum turbida alienis Sacris, militari veluti licentiâ latiùs extenſis, in aſſuetos Agrippinenſium oculos everberari. Inſignibus ſuis in eâ Nuntiaturâ luculenter exhibitis animi, ingeniique dotibus commeritus erat, ut ad Sacram Purpuram Anno 1712. 10. Maii advocaretur. Poſtea etiam hujus Principis, omnem faſtum procul exoſi precibus, à Clemente XI. facilè concedebatur, ut omni pompâ ſepoſita, veluti Privatus, urbem ingrederetur. Nec tamen Solus venerat; ſed ſuæ eum virtutes comitabantur, quarum ſatellitio inſtructus, multò glorioſius Romam intrabat, quàm ſi triumphali in vectum curru, & ad celfa Capitolia delatum, Populus Quiritum aſpexiſſet. Aspicit enimverò Sacra Roma ceu Sydus benignum in Eccleſiâ lucidum: miratur Colonia intemeratæ virtutis Virum. & qui demum Religioni poſthabebat omnia. Ancona non jam rudis & informis, ſed eo ſummo Paſtore excultiſſima, ſuam ſibi felicitatem, cum Tantus Moderator ad clavum ſedeat, aggratatur.

PETRUS MARCELLINUS CORRADINUS.

Petrus Marcellinus tit. S. Joannis ante portam Latinam, Cardinalis Corradinus, Settinus, natus est felicibus syderibus in Urbe Settia, quæ in agro Pomptino inter vetustissimas inclarescit; quò quidem in agrò, Plinio teste, viginti tres Urbes, viris, armisque inclytæ, olim reperiebantur, quæ cum Volscis, quibus parebant, Romanam gloriam diu exæquabant; donec multis attriti cladibus, Romulidum Genti denique cedebant, à quibus vinci, victoriæ instar erat. Settinum vinum jam olim Augustus cunctis prætulit, eò quòd sine sæcibus purissimum credebatur. Enimverò nostris his temporibus germen è vineo Settino longè purissimum prodiit Petrus Marcellinus Corradinus, quod in vineam Sacræ Romanæ Ecclesiæ transplantatum, pulcherrimarum virtutum botris quàm abundantissimè turget. Palmites ex fœcundissimâ hac radice repullulantes sunt, virtutes pene inexplicabiles. Solertia solidas diebus noctes maritans: forensium rerum exercitatio, in quibus perpetuò versabatur: Jurisprudentiæ quam vel ipsa in doctissimo Alumno Themis mirabatur: in omni Superiori literaturâ excellentia, quâ denique Summus Vir prodeat. Quibus tot ille dotibus commeritus est, ut in Horizonte Romano lucidum Sydus maturè collocaretur. Protonotarius Apostolicus factus, tot aphorismos dedit, quot verba protulit. Corradinum audire, vinci erat: tam ille potenter, tam sobriè, tam rectæ rationi conformiter, nunquam non dijudicabat. Statim dignus videbatur, qui Archiepiscopus Atheniensis denominaretur; videlicet ut Musarum inquilinus fieret, qui altâ mente sapientiam jam dudum imbiberat. Ea Urbs, Græciæ olim Domina, jam sub Turcarum immanissima Tyrannide ingemiscit. Mahometes II. flagellum DEI, & Christianorum terror eam An. 1455. subjugaverat. Sed ea Venetorum felicitas erat, ut decantatissimam Urbem cum munitissimo castello è Turcarum manibus An. 1687. extorquerent, & toto etiam triennio obtinerent, diutius retenturi, nisi Christianos inter, frater in fratrem insurrexisset, effecissetque, ut ex illis angustiis Turcarum Tyrannus, jamdum de suâ Constantinopoli conservandâ sollicitus, emerferit. Maxima Pars Urbis à Græcis inhabitatur, qui triplò Turcas superant. Sui Archiepiscopo prædicti Græci parent, cujus tamen annui redditus ultra quater mille imperiales non ascendunt. Centum supra quinquaginta templis Vero Deo Græci litant; & quamvis eorum Religio vera falsis immixta habeat, attamen Societatis Jesu Patres, cum Fratribus minoribus Sancti Francisci Capuccinis, qui ibi domicilium fixerunt, omni curâ in id incumbunt, ut quantum in desolato illo agro licet, infelix lolium eradicient. In eadem Urbe Atheniensi hodieum ex magnificentissimo Thesei Palatio, quod ter centum marmoreis columnis innitebatur, septendecim immania fulera restant; nec non turrata ædícula ibidem conspicitur, cui se Demostenes, ocium à publicis negotiis nactus, includere solitus erat, ut literis vacaret; quæ cum nullis pervia fenestellis, lucem omnem excluderet, & illato lumine illustranda esset, *Lucerna Demostenis* nuncupabatur. Pari modo sedium in Areopago rudera conspiciuntur, unde Leges & Jura judices Athenienses dabant. Templum victoriæ, armamentarium Lycurgi, Fanum Minervæ tam longum tempus necdum ex toto subruit; imò isthac omnia satis superque stare in Petro Marcellino Corradino Atheniensium Archiepiscopo, orbis vidit. Athicus Theseus est, eò quòd vel filum invenerit, quòd, solidâ suâ sapientiâ, ceu alterâ Ariadne adjutrice, in difficillimis juris quæstionibus exitum semper inveniret, vel Minotaurum jugulârit, id est, vitiorum Hydras, vir intemeratus, debellârit; lucerna Diogenis lucens est, quem summâ eloquentiâ æquare videretur. Areopagitam dixerimus, qui jura, magistratusque, ex sapientiæ proscriptu cunctis legit. Templum Victoriæ in se exhibet, cum victor sui animus in latissima pace semper acquiescat. Ex armamentario Lycurgi leges, jura, oracula depromit. Fanum Minervæ, seu doctæ Palladis ad se venientibus aperit. Erat igitur, cur cumu-

T

latissi-

latissimarum virtutum Virum Sacra Roma altiùs, altiùsque proveheret; & sanctissimi Patris Clementis XI. Auditor factus, magis, magisque inclaruit. Statim causa Comachiensis intercidit, cui discutiendæ aptior non videbatur, quàm Corradinus, qui cum leges allegaret, è Tripode loqui semper visus est. Potentem tunc tamen Antagonistam habebat, Martem Germanum; qui vel optimis consiliis, cum inter bella leges jaceant, obstrepebat. Corradinus tamen immortalis nominis sui gloriâ doctissimo calamo implicatissimam eam causam ita denique explicuerat, ut vel adversariis magnâ ex parte probaretur. Prodiit tunc temporis prorsus insignis tractatus, indigitatus: *Relatio Juris Sedis Apostolica in Civitatem Comachensem, complectens varias discussiones Romæ habitas in conventibus inter Ministros Summi Pontificis, & Sacra Casarea Majestatis impressa Romæ 1710.* Hunc insignis hujus Viri partum nemo non agnoscebat, utpote ex intimis juris medullis elaboratum. Eodem anno in Confistorio Secreto habito 19. Junii Protonotarius Apostolicus sese fistebat, quando Franciscus Maria Cardinalis Medicæus Sacræ Sedi supplicabat, ut sibi fas esset, pro publico Domûs Sux commodo, quæ masculis hæredibus destituebatur, Sacram Purpuram deponere, & ad Statum laicalem transire. Cum hoc unâ peteret patriæ charitas, communia populorum vota, Etruriæ bonum, sperata quies Italiæ, consilia prudentium, ipsius etiam Clementis XI. gravissimum judicium, Eminentissimi D. D. Cardinales facillè suffragia de more unâ tulerunt; eo quidem magis, quod ex speciali Pontificum indulto in nullo ex sacris, immò neque ex minoribus Ordinibus constitutus reperiebatur. Hujus, aliorumque, quos, doctissima orbis capita, per complures annos mors sæva demetuerat vices in magna illa Promotione An. 1712. 18. Maji instituta, octodecim alii, Magni nominis Viri, ex omnibus Christiani orbis nationibus assumpti, abundè suppleverant. Illa equidem die undecim duntaxat evulgabantur; septem alii in Pectore Maximi Pontificis reservabantur, quos inter Vir præstantissimus Petrus Corradinus erat, qui vigesimâ sextâ Septembris prædicti anni cum Ludovico Pico de Mirandula Patriarcha Constantinopolitano, Joanne Baptista Bussio Episcopo Anconitano, & Curtio Origo Protonotario Apostolico, è Sacro Pectore, ne diutius clara nomina laterent (si quidem latere poterant quæ suo se fulgore satis prodebant) effundebantur. Mox Neopurpuratus Corradinus in eo unice occupatum se sensit, ut toti Orbi Orthodoxo beneficia præstaret; Hinc cum gravissimum bellum inter Carolum VI. Romanorum Imperatorem, & Philippum V. Hispaniarum Monarcham, brevi in apertas flammæ erupturum, adhuc sub cineribus glisceret, ipse cum Hispanico Ministro, de Molines dicto, sæpius congregiebatur, mediam aliquam viam initurus, ut impendentem bellorum procellam Europa declinaret, præsertim cum Turcarum Tyrannus in Christianorum dissensiones veluti è specula prospiceret, ut inter se commissos, integris ipse viribus adoriretur. Licet optima Eminentissimi Purpurati consilia effectu tunc quidem casuerint, & portentosum monstrum, quod in Principum Aulis *Rationem Status* vocant, hanc Europæ quietem inviderit, summo opere tamen deprædicanda, nec ulla ætate reticenda manet solertissima Corradini cura, quâ is in pulcherrimo hoc opere, quo orbem pacatum redderet, desudaverat. An. 1712. Horatio Albano, Clementis XI. Germano Fratri funebria tristi pompâ persolvebat, sex mytratis Episcopis ad aras litanti assistentibus; quò pietatis obsequiò, Maximi Pontificis in se amoribus unâ parentare visus est. An. 1716. Episcopus Viterbiensis denominatus est, ut quàm potens in enodandis forensium causarum difficultatibus fuisset, tam zelosus in pascendis ovibus Antistes, sui videlicet, in quamcunque se partem verteret, semper simillimus, existeret. Pastoralia hic munia per se sæpenumero obire visus est, & *Animas lucrificando* optimum lucrum fecisse credebatur. Hinc Præfectus Catechumenorum declaratus, tunc demum sincero gaudio afficiebatur, quotiescunque novam DEO creaturam Christianis Sacris initiaverat. Ex ipsa etiam usquequaque Angliâ, Americanos Æthiopes, quos illic nundinantur, ad se adduci curavit, & verè Æthiopem lavit, cum è tenebris in lucem Neonatos asseruit. An. 1719. sacri Collegii Camerarius dictus est, *Fidelis Administrator & Prudens*, qui nullibi esset, quin ubivis excelleret. Cum Ministris Regis Sardinie multoties congregiebatur, Sacræ Sedis jura sartum, tectum iturus, quam difficilem causam, plurimorum annorum spatio pertractatam, solertissimò ipse ingenio penè ad exitum deduxisse videtur. Post Clementis XI. Excessum, Corradinum ad sacram Tyram cum Votis Populi suæ virtutes invitabant. Is tamen sepositæ Vitæ rationem summo in terris culmini facile præhabere videbatur; credo equidem, Orthodoxi orbis Bono satis à se dari opinatus fuerit, quòd nullam diem sine lineâ, sine arduo labore, sine summo in totum Christianum orbem ut plurimum redundante fructu præterlabi sineret. Eminentissimi hujus Purpurati Virtutem admiratus Benedictus XIII., sibi que eam præcipuo quovis in sacra Republicâ munere remunerandam arbitratus, eundem Prodarium suum creavit, ut in eâ sacra Reipublicæ parte gnaviter laboraret, & tunc verè integro Christiano orbi beneficia præstaret, cum pro Ecclesiasticis quibusvis Dignitatibus & Officiis eos Sacræ Sedi proponeret, quos ingenua Virtus & supereminens doctrina dignos effecisset, qui superiorem in Ecclesiasticâ Hyerarchia locum occuparent. Hinc Christianus Orbis Eminentissimum Purpuratum Corradinum dignoscit ex suis; quos enim efficit, quos à Religione & sapientiâ commendatos, in gloriæ apice collocat. Quorum qualiacunque in Ecclesiam merita ita denique in Eminentissimum nostrum Purpuratum redundant, ut Phœbum ipsum dicas, suum Lumen in reliquis Orthodoxi Orbis Stellis largiter diffundentem, ut & ipsa beneficio suo influxu, inde mutuo, cuncta refoveant.

Num. XXIX.

ARMANDUS GASTO CARDINALIS de ROHAN GALLUS.

Armandus Gasto tit. S. S. Trinitatis in monte Pincio Cardinalis de Rohan, de Soubice Gallus Episcopus Argentiniensis natus est Anno 1674. 26. Junii ex famosissimâ Gallos inter Rohanorum familiâ, quæ cum Imperatoribus, nec non Gallia, Anglia, Scotia, Hispaniarum, Arragonia & Navarra Regibus affinitatum vinculis aliquando conjuncta fuerat. Ad eosdem Principes Rohanos minoris Britannia successio jure pertinebat, si Anna Britanna Caroli VIII. & Ludovici XII. Galliarum Regum Conjux improlis decessisset. Singulis Rohannis Heroibus, qui longos Gallia fastos implent, enumerandis supersedeo; Sufficit unicum Eminentissimum Purpuratum Armandum Gastonem in medium afferre, ex quo de reliquis facile dignoscemus. Princeps is est, inter mytratos Gallie proceres sapientiâ nulli secundus; Religionis zelo Gallia Atlas nuncupandus, & innatâ comitate suam ex integro patriam spirans. Cum Principibus in delitiis sit, ab infimis æquè amatur; sic æquabile ejus ingenium judicatur, quò se in omnium amores Princeps humanissimus insinuat. Sacra Roma hunc Gallie Solem ideo veneratur, quòd is serenitatem in dissensionum turbido magnâ ex parte protulerit. Ne sola Gallia aut etiam Italia tantum virum sibi vindicaret, Argentoratum effecit; Nam Argentiniensis Episcopus Anno 1704. creatus, nobis etiam Germanis propior accessit, & pene incorporatus est. Prædictus Episcopatus Fundatorem, seu potius Restauratorem Dagobertum Galliarum Regem agnoscit; nam factis constat, S. Armandum Episcopum Argentoratensem jamdum An. 346. Concilio Coloniensi interfuisse. Ex eo tempore majoribus indies incrementis succrescebat, donec sub Episcopo Wilhelmo, qui devixerat An. 1529. tota ea diocesis ingentibus motibus concussa est; nam Civibus Argentoratensibus novam Lutheri sectam passim amplectentibus, latius malum serpebat, & Canonicorum aliquot noxio eo toxico comprehendebantur. Certè Cathedralis Sedes vi è Catholicorum manibus extorquebatur, loci Episcopo Tabernas Alfarie sedem transferente, ipsis verò Catholicis Canonicis Molzhemium concedentibus. Deinde post obitum Episcopi Joannis ex Comitibus de Manderscheid Canonicorum Collegium, ex utraque Religione constans, in diversâ abiit; Catholicis pro Carolo è Lotharingia Ducibus, contra sectariis pro Joanne Georgio Marchione Brandeburgico stantibus. Postquam diu,

T. 2

dia, armatâ etiam manu, super eâ lite disceptatum fuisset, demum inter partes, bel-
 lorum pertasas, amicabiliter convenerat, ut Episcopatus penes Carolum Lotharingum,
 ejusque Successores Catholicos perpetuò maneret, contra Marchioni Brandenburgi-
 co ingens pecuniâ summa pro eâ cessione factâ rependeretur. Amplissimi etiam re-
 ditus in Canonicos alterius partis, jure veluti perpetuo, transferebantur. Verùm
 An. 1681. ingens rerum mutatio, Argentoratensi Episcopatu perquam utilis subse-
 quebatur; nam Galliarum Rex Ludovicus XIV. Argentoratum, scutum ipsum Ger-
 mania, ne uno quidem ex suis amisso (nam in media pace occupatio fiebat) sui juris
 fecerat. Obtulerat tunc periculum præsentiscens Cæsar Argentoratensibus præsidium
 sex millium; contrâ Galli minitabantur, si vel unum militem reciperent, bellum &
 agrorum populationem expectarent. Senatus proditorum & emptorum capitum
 corruptelis ager statuebat; *Obliquanda leniter vela, in mollibus consiliis salutem ver-
 sari.* Itaque ut Regi confidere ac concedere se omnia ostenderent, præsidium om-
 ne emittebant ad Helvetios quingentos, claudendis nempe portis, quam defendendis
 muris aptiores, tribus armatorum civium millibus ad custodiam urbis relictis; ple-
 rique ad Francofurdenses nundinas abibant. Erat tunc prodicio tota venustissimè
 disposita, Dietricho prætorè, & Gunzero urbis Syndico ad Gallos omnia trahenti-
 bus. Quid multis? Gallis cum quinque ac triginta millibus ad urbis moenia com-
 parentibus, Argentoratum Gallicum præsidium receperat. Solum Urbis armamen-
 tarium septem millionibus æstimabatur; & facillè rependebat trecenta florenorum
 millia, quæ in prodicionem expensa ferebantur. Licet eo casu ingemisceret nostra
 Germania, Religio tamen, Cathedrali Sede ocys Catholicis reddita, exultare visa.
 Certè Carolus V. rerum æstimator non imperitus tantùm in Argentinâ ad Germa-
 niâ conservationem situm existimabat, ut diceret: Si eodem tempore Viennam
 Turca, Argentinam Gallus invaderet, relicturum fortunæ suæ Viennam, ut Argenti-
 nam totis viribus defenderet. Qualis eacunque vox fuerit (nam non æquè omni-
 bus probabitur) certè Argentinâ occupatâ, patefacta interioris Germaniæ janua, &
 subactâ hæc Rheni arce, Suevia & Franconia aperiri Galliæ visa. Verùm ad Principem
 Armandum Gastonem Rohanum redeundo, is literarum amantissimus anno 1706. biblio-
 thecam, selectissimis libris refertissimam, quæ *Domini de Menars* fuerat, maximis im-
 pensis coëmebat, ne unquam solus esset, qui cum tot libris, suis veluti consulesibus,
 habitaret. Cùm Regi Ludovico XIV. ejus eximia prudentia & Religio summopere
 commendaretur, magnus *Francia Eleemosnarius* seu supremus regiarum largitionum
 præfectus ab eodem anno 1713. denominabatur; cui quidem officio aptissimus vide-
 batur, suapte ingenio in pauperes summâ liberalitate profusus. Anno 1711. Patrem
 Anastasium Megrignium *Ordinis S. Francisci Minorum* in Episcopum *Grassa* (est ea *Pro-
 vincia urbs*) consecravit, Generali Præmonstratensium & undecim facile Abbatibus
 assistentibus; Neoconsecratus Episcopus in *Gallorum* exercitu legionem equestrem
 duxerat; verùm ad sacram militiam aspirans, Marti anno 1685. nuntium miserat:
 Subinde *Ordinem S. Francisci* amplexus egregium concionatorum, & missionarium
 eâ sui commendatione egerat, ut dubium relinqueret, armatæ demum an sacratæ
 Palladis aptior alumnus existeret. An. 1713. *Maximus* hic *Princeps Rohanus* in pur-
 puræ honorem venit, quam non tam regis precibus, quàm summis viri meritis
Clemens XI. concessit. Eodem anno solenni Ecclesiæ ritu matrimonialibus foederi-
 bus conjunxit *Ludovicum Henricum Borbonium*. Galliæ hoc tempore *Ministrissimum*
 cum *Maria Anna Contiacâ*: & ut illius diei lætitia geminaretur, eadem luce, & eodem
Eminentissimo Purpurato nuptiis benedicente, Ludovicus *Armandus Princeps Contiacus*,
 cum Ludovica Elisabetha Condæa jungebatur; sed causâ longè tristiori suo munere
 defungebatur, cum *Ludovico XIV.* qui Galliam ad summum gloriæ apicem evexerat,
 eo qui insecutus est, anno, parentalia perageret. Cui etiam motientis astiterat, &
 ad luctam, quam post tot bella nactus est ultimam, nullo planè mortis instantis hor-
 rore percussum, munierat. Postea *Rohanus* alter *Gallorum Hercules*, pro *Pontificiis Con-
 stitutionibus*, nec latum quidem unguem ab iis discedens, fortiter stetit; & planè
 Ques-

Quesnelli nubes, *Gallico celo* obductas, suâ prudentiâ, quam *Religio* adgubernabat, magnâ ex parte discussit. Anno 1719. in *Academia Scientiarum Parisiensi* summam eloquentiâ laudem referebant Dominus Robinus & Pater Marinus, Eminentissimis Purpuratis Rohanno & Bissio suffragium pro iis ferentibus; nec enim suos *Apollines* sapientiâ lumina latere possunt. Anno 1721. *Eminentissimus Purpuratus* eum duce Tallardo agnato Romam properabat, & spei de se conceptæ adeo respondebat, ut principem munificum, ore & eloquiò decorum, & promicantem ex omnibus dictis ejus sapientiam *Doctissima Roma* satis dignosceret. Sacro Conclavi pro eligendo *Summo Pontifice* ita interfuit, ut sapiens suum suffragium cum reliquis haud gravatè uniret, laudabilissimâ tot denique nationum concordia, sepositis affectibus in unum, eumque optimum unicè coëuntium. Mense Augusto, cum adhuc Romæ immoraretur, latissimo nuntio recreabatur, regem Galliæ, qui in tenellâ ætate graviter decubuerat, plenæ sanitati restitutum; Hinc *Sospitatori* DEO gratias acturus, mille scuta Romana profusissimâ liberalitate in pauperes distribuit, facile credens, DEO magis placituras deportatas in manus pauperum largas eleemosinas, quam pyrios denique ignes, in levi aëre momentò citius extinguibiles. Tam *Pretiosum Principem Innocentius XIII.* medullitè amabat; planè à se discedentem de suâ in ipsum & totam Principem Rohannam familiam benevolentia certum esse volebat. In reditu à Mutinensium Duce ejusque hæreditario Principe exquisitissimis honoribus exceptus est: Nec præter suum meritum; cum placidum Aulæ vultum restituisset. Nec minùs per *Bonnoniam* & *Genuam* iter relegens, festivâ, quaquaversus movebat, pompâ honorabatur, dignus, in cujus amorem omnes denique gentes conspirarent. Postquam *Parisios* 28. Januarii attigerat, à Cammeracensi Archiepiscopo *du Bois*, viro ob incomparabilem sapientiam in perpetua *Gallorum* memoria supersuturo, ocyus invisèbatur; Nam ex longo itinere, affecta non nihil valetudine, suis in ædibus æger detinebatur. Altero statim die *Princeps Aureliacensis* hunc *Gallia Solonem* adibat, & ex ejus facundissimo ore per integras duas horas pendebat. Ipsemet *Rex* jam in illa ætate sapientium confortiò mirè captus, dignissimum censuit, cui regios favores impenderet; Hinc eum octavo Februarii ad *Sanctius Consilium*, quo summa regni negotia pertractaret admisit, ut *Gallia* oracula daret, & reconditam mentis penu sapientiam affatim promeret. *Academia* etiam *Scientiarum* hunc Principem suum in præsidem adoptavit, cum pleno fonte cunctas scientias ipsemet hausisset. Ad ultimum ut *Germania* ceu pretiosum gemma insigni annulo, magis magisque innecteretur, locum inter *Sacri Romani Imperii Principes* Anno 1723. in Comitibus Ratisbonensibus petiit, & æquitate suffragante, novum *dignissimum membrum* ad votum & sessionem admittitur. Sic Galliam origine, Italianam curis, & Germaniam veluti indigenatu complexus, de se veluti altero Homero concertantes nobilissimas gentes vidit.

NUNIUS d'ACUNHA de ATTAIDE LUSITANUS

Nunius tit. Anastasiae Cardinalis de Cunha de Attaide Lusitanus natus est An. 1665. 7. Decembris ex Principe Acunharum Familiâ, quæ in Hispaniâ æquè ac Lusitaniâ inter decantatissimas habetur. Enimverò Eminentissimus Purpuratus Nunius nominis Sui gloriâ effecit, ne ea Lusitaniâ gemmata, in extremo licet Europæ angulo progenita, reliquum orbem laterent; tantùm ille plenis veluti conchis nobilissimum decus suum explicuit: hinc utut procul, & de ultimis finibus pretium ejus esset, sacrae Romæ tamèn nitorem suum vixdum exposuit, cum jam amatores inveniret & admiratores. Est hic Princeps etiam Lusitanos inter, ad quos ex utroque orbe amplissimæ gazæ confluunt, opibus præpotens, quibus tamen ille ceu virtutum instrumentis ita utitur, ut ab ejus munificentia nemo intactus abeat. Apud exteros versatus, Lusitanam Magnificentiam omnibus palam fecit; Antè omnia eidem volupe erat, indigentium necessitatibus sublevandis, munificas manus præbere: Ecclesiarum etiam splendido cultui ingentes gazas profudit, æquissimum reputans, Divina Palatia, pro dignitate tam tremendi hospitis nunquam satis ex condigno exornanda, præ humanis splendescere. In aulâ Lusitanâ honorificentissimo supremi Regii Capellani Officio (Capellanum Moor vocant) defungebatur; hinc pro supremi muneris sui exigentiâ Regium Primogenitum Principem Petrum, Carolum, Thaddæum, Josephum, Antonium, Franciscum Sacris Lustralibus undis An. 1712. abluerat, &c. &c. Cùm Prudentiam, Ecclesiastico apice dignam, toto pectore spiraret, dignissimum Rex censuit, pro quo sacram Purpuram à Sede Pontificiâ sollicitaret; qua Clemens XI. Virum, multiplicibus meritis sibi sæpenumerò commendatum, quàm lubentissimè adauctum volebat. De eo honore in suæ nationis Principem congesto, tantùm gavisus est Regia Lusitania, ut vel Taurorum certamine, cujus magna illis gentibus voluptas, sincerissimum gaudium contestaretur. An. 1717. secundâ Julii Confraternitatis Misericordia (quam vulgo casam de Misericordia nuncupant) Præses electus est; nec etiam melior eligi potuit, quàm is, cujus viscera in misericordiam semper patent, & qui ideo largissimas sibi opes à DEO concessas arbitratur, ut earum dispendium maximo suo proventu erga pauperes faciat. An. 1721. postquam Clemens XI. Pontifex Maximus summo orthodoxi Orbis luctu satis concessisset, cum Eminentissimo Purpurato Pereira Romam accurrebat, sacrae electioni ex Regis sui voluntate interfuturus. Ibi magnificum Palatium Ducis Nivernensis incoluit, quod sibi de tam Augusto inhabitatore summopere gratulabatur; immò se penè consecratum vidit, cum ad hoc veluti sapientiæ sacrarium, Romani passim affluerent. Cùm Innocentium XIII. in Romanum solium evectum videret, eò majori gaudio exultabat, quòd Homo Lusitanus, eum Principem ceu suum amplecteretur; utpote quem intimâ amicitia sibi aliquando conjunctum veneratus fuisset, quando is Pontificium Nuntium in Lusitania agebat. Mense Julio ejusdem anni maximo comitatu in Ecclesiam S. Anastasiae, suæ curæ commissam, deferebatur; & cum eam antiqui operis vidisset, & ex vetustate magna ex parte collabentem, duodecim facillè scutatorum millia impenderat, ut splendidior fabricæ moles exurgeret. Et sic nunquam intermoriturum munificentia suæ munimentum Romæ reliquit, vel ut veriùs loquar, cælo dedit. Ea quidem die nemo ab eo indonatus abscesserat, Cappellano illius Ecclesiae centum scutata Romana obtigerant: Musicis, divinum officium suavissimo concentu intonantibus, centum & quinquaginta scutata impertiebantur. Coeremoniarum Magister pretioso annulo donatum se viderat. Nec minùs Notarium ejus Ecclesiae largo honorario remunerabatur. In ipsos etiam pauperes munificentia ejus largiter

exten

extendebatur, ita ut ejus diei fortunam singuli deprædicarent; fuit etiam, cur ipsi Magnates Lusitanam magnificentiam summopere admirarentur, cum ad solemne convivium tunc quidem adhibiti, Regali omnia adornata cultu conspicerent. Vigesima secundâ Julii pro redimendis captivis, in paganorum potestate detentis, magnam pecuniæ summam largiter dispensabat, in ipsam usquequaque Affricam paternam curam extendendo, & piissimo consilio pro fatilibus nummis, homines, animas lucrificando. Tertia Septembris Hæbraicam puellam è sacris lustralibus undis levaverat, ut in omne hominum genus beneficia dilataret. Is equidem actus in Ecclesia sancti Antonii, quam Natio Lusitana propriam habet, eâ celebritate peragebatur, qualem innocens anima, Christo lucrifacta, mereri visa. Nam multis ex ordine Dynastis ad prædictam Ecclesiam, splendide exornatam, invitatis, & refertissima etiam plebe, spectandi ergo, sese infundente, tunc quidem Eminentissimus Princeps immenso gaudio exultabat, cum erebo subtractam animulam, cœlis mancipatam intueretur. Puellam sacris undis abluebat D. Vocarius, assistentibus duobus Cæremoniariis, ex quibus uterque centum scutatis condonabatur. Ipsi puellæ Christum ingenuè professæ, & magno pietatis sensu præteritam labem detestanti, è collo sacra Crux suspensa est, compluribus pretiosis adamantibus exornata; quam certè octingentis supra sexaginta scutatis coemptam constat; adhæc mille scutata Romana in ejus dotem, Eminentissimi Purpurati profusissima liberalitate, assignabantur. Valuit exemplum ad complures alios in Christianos casses attrahendos; nam statim postea ad Eminentissimum Purpuratum Pereiram magni suus inter nominis Hæbreus accesserat, qui divino desuper lumine illustratus, ad sacras undas pariter aspirabat. Ejus precibus, & animi solatio ab Eminentissimo Purpurato non minus concessum est, ut tam excelsâ manu è sacro fonte levaretur, annua etiam centum scutorum pensione, quoad in vivis superesset, eidem attributa. Immò mense Aprili anno 1722. Eminentissimus Dynasta Nunius aliam Hæbream Virgunculam ad Christiana sacra traduci curaverat, quam larga stipe dotatam, annua etiam pensione superaddita, honesto nuptui collocaverat, Christiani zeli sui argumenta Romæ assatim præbiturus. Inde in Lusitaniam reditum adornans, è nobilitate primaria quoscunque magnificentissimis donis tam liberaliter cumulavit, ut novum argonautam omnes crederent, Indicas gazas advehentem. Integra Roma ejus abitum gravissimè tulerat, cum in viduas, pupillos, & pauperes quoscunque argenteus divitiarum rivus è tam benefico canali dispenseretur. Ad ades Lauretanus delatus, Crucifixi imaginem summi pretii, perpetuum Virginei cultus monumentum reliquerat. Inde Parisiis, quos ex itinere attigit, nec non Mantuæ Carpetanorum exquisitissimis & regiis honoribus excipiebatur, utriusque Monarchiæ Regibus in summa ejus sapientiâ veluti defixis. Modò in Regno Lusitaniæ Generalem Inquisitorem summa sui commendatione agit, regnum ab omni noxia peste defæcatum, eximio Religionis studio facillè conservans; quo quidem Inquisitoris munere Christophorus Acuna in altero orbe pariter defungebatur. Is Burgis in veteri Castilia An. 1612. natus, ætatis anno XV. vixdum expleto, Societatem Jesu ingressus fuerat; mox gentium convertendarum ardentissimo studio inflammatus, in Americam vela fecerat. Ibi in Regno Peruano & provincia Chilensi quamplurimos ad veram fidem converterat. Inde dominium Christo magis magisque dilataturus, flumen Amazonum per navigando lustraverat. Multa de genio fluvii, de accolarum indole, ac regionum situ in illa navigatione, quæ decem integros menses tenuit, edoctus, in Europam rediit; sed rerum Indicarum callentissimus, brevi postea eodem remissus est, ut sacram inquisitionem unâ procuraret; quem quidem An. 1675. adhuc Limæ, Regni Peruani Principe Urbe magno orthodoxæ Religionis bono, quam ibi locorum strenuè promovebat, supervixisse constat; & ut Eminentissimus Purpuratus Nunius de Acunha pari modò quàm diutissimè supervivat, Lusitania exoptat, ut stirps inelyta utrumque orbem beneficiis complectatur.

Num. XXXI.

WOLFGANGUS ANNI- BAL SCHRATTENBA- CHIUS GERMANUS.

Wolfgangus Annibal tit. S. Marcelli Cardinalis de Schrattenbach Germanus, Episcopus Olomucensis natus est Anno 1660. ex illustrissima Schrattenbachiorum Familiâ, quæ, cum ex Styriâ ortum ducat, maximis per totam Germaniam incrementis brevi invaluit. Enimverò illustrissima hæc Domus gloriæ apicem attigisse videtur, cum Eminentissimus Purpuratus Wolfgangus Annibal Purpuræ honorem omnium primus in eam intulit. Deinde publicis negotiis nata ingenia, Austriaco Jovi se dudum probârunt. Ut taceam Rudolphum Ferdinandum & Gandolphum Wilhelmum Schrattenbachios, qui primæ admisionis viri intima Cæsaris gratiâ hodie dum fruuntur, omnium planè gemma jure perquam optimo Wolfgangum Annibalem dixerim, qui natam Germanis sapientiam, Italis ita probaverat, ut omnibus omnia, Princeps Excellentissimus, factus videretur; & si quidem Germaniam fecundam Heroum parentem exteri dicant, est, cur insuper fateantur, Germanos non tam frigido coelo animari, ut sapientia ab iis, nunc certè omnium professione, nimium quantum exultis, exulet; ut nihil dicam, quod vix aliquod magni nominis artificium reperiatur, cujus inventor Germanus non fuerit, certè tam solidæ sapientiæ Lumina sacrae Romæ transmittimus, quæ in Hesperio illo coelo latere nequiquam possunt. Quam apud Germanos summus, tam inter Italos acceptissimus Wolfgangus Annibal Schrattenbachius habebatur; Omnes enim talem agnoscebant, qualem singuli exoptabant. Germano Princeps candore, abstrusam Italorum prudentiam unâ possidebat; & sagaciter Italorum geniò res futuras prospiciendo, in exequendo promptus cum Germanis erat. Hinc Austriaci Jovis nutus ad amussim respiciendo; illinc Romani Capitolii Majestatem unâ reverebatur. Ambidexter in omnibus, utrobique fidelissimus minister reperiabatur. Et quid mirum, quod tam ingenuæ virtutis imago cunctis probaretur? in quâ elaborandâ Fortuna, Gratiæ, & Virtus penicillum adhibuerunt. Fortuna Nobilitatem sanguinis, fecundam gloriæ parentum memoriam, & immortalium Avorum trophæa contulit. Gratiæ comitatem probatissimis moribus asperferunt, suavem in gestibus tenorem, virili gravitate intermixtam indulerunt, in verbis dulce mel dederunt, in operibus efficaciam, in intellectu ad summa quaque pertractanda capacitatem. Denique Virtus à natura & gratis inchoatam bellè imaginem penitus perfecit; sic Religione summus, Aris perpetuò afficit: Justitiæ observantissimus, in sacrae Themidis verba pronuntiat: in omnes beneficus, ingenitæ pietatis viscera in dies pandit. Tam insignibus ille virtutibus conspicuus, in Episcopum Olomucensem An. 1711. die vigesimâ tertiâ Decembris Canonicorum calculis eligebatur; postquam Carolus Lotharingus ad Archiepiscopatum Trevirensis inde evocatus fuisset.

fuisse. Situm est Olmucium in Moraviâ, cujus etiam Urbs Princeps habetur. Pro-
pugnaculis undequaque surgentibus, adversus qualemcunque vim satis munita vide-
tur; bello tamen tricennali à Succis occupabatur: sed provida Superùm cura eam
urbem, pace Monasteriensi, è hostium faucibus eripuerat. Primus Urbis Episcopus
Sanctus Cirillus exstiterat, qui circa annum 887. Olmucensi Ecclesiæ præfuerat. Ve-
rùm cum Fridericus Palatinus, Ferdinando II. expuncto, Bohemorum Rex crearetur,
Lutherani penè per totam Moraviam dominabantur. Sed is fuerat Ferdinandi II. exi-
mius Religionis zelus, ut ejus facerrimâ curâ plusquam decies centena Sectariorum
millia ex Bohemia, Austria, Silesia, Moravia, aliisque hæreditariis provinciis expel-
lerentur; cujus etiam ea vox excipiebatur: *Paratum se potius regno excidere, & extor-
rem cum Augusta Coniuge ac liberis, solo Scipione nixum, ad externos Principes abire, ne
quæsiatim quotidiano victui panem emendicare, quàm injuriam DEO, Ecclesiæque, ab hetero-
doxis, in subditis sibi provinciis illatam, diutius tolerare.* Nec minùs Eminentissimus
Purpuratus omni studio providit, ne aliqua labe è viciniâ in Orthodoxam Moraviam in-
funderetur; quin ad se, ejuratâ hæresi, venientes, largissimis donariis excepit: Quos inter
Carolus Ludovicus Baro de Alborn, multis adverso pectore in bello contra Turcas
exceptis vulneribus Dux non instrenuus, munificentiam expertus est, cum ad avita
sacra, quæ Majores in Regno Hispaniarum hauserant, depositis erroribus, transiret.
Ut igitur Germani hujus Annibalis, Schrattenbachii Virtus, magis elucesceret, &
ipsis usquequaque Alpibus transveheretur, Clemens XI. sacra Purpuræ honorem
An. 1712. die decimâ octavâ Maji eidem detulit. Eum in finem Carolus VI., Im-
perii fascibus vixdum admotus, apud Sedem Pontificiam enixissimas statim preces
interposuerat, cum ad summa quævis munia exercitatissimam Principis solertiam jam
ex tunc destinaret; hinc ille mox Alpibus infusus, magnificentissimo comitatu Ro-
mam intrabat, nihil intermittendo, quo Germani Nominis splendorem incessu & ha-
bitu Magnificæ Romæ probaret. Mox etiam Comprotectorem Germaniæ, Germa-
nia denominavit & sensit. Imperator equidem, qui hujus Principis eximiæ pruden-
tiæ omnia tribuebat, Cæsareæ Legationis honorificentissimum munus, in capacissi-
mum hunc maximarum rerum Administrum conferebat. Nec quisquam latioribus
auspiciis suam Legationem unquam aggredi visus; nam Leopoldo Archiduce Au-
striæ & Asturiæ Principe idibus Aprilis An. 1713. inexplicabili totius orbis Ortho-
doxi gaudio in hanc vitalem auram progenito, Eminentissimus Purpuratus novæ hu-
jus felicitatis Portitor, penè immensâ pompâ, ad cuius spectaculum tota Urbs Roma
sefe avidissimè effundebat, in Vaticanum deferebatur. Credidisses novam Romæ
Triumphantis imaginem intuentium oculis repræsentari: tam splendidè omnia, in-
enarrabili exornata cultu, exhibebantur. Triumphali in curru, ceu Regali sedens
Solio Eminentissimus Purpuratus, omnium ad se oculos attrahebat. Ephebi Hono-
rarii, & reliqua famulantium turba, quæ currui circumfundebatur, vestes, opere
Phrygio splendidissimè elaboratas induebantur; cum solis radiis auri fulgore con-
certare visi. Eminentissimorum S. R. Ecclesiæ Cardinalium currus, quibus extero-
rum Principum Ministri, & Romanæ Nobilitatis præcipuus quisque suos addebant,
pene ad ducenos ascendebant. Aër latis applaudentium vocibus resonabat, Au-
striæ Salutem, Austriæ multiplicem prolem inclamantium. Ipsæ Seniles Sanctissimi
Patris genæ lachrymis rorabantur, quas sincerissimum gaudium expresserat, cum
apud se reputaret, quanto periculo Orthodoxus defungeretur Orbis, quamdiu in
Austriaco coelo Athlantes superessent, qui mundum Germanum fulcirent. Sed
quorsum hæc omnia? quam ut humanarum caducitatem rerum amicus Lector di-
gnoscat. In ipsis suffocata cunis Germaniæ spes statim jacuit. Videlicet Leopoldus
Princeps, Germaniæ Ocellus, Spes orbis, lætissimus Austriæ surculus IV. Novem-
bris, novo Austriacum Cælum sydere aucturus, occidit. Funestabantur lamenta-
bili comploratione adhuc frementes populorum plausus, diruebantur triumphales
arcus, & ubi stabant gratulantis reverentiæ monumenta, suavissimis cineribus tu-
multuario opere tristitia Mausolæa erigebantur: Festivi, qui parabantur ignes, in fe-
rales Libitinæ tædas abibant: verbo, grandia modo gaudia, acerbissimè Imperio
evade-

evadabant dolendi materia. Sola spes restat, huic Hespero Occiduo suum aliquando Bosphorum successurum. Epitaphii loco notissimum illud distichon appono:

Flos Fueras Factus, Florem Fortuna Fefellit.
Florentem Florem Florida Flora Fleat.

Unum Eminentissimus noster Purpuratus Schrattenbachius in Nativitate ejus Principis agebat, cujus memoriam mors subsecuta obliterare non potuit; videlicet quinquaginta pauperes Virgines, honesto nuptui collocari curavit, singulis earum XXV. Scutatis Romanis in futuram dotem liberaliter assignando. Sed brevi postea aliam, & longius duraturam felicitatem, Auspiciatissimo Nuntius Romanis attulit. Nam postquam Venetos periculosissimo bello Turcarum Tyrannus terrâ, marique aggressus fuisset, jamque integra Peloponesus, Insula Thenos, Cythera, Aëgena, Zazyn-tus, Cephalonia, Leucadia, præter urbes Spinalongam, & Sudam in Regno Car-diaë uno veluti victoriæ impetu in Turcarum manus venissent, idem ad Corcyram occupandam vi totâ convertebatur. Jamque hoste tam propinquo ad ipsa Romana mœnia trepidabatur. Usurpabat tunc Sanctissimus Pater Clemens XI. in Consistorio habito An. 1715. ad Eminentissimos S.R.E. Cardinales illa Josaphati Regis verba, cum ab Ammonitis & Joabitis impeteretur. *Domine Deus Patrum nostrorum, tu es Deus in Cælo, dominaris cunctis regnis gentium; in manu tua est fortitudo & potentia; nec quisquam tibi potest resistere. In nobis quidem non est tanta fortitudo, ut possimus huic multitudinî resistere, qua irruit super nos. Sed cum ignoremus, quid agere debeamus, hoc solum habeamus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te.* In alio Consistorio habito An. 1716. XXX. Martii iterum lugubriter exclamabat: *Exiit Leo de cubili suo, & prædo gentium se levavit. Egressus est de loco suo, ut ponat terram nostram in solitudinem.* Cum igitur Roma, cum Veneta Respublica, cum universa Italia, & Orthodoxus Orbis in summo discrimine versaretur, sola spes in Carolo VI. Romanorum Imperatore restabat, qui lectissimo instructus milite, unus par videbatur, qui exundantem imensum illum Barbarorum torrentem sistere posset, & pro ingenita Domui Austriacæ pietate itidem vellet. Nam eximius hic Imperator (cui nescio an similem Orbis tulerit) non tam precibus Pontificiis adductus, quam veriùs pietatis suæ stimulis incitatus secum firmiter decreverat, periclitantem Rempublicam Christianam ab impendenti à Bar-baris exitio immunem præstare. Jamdum Eminentissimus Cardinalis Vincentius Ma-ria Ursinus (nunc Benedictus XIII. laudabilissimus Orbis Antistes) in procinctustabat, ut Pontificis Nuntius Viennam properaret, currenti jam Cæsari generosos stimulos superadditurus: quam ille Provinciam, *quacunque vel hybèrni temporis, vel itineris asperitate contempta* (verba erant Clementis) *ut laboranti Reipublica Christiana opem fer-ret,* quam lubentissimè susceperat. Sed bello ab Imperatore jam decreto, *Ursinus novâ hac & sanè præclara laude cumulatus* (pergebat sanctissimus Pater) *quod agnitâ reâ Christiana necessitate, ut ei, quantum in se erat, subveniret, nullum incommodum, nullum-que laborem detrectaverit, ac eximium publica causa studium, quale profectò verum Ecclesiæ Romana Senatorem decet, palam ostenderit,* ad suam Ecclesiam Beneventanam remissus est, brevi postea inde ad triplicem revocandus Tyram. Tunc equidem Clemens IX. ex ærario Pontificio quingenta florenorum millia Cæsari in paratâ pecuniâ ocyus transmisserat; adhæc decimæ per omnes Austrias ditiones, à Venerabili Clero exi-gendæ, eidem permittebat. Quo ille pecuniario auctus subsidio, prorsus egregium militem patentibus Sclavoniæ campis infudit, qui sub invictissimo Heroe Eugenio (qui Constantinopoleos mœnia non semel trepidare fecit) ad Petro-Wardini mœnia, tam insignem à Turcis victoriam reportavit, qualem vix unquam in sæculorum factis reportatam legeris. Hostilia Castra, ærarium, commeatus, tormenta supra cen-tum & septuaginta, totidémque ferè vexilla, bellicus omnis apparatus, prædâque opulentissima in Christianorum militum manus pervenerant. Et hujus, ut dixi, Vi-ctoriæ Nuntius Eminentissimus Cardinalis Schrattenbachius Pontifici fuit, qui trium-phantis in speciem, magnificentissimo comitatu, iterum in Vaticanum deductus, quatuor vexilla, in Hungarico prælio Turcis erepta, donum Cæsaris Sanctissimo Pa-
tri

tri obtulit. Qui eo vix viso : *Opus sanè dextera Excelsi, qui fecit Virtutem, & percussit inimicum*, exclamavit. Verba Eminentissimi Schrattenbachii, ad summum Pontificem habita, ea denique fuere.

Beatissime Pater,

SACRA Cæsarea, Regiâque Catholica Majestas debita filiali observantiâ, ad sanctissimos pedes Tuos prosternit hæc vexilla, quæ in exordio belli cruentissimo conflictu immani Christiani nominis hosti erepta fuere ; cui enim magis debentur hæc trophæa, quam Tibi, qui indefesso labore, apertis ærariis, assiduis precibus, ipsa etiam certaminis hora, in Liberiana Basilica ingentem hanc victoriam orbi Catholico procurasti ? Age igitur Sanctissime Pater, & fove benigno affectu populum Tibi devotum, populum, qui pro DEO, Fide, Ecclesia, bono denique publico fortiter pugnat. Et quod summum, maximumque est, idque enixè rogamus, adde preces precibus, & nos faventè DEO, sub protectione Magnæ Dominæ addemus Victoriis Victórias. Ita ille.

Enimverò hoc singulari consideratione dignum contigerat, quòd decantatissima hæc Victoria illa die ab immani barbarorum agmine reportata fuerit, in quam admirandæ Dedicacionis ejusdem memoria recurrebat ; quin partæ Victoriæ Compos eâ die Roma fiebat, quæ eidem Partheniæ Matri, in cælos assumptæ sacra erat. Hinc Clemens XI. æquisimum reputabat, ut in prædicta Basilica Liberiana, cui à Nivibus nomen, solennes DEO gratiarum actiones persolverentur, ibique ex Turcicis signis, quæ Imperator veluti quasdam victoriæ primitias, pro suâ in sacram Sedem observantiâ, ad Pontificem transmiserat, illud præcipuè, quod insignius erat, & juxta superstitionem impiæ gentis sacrum, Liberiano Tholo suffixum, relinquere-tur. Utique illo anno conjurati ad Christianorum clâsica Divi veniebant. Nam audita Petro-Waradinensî clade, qui Corcyram obsidebant Turcæ, idè retro vela fecisse visi, quòd cælum copiosissimum imbrem in eorum castra excutiens, eorum unâ spem submerserit. Sive jam eò victoriam referamus, sive dicamus, à Germano Duce & milite invictò Corcyram servatam (nam pace vestra, Veneti milites, dixerim, quòd virtus vestra, alioquin non instrenua, eo bello planè elanguerit) sive dicere velimus, appendicem victoriæ Petro-Waradinensî Corcyram fuisse, & hostes illic debellatos, hic unâ prostratos fuisse, magnitudine cladis omne consilium excutiente ; id sanè silentiò non præmittendum videtur, quod idoneis relatum authoribus percerepuit : Divi Spiridionis corpus, quod Corcyræ sepultum summa veneratione colitur, cum instante obsidionis metu aliò transferendum videretur, nulla vi externa admota, sua statione dimoveri potuisse. Statarius videlicet Miles erat, qui in hostes fulmina mittebat ; & illud Ausonii in Epigr. eo anno 1716. locum habere visum : De CœLo VVLnera Missa pVtes.

Tam latis Nuntiis sacram Romam beasse, necdum satis erat Eminentissimo Cardinali Schrattenbachio ; sed prout una victoriâ plerumque instrumentum est alterius, sic altero super alterum Auspiciatissimo Nuntio, Felices Quirites, & è maxima trepidatione in summam lætitiâ repenti effusos, refocillabat. Sic oppido Temesvvariâ occupato, faustissimo nuntio urbem implebat : Prædictum oppidum Temesvvariâ non tam naturâ loci, quam artis operibus munitissimum, ac insuper validissimo Turcarum præsidio firmatum, postquam ab Imperio Christianorum avulsum per annos quatuor & sexaginta supra centum Othomannicam Tyrannidem per-tulerat, denique incomparabili Heroi Eugenio cecidit, cui, quod non cedat, non est. videlicet urbs teMesVVar oCCVpata à Deo & eVgenlo est ; nam ubi eo anno castra stabant, aliàs paludibus latè stagnantibus, navium usus erat. Denique iterum Auspiciatissimæ Victoriæ Nuntius accessit Schrattenbachius, cum Turcis ad Albam Regalem felicissimo prælio fractis, hoc totius Christianitatis propugnaculum longè fortissimum, in Cæsaris potestatem vix non prodigiosè devenerat. Quantum in dis-ferimen res nostræ tunc quidem adductæ fuerunt ? & quàm levi momento belli for-

tuna pendeat? Erat Alba Regalis naturâ, situ, mœnibus, operibusque validissimè communita, nec tam militari præsidio, quàm iusto propè exercitû firmata, quam ita obsidebant Christiani, ut simul ipsi innumeris Barbarorum copiis obsiderentur; quæ multitudine exultantes, ac præteritarum cladum memoriâ efferatæ potius quàm fractæ, inauditâ temeritate, ut plurimum literæ nuntiabant, Christianorum vires parvi admodum facere præferebant. Proinde non levis formido omnes concusserrat, ne, si quid secus eveniret, superiorum victoriarum fructus interire posset, Christianisque armis ac terris gravissima pericula imminerent. Verùm trepidus hic rerum status tamdiu perduraverat, donec illucescente die Beatissimæ Virginis in cœlos assumptæ triumphis consecrato, mirifica periculorum conversio fieret, & planè nova rerum facies emergeret. illo siquidem faustissimo die (quo quidem summus Pontifex cum Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in Liberianâ Basilicâ ejusdem intermeratæ Matris patrocinium imploraverat) Heros Eugenius, Cæsarei exercitûs Dux inclytus, militum suorum alacritatem conspicatus, moræ diuturnioris pertæsus, & barbaricæ arrogantia impatiens, tacitè copias è vallo educere constituerat, ut hostem ferocientem intra aggeres, & fossas suas improvisus adoriretur. Strenuo autem consilio divinitus immisso divina etiam beneficia obsecundârunt; Nebula enim tam opportunè incedentium Christianorum agmen obtexerat, ut prius expugnari castra, quàm hostem adventare Barbari intelligerent; tanquam scilicet renovatis Israhelitici temporis signis, Beatissima Virgo, quam in antiquo fœdere nebula typus adumbraverat, perspicuo indicio opem prætendens, suos se milites protegere testaretur, quâ illi Duce non tam ad pugnam, quàm certam victoriam properarent. Adhuc tamen Barbari ad plures certaminis horas acriter restiterant, donec ultra viginti quinque millibus cæsis, captisque castris, præcipitem in fugam versi, ingentem apparatus, ex vastissimis provinciis summa vi contractum, bellica tormenta quadraginta, & amplius supra centum, vexilla plurima, comæneatum, opesque pene omnes Cæsareis copiis diripienda reliquerant. Tum altero post die Alba-Græca, sublato deditiois signo, imploratâque victoris fide, in Christianorum potestatem redacta fuerat. Sic Hungariæ fasti denotent, ab invictissimo Heroe Eugenio tribus vicibus Turcas debellatos: ad Zentam, An. 1697: ad Petro-Waradini moenia An. 1716. Ad Albam-Regalem An. 1717. & ita debellatos, ut bis pacem ab iis extorserit. Carlovviziensem An. 1698. & Passarovviziensem An. 1718. utramque amplissimis pro re Christiana conditionibus. Eam etiam pacem sacræ Romæ significabat Eminentissimus Purpuratus Schrattenbachius, verè Angelus, seu Nuntius pacis factus; quo demum res Cæsareas per Italiam procurante, non alia, nisi felicitatis sydera sacræ Romæ exorta fuere. Sed ad Regnum Neapolitanum evocabatur Princeps auspiciatissimus, quò cum Maximi Cæsaris mandata vocabant, ut cum summa potestate nobilissimæ Genti Prorex regni præfesset; cui ita denique præfuit, quantum vix alius. Quàm natus Germanus, tam inter Italos Italum agebat, in eorum mores prudentissimo consilio transeundo, cum quibus degebat. Tunc solum Germanum agebat, cum Cæsaris causa, ut talis esset, qualis revera erat, exigeret; Nunc in nostram redux factus Germaniam, semel agrè dimissus, cum ambitu retinetur.

No. XXXII.

JOANNES BAPTISTA PTOLOMÆUS PISTORIENSIS S. J.

Joannes Baptista è Societate Jesuit. S. Stephani in Monte Celio Cardinalis Pistoriensis natus est An. 1653. 3. Dec. Nobilem in Hetruriâ Pistoriam, ipse ex Domò longè Illustrissimâ, Patriam nactus; & si quidem ab Antiquis Hetruscis Purpuram & Fasces olim Roma Orbis Domina mutuae visa, modò planè vices luculenter rependit, ad Solium, ad Purpuram, ad Fasces Hetruscos sine numero Viros vocando. Sic ad sumum Pontificatûs apicem ex Hetruriâ evocabantur S. Linus, qui anno à reparata nostra salute septuagesimo Divi Petri immediatus Successor exstiterat; ut adeò Romana dignitas in Hetruscum hominem primò omnium post Petrum caderet. S. Euty-chianus Hetruscus Cathedram Petri ascenderat An. 275.; & erat perpetuum Manichæorum flagellum S. Joannes Hetruscus Romano in Solio sedebat An. 523 juratus Arianorum hostis. Sabianus Hetruscus Gregorio Magno An. 604. Magnus Magno successerat. Martinus II. Hetruscus Ecclesiam moderabatur An. 883. idem-que Græcorum errorum profligator acerrimus erat. Post eum Romanus II. Hetruscus, qui sedit An. 900. Romanæ fuit gloria Gentis. Gregorius VII. Hetruscus Henrici IV. Imperatoris fastum, qui Romanæ Ecclesiæ jura diminutum ibat, in forti Numinis Brachio fregit. Idem à Mathilde piissima Matronâ Patrimonium Petri donum tulerat. Alexander III. Hetruscus Friderici Ænobardi nefariis in Ecclesiam conatibus pro virili obstiterat; cujus honoribus Itali splendidam Urbem Alexandriam in Ducatu Mediolanensi, ejus de nomine dictam, dicaverant. Pius II. Hetruscus è Gente Piccolomineâ ipsemet ad Sacrum bellum adversus infideles gerendum iturus erat; sed Martia Consilia Mytrato Antistiti mors interveniens discusserat. Pius III. Hetruscus itidem Piccolomineus, Pontifex licet brevissimus (nam non ultra quatuordecim dies federat) meritis tamen ætatis annos transcendebat. Certè nostra Germania Piccolomineos non ignorat; nam copiæ, quas Octavius Piccolomineus ducebat, ex denique fuerunt, à quibus Gustavus Adolphus, Gotticum illud fulmen, sua tellure reconditum fuit. Leo X. Hetruscus ex Medicæorum Principe familiâ Pragmaticam Sanctionem per Regnum Galliarum, Francisco I. assentiente, magno pro Sede Pontificia emolumento sustulerat. Clemens VII. Hetruscus itidem Medicæus, à Davide Æthiopiæ Imperatore An. 1528. legationem susceperat, qua is obedientiam Sedi Apostolicæ & obsequium deferebat. Optimi tamen ejus

Y

Pon

Pontificis regimen ingenti Ecclesiæ clade deformabatur. Nam Ludovicus Hungariæ & Bohemiæ Rex, ingenti proelio à Solymanno Turcarum Imperatore A. 1526. devictus, in paludibus, quibus demergebatur, miserè interierat. Subinde Buda cum magna Hungariæ parte, quâ dolo, quâ vi à Turcis subigebatur. Postea Cæsareus miles occupatam A. 1527. Borbonio Duce Romam miserum in modum expilabat. Leo XI. Hetruscus iterum ex Medicæis pene Septuagenarius canitiem suam triplici Tyarâ condecoratam vidit. Urbanus VIII. Barberinus Hetruscus in bello tricennali Europæ Principibus instabat, increpabat (prout singulos in rem Catholicam animatos advertebat) ut comūne periculum fortiter propulsarent. Demum Alexander VII. Hetruscus ex domo Chisæ Romanos Tybris inundatione, & pestiferâ unâ strage pessimè affectos, refocillabat; frumento, pecuniis, pharmacis laborantes juvabat. Hi, Hi fuere Viri prorsus egregii, quos ex Hetruscis ad sumum evectos Solium Sacra Roma vidisti! Et quibus denique, quantisque Viris Sacram Purpuram tradidisti? Ex Hetruscis Senensibus eam obtinuerunt Chisii, Piccolominei, Zondodarii, Bichii, Bandinelli, Ninii &c. &c. ex Florentinis Medicæi, Barberini, Falconerii, Corfini, Acciajoli, Sacchetti, Bandini, Bonfii, Ubaldini &c. &c. Ex Pistoriis Rospigliosi, Fabroni, Ptolomæi &c. &c. Verum enimverò Joannes Baptista Ptolomæus vir omnibus numeris absolutissimus Hetruscam Magnificentiam Ore, Habitu, Eloquio exprimit. Cum ab incunabilis pietatem spiraret, adolescens factus, Jesu Societatem ingrediebatur, dignissimus tanto Socius Magistro. In religioso Ordine tam admirandos brevè successus fecerat, ut vel inter suos, quos Doctissima Orbis Lumina omnes credunt, emereret. Præsertim Historiam Sacram æquè ac profanam, eo fructu percurrerat, ut in eo utilissimo studio ad multorum stuporem planè eruditissimus evaderet. Inde contigit, ut Annales Ecclesiasticos, à famosissimo Cardinali Baronio usque ad annum 1198. præclarè deductos, doctissimo calamo aggredieretur, eos ad nostra usque tempora (nam providâ Cœli curâ hoc intelligentiæ Lumen servandum confidimus) deducturus; quos si absolutos literatus orbis conspiciet, quoties doctissimum Baronium manibus tractabit, toties in Ptolomæo unâ admirabundus hærebit; nec prima præstantiora quàm media, aut media quàm ultima sentiet. Tam Doctum Lumen Purpureo Cœlo à se inferendum Clemens XI. censuit; Hinc A. 1712. 18. Maij Virum de Literario Orbe meritissimum Sacro Purpuratorum Collegio motu proprio adscripserat. Quam ille dignitatem, haud gravatè aliàs secum & cum suis libris versatus, denique admisit, quia admittere jubebatur. Postea in Quesnellianos errores profigandos, toto pectore incubuit. Fuerat Pascasius Quesnellus Sacerdos Oratorii Parisiis. Is Reflexionibus moralibus novum Testamentum ita illustraverat, ut magis obfuscaret. Volvebantur tamen & revolvebantur libri illi Quesnelliani per complures annos à Gallis, suò etiam geniò in novitates quascunque intentissimis; deprehendebantur tamen manifesti errores, vel hæresin continentes, aut hæreticæ pravitati proximi, aut cum summo legentium scandalo conjuncti. Hinc una supra centum propositiones A. 1713. gravi è Vaticano fulmine vapulabant. Quesnellus quidem Amstelodamum fugam arripnerat, ubi An. 1719. Senecio plusquam Octuagenarius decesserat, Sacris Catholicorum ritu, ut ajunt, ante mortem probè munitus. Nec tamen suos errores secum unâ abstulit; quia in Galliâ etiam ex Primatibus admiratores inveniebat & cultores. Postulabant, quicumque pro Quesnello stabant, ut Sacra Sedes noviter declararet, in quo sensu rejectas propositiones & damnatas vellet? contrâ Obedientioribus satis erat, rejectas & damnatas fuisse. Hoc de Ludovico XIV. Inviçtissimo Galliarum Rege immortalis nominis ejus gloriâ fatendum est, ab illo providissimâ curâ invigilatum fuisse, ut sub primis adhuc cineribus gliscens incendium, maturè & efficacibus adhibitis remediis extinqueret, ne in altiores aliquando flammæ, nec facillè extinguibiles, exurgeret. Is ul-

ultimus conatus erat , quo Sapientissimus ille Coeli Liligeri Phoebus felicissimum suum Regimen coronaverat. Et licet post illius mortem Quesnellianæ illæ turbæ magis auferent , Ludovico tamen XV. Regni fascibus admoto , & Atavi sui laudabilissimis vestigiis fortiter insistente , jam jacet antiquatus error , qui exoriens tanti supercilii fuerat. Et hæc firmissima illa Sparta erat , quam Eminentissimus Purpuratus Ptolomæus virtute plusquam Atticâ , nec impari eloquentiâ oppugnatum ibat , nec dies , nec noctes cessando , dum virulentam viridi sub herbâ latentem anguem , seu sub Quesnellianâ larvâ reatum Jansenismum protereret. Anno 1715. Sacri Officii Assessor à Clemente XI. denominabatur , & ejusmodi Sapientiæ Magistris Sacræ Reipublicæ præsentibus , non potest non sua Orthodoxo Orbi felicitas constare. Postea in examinandis Græcis ritibus totus occupabatur , ne ejus Religionis qualiscunque cultus , qui alicubi , in media præsertim Barbarie tenuia primæ originis vestigia conservaret , penitus interiret ; & nisi Sacra Roma maximarum opum impendio studiosissimè , Missionariis undequaque immisissis , invigilaret , totus quantus est cultus , pessumdaretur. Anno 1721. Eminentissimus Ptolomæus à Francisca Sybilla Augustâ Badensi , Ludovici Wilhelmi Cæsareorum armorum archistratego inclyto relicta viduâ pretiosissimam casulam , auro & gemmis affabrè distinctam , ejus Principissæ manuum opus , receperat , ut in Romanâ Societatis Jesu Ecclesiâ , quam Gregorius XIII. Pontifex Maximus summis sumptibus magnificentissimè extrui curaverat , Germanæ monumentum Munificentiæ existeret. Eo quidem tempore Canonicatum in Ecclesiâ Augustanâ vacantem pro Georgio Augusto , secundo genito Ludovici Wilhelmi piissimæ memoriæ filio , proposuerat , facili ad concedendum Pontifice , ubi Piissimæ Parentis preces , quæ suarum splendore virtutum Romam postea præsens decoraverat , accedebant. Eodem anno Deo ita Ordinante in prædictâ Ecclesiâ Societatis Jesu , die Sancto Ignatio Loiolæ Sacra , Officio , suavissimo Musices concentu solemniter decantato , Ipse cum Eminentissimis Purpuratis Joanne Baptista Salerno , & Alvaro Cienfuegos , utroque è Societate Jesu Viris Maximis , interfuerat. Quæ ante illud tempus felicitas Sacro huic Ordini nunquam obtigerat , ut tres unâ Sacræ Romanæ Ecclesiæ Purpuratos Patres , è suo Plantario prodeuntes intueretur ; Nec tamen res mira Romanis visa , quod qui in partem egregiorum laborum in totum terrarum orbem exientes venirent , solidissimæ doctrinæ suæ & Religiosissimi Zeli bravium unâ reportarent. Nec enim hi soles , plenis virtutum radiis omnium animis sese infundentes , unquam latere possunt. Certè tantus est Eminentissimus noster Ptolomæus , qui vel summus esse mereatur , nisi felix nostra ætas unâ Clementes , Innocentios , & Benedictos faustissima Nomina tulisset , quorum Eximiiis Virtutibus non minùs ex

æquo Romanum debebatur

Solium.

No.

No. XXXIII.

BENEDICTUS ERBA ODESCHAL-
CHUS MEDIOLANENSIS.

Benedictus tit. S. S. Nerei & Achillei Cardinalis Odeschalchus Mediolanensis, Archiepiscopus Mediolani natus est Anno 1679. in prædictâ Urbe Mediolanensi, quæ opum ditissima, præclarorum ingeniorum partu non minori per Europam famâ inclarescit. Imensas opes inde defumas licet, quòd Sola ea Urbs Joanni Austriaco Anno 1574. jussu Regis Hispaniarum Philippi II. trecentena coronatorum millia pendere jussa; paulò antè quinquies centenis coronatorum millibus ærario Principis illatis; ut aded tunc annua unius urbis pensio octies centena coronatorum millia facillè conficeret; quin satis constat, sub initium evoluti sæculi in usum Hispanicæ militiæ à Solis Mediolanensibus civibus in singulos dies septena Philippicorum millia fuisse impensa. Præclaros hæc Aurifodina Viros aureo veluti sinu effudit Pontifices Maximos: Alexandrum II. cui tota Anglia denarium, quem Sancti Petri vocabant, persolverat: Cælestinum IV. quem octodecim dierum Pontificem mors prope sustulerat: Pium IV. qui Concilium Tridentinum à Paulo III. inchoatum, integratum à Julio à se renovatum absolverat, ingenti rei Christianæ bono; cui equidem Concilio toto illo tempore interfuerant quinque Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui Pontificis nomine præsdebant, præter alios quamplurimos: Tres magni nominis Patriarchæ: Tres supra triginta Archiepiscopi: CXXXV. Episcopi: VII. Abbates: Tot diversorum Religiosorum Ordinum Generales Præpositi: nec minùs sex supra centum insignes Theologi, totius Orthodoxi Orbis Lumina longè illustrissima, quorum solidissimam doctrinam superfugiens Sectariorum quisque, nec quidem comparere ausi fuerant, utut plenis buccis Concilium paulò antè crepuissent. Quales, quantique Ambrosii & Caroli Borromæi Mediolanenses fuerunt? Quot, quàmque insignes Episcopi ad ejus clavum Ecclesiæ federunt? ita ut ex triginta supra centum Episcopis, quinque & triginta Sanctorum fastis illatos constet. Quot Mediolanensibus Purpuræ honorem Sacra Roma dedisti? Borromæis, Odeschalchis, Cusanis, Scottis, Vicecomitibus, Spondratis, Trivultiis, Castelloneis, Alciatis, Plattis, Romis, Meltis, Littis &c. Quàm docta Lumina Mediolanum peperisti Andream Alciatum, Hieronymum Cardanum, & quos paulò antè enumeravi omnes? A quibus omnibus longius enumerandis dum superfedeo, est, cur in Solis Odeschalchis, lucidissimis Mediolani Syderibus, aliquantisper hæream. Inter quos à Sanctimoniâ & insignibus in Christianum Orbem meritis comendatissimus Vir Innocentius XI. Odeschalchus Pontifex Maximus omnium primus occurrit. Is Anno 1676. plenus meritis ad Romanum Solium elevabatur; probè gnarus, quantum suis, utut Athlantiæ humeris

meris onus imponeretur, lætissimum Romanis Electionis suæ diem Solus lachry-
 mis celebrabat. Reginam Sueciæ Christianam ad suos prostratam pedes Neoele-
 ctus statim vidit, & in Sacræ Romanæ Ecclesiæ gremium receptam Alteram hanc
 Sabæ Reginam sincerissimo gaudio exultabat. Nepotismus ab ipso, carnem &
 sanguinem neutiquam respiciente, saluberrimis sanctionibus vapulabat. In victu
 & reliquis vitæ commodis tanta moderatione utebatur, ut à privato non discerne-
 res. Examen Episcoporum rigorosissimum haberi voluit, ne qui cæteris præessent,
 lucerna essent, sub modio posita. Alearum lusum severè Romanis interdixit. Le-
 gatorum præensum jus, assylum malefactorum quibuscunque aperientium, restrin-
 xit. Cùm Dei causam curaret, Regum odia vilipendebat; hinc Avenionensem
 Comitatum, à Gallis Sedi Pontificiæ in tempus subtractum, inter lucra repon-
 bat. Turcarum Tyranno Viennam Austriæ obsidente, quas suis necessitatibus sub-
 trahebat pecunias, in Sacrum bellum impendit. Imperatorem, Polonos, Ve-
 netos, ut triplici foedere adversus Barbaros coirent, virésque unà jungerent, im-
 pulit. Planè in causâ fuit, cur Buda Regni caput, cur tota reliqua Hungaria, in
 Christianorum manus devenerit. Moriebatur Anno 1689. à nemine non pro San-
 cto habitus, cùm tota ejus vita Sanctitatem spirârit. Illa, qua mors ejus obtigerat,
 die, è Colosso, in foro Romano posito, ingens gravissimo pondere fragmentum
 deciderat, manifesto argumento, quantus Ecclesiæ Vir interiisset. Innocenti XI.
 duo Germani Fratres Marcus Antonius & Carolus Odeschalchi Fraternali Lumine
 toti quanti micabant. De Marco Antonio satis constat, quod solis Christianæ
 Charitatis operibus totius vitæ suæ deorsu occupatus fuerit; hinc magnificentis-
 simum suum palatium in Hospitale, amplissimam hæreditatem in patrimonium
 pauperum, aurum omne in monumenta pietatis converterat. Carolus Odeschal-
 chus prolem ex se non degenerem progenit Livium Odeschalchum, qui Ode-
 schalchorum celeberrimam familiam penè ad regium culmen evexerat; nam ex
 Polonis A. 1697. non deerant, qui regios fascis huic Principi Sapientissimo æquè ac
 ditissimo offerebant; sed ille pro eximiâ suâ Sapientiâ probè gnarus, Polonos ex am-
 bientium æmulatione auream messem plerumque sibi deposcere, cavebat scilicet, ne
 in inexplebilem illam Comitiorum voraginem, pecunias denique suas, spe du-
 biâ, projiceret. Nec tamen ille minùs insignes Principatus possidebat. In Regno
 Hungariæ à Leopoldo I. Romanorum Imperatore felicissimæ mem. Comitatum Sir-
 mionensem, postea in Principatum evectum, donum acceperat, ut cùm Innocentio
 XI. Odeschalcho Hungaria è Turcarum manibus erepta, magna ex parte debere-
 tur, aliquo gratitudinis monumento in Nepotibus compensaretur. Dein Duca-
 tum Braccianum in Patrimonio Petri fiduciario jure à sede Pontificia obtinuit. In-
 super Principatum *Ceri* præter alia Funda gentilitia quàm plurima possidebat. Ve-
 rùm cùm mascula proles huic principi, opibus præpotenti, deesset, illustrissimam
 Domum de *Erba* ex assè hæredem instituit, ea tamen lege, ut in nomen Odeschal-
 chorum unà immigraret. Et decuit præclaræ stirpis nomen perpetuè apud Poste-
 ros vigere, utpote quæ jamdum Caroli Magni temporibus ingentibus per Italiam
 incrementis florescere occoepit; nam cùm ille, à Lombardorum sæva tyranni-
 de Italiam liberaturus, Alpes superâisset, magnam Gallicæ nobilitatis partem unà
 secum trahebat, quos inter Odeschalchus Dux bellicosus erat, qui ut victricia per
 Italiam lilia, expulsis Lombardis explicarentur, in medios sæpè hostium cuneos
 irrumpebat. Postea Italiæ amœnitate invitatus, hunc Europæ hortum longè amœ-
 nissimum affluentibus suæ Galliæ delitiis præhabuit. Ejus posterum Agrum Comen-
 sem ut plurimum inhabitabant, ubi multa Odeschalchorum monumenta reperias,
 quæ illustrissimæ stirpis antiquitatem satis loquuntur. Sed in Solo Eminentissimo
 nostro Purpurato Benedicto Odeschalcho satis Orbis habet, unde Clarissimæ mag-
 nitudinem Familiæ dimetiatur. Is expertissimæ Princeps prudentiæ, sagaciter
 omnia

omnia digerit, Principum Aulas, quas percurfavit, sui admiratione implevit, & cum fragrantissimus virtutum odore flos omnibus videretur, transpositus est maturè in Romanum Viridarium, ut uberiores fructus progigneret; & verè amplissimos protulit. Cùm Anno 1706. Prolegati mōnere apud Ferrarienses fingeretur, ii nihil ægrius ferebant, quàm quòd à se ad Sarmatas dimittendus esset, ubi tot, tàmque insignibus Pontificiis Nuntiis sterilis huc usque campus arabatur, cùm per æterna gentis inquietæ litigia ad Regni Felicitatem pertinere nunquam liceat. Invenit tamen Odeschalchus Poloniam amicabili fortunæ variantis vicissitudine ab hostibus liberatam; nam postquam Suecorum Rex Carolus XII. cum lectissimo LIV. millium exercitu Ucrainiam intrasset, Moscos debellaturus, pro speratis palmis, tristes cypressos in patentibus circa Pultavam campis colligebat, & rerum mundanarum fragilitatis, Princeps ceterà generosissimus admonebatur. Spreverat ille tunc, suâ videlicet fortunâ ebrius hostem, longa armorum tractatione, in Martis arenâ, satis exercitatum. Hinc Magnus Moscorum Dux, insignem contemptum suam fore occasionem ratus, in ipsa Imperii viscera præfidentem Regem, sensim retrocedendo, alliciebat. Sequebatur ille fugientem. victoriam in eo solùm positam ratus, si modò manus conferere cum hoste daretur. Sed aliud Mosco Consilium erat, cedendo bellum propulsare, hostemque viarum incommodis & inediâ fractum demum proterere. Sensit Carolus serò nimis, quàm temerario Consilio in has fraudes sese induisset; & in medio hostium positus omnibus, tot fluviis, densisque nemoribus à tergo objectis, & cibariis ut plurimum deficientibus, aut cum hoste, cujus exercitus penè triplò majorerat, consigendum, aut intra castra fame miserè pereundum erat. Pugnatum est, eò animò, qualis inter integros & penè fame enectos, esse solet. Ex XXX. Suecorum millibus (tot enim ex longissimi itineris calamitatibus supererant) novem millia temeritatis poenam morte luerunt. XIX. millia, armis depositis, vitam pacti, hostibus se dediderant. Rex ipse cum solitâ corporis custodiâ ægrè elapsus, Boristenum transibat, inde Turciam, periculosissimum asylum futurum, petiturus. Moverat ea rerum conversio Fridericum Augustum Poloniæ Regem, ut è suâ Saxoniam reditum in Poloniam pararet; nec enim credebatur, standum eis conditionibus, quas hostis armatus contra jus, fasque extorsisset; nec etiam per leges Poloniæ licet, ut Rex solio se abdicet, nisi integra Respublica in id consensum præstet. Is erat Poloniæ Status, cùm Benedictus Odeschalchus regnum intraret, Felix Sarmatis Bosphorus futurus, quibus *Concordiam, Concordiam* perpetuò occinebat, si modò sanioribus illi consiliis aures unquam præberent. A Nuntiatura Polonica Romam Odeschalchus evocabatur, ubi eum Purpura expectabat, quam Clemens XI. in Consistorio Secreto habito die 30. Jan. A. 1713. in eum contulerat. Tunc quidem Verba Sanctissimi Patris ea fuere: *Præterea ad majorem Dei gloriam, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ Utilitatem, ac decus, creare intendimus Benedictum Odeschalchum Archiepiscopum Mediolanensem, cujus virtutes satis vobis compertæ sunt, & notæ. Plura dicere Sanctissimus Pater in Clarissimi Viri encomium non potuisset. Videlicet virtus, omnibus nota, encomio non eget.* Romam rediens Odeschalchus, Viennam allabebatur, Carolum VI. Romanorum Imperatorem longè Augustissimum, & Auspiciatissimum de viâ salutaturus. Is Principem, sumis exceptum honoribus, Arcano etiam colloquio adhibuit, Ejus etiam eximias virtutes, prudentissimus rerum æstimator Carolus, tanti habuerat, ut Archiepiscopatu Mediolanensi in insignem hunc Virum jamdum A. 1712. 18. Maij collato, eas sibi condecorandas duceret; eo quidem magis, quòd Innocentii XI. Odeschalchi insignia erga Augustissimam Domum Austriacam merita, remuneranda sibi in Nepotibus iterum iterumque viderentur. Redux in Italiam factus, è Principibus Moscis unum, Magni Nominis Bojarum, ad Unitatem Ecclesiæ, Græcis erroribus abjuratis, Zelosissimus Antistes traduxerat. Archiepiscopatum suum tam præsentis curâ moderatur, ut Mediolanensis Ecclesiæ omnia Prætorum Antistitum suorum eximia decora in eo uno sibi reviviscere sentiat; Tam ille cumulatissimarum Virtutum Princeps ad commissæ sibi Ecclesiæ Clavum irrevocandus sedet. Nec ad *Nobiliorem Clavum* sedere alium conspicies: Nam *CLAVUM*, quo Amantissimus noster Redemptor, Cruci alligatus, pependit, ipse Mediolani Archiepiscopus (qua quidem in urbe asservatur) reverenter custodit, & adorat. No,

DAMIANUS HUGO CARDI-
NALIS SCHOENBORN
GERMANUS.

Damianus Hugo, tit. S. Pancratii Cardinalis Schoenborn Germanus Episcopus Spirensis natus est Anno 1676. ex Illustrissimâ Schönborniorum Familiâ, quam per nostram Germaniam, qui ignoret, non est; nec per reliquas Europæ partes multos futuros autumor, ad quos inclytum Schönborniorum nomen non devenit. Eucharius Schönbornius, ad quem Illustrissima hæc Familia, quantum ex Franconicis Annalibus patet, suum ortum refert, circa annum 1180. Equestri inclytus prærogativâ vixerat. Sed primus omnium opum plurimum & claritudinis in eam Illustrissimam Familiam Joannes Philippus Schönbornius intulit, cujus Nativitas incidit in annum 1605. Primorem ætatem sub Hazfeldio, inclyto Cæsareorum armorum Archistratego, in castris posuerat: Sacra dein professus, magnis dotibus per omnes brevi honorum gradus enitebatur, dignum demum sublimi ac magnifico ingenio locum nactus. Herbipolis primò, dein Moguntiæ Insulas, iisque innexum Octoviratum consecutus erat; planè egregius Princeps, atque è Germaniâ laudatissimus evaserat. Modestiâ, gravitate, comitate, sagacitate, variarumque linguarum peritiâ nobilis erat; isque etiam in suis, non nisi sua decora, virtutem amabat, & literas. Idem Electioni S. R. Imperii Septemvir intererat, cum anno 1658. Leopoldus Hungariæ & Bohemiæ Rex in Germanorum Imperatorem Francofurti ad Moenum eligeretur. Nutabat tunc velut aliò declinata Imperii Corona, neque tam prompta Leopoldo fuerat, quàm magno hæcenus Germaniæ bono in ejus Majoribus constiterat. Sed quò aliàs respicere poterant Sapientissima Septemvirorum Vota? Ea est Austriacorum potentia, is Regionum situs, ut proclamata Germania videatur, si à Piâ Austriâ discedatur; nam si è Germanis instituenda sit Electio, cui Principum tot, quot Austriæ decora suffragantur? Si ad externos respiciamus, in promptu compedes sunt, quibus, mutuis ipsimet dissensionibus collisi, aliorum mancipia evadamus. Id probè perpendens Joannes Philippus Schönbornius, suæ ætatis Salomon visus, pro Austriâ stabat, cum in quamcunque partem se verteret, meliorem non inveniret. Joannis Philippi Moguntinorum Præfulis Germanus Frater Philippus Erwinus ex equestri Ordine Sacri Romani Imperii Liber Baro diplomate Cæsareo nuncupabatur; quin etiam Dynastia Reichelsperg, in circulo Franconico sita, eidem, ejusque futuris Successoribus, à Prædicto Joanne Philippo Herbipolensium Episcopo, in perpetuum transcribatur; Imperatore non modò annuente, sed Philippo Erwino, ejusque posteris, Votum & Sessionem in Comitibus Imperialibus Cæsareâ autoritate procurante; prout actualiter etiam anno 1671. introductus fuerat. Ejus Philippi Erwini filii à Leopoldo Imperatore, qui insignibus Schönborniorum meritis omnia tribuebat, Sacri Romani Imperii Comitibus annumerati fuere. eos inter eminet Germanæ Gens Nobilitatis, Lotharius Franciscus, Archiepiscopus Moguntinus, idemque Imperii Septemvir, & Archicancellarius per Germaniam, Princeps planè incomparabilis, in quo nec invidia quidem inveniat, quòd jure reprehendat, & quem Germaniæ, perpetuas

tuas inter turbas fluctuantis Athlantem jure quam meritissimo nuncupaveris. Ejus Illustrissimus Frater Melchior Fridericus Schönbornius vel ideò felicissimum nuncupandus, quòd filios progenuerit, qui Nominis sui magnitudine Germaniam nostram complexi sunt universam. Philippus Franciscus *natu maximus* Herbipolensium Episcopus, & Franconiaë Dux creatus est Anno 1719. ex multorum etiam designatione Trevirensium Archiepiscopus futurus, nisi ea spes præpropera ejus morte pene in cunis suffocata fuisset. Fridericus Carolus *Secundo genitus*, Sacri Romani Imperii Procancellarius denominabatur Anno 1705. Coadjutor Bambergensis Anno 1708. Et quantus incomparabilis hic Vir in oculis Austriae est? quantus in totius existimatione Germaniæ, quæ eximii hujus Viri Oracula vix non adorat? Qualis, & Quantus tibi, Sacra Roma erit, quem cum in Curia Senatorem aspicias, pro Aris Mystam ex Zelo intelligis? Deferes aliquando Purpuram (quòd sua Eximium Hunc Virum Merita vocant) ut Frater cum Fratre eo geminato Honore fruatur. *Tertius* est Damianus Hugo, Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, idemque Spirensis Episcopus, quem mihi singulariter statim postea describendum refero. *Quartus* Rudolphus Franciscus Et Winus Mariam Eleonoram Charlottam Hazfeldiam lectissimam conjugem nactus, propagator erit Illustrissimæ Familiæ, ad seram usque ætatem, ut speratur, deducendæ. *Quintus* Anselmus Franciscus Schönbornius Dux erat bello inclytus, qui desultoriæ Cæsaris Legionis Dux, tam ex militiæ legibus ordines ducebat, ut inclytam Familiam, quam Togâ præclaram, tam Sagò Famofam, haud dubiè reddidisset, nisi mors invida filium, cum hæc scribo, huic Marti abruptisset. In bello Turcico tam ubique victor cum sua legione erat, ut fulminatricem legionem circumducere, vulgò crederetur. Is ipse certissimo ictu Sclopos ad destinatam metam figens, insignem artem suam probatissimo exemplo in Turcis probabat; cum enim ex Muselmannis aliqui, quando inani successu Anno 1716. ad Temes Wariaë subsidium properabant, propius ad Cæsarei equitatus stationem accessissent, quasi per ludum, quamvis ducentis passibus remotos, volatilium instar avium transfigebat. *Sextus* Franciscus Georgius Ecclesiarum Trevirensis, Coloniensis & Spirensis &c. &c. Canonicus, & Ecclesiæ Collegiatæ Insignis, Sancti Mauriti Augustæ Vindelicorum Præpositus, idemque Imperialis Consilii Aulici *Commembrum* dignissimum, Ambidexter in omnibus est, & pro arduis quibusve negotiis, tam in Ecclesiasticâ quam Civili Republicâ exantlandis, factus videtur. *Natu minimus* Wilhelmus Marquardus Ecclesiarum Trevirensis, Bambergensis, Spirensis, & Eistadiensis &c. &c. Canonicus, Præposituram Bambergensem suarum suffragio Virtutum obtinuit, pro insignibus suis Naturæ, & Institutionis Schönborniaë dotibus altius, altiusque evehendus; Sed ad Eminentissimum Purpuratum Damianum Hugonem Schönbornium retrogrediendo, is humanioribus literis in Germaniâ maximâ ingenii prorsus eximii commendatione absolutis, statim Romam properabat, ut in Germanico Sancti Apollinaris Collegio sublimioribus scientiis imbutus, ex eo Teutonicæ Juventutis Seminario, & Musarum sede, Talis denique exiret, qualis prævia omnium spe, & indubitata destinatione, Schönborniorum sanguis, futurus credebatur. Statim aliæ post alias Ecclesiæ per Germaniam Damianum Hugonem sibi vindicabant. Imprimis Ordini Teutonico Egregius hic Teutom insigniter probabatur, ut Præfectura Hassiæ ocyus in eum transferretur, in quâ feliciter administranda, nihil operæ unquam prætermisit. Is Teutonicorum Ordo inchoatus est An. 1191. quando à Celestino III. Pontifice Maximo confirmabatur; nam Friderico Barbarossa Imperatore, & Philippo Galliaë & Richardo Angliæ Regibus fœdus contra Sarracenos pro recuperatione Hierosolymarum ferientibus, eamque expeditionem Anno 1189. in Palæstinam suscipientibus, receptæ tunc quidem à Christianis Hierosolymæ sunt; sed cum multi ibi Christiani remanerent, & linguæ ignari à nullo susciperentur Hospitio, Germanus quidam domum suam in Xenodo-

modo.

nodochium converterat, in honorem B. Virginis, cui templum addiderat ; Unde Fraternalitas Ordinis Teutonici Hospitaliorum Sanctæ Mariæ Hierosolymitanæ dicta est. Hi Equites sub Regulâ S. Augustini vivunt, & quotidie Orationem Dominicam, Symbolum Apostolicum, ac Angelicam Salutationem dicere solent, sequentibus Votis obnoxii, I. Obedientiæ, suo Magistro pacis, bellique tempore præstandæ. II. Castitatis; hinc usu conjugii arcentur. III. Paupertatis Voluntariæ; hinc nihil proprium possident. IV. Defensionis pauperum. V. In necessitate pugnandi contra Turcas. An. 1707. Damianus Hugo Cæsaris Legatus ad Saxoniam Inferioris circulum ibat, ubi summa Vir Facundiâ, in id sedulo incumbibat, ne à Gotico Heroë bellum è proximâ Poloniâ in eas regiones, magno publicæ rei detrimento, aliquando inferretur. Postea Carolus VI. Imperator ad Tractatum Brunsvicensem, quo ex Septentrionalibus plagis plures Legati accessuri videbantur, sagacissimum Virum ablegavit, ut cruentissimo in iis regionibus bello, tanto opum & sanguinis impendio quàm diutissimè gesto, aliquando finis imponeretur. Noverit Damianus Hugo, Pacificator futurus, se Philippi ErWini non degenerem prolem esse, qui ad Pacem RisWickiensem Moguntinus Legatus missus, tunc demum felicem se credidit, cum discussis bellorum nubilibus, Pacis Serenitas Europæ prodiret. Licet Brunsvicensis Tractatus optatum effectum tunc quidem consecutus non fuerit, illius tamen fundamenta pacis jaci coepta sunt, quæ aliquot post annis inter litigantes stabilita fuit. Enimvero Damianus Hugo tam solerti consilio in Pacis consilia incubuerat, ut ejus in firmandâ Concordiâ studium nemini non magnoperè commendaretur. Ipsi Poloniæ Rex Fridericus Augustus ea promptitudine, quâ Damianus Hugo publicæ rei favebat, tantoperè capiebatur, ut dignissimum judicaret, pro quo Sacræ Sedis, ut in Purpurâ Honorem admitteretur, supplicaret. Nec distulit Sacra Sedes, meritissimo Capiti Purpureum Galerum ocyus destinare. Ergo in Consilio secreto habito die 30. Jan. An. 1713. S. R. E. Cardinalis equidem creatus est; sed in Pectore Pontificis aliquantum recumbendum erat adamato Romanis Viro; donec in Consistorio habito 15. Maij 1715. demum effunderetur, promulgatione à Sanctissimo Patre Clemente XI. iis verbis concepta. *Ad Omnipotentis Dei Gloriam, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ Utilitatem, ac Decus, palam hodiè evulgare ac declarare intendimus Cardinalem illum, quem dudum in Consistorio nostro Secreto habito die 30. Jan. 1713. creavimus, & in pectore reservavimus; videlicet Dilectum Filium Damianum Hugonem ex Comitibus de Schönborn, non minus pietate quàm literis in hoc Collegio Germanico de Urbe ante viginti annos educatum.* Sacrum Biretum, Huic Capiti condecorando, Abbas Morgorlinus Viennam deferebat. Erat tunc Damianus Hugo Hamburgi absens, ubi Cæsaris Minister publicas res procurabat; sed tam fausto Nuntio ad se delato, in privato Palatii sui Oratorio Hymnum Ambrosianum ocyus decantari curavit, Deo videlicet debitas acturus gratias, cui sua, suæque decora Familiæ in acceptis unicè referebat. Inde Viennam Redux ferebatur, è Cæsareis manibus transmissum Biretum, Augustiori futurâ gloriâ, recepturus. Calendæ Decembris Solemni Actui destinabantur. Ne longus sim in singulis ritibus & cœremoniis recensendis, breviusculâ, quantum ad rem præsentem spectat, narratione rem omnem expediam. Primò omnium Eminentissimus Purpuratus, magnifico curru, triumphantis in speciem ductus, è suis, quas Viennæ conduxerat, ædibus, ad Cæsareum Palatium, circumfusâ curru ingenti famulantium turbâ, devehebatur. Inde ad Basilicam Divi Stephani itum. Præibant longissimo Ordine Cæsarei Proceres. Post hos Eminentissimus Purpuratus ore, Habitu, & Majestate decorus, medius inter Pontificis Nuntium Georgium Spinulam, & Illustrissimæ Venetorum Reipublicæ Legatum incedebat. Post illum Augustissimus Imperator Carolus VI. (ceu Roseam sequitur Phœbus Auroram) pleno sui Syderis lumine corruscans gradiebatur. Ponè Hunc Augustissima Imperatrix, Confors videlicet Aultriaci Phœbi Lucina, spe Austriæ tunc equidem foeta, inauratâ lectica ferebatur. Ubi ad Basilicam devotum erat, Franciscus Xaverius Brean S. J. Sacerdos apposita Panegyride Eminentissimi Purpurati & Illustrissimæ Schönborniorum Familiæ in Ecclesiam merita unâ comple-

plectebatur. Postea suavissimo Musices concentu, solemne Officium decantabatur. Quo finito, Breve Apostolicum recitabatur. Eo perlecto, ad Thronum Cæsareum Eminentissimus Purpuratus reverenter accedebat. Inde Augustissimus Cæsar Purpureum Pileum, in argentea pelvi, eaque inaurata sibi propinatum, in Sacratas manus accipiebat, & mox meritissimo Vertici Coronam Gloriæ, seu rubeum capitis Honestamentum imposuit. Demum Hymnus Ambrosianus in solemnem gratiarum actionem Propitio Numini decantabatur. Quo absoluto, eadem pompâ ad Aulam reditum; Ubi Augustissimus Cæsar summum Honorem Neopurpurato magnificè gratulatus, eum tot suis, tot illustrissimæ familiæ suæ meritis Augustissimæ Domui devorum, suæ in perpetuum gratiæ certum esse voluit. An. 1720. XV. Augusti, die videlicet Assumptæ Virgini Sacra, ut Mens sua, Terris superior, ad Astra unâ levaretur, Angelorum Ministerium occupando, sacro Presbyteratus Ordine initiabatur. Biduo abhinc, primam ad Aram Deo Hostiam litabat. Cujus laudabilissimo fervori Innocentius XIII. facilè dedit, ut ex Diaconorum Ordine ad Presbyteros tit. S. Pancratii, destinatum decennium præveniendõ, transferret. Cùm ejus Electioni Pontificis An. 1721. Romæ interesset, Romani Satrapæ in eo Principe excolendo, toti fuerant. Princeps Pamfilius magnifico suo Palatio, eundem exceperat. Principis Rospigliosi pretiosissimi curtus, quoties exeundum erat, Purpurato Dynastæ præsto fuere. Eodem adhuc anno, asperrimo hyemis tempore, Germaniam repetebat. Cùm per Bonnoniam transfiret, in Ecclesiâ Sanctæ Catharinæ Bonnoniensis, ubi Sacrum ejus corpus requiescit, multisque inclarescit miraculis, sacrificium Deo obtulit; eique Ecclesiæ sexaginta pistolletos, ut Divam suis propitiam sentiret votis, obtulit. Redux factus, Spirensi Ecclesiæ suæ irremisso Zelosissimi Pastoris Studio, invigilat. In eo Episcopatu Antecessorem habuerat Fridericum Hartadum, ex liberis Baronibus de Rolling. Hic Eminentissimum Cardinalem Schönbornium suum Coadjutorem nuncupabat An. 1716. 21. Julii; & cùm is An. 1719, vitâ excessisset, Damianus Hugo ad ejus incrementum Ecclesiæ Episcopus successit. Prædicti Episcopatus antiquitas ex eo colligitur, quòd An. 348. Jesses Episcopus Spirensis Colonia Synodo contra Euphratem Arrianum interfuit, & sexto loco sententiam dixit: & is fuerat primus loci Episcopus; quem Episcopatum deinde collapsum à Dagoberto Galliarum Rege renovatum constat. Spirenses Canonici olim, ut & in diversis aliis Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis eadem mensâ & dormitorio utebantur; sed circa An. 969, Balderico Episcopo, qui plurimum apud Imperatorem Ottonem III. valebat Consilio, Canonici vitam regularem in sæcularem converterant, & ad divisionem provocabant. Urbs à Ruperto Episcopo An. 1057, ampliata fuerat, & pagus spier, ab aquâ ita dictus, adjunctus. Hodiedum inter Liberas Imperii urbes numeratur. Antiquo suo splendore magna ex parte exuta est. Olim certè inter Clarissimas, quot quot Rheno adjacent, censebatur, utpote quæ mille quingentis annis ante Christum natum ædificata fuit. Præsertim in Julii Cæsaris Historiâ *Spira Nemeturum* magnam partem sibi vindicat. Sed à Galis An. 1688. expilata, & in bustum conversa, vix satis è suis ruderibus in hanc usque diem renascebatur. Inde etiam magnum damnum passa videtur, quòd Camerale judicium, securitatis ergo, ab ea Urbe Wezlariam in Wetteraviam translatum fuerit; Hinc factum opinor, quòd cùm alias juxta matriculam Imperii seu Catalogum Indictionem in singulos menses (quos Romanos vocamus) 276 florenos penderet, ea summa ab Imperialibus Katisbonæ Comitibus An. 1714 ad florenos XXIV. benignè restricta fuerit. A. 1722. Eminentissimus Purpuratus Schönbornius Coadjutor Constantiensis à Joanne Francisco ex Baronibus Schenck de Castell, Principe sumorum per Germaniam meritorum, assumebatur. Hic Episcopatus Constantiensis ab urbe Constantiâ dicitur, quam Constantini Magni Pater Constantius contra incursum Alemannorum munierat. Primo origo hujus Episcopatus temporibus Clodovæi tribuitur. Sub Paterno Episcopo A. 1425. ibi Synodus habebatur, cui interfuerunt 26. Abbates, 6. Præpositi, 40. Canonici Cathedrales, 226. Presbyteri, præter Clericos Constantiæ habitantes, Numerata aliquando fuerunt in Episcopatu 350. Monasteria Virorum & Mulierum 1760. Parochiæ, ad 17000. Sacerdotes. A. 1527. Cives Constantienses religionem mutaverant; & postea A. 1548. Augustanam Confessionem suscipere nihilominus recusârunt. Nec etiam librum *interim* à Carolo V. evulgatum acceptârunt. Hinc Urbs in bannum declarata fuit, & Ferdinando Fratri à Carolo Imperatore tradita. Sic ex Imperiali facta fuerat Austriaca; seu felicissima rerum comutatione, repudiatis novarum Sectarum erroribus, Catholica evasit. Hanc Eminentissimus Purpuratus Damianus Hugo Constans Constanter Constantiam reget: Spiram, Religionem, toto pectore Spirans, dum Spiritum trahet, Zelosissimus Antistes conservabit.

No. XXXV.

HENRICUS DE THYARD DE BISSI GALLUS.

Henricus tit. S. Quirici & Judithæ Cardinalis de Thyard de Bissi Gallus Episcopus Meldensis, natus est Anno 1657. Il. Aprilis ex Illustrissimâ Bissiorum in Galliâ Familiâ, quæ Summos Galliæ Viros persæpè dedit. Eos inter sæculo XV. principem locum obtinuit Pontius Bissius, cujus Poemata ad Gallicum metrum eleganter elaborata hodie dum existant; sed ea vix ex ephebis egressus publicæ luci dederat. Nam cum Carolus IX. Galliarum Rex illius Sapientissimis consiliis omnia tribueret, nunquam quietem à laboribus, quamdiu vixerat, Bissius nanciscebatur, Hugonottis Galliam aliis ex aliis indefinenter bellis inquietantibus. (A) Catalauni Episcopus factus, Sacræ Republicæ propius innectebatur. Et quantum Catalaunium Parisios propius respicit, tantum ille in Regis Aulâ quotidianus erat. Superum fidem! cum quantis tunc Galliæ calamitatibus luctandum erat? eo res devoluta fuerat, ut edictum Hugonotti extorquerent, ut suos conventus, suæque religionis negotia liberè exercerent, dummodo extra Urbis mœnia convenirent, donec aliter à Rege decerneretur, seu Usque ad Tridentini Consilii definitionem. Primum bellum Catholicos inter & Sectarios enascebatur Anno 1562. comittebatur cruentissima acies ad (B) Druydum Urbem, quæ ab horâ X. ad noctem usque producebatur. Condæus captus erat à Regis, contra Momorantius regiarum partium in manus Hugonottorum devenerat. In eo etiam bello Henricus Navaræ Rex ceciderat, cum Rhothomagum obsideret. Nec minus Franciscus Guisus, Catholicorum armorum strenuus Archistrategus, cum (C) Aureliam obsideret, proditoriè percussus interibat. Primum illud bellum L. facile Hugonottorum millia absumperat. Pax tamen Anno 1563. constitutebatur, non diu duratura. Anno 1567. iterum ad arma & secundum bellum civile itum. Condæus Regem ad Meldas Urbem intercipere conatus, spe frustra batur, Helvetiis strenuè se hosti objectantibus, dum Rex, noctu elapsus Lutetiam teneret. Condæus castris ad (D) Dionisii Fanum positus, Lutetiam obsidebat. Pugnabatur ad Lutetiam inter regios & Condæanos. Cæsus Anna Monmorancius Regius Conestablius. Victoria tamen à Rege stetit. Bissius à latere Regis nunquam discedebat; in eo sumoperè insudando, ne cum hostibus Rex indecorè pacisceretur. Anno 1568. tertium bellum civile enascebatur. Bis justâ acie certatum est, Primo XII. Mart. ad Iarnacum apud (E) Xantones. In eo certamine fusi fugatique erant hostes: Cæsus Condæus & equo dejectus. III. Octobris ventum erat ad alteram pugnam Monconturianam, in quâ cæsis iterum Calvinianis, nobilis victoria, lausque præclara penes Catholicos existit; & Calvinistis magna rerum inclinatio nata est. Pax tamen iterum data Victis est. Annus MDLXXII. Hugonottis per Galliam longè infauitissimus accidit. Carolus IX. Sororem suam Margaritham Valesiam Henrico Borbonio

(A) Chaalon, (B) Dreux, (C) Orleans, (D) St. Denis, (E) Xaintogne. (qui

(qui pro Hugonottis stabat, & postea Galliarum Rex fuit) nuptui collocaverat. Sed ipsa nuptiarum die (erat Divo Bartholomæo Sacra) dato Campanæ signo Calviniani proceres omnes jussu Caroli Regis, opprimebantur, initio cædis factæ à Casparo (F) Collineo Admiralio, qui multis vulneribus confossus de fenestrâ deturbabatur in viam; secuta inde Hugonottorum cujusque generis strages, & ad LX. millia Parisiis cæsa traduntur. Hinc quartum bellum cum Hugonottis exarserat, qui (G) Rupellas (suam videlicet Spartam) tam strenuè defendebant, ut Carolus Rex XII. millibus amissis ad pacem iis quartò concedendam compelleretur. Post Caroli IX. è vivis excessum Henricus III. in Regno Galliarum succedebat, cui Pontius Bissius, togatus in aulâ, & sagatus in acie pro Sancto Fœdere Dynasta, utrimque laudabilis, sumòperè comendabatur; miserabilis tamen tunc per Galliam enascebatur rerum catastrophe, & videbatur florentissimum Regnum, evoluto felicitatis suæ cursu, in exitium iturum. Hugonotti victorices copias per Gallias explicabant, & bella, pacificationibus bis tève composita, eadem animorum mobilitate reassumebant. Geminæ furia invidia & ambitio nobilitatem invaserant. Rex qui capitis instar ægra membra tueri ac regere debuisset, in voluptates effusus, omnibus contemptui esse cœperat. Qualis animantis est vita, si quando vis morbi nobiles æquè ignobilesque partes, ipsam denique membrorum arcem occupavit, in eum adducta locum Gallia salus putabatur. Cùm Guisiorum Principum potentiam, & sua Rex præsidia formidare cœpisset, de illis clanculam sustollendis, Consilium cœperat; hinc Henricus Guisius, Catholicæ Religionis per regnum columen, cùm ad Regem vocatus, primum cubiculum transgressus, ad alterum tenderet, multis vulneribus miserè contrucidabatur. Postea Cardinalis Ludovicus Guisi Germanus frater à vilissimo satellitum, reliquis facinus abhorrentibus, confodiebatur. Peractâ in Gallia theatro tam lugubri scena, contra quam proverbio circumfertur, nullum timeri ab exanimatò cadavere bellum, Guisiorum Principum reliquiæ exangues, atque in cinerem flammis edacibus resoluæ, inane quantum odiorum & armorum incendium per regnum suscitavere. Maineus peremptorum Guisiorum frater Lutetiam Parisiorum cum ingenti militum manipulo accurrebat, & cives Paricidam regem exosi venienti portas ocyus pandebant. Hinc Rex desperatâ concordia cum Ligistis Catholicis, anathemate etiam à Romano Pontifice percussus, extrema demum inire consilia necessitate compulsus, statuerat; Itaque cum Navarræ Rege, & Hugonottis socias vires jungebat, & ad ipsa Lutetiæ mœnia conjunctum exercitum adducebat. Jam Lutetia in acie Novaculæ posita erat, & Rex ipse exclamabat: *Grande Galliarum caput es, o Lutetia, sed cerebrosum, ob intemperiem, quam affluentia gignit, insaniam obnoxium; igne mihi, ferroque, & effusione vitiatæ sanguinis curanda es.* Sed quantam rerum mutationem unicus culter Gallia attulit! veniebat in castra pridie quàm urbs expugnanda credebatur, quidam Jacobus Clemens, cultro ancipiti, tam mole, quàm acie horrido, duorum latitudinis digitorum instructus. Is remotis, ut flagitaverat, arbitris, procumbens in genua, Regi literas porrigebat, legenti cultrum, quem gestabat in manicâ, istu prævalido in ventrem adigebat, immergebátque. Is tamen moriens accersitum Navarræ Regem Henricum inter supremos amplexus hæredem Gallici Imperii declarabat, admonitum, ut si regnum, sèque salvum vellet, in Catholicæ Ecclesiæ gremium redire ne gravaretur; Et ut rediret, Pontius Bissius Catalauni Episcopus, qui tertium firmatâ gratiâ, in pectore Henrici quàm plurimum dominabatur, effecisse unâ videtur; neque Christianissima Gallia aliter susceptura in Regni solium Henricum videbatur. Certè Lutetia Parisiorum mallebat fame interire, quàm acatholicum Regem intra urbis mœnia admittere. Res stupenda & flebilis erat fames Parisiensis, cùm Henricus Navarrus omnes circa aditus infedisset. Cùm primum frumenta defecissent, ceteraque frugum meliorum pabula, avenam de-

(F) Colligni. (G) Rochelle.

patcebant, cujus modios mille quingentos ad ultimæ necessitatis usum seposuerant. Hæc partim in panem atque improbi alimenti coagmentata, partim in ollis ingentibus pulcullæ ad modum decocta, exhausta ad ultimum erat, postea coria jumentorum, & pelles fervida maceratas aquâ mandere aggressi, non solum tenerima frondium urbanis in hortis, verum etiam herbarum, radicumque germina faxis urbis & aggeribus internata, consumpserant. Quoniam jumenta grandiora, equi, mulique ad victum familiarum Principum caro veniebant, pauperiores feles, mures, putria id genus animalia, pro delicatis epulis consecrabantur. Qui equo merebant milites, ad pedes venerant, aut maceratis in alimoniam equis, aut macie aded strigosis, & emunctis, ut neque viventes ad usum, neque mortui ad esum sufficerent. Canes injectis in cervices repente collaribus, strangulabantur; quin eò sævitæ proditum, ut semivivos præ inediâ puellios, jugularent, & in alimentum verterent. A foeminis etiam eodem furore percitis, infantes in materna regerebantur viscera, tragœdiâ Hyerosolymitanâ renovatâ. E contusis insuper exhumatorum cadaverum ossibus, farinam confecerant; neque tamen illuvies tot malorum suadere poterat Catholicæ Lutetiæ, ut de aperiendis Hæretico Regi portis cogitaret; quin omnem ejus rei mentionem in tantum cuncti averfabantur, ut auctores non in carcerem ad dicendam causam, sed in (H) Sequanam ad luendam poenam statim abriperentur. Per tot casus fata viam aperuerant, quâ tragœdiam Gallicanam felici exitu explicarent; Henrico statim postea facto Catholico, & omnium in eum, tanquam Franciæ & Navarra Regem animis coalescentibus. Ita Sectarii dedere Regem, quo Catholici fruerentur, non sine Divinæ Providentiæ Ludo, humanæ confidentiæ vanitatem irridentis; cum tot impendiis opum & Sanguinis, geminæ factiones frustra, imò contra sua Vota laboraverint; Catholici, ut injicerent moram Henrico, felicitati suæ; Sectarii, ut in suam per Gallias perniciem ipsimet festinarent; nam Henricus IV. Primus fuit, qui eorum per Galliam fastum deprimeret. Huc usque & aliquantis per plus vixerat Pontius Bissius, in aulis Caroli IX. Henrici III. & Henrici IV. gratosus, inter prospera & adversa, mundanarum rerum vicissitudinem probè edoctus, demum ubi *Salutare Dei* vidisset, cum Simeone exclamans: *Nunc dimittis servum tuum Domine.* Mortuus est An. 1604. postquam quatuor supra octuaginta annos supervixisset: suæ etiam Sapientiæ complura monumenta reliquit: videlicet Ephemerides octavæ spheræ, de coelestibus asterismis: de Genealogia Hugonis Capetti: varia poemata: & discursus Philosophicos. Hunc probè Eminentissimus Purpuratus Henricus Bissius imitatur, quem Religionis Zelo suum tota Gallia deprædicat, admirantur exteri, Sacra Roma excolit. Primò omnium (I) Tullensem Ecclesiam in Lotharingiæ Ducatu regendam suscepit; cujus primus Episcopus fuerat Divus Mansuetus, sancti Petri Discipulus; inter cujus etiam Episcopos recensetur Leo V. Papa adhuc Vivus, miraculis clarus. Is Episcopatus à Dagoberto Galliarum Rege fundatus fuerat; quo intentiore curâ Henricus Bissius, eam veluti Galliarum in Germaniâ Coloniam, sibi administrandam ducebat. Postea ad Meldensem Ecclesiam Princeps meritissimus evocatus est. Ex Gallorum Annalibus satis constat, quòd Meldis primò omnium Protestantium conventus habitus fuerint: ea etiam Urbs, ejectis Catholicis, An. 1563. Hugonottis paruit. Sed planè Henricus Bissius, (L) Meldarum Episcopus, acerrimus Sectariorum profligator est; & quando An. 1716. aliquos eorum clanculum convenisse constabat, eorum conciliabula non modò disturbari, sed ipsos etiam auctores corripere, ne malum latius serperet, curavit. Insistendum videlicet judicabat Ludovico XV. Galliarum Regi Christianissimo tritis majorum suorum vestigiis. E quibus Ludovicus XIII. Atavus, Rupellis expugnatis, dominatricem per Galliam hæresin dedomuerat, & Ludovicus XIV. proavus qualescunque per regnum reliquias, LXXX. milibus expulsis extinxerat. Ut Meritissimo Viro Regium Favorem magis magisque impenderet Ludovicus XIV. Galliarum Rex, (M) Fani Sancti Germani Abbatem in Urbe

Bb

Pa

(H) Saône, (I) Toul, (L) Meaux. (M) St, Germain.

Parisiensi denominaverat. Ea Abbatia Regios plerumque Principes, longissimo abhinc tempore præpositos nacta fuerat. Præerat ibi Franciscus Princeps Coutiacus, Henricus Borbonius, Joannes Casimirus Poloniæ Rex, Jacobus II. Rex Angliæ, Jacobus Franciscus Eduardus ejus Filius, Cardinalis d' Estrées An. 1704. &c. &c. Ipsa Abbatia, nulli Metropolitano subiecta (quæ res in Galliis rara) Pontifici paret. Hoc S. Germani monasterium jamdum Anno 553. Aimoino teste in Parisiensi suburbio à Childeberto Rege extruebatur consilio S. Germani, tunc Parisiensis Episcopi. Abbatia inhabitatur à Patribus Benedictinis, quorum celebratum Parisiis nomen. Ex tam Magnificâ, verè Regiâ, & Amplissimâ Abbatia, in Henricum Bissium collatâ, quantus in oculis Galliæ sit, facilem lector conjecturam capiet. Sed nulla re magis insignem opinor, quàm quòd pro Constitutione *Unigenitus*, quæ tantos per Galliam motus ciebat, juratissimo studio Bissius semper steterit; & si quidem in illo dissentientium opinionum Euripo malacia reddita, rei feliciter confectæ felicitas magna ex parte Bissio debetur. Hinc Rex Galliarum Ludovicus XIV. Hunc Galliarum Herculem, per quem publica salus staret, remunerandum ratus, præter insignes Præbendas, quas regio favore in eum contulerat, Sacrà etiâ Purpurâ, ne quis in Orbe esset, qui tantum Virum ignoraret, exornandum censuit. Itaque Regias preces ad Sacram Sedem lubens interposuit pro Principe, cui Sacra Roma, utpote Pontificiarum sanctorum Propugnatori acerrimo, non poterat non gratificari. Enimverò Clemens XI. in Consistorio A. 1715. XXIX. Maij habito eundem cum luculenta laudum ejus comemoratione statim S. R. E. Cardinalem dicebat. Promulgantis verba easuere: *Præterea creare similiter intendimus alium Cardinalem, nempe Venerabilem Fratrem Henricum de Thyard de Bissi Episcopum Meldensem, cujus eximia in nos, in Ecclesiam Universam, imò & in ipsam Catholicam Religionem merita, sive pro Ecclesiasticâ libertate tuendâ, cum Tullensi Ecclesia præfisset, sive pro Orthodoxæ veritate Doctrinæ propugnandâ, postquam ad Meldensem translatus fuit, satis nobis comperta sunt & nota.* Creabatur illa die unâ Eminentissimus Purpuratus Damianus Hugo Schönbornius; & sic Germaniæ unâ ac Galliæ Votis satisfaciebat in omnem partem vigilantissimus Sanctissimus Pater. Certè Claudium Thyardum Bissium reperio, qui Imperatoriæ Aulæ apud Carolum V. Marschallus solertissimam Gallorum prudentiam Germanis abundè probaverat, dignissimus Imperatori, rerum æstimatori peritissimo visus, quem ad Adrianum VI. Pontificem in maximè arduis Christianæ Reipublicæ negotiis Legatum dimitteret, quando Germania intestinis Religionum dissidiis tota quanta dilacerabatur; Aded ut singulari Cœli benignitate Bissios natos opiner, ut collabentis Religionis Athlantes firmissimi ubivis terrarum existant: An. 1715. 28. Julii à Rege Ludovico XIV. Sacrato suo Vertici Purpureum Galerum imponi gestiebat; & fuit ea Coronæ Sacerdotalis Impositio Inviçtissimo Regi, quem brevi postea mortalitati subductum vidimus, suorum pariter Coronis laborum: Triumphales videlicet manus ultimùm exerebat, Romæ Triumphanti novum Gallicum Herculem, Quesnellianorum Profligatorem Errorum, transcripturus. An. 1721. Eminentissimus Purpuratus Bissius Pontificiæ Electioni intererat, præsentia, consilio, & calculo: cum in Michaellem Angelum de Comitibus (postea Innocentium XIII. dictum) unanimibus votis iretur. Prout ab omnibus orbis Orthodoxi partibus Purpurati Proceres tunc quidem Romam accurrebant, ita Galliarum Magnificentiam, & Amoenissimum genium, & penè Regiam hospitalitatem singulis exhibebat. In Gallias ubi rediit, Massajum Atheniensium Archiepiscopum Meldis consecrabat; Imò novas Athenas seu Sapientiæ Sedes ædificaturus, magnis Expenfis novas Meldis Scholas aperuit, largis etiam Stipendiis pro selectis ingeniis in Theologicâ æquè ac Philosophica facultate assignatis, de Gallia bis optimè comeritus, Semel, cum Sol Ipse cunctis luceat. Dein cum Sydera post se relicturus sit, suo videlicet Sole animata,

No. XXXVI.

INNICVS CARRACIOLVS NEAPOLITANVS.

Innicus tit. S. Thomæ in Parione Cardinalis Carraciolus Neapolitanus, Episcopus Averfanus natus est An. 1654. 16. Dec. ex Illustrissima Carraciolorum Familiâ, quæ vetustate inclyta, opibus præpollens, Dynastiis ampla, togâ sagoque clarissima, Religione pia, sapientiâ famosa, utilitate probata, inchoata virtute, propagata literis, felicitate consummata, nominis sui splendore totum Regnum Neapolitanum complectitur. Ex Græciâ, sapientum Patriâ, Illustrissimi Carracioli originem trahunt. Inde ad Regiam Parthenopen (nunc Napoli) transgrediebantur; credo ut ea in urbe, literarum studiis jamdum Ciceronis, Virgiliique ætate clarissimâ, suæ sedem ponerent sapientiæ, aut ut Cumis proximi, è Tripode loquerentur, aut Ciceronis Puteolos nati, ore facundo oracula funderent, aut in Capuanâ Urbe, Romæ olim æmulâ, potentiam firmarent, aut Nolam fortiti, ad cultum Numinis populos convocarent. Hoc indubitato constat, quod jamdum IX. Sæculo Carraciolorum nomen per Regnum Neapolitanum inclytum viguerit; sed ad Petrum quemdam Carraciolum, qui XII. Sæculo vixit, generis seriem referunt, cui duo filii Gregorius & Landolphus obtigerant; inde duæ inclytæ Carraciolorum Stirpes, Rossiorum & Pisquitiorum. Carraciolorum Magnitudinis manifestum argumentum est, quod quinque S. R. E. Cardinales, Unus Patriarcha, XVII. Archiepiscopi, XXIV. Episcopi, IX. bellicâ gloriâ celeberrimi, & primi nominis Duces inde prodierint; ut adeo Illustrissimam hanc familiam planè Seminarium fuisse constet, unde sacra æquæ ac Profana Respublica Viros, in magnæ terrarum partis salutem progenitos, evocavit. Principatibus tam potentes erant Carracioli, ut Sansovinus XII. Principatus, XXVII. Ducatus, XXVI. Marchionatus, & Comitatum duplicem numerum referat, quorum tituli aut possessiones potentissimis Carraciolis adscribebantur. Sed ego nulla re magis celebrandos opinor, quàm eximio Religionis Studio, pro quâ strenuè tuendâ sagati in armis stabant, togati in curiis laborabant. Eos inter, ut complures alios hic prætermittam (quorum tamen egregiis nominibus non abstinebo, cum Nicolaum Carraciolum S. R. E. Cardinalem paulò post commemorabo) jure perquam meritissimo nuncupandus venit Innicus Carraciolus, Eminentissimus noster Purpuratus, qui Sapientiâ & Pietate sumus, comeritus est, ut ad Honores, ad Purpuram, ad Episcopatus, sicque unâ in partem egregiorum laborum, in Christianâ Republica obeundarum, à Sacrà Româ evocaretur. Primò Clericus de Camerâ dictus, solertissimum ingenium Clementi XI. qui charissimum habebat, statim comprobabat. Inde Ephesiorum Episcopus, ab eodem Clemente denominabatur. Ephesus Joniæ Urbs est antiquitate & amplitudine, temploque Dianæ nobilitata inter Meándrum & Caistrum fluvios sita, & Asiæ olim Lumen nuncupatum. Istud Dianæ templum à totâ Asiâ quadringentis annis exstructum fuerat; inter septem Orbis miracula olim habitum. In eodem templo inter cætera fuerat Hecatæ Statua, in ejus contemplatione ædituus admonuit oculis parcere;

cere; tanta fuerat, teste Plinio, n armoris radiatio. Eadem die templum istud
 conflagraverat, quâ Alexander Magnus Pellæ nascebatur, incendente Heroftra-
 to, ut inmortale sibi per malefacta nomen compararet. Ephesii mandatum edi-
 derant, ne quis infauftum hominis facinorosi nomen deinceps ore proloqueretur;
 nec tamen, quò minùs id, quod voluit, consequeretur, prohibere poterant. Ec-
 clesia, quæ Ephesi erat, à sancto Paulo, qui anno à Reparata nostra salute LV. eò
 venerat, & toto triennio ibi morabatur, exstructa fuerat. Postea S. Joannes E-
 vangelifista eidem præfuit usque ad tempora Trajani ad An. Christi 101. quò placi-
 dè exspiravit; cùm antea sub Domitiano ferventi oleo Romæ fuisset inmersus, &
 in Patmon Insulam relegatus, demum sub Nerva ad Ephesios rediisset. Eadem
 in Urbe Beatissimam Virginem, post Christum passum, domicilium fixisse, non de-
 sunt, qui scribant. Lex Ephesiorum fuerat, quæ jubebat: *Recordari quotidie alicujus vete-*
rum, qui honestè vixisset. Enimverò Innicus Carraciolus Ephesiorum Episcopus creatus,
 semper ante mentis oculos Illustrissimorum Majorum suorum Vivam Virtutum
 Imaginem habuerit, quas sibi imitandas, & ex integro in se exprimendas ducebat. In-
 tuitus fuerit Marinum Carraciolum, qui à Leone X. cum Hyeronymo Alexandro ad
 Carolum V. neoelectum Imperatorem missus, in comitiis W ormatia habitis omnem
 lapidem movebat, ut hæresis, per Germaniam exorta, in semine suffocaretur. Re-
 spexerit in Carolum Andream Carraciolum, qui An. 1634. in proelio Nordlingano
 causam Catholicam strenuè propugnauerat. Nam cùm Innicus Carraciolus A. 1712.
 apud Helvetos Pontificis Nuntius moraretur, omnia intestinis dilacerata dissidiis vi-
 dit. Abbati Fani Sancti Galli cum Toggiensibus, qui ejus ditioni subsunt, lis enasce-
 batur; cùm Helvetæ Religionis homines sua privilegia per eum comitatum ab Abba-
 te imminutum iri conquererentur; is rebellibus, ut judicabat, subditis non cedendum
 ratus, arma in eos parabat; contra Tigurini & Bernates causam Toggenfium, ar-
 matâ non minùs manu defendendam susceperant. Indigna res visâ Quinquepagicis
 Catholicis, videlicet Lucernensibus, Uranis, Suiciis, Unter Waldiis & Tugianis, se-
 ditiosos adversus Principem subditos, à Tigurinis & Bernatibus foveri; hinc & ipsi
 arma avidè arripiebant, antiquam gentis suæ gloriam respicientes; nam à se Ann.
 1531. contra eosdem Tigurinos & Bernates magnum aliquid patratum fuisse, neuti-
 quam ignorabant. Verùm enimverò prædicto anno MDXXXI. Hi Quinquepagici
 tribus proeliis insigniter hostes profligaverant. Prima acies committebatur XI. Oct.
 apud Capellam Monasterium, cùm Tigurini Suicios, Tugianos, & Unter Waldios
 invaderent: Catholici fugam simulabant, ut in paratas insidias hostem pellicerent.
 Mox ex insidiis valido agmine prorumpentes, Tigurinos in fugam compellebant,
 MD. Cæsis, & in iis malorum omnium incentore & Capite ZWingliò. Secun-
 dum proelium conferebatur XVII. Octobris, cùm Tigurini, præteritâ clade exacer-
 bati, accitis Bernatibus ad triginta hominum millia intra paucos dies contraxissent,
 eòsque adversus Catholicos in aciem producerent. Occurrebant imperterrito a-
 nimo Quinquepagici, quorum totus exercitus octodecim millibus constiterat. Ite-
 rum Superis pro meliore stantibus causa, ZWingliani fundebantur, flumen quin-
 gentos absorpserat, in conflictu septingenti cæsi fuerant. Tertium & Ultimum proe-
 lium XXIV. Octobris ejusdem anni committebatur; cùm enim Tigurinos, & Berna-
 tes, quòd plurimi à paucis in fugam turpiter acti & superati essent, pessimè habe-
 ret, in auxilium sibi adsciscebant Basileenses, & Schaffhusianos, & Sangallios, ac
 Mullhusianos, eo Consilio, ut noctu Catholicos imparatos invaderent: non late-
 bat Quinquepagicos, quid illi machinarentur, jubebantque suos, interulas lineas ar-
 mis superinducere, ut eo Symbolo possent alii ab aliis internosci. Ubi ad pug-
 nam ventum erat, tam fortiter Catholici in ZWinglianos insurgent, ut aliquot eo-
 rum millia caderentur. Statim postea ZWinglianis iterum turpiter discedendum
 erat; nam cùm quinquepagici processionem ad Ecclesiam B. Virginis Einsidlen-
 sem,

sem, miraculis celeberrimam, processionem decrevissent, à senibus, pueris, foeminis, Virginibus, omni que imbelli turbâ perendam, tulerant eum de se triumphum ZWingliani quàm ægerrimè, jamque constituerant, illam ædem evertere, & imaginem B. Virginis in frustra concisam, igni absumere; sed ille tam Barbarus conatus multo illis sanguine constitit; nam à Catholicis, strictis pugionibus excepti, egregiè vapulabant. Ita illo tempore se res habebat; verùm in eo, quod An. 1712. Quinquepagicis cum Tigurinibus & Bernatibus intercesserat bello, secus omnia acciderunt; Deo ita ordinante, ne in hominum unquam confidatur dextris, sed Solum Brachium Dei excelsi in Spiritu Humilitatis agnoscat. Tunc quidem Sanctissimus Pater Clemens XI. nequiquam omiserat, ut pro eximio suo in rem Catholicam studio qualiacunque Subsidia, quantum summa in illa temporum calamitate Apostolici ararii patiebantur angustia, memoratis Pagis alacri animo conferret. Illos insuper Pastoralibus monitis vehementer excitare non prætermittebat, ut forti strenuòque animo pro aris & focis pugnarent, ac mutuam imprimis, & in eo rerum statu, si unquam aliàs, maximè necessariam animorum, consiliorumque concordiam foverent. Enixis præterea Officiis Orthodoxos reges adhortatus & obtestatus fuerat, ut afflictis illie Catholicorum rebus, celeri validaque ope succurrerent, conjunctisque Studiis A Catholicorum conatus & audaciam coercerent. Pontificiorum mandatorum interpres Innicus Carraciolus, diu noctuque laborabat, circumcurabat, & ad rem non segniter gerendam Orthodoxos adhortabatur; sed justissimus Deus, & in judiciis suis incomprehensibilis, qui jam olim Israelitas electum à se populum, multiplicatis eorum peccatis irritatus, in manus Assyriorum, Philistæorum, Ammonitarum, Moabitarum, & Jebusæorum &c. &c. traderat, etiam hinc à Fidelibus Helvetis suis manus retrahere visus; iterum porrecturus, si alterius partis peccata ingravescant. Tigurini & Bernates, ingenti exercitu contracto, qui triplò quàm Catholicorum major erat, in Sangallensem ditio- nem irrumpebant. Statim urbs Mellinga, quæ Ursæ fluvio adjacet, & Wila, haud procul Fano Sancti Galli sita, intercepta fuerant. Ipsum Sangallense monasterium direptum: Auri, argenti que ingens pondus, Ecclesiæ paulò ante ornamentum, in prædatorum manus, belli veluti jure, veniebat. Complura tormenta, mortaria, & reliquis belli apparatus, humi detossus, eruebantur. Publica monasterii documenta inter manus lacerantium deperibant. Pulcherrimum Organum, in profano usus aptandum, avehebatur. In cellis, doliis in frustra concisis, vina medio corpore tenuis alicubi fluebant; hinc factum, ut militum aliqui, melle eo nectare inebriati, novi mortis genere in vino naufragium fecerint. Campanæ, ut suo funeri præluderent, unanimi concentu, unius horæ spatio, concrepabant; postea inter belligerantes dividebantur, nova metamorphosi in bellica tormenta transituræ. Earum una, quæ quadraginta supra centum Centipondia suo pondere æquabat, Tigurinibus cessit, & sex ac quadraginta funalibus equis avehebatur. Movit ea res Quinquepagicos, ut in hostem, prædâ prægravem, ocyus moverent. Haud procul Primâ Guardia (Bremgarten) quatuor eorum millia in insidiis collocabantur, ut in hostem, temerè progredientem, ex improvise erumperent. Fraude patefacta, justa acie 28. Maij decertandum erat. Victoria à Bernatibus, cum quibus solis res erat, steterat. E Catholicis DC. desiderabantur. Sauciorum major numerus erat. Non pauciores quingentis Captos Bernates abduxerant. Statim Urbs Prima Guardia, & post eam Bada Victoribus portam pandebant. Nec tamen Quinquepagici animum despondebant; sed novo cum hostibus proelio XXV. Julii haud procul Villmerga (in liberis, ut vocant, provinciis sita) congregiebantur. Iterum eadem fortuna partium fuit; nam licet Catholicis initia proelii faverent, ultima tamen longè infaustissima accidebant, tribus eo-

rum millibus caesis, totidem captis, & omni apparatu bellico in hostium manibus destituito. Ea tamen Victoria Bernatibus multo impendio steterat, ita ut inter passos mutua armorum damna facilis concordia coalesceret; praesertim quod munitissimâ Ruperti villâ (Rapersch Weil) amisâ, Catholici suis diffidere armis coepissent; contra Tigurini & Bernates haud inmerito subvererentur, ne cum ipsi cum Catholicae Religionis hominibus acri bello colliderentur, tertius, veluti Pacificator, superveniret, utrosque absorpturus. Et jam Imperator ex unâ, ex alterâ parte Galliarum Rex Ludovicus XIV. Helvetiae propius armatum militem admovebant, aliorum detrimenta, si porro in bellum animi prurirent, suum facturi luctum. Rem subodorati Helveti, sibi ipsi pacis leges dictarant, nullo alio partium medio, & veluti sequestro, tunc quidem admisso: Ea Pax vel ideo impetrata facilis erat, quod pagi Friburgensis, Solodorensis, Basileensis, Schaffhusianus, Abbatiscellensis & Claronensis eidem bello se neutiquam in eam usque diem immiscuissent; nec etiam immiscere poterant, nisi totam unâ Rempublicam everfam vellent. Horum imprimis sedulâ curâ efficiebatur, ut pax inter belligerantes eâ lege stabiliretur, ut Ruperti villa, Comitatus Badensis, Mellinga, Prima Guardia &c. in Tigurinatorum & Bernatium manibus tamdiu relinquerentur, donec omnium securitati cautum esset, sibi que de expensis, quas in id bellum insumpserant, satisfactum foret; postea omnia bona fide, ad suos Dominos redirent; & pleraque redierunt; credo, ne nova belli materies hominibus, quorum salus in unâ pace posita, diu retentis, quæ restituenda essent, offerretur. Innicus Carraciolus toto eo tempore in eo unice erat, ne Orthodoxa Helvetia indecorè cum hostibus pacifceretur; concoquenda tamen erant qualiacunque detrimenta religiosissimo Antistiti, cum Europæ Principum nemo reperiretur, qui aliorum commoda suum periculum Pace Rastadiensi tam recenti, facere vellet. Anno 1715. Innicus Carraciolus, suis præcisè commendatus meritis, & in periculosis Sacrae Reipublicae temporibus, apud Helvetos moratus, iisque, quantum in se erat, ut fortes essent, strenuis adhortationibus animatis, nec etiam post rerum infortunia derelictis, sed ad certissimam fortunæ reflorentiæ spem erectis, Cardinalis factus est, creatus equidem XXIX. Maij, nec tamen ante XVII. Decembris promulgatus. Verba Clementis XI. promulgantis ea fuere. *Intendimus insuper hac ipse die declarare & palam evulgare Innicum Carraciolum, Episcopum Aversanum, cujus præclaras, ac Sacro Antistite verè dignas virtutes, nemo ex vobis est, qui ignoret.* Hæc à Pontificio Oraculo de Eminentissimo Purpurato Innico Carraciolo dicta fuisse, satis sunt, & integri libri instar. Solummodo de Episcopatu Aversano est, quod commemorem. Ea urbs nunc Arpino vocatur (olim Atella nuncupabatur, Capua inter & Neapolim sita, Volscorum Juris) Patria fuerat Caii Marii, qui septies Consul Romam regebat. Marcus Tullius Cicero illud Eloquentiæ famosissimum Lumen, tercentum inde passibus progenitus fuerat. Robertus Guiscardus Normannus ex Apuliæ ducibus munitissimam ibidem arcem extruxerat, ut Neapolitanorum cervicibus incubaret. Ego Eminentissimum Purpuratum Innicum Carraciolum Cajo Mario multum equidem majorem reputo, quantum plus est, Sacrae Reipublicae Navem, validis ventis hinc inde incumbentibus, feliciter regere, quam Consulares Fasces Romæ tenere: Ciceroni æquipato, cum in omnem partem facundus, pronas omnium voluntates per Helvetiam attraxerit: Arcem denique credo, non quæ tibi Sacra Parthenope terrori amplius esse queat aut velit;

sed quam, ceu Arcem Refugii ames unâ & reverearis.

BERNARDINVS SCOTTVS MEDIOLANENSIS.

Bernardinus tit. S. Petri in Monte Aureo Cardinalis Scottus Mediolanensis in Hanc vitalem auram procreatus est An. 1656. 16. Oct. cui patria Mediolanum obtigit, quod sui amœnitate soli totum orbem invitavit, ut arteptis etiam armis hunc Italiæ hortum longè pulcherrimum sibi vindicarent. Credo equidem vix ullam in toto terrarum orbe urbem reperias, quæ pluribus casibus defuncta fuerit, & ita defuncta, ut semper splendidior ex cineribus renasceretur. A Gallis diu ante Christum natum ædificata, sub finem Sæculi IV. Romanis, quorum victricia per totum terrarum orbem arma circumferebantur, in potestatem cessit. Eo quidem tempore à Maximiano Herculeo, Herculea vocabatur; Herculi magnificum templum exstruebatur, quod eo loco positum erat, ubi nunc ædes S. Laurentii existant. Temporibus S. Ambrosii ab Arrianis Urbi infidiæ struebantur; sed quidam ex vetustissimâ Tassiorum Familiâ, turrim suæ demandatam curæ, strenuè adversus irruentes tuebatur: inde Tassiorum de la Tour inclytum nomen. A. CCCCLII. ab Attila Hunnorum Rege funditus evertebatur. Viriges Gottorum Dux, centum & quinquaginta millium exercitu Italiam ingressus, A. 539. præclaram urbem capiebat, vastabatque. A. 568. Alboinus Longobardorum Rex Mediolanum occupabat, & longo jugo premebat; nam Longobardis ducenis plusquam annis usque ad Caroli Magni tempora parebat, & Lombardiæ, à Longobardis dictæ, caput evaserat. Carolus Magnus, Desiderio ultimo Longobardorum Rege A. Christi 774. ad Ticinum capto, Urbem Mediolanensem Imperio subiciebat. Friderici Barbarossæ temporibus, Mediolanum ad libertatem aspirabat; sed Imperator cives ferro, fame, pestilentia domuit: urbem etiam penitus deleuit, humo sale conspersa, & terram aratro scindens, ne aliqua ædium vestigia restarent; impedire tamen non potuit, quo minus inclyta Urbs, adamata Italii, comunibus Italiæ impensis reædificaretur. Postea à Carolo IV. qui regnavit ab A. 1337. ad A. 1378. Joanni Galeazio è Vice- Comitibus Mediolanensibus ejusque posteris perpetuus Vicariatus per Lombardiam summo Imperii detrimento concedebatur. Dicitur Imperator, multis Imperii ditionibus oppignoratis, aut abalienatis, Aquilam Imperii miserè deplumaverat. Friderico Marchioni Misniæ, contra se electo Imperatori 10000. marcarum solverat, ut Imperio cederet, & post eum Guntkero S Warzenburgico Turringo 22000. marcarum, & duo oppida in Thuringiâ dederat, ut & ipse acquiesceret. Regnum Arelatense, quod complectebatur Burgundiam, Lugdunensem agrum, Delphinatum, Sabaudiam, & Provinciam, unius prandii gratiâ in villa novâ prope Avenionem Galliæ Regi tradiderat. Sedecim civitates, ad Imperium pertinentes, vicinis principibus cesserant. Ut Filium suum Wenceslaum, monstrum illud hominum, ad Imperium promoveret, cuique electorum centum florenorum millia promiserat, cumque iis solvendis non esset, telonia Imperii abalienavit. Hinc Maximilianus Imperator dixisse fertur, quod eò pestilentiorum pestem Germania non habuerit; Nam reditus Imperii, qui adhuc tempore Barbarossæ 60. Tonnas auri conficiebant, hodie nimio plus decreverunt. Wenceslaus Caroli Filius, qui totum Imperium vendidisset, modò emptorem invenisset, prædicto Joanni Galeazio Vice- Comiti, ingenti pecuniâ numeratâ, Ducatum Mediolanensem A. 1395. omnino permisit. A. 1447. postquam vita excessisset Philippus Vice- Comitum ex hac familia ultimus, sine liberis ex legitimo matrimonio natis, Mediolanenses formam Reipublicæ constituebant; inde cruentorum

rum

rum origo bellorum enascebatur; nam Alponſus Arragonus Ducatum ad ſe trahebat, quod ſe diceret ex teſtamento defuncti hæredem; nec minùs Carolus Dux Aureliaceniſis Gallus principatum ſibi vindicabat, quòd filius eſſet Valentiniæ, quæ Soror erat hujus Philippi: Tertius Competitor acceſſit Franciſcus Sphortia, qui connubio ſibi junctam habebat Blancam Mariam Philippi filiam, quam tamen is extra matrimonium ſuſceperat. Hic populi favore & Venetorum viribus innixus Ducatum occupabat, cujus poſſeſſio Ludovico Mariæ Sphortiæ, quem cognomento Morum dicebant, ab Imperatore Maximiliano I. ſtabiliebatur, ubi is quadringenta florenorum millia pro eo favore ſibi impenſo, Cæſari ſolviffet. A. 1523. Rex Galliarum Franciſcus, antiqua ſua jura repetens, Mediolanum invadebat, eo eventu, ut ipſe cum præcipua parte nobilitatis Caroli V. Captivus fieret. Ann. 1535. Franciſcus Sphortia improles deceſſerat; hinc Carolus V. Imperator Ducatum Philippo I. filio ſuo jure ſiduciario tranſcripſerat. A. 1700. Carolus II. potentiffimæ per Hiſpaniam Auſtriacæ familiæ ultimus ſurculus, exaruit graviffimum Europæ bellum poſt ſe relinquens. Statim Ducatus Mediolanenſis à Philippo V. Andegavenſi occupabatur; ſed ea fuerat Caroli III. (quem nunc Imperium V. nuncupat) fortuna, ut inviſiffimi Herois ſui Eugenii forti dextrâ eum Ducatum è hoſtium manibus A. 1706. extorqueret. Magna igitur Sponſa, & Opulenta fuerit oportet, quæ tanto ambitu à tot procis expetebatur. Sed Huic Helenæ nunquam deerant celebratiffimi per eum Ducatum Scotti, qui Vice-Comitum, Sphortiarum, Auſtriacorum & Gallorum variata alia poſt alia Regimina ita tranſiverant, ut intemeratæ fidei laudem ubivis retinerent; & ſialicubi vela obliquanda erant, ex Sapientiæ præſcriptu temporì cedebant. Enimverò rerum geſtarum Gloria Gentiles ſuos ex integro adæquat Eminentiffimus Purpuratus Bernardinus Scottus. Si Herculeam Mediolanum dicamus, Herculem Eminentiffimum Scottum ſtatuumus, qui Vitiorum Hydras, ut paulò poſt intelligemus, ſaluberrimis decretis dedomuit; ſi Fridericus Ænobardus, Sale diſſeminato, Mediolanum evertere conniſus eſt, Sal Sapientiæ Eminentiffimus Scottus eſt, qui ſaluberrimâ doctriâ patriam condiat. Si Arriani vapulârunt ſub Ambroſio, Quesnelliani Scottum acerrimum Sacræ Religionis propugnatores ſenſerunt. Si Carolus Magnus viſtricia per Lombardiam vexilla exſpicuit, Illuſtriſſima Scottorum familia, quæ præclariffimos Viros Patriæ dedit, fidem per tot Sæcula intemeratam in eâ ſervavit. Si Galeazii & Sphortiæ Mediolanum illuſtrârunt; Scotti patriis contenti Dynaſtiis ambitioſos longè præibant. Si Carolum III. & Philippum V. venerabundo nutu Mediolanum adoravit, utrique ambidextra, & Prudentiffima Scottorum Familia ex æquo ſatisfaciebat. A. 1711. Sacræ Rotæ Romanæ Auditor Bernardinus Scottus à Clemente XI. denominabatur: à Carolo VI. qui meritiffimum Virum non vulgariter æſtimabat, proponebatur. Dicasterium *della Rota Romana*, ut vocant, in maximis quibusve, per Chriſtianum orbem ſuper Eccleſiaſticis præbendis enatis diſceptationibus, diſcutiendis allaborat. Graviffimi ei judicio Viri, numero duodecim ex omnibus gentibus ſelecti præſident. Ex Germanus Unus, Unus ex Gallis, ex Hiſpanis duo, octo ex Italis aſſumuntur. Sacra Roma tres, Reliquæ Urbes, Italiæ Principes. Venetiæ, Bononia, Florentiæ, Mediolanum, & Ferrara ſingulæ unum pro ſe Auditorem ſubmittunt. Eodem tempore Bernardinus Scottus, Caffarelli loco, Gubernator Romanus, ſummo Pontificis in eum favore, deligebatur. Erat acri Vir ingenio, & juſtitia ad amuſſim expediendæ juratiffimus; nullius favore in alterutram unquam deſlectens partem; prout in virtutes offendebat aut vitia, Probis *Syds benignum*, aſt *Tonans Jupiter* malefactoribus. In infames mulierculas & juvenum peſtes ſeveriffima Decreta pronuntiabat, eo eventu, ut eâ peſte Roma, Sanctitatis Sedes, magna ex parte liberaretur. Populo in amoribus erat, cum latrocinia, furta, & noſturnæ expilationes, hoc Catone ad clayum ſedente, rarò in populofiſſima urbe au-

diren-

direntur. Quando Pestis A. 1713. Viennæ in Auftria, Pragæ in Bohemiâ, & Hambur-
gi ad Albis ostium sito grassabatur, tam ille in peregrinos in eò rerum articulo rigoro-
sus existebat, quàm alias prono favore è remotis terris allatam Sapientiam revereba-
tur. Regina Poloniæ, Joannis Sobieskii relicta vidua, Romam transgressa, ad se veni-
entem Gravissimum Virum, nihil cunctata, iis honoribus exceptum voluit, quos Re-
giis Legatis, Sarmatici Solii Regina, impendere solita. Planè Scottus insignibus ani-
mi dotibus tantus in oculis Romanæ Urbis evaserat, ut comunibus Votis obsequen-
dum Sanctissimus Pater ratus, Sacro Purpuratorum Collegio eum A. 1715. 16. Maij
annumeratum voluerit. Clementis in eum encomia gemino veluti verbo compre-
hendebantur, quò dixisse videbatur omnia. *Intendimus* (ajebat) *Cardinalem promulgare* (nam
in Confistorio Secreto habito 29. Maij ejusdem anni reservatus fuerat) *Bernardinum Scot-
tum Rottæ Romanæ Auditorem, almæque Urbis nostræ Gubernatorem, pari cum JUSTITIÆ ac PRUDENTIÆ laude,
utroque munere perfunctum.* Justus erat, malefactorem in tota Urbe Romana nunquam passus
impunitum; prudens, nam ad ipsos etiam juris apices in judicando, ut sobriè pronun-
tiaret, respiciebat. A. 1717. 20. Junii in locum Fabritii Spadæ, quem mors subtraxe-
rat, Præfectus Signaturæ Justitiæ creabatur; & justissimum tunc equidem Sacra The-
mis nanciscebatur Judicem, qui litium ambages abrumpit, & jus suum cuilibet ita ad-
ministrat, ut etiam citò administratum intelligat. Ne egentium unquam deesset ne-
cessitatibus, Siculos Sacerdotes opum suarum impendio aluit, quos Regis Sardinia
Ministri, Monarchiam Sicilia recoquentes, vi cujus nimiam in Ecclesiasticos potesta-
tem sibi arrogabant, ceu inobedientes inde expulerant; merebantur Refugi, Catho-
licæ Ecclesiæ Obedientes filii, ut ab Eminentissimo Purpurato Scotto, Urbem Refugii
cunctis aperiente, opiparam reciperentur. Eodem anno in Ecclesia Nationali Me-
diolanensium, quæ Divis Ambrosio & Carolo Borromæo Sacra est, Princeps verè pa-
trius, præficiēbatur. Cùm eam primò Ecclesiam, magnifico stipatus comitatu, in-
traret, septem gentiles mytrati Antistites venientem excipiebant. Inde ad suum sub-
sellium, pretiosissimo conopœo desuper pendente, deductus, Divino Officio magno
pietatis sensu intererat, & præsentissimo gaudio exultabat, Patriam Mediolani sui, cui
Spiritus deberet, Ecclesiam, suæ demandatam curæ, ut pro vitali aurâ, quam hauserat,
multiplicato sœnore, popularibus salutem redderet. Sacro Officio ad Finem dedu-
cto, Hymnus Ambrosianus decantabatur, festa ballistarum explosione, & campanis
lætè per æra concrepantibus. Postea convivio opiparam instructo, Populares An-
tistites adhibebantur; & ut illius dici lætitiæ geminaretur, ab Eminentissimo Pur-
purato Annibale Albano lætissimus nuntius aderat, qui convivanti denuntiabat,
magni nominis Abbatiam, in Urbe Cremonensi, cum ditibus redditibus, Pontificis Clementis fa-
vore in eum collatam. Sed paulò post nitidissimum hoc Mediolanensium gemâ pene extin-
ctum fuisset; nam in villâ suâ suburbanâ (capracolam vocant) cùm ut ab imensis laboribus pau-
lulum respiraret, eò se contulisset, pœæ Spiritum amisit & vitam. Accessere graviter decum-
bentem Eminentissimi Purpurati Corradinus & Albanus, & prout pene declamatum Charissi-
mo gaudio latabantur. Postea ad Sacras Ædes Lauretanas peregrinabundus accesserat,
ut Magnam ibi Matrem, tot prodigijs per Orbem celebrem, de genu veneraretur,
*Sacræ illæ Ædes, in quibus Divina Virtute obumbrante, Verbum incarnatum est, ex Asia A. 1291. sedente Nicolao
IV. Pontifice, in Europam celebratissimo per orbem miraculo, deportabantur. Nam cùm Sacra Palestinâ, Christiano-
rum Principum sædâ discordiâ, amissa, & Turcici jugi facta fuisset, Deus Optimus Maximus, cujus Velle esse est, in Chri-
stiani Orbis solamen, & ut perpetuum apud nos haberemus summi beneficii, à Cælis præstiti monumentum, clementissimè
ordinavit, ut prædictæ ædes, Angelorum ministerio, in æra levarentur. Quingentorum milliarium spatio traducta, primò
omnium in Illyrico co-federunt; postea cùm duo fratres fundi illius domini, in Oblationes Fidelium Sacrilegas manus inie-
cissent, Cælestes Genii, eam impietatem averfati, iterum succollantes, in agro Piceno, baud procul Urbe RENEGATI
gratissimum Onus deposuerunt. Verum cùm is locus, utpote densissimâ silvâ horridus, latrocinii infestus evaderet, & pii
peregrinatores, cùm salutem quærerent, mortem in Ollâ invenirent, Divina illa Arca, tertium innovato stupendum in mo-
dum Prodigium, sub suavissimo Angelorum psallentium concentu, in eo demum agro conquievit, quæ ad Lovetam piissimam
Matronam spectabat; unde inclytum edium Lawetanarum nomen. Thesaurus, qui Europæ Principum penè Univer-
sorum Regali magnificentia quadringentis abhinc annis in eas Sacras Ædes construxit, incomparabilis est, & Divitis, ut a-
junt, Regni divitias æquat. Decuit enim Cœli Regnam maximorum per Europam Thesaurorum fieri participem.
Has etiam Sacratissimas Ædes Eminentissimus noster Purpuratus largo tunc equidem Donatio
adauxit, ut ubi Cor ejus, Marianis ignibus exæstians, repositum esset, Thesaurus maneret.*

NICOLAUS CARRACIOLVS NEAPOLITANUS.

Nicolaus tit. Sancti Martini in Montibus, Cardinalis Carraciolus Neapolitanus, Cardinalis Nicolaus nuncupatus, Archiepiscopus Capuæ, natus est An. 1658. 8. Novembris ex jam celebratâ, & iterum iterumque celebrandâ Illustrissimâ Carraciolorum Familiâ, quæ cum ortum ducat in Regno Neapolitano, insignibus meritis Christianam Rempublicam complexa est universam. Petrus Carraciolus Gregorii & Landolphi pater erat, qui Rosfiorum & Pisquitiorum celeberrimam stirpem XII. Sæculo inchoarant. Joannes & Ligorius Carracioli Sæculo XII. apud Fridericum II. Romanorum Imperatorem, eundemque Neapolitanorum Regem gratiâ & autoritate omnia poterant. Sed quàm luctuosos casus supervixerant! Fridericum Tarenti Manfredus filius nothus Anno 1250. in lecto suffocaverat. Mox Conradum, Friderici legitimum filium, idem ex pellice natus Manfredus Anno 1254. sustulerat. Postea Manfredus, quâ vi, quâ dolo utriusque Siciliæ An. 1255. se Regem constituebat, postquam insigni mendacio populum dementaverat, Conradinum Sueviæ Ducem, ad quem Regni Neapolitani possessio, patre Conrado extincto spectabat, è vivis sublatum. Idem Manfredus, pestis Italiæ, Saracenos induxit, ut agrum Picenum Pontifici adimerent. Hinc Urbanus IV. Pontifex Carolum Comitem Andegavensem, eundemque Divi Ludovici fratrem, Siculo Regno oblato, adversus Manfredum in Regnum Neapolitanum An. 1263. invitabat. Res exitum fortiebatur An. 1265. sub Clemente IV. à quò Carolus evocatus, triginta triremibus Massiliâ solvens, Romam deferebatur; ubi in Æde Laterana, ipso die Epiphaniæ anni sequentis, Rex Siciliæ & Hierosolymarum designabatur, imposito vestigali 40. millium aureorum, in singulos annos Pontifici numerandorum; sed optimus ceteroquin Pontifex in eo errare visus, quòd Conradinum Conradi filium, qui in Germaniâ per ætatem nondum aptus ad gubernandum agebat, exclusisset. Carolus quidem cum exercitu Româ digressus, Anno 1266. uno, nobilique proelio ad Beneventum die 3. Febr. adversus Manfredum victor, & regni possessor evaserat; sed Conradinus Suevus, numerofo exercitu ex Gibelinis contracto, in Andegavensem, avitum suum jus asserturus, movebat. Ad Fucinum lacum anno 1268. decretoria pugna comittebatur: cum tribus horis certatum fuisset, Carolus ex insidiis Conradinum juvenem, animo præfidentem, adortus (nam solutis jam ordinibus pro victore se gerebat) clarissimum tulerat victoriam, Conradino ex fuga (nam ex annulo cognoscebatur) retracto, & in ferali pegmate An. 1269. cum Friderico Cognato Austriæ Principe, stupente Neapoli, decollato. Sic Lumen Sueviæ extinctum jacuit; & unâ antiqua Suevorum gloria tumulari visa. Conradinus chirothecam, manu detractam, cui signatorium annullum suum incluserat, Truchsessio Waldenburgico Germano tradiderat, admonito, ut hoc ultimum amicitiae pignus Petro Arragoniæ Regi deferret, quem Regni Neapolitani pro se hæredem, & indignæ necis suæ vindicem, ejusdem traditione annuli, designaret. Truchsessius inter tumultum elapsus, Regni spe Arragonium, ocyus implebat. Enimverò Petrus, Joanne Prochyta olim Domino instigante, qui ut dolus felicius succederet, morionem se simulabat, statuerat

rat Neapolitanum regnum vi aut fraude recuperare. Fraus prior intervenerat; nam Joanne à Prochyta impulsore, Messanæ, Panormique ingens conspiratio facta adversus Gallos: igitur An. 1282. ipso die Christo Resurgenti Sacro, siculi signo vespertini Officii dato, ex composito arma capiebant, Francosque omnes nullo ætatis, sexusve discrimine, occisione occidebant; hinc siculæ Vesperæ in proverbium abiêre, funestæ victis, viduatæ Sueviæ datæ Victimæ. Ann. 1287. Rex Hispanus Carolum Claudum, Caroli Andegavensis filium juvenem, haud secus ac Conradinus paulò antea fuerat, juvenili fiduciâ elatum, haud procul Neapoli ad certamen eliciebat, eumque navali proelio victum ceperat; hinc Carolo Claudio, Andegavensium per Neapolim Imperium claudicare visum: inòdè parùm abfuit, quin in ferali pegmate Socius Conradino Carolus superadditus fuisset, nisi Constantia Petri Uxor ad mitiora consilia cupidum vindictæ maritum traduxisset. Luctuosis iis temporibus pariter vivebat Bernardinus Carraciolus, Archiepiscopus Neapolitanus, qui eam Patriæ suæ deplorandam tragediam tristissimus aspiciebat. Sæculo XIV. Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis viguit Nicolaus Carraciolus. Sæculo XV. secundus ex Illustrissima hac Familiâ Cardinalis accedebat Conradus Carraciolus. Joannes Carraciolus in Aulâ Joannæ II. Neapolitanorum Reginae, tam gratiâ potens erat, ut gravissima regni negotia per se ipse tractaret. Habebat in aulâ æmulum Sphorzam; prout magnæ fortunæ non minor plerumque invidia intercedit. Certè Sphorza aulicis artibus adversus Carraciolum diu noctûque concertabat. Cùm Joanna improles esset, pro Alphonso Arragonio Carraciolus, pro Ludovico Andegavensi Sphorza stabat. Joanna primùm Carracioli secuta consilium, hæreditatis certum Arragonium volebat; postea inconstantia muliebri à prioribus promissis resiliens, Andegavensem amplectebatur. Hinc impotens scœmina, cujus etiam effusam libidinem Carraciolus tolerare non poterat, indictâ causâ Virum innocentissimum A. 1434. inmissis Sicariis, mensè Augusto, interficiebat. Carolus Andreas Carraciolus natus An. 1483. sago præclarus evasit. Primam ætatem in castris posuit. In Affricam translatus, rem adversus Mauros strenuè gessit. Inde classe Hispanica in Brasiliam ibat, ut nulla pars orbis esset, quam nominis sui famâ non impleret. Ex Indiâ redux, An. 1634. cum Ferdinando Austriaco Cardinale Infante in Germaniam venerat, afflictis Catholicorum rebus auxilium laturus. Post occupatam Ratisbonam Nordlinga circumfidebatur. Sueci suppetias importaturi, propiùs urbem movebant. Mox atrox acies comittebatur, quâ Sueci memorabili victoriâ profligabantur. Cæsorum Suecorum sex millia æstimabantur, quos inter Fridericus Anspacensis Marchio erat. Gustavus Hornius, & Crazius Bavaricæ militiæ desertor cum quatuordecim legionum tribunis capiebantur: Bernardus Dux Vinariensis, qui author pugnæ fuerat, cum parte equitatus faucibus evaserat. Impedimentorum magnus numerus, & bellicum omne Instrumentum, in quo octogintâ majora tormenta fuêre, in potestatem victorum pervenerat. Non modò Nordlinga Victoriæ præmium acceperat; verùm etiam Augusta Vindelicorum An. 1635. ad extremam cibariorum inopiam redacta, in Cæsareorum potestatem pervenerat: fama est, adèdè in obsidione illa famem invaluisse, ut ab humana carne pauperes quidam non abstinerint: Inde etiam Pax Pragensis inter Imperatorem & Electorem Saxonie 30. Maij concludebatur, Suecis ad extremum Baltici maris angulum rejectis, cum quibus indubiè debellatum fuisset, nisi Gallia, Sueciæ paulò post juncta, patentem hiatum supplevisset, & Pacem Monasteriensem opus suum fecisset. En quantum Andreas Carolus Carraciolus Germaniæ præstiterit, qui pedestrem aciem in famoso illo Nordlingano proelio, Hispanicarum partium inclytus Archistrategus moderabatur. An. 1636. Is ipse Valentiam urbem, ad Padum sitam, rejecto inde Crecquio Gallorum Duce obsidione libera-

verat:

verat: An. 1638. Fuentarabiam validam Biscajæ urbem, à Gallis obsessam, immu-
 nis auxiliis, servaverat. An 1639. Salsulas (Salses) validissimum portum Comi-
 tatus Ruscinonensis, pro Hispano recuperabat. An. 1641. urbem Barcinonen-
 sem, quæ ad Gallos defecerat, obsidione premebat; verum in ejus obsidione ur-
 bis filio amisso, consolatoriam ab ipso Rege epistolam accipiebat. Inde sum-
 mam armorum præfecturam per Comitatum Ruscinonensem, Cataloniam, Lu-
 sitaniam & Regnum Neapolitanum, ut suæ patriæ propior prodesset, conseque-
 batur. Statim Orbitellum maritimam urbem, in Statu, ut vocant, Præsidii si-
 tam, fugatis gallis, & milite importato recreavit. Huic per omnia similis ex-
 stitit (nisi quod diversas partes sequebatur) Joannes Carraciolus, Princeps Melphi-
 tanus. Is Anno 1512. cruento proelio intererat, quod inter Pontificias Julii II.
 copias & Gallorum exercitum æquata ferè utrinque strage (XXX. millia cæsa fuis-
 se constat) committebatur. Anno 1536. in Provinciâ Gallorum Ductor erat, quan-
 do Carolus V. Aquas Sextias, non longè à Massiliâ, exercitum duxerat; sed Regis
 Francisci exercitus, præcluso ulteriore aditu, & coñeatu etiam in Cæsareanorum
 castra impedito, trans Alpes Carolum rejecerat. A. 1543. Lucemburgum subsidiis
 firmavit, & Landresium pro Gallis asseruit. Postea in Ducatu Pedemontiaco Galli-
 co exercitui cum summa potestate præerat; & salubre Galliæ opus præstitit, cum
 collapsam militarem disciplinam magna ex parte restitueret; quam utinam Gallia
 servasset; nec tractus Rhenanus tot incendiis & fœdis depopulationibus squalleret.
 In acie inter Alpes ad Carignanum 14. Aprilis Anno 1544. commissâ, ubi Fran-
 ciscus iterum memorabilem victoriam retulerat, fufis Cæsareanorum viginti milli-
 bus, suum Carraciolus filium, Trajanum nomine, amiserat. Ipse penè Septua-
 genarius Susæ, suis victoriis, paulò post inter mortuus est. Qualis fuit Marinus
 Carraciolus, meritis suis adeptus, ut tertius esset, qui ex Carraciolis Sacram Pur-
 puram obtinuerat. Is anno 1515. à Maximiliano Sphortia Mediolanensium Duce
 ad Concilium Lateranense ablegabatur. Cùm suam Leoni X. affatim probasset
 prudentiam, cum Aleandro ad Carolum V. in Germaniam ablegabatur, ut Sedis
 Apostolicæ adversus Lutherum in comitiis Wormatiam indictis, causam sustineret,
 ejusque proscriptionis edictum perurgeret. Minaces in Cæsarem & Electores Se-
 ctarii tunc literas spargebant, quibus bella necemque intentabant eam damnatio-
 nem urgentibus, jactabantque, jam nobilium in armis stare quadringentos, qui e-
 jusmodi Sententiæ ferendæ præstolarentur exitum; cùmque ad id nuntium Mogun-
 tinus concepisset formidinem, Carolus Cæsar ad illum versus, animosè subijciebat.
*Mutium olim jactasse in castris Porsenæ, trecentos suorum esse, cum solus veniret: videri has umbras, quæ non sint me-
 tuende.* Ex illo tempore Marinus Carraciolus tam charus Carolo esse cœperat, ut
 ad sua traductum ministeria, ad Angliæ Regem Henricum VIII. & Venetos Lega-
 tum mitteret. Postea Franciscum Sphortiam Cæsari reconciliaverat, quo bene-
 ficio devictus Sphortia Carraciolum Galeræ Comitem dixit. A Carolo Episcopatum
 Catanensem in Siculo Regno Ann. 1524. obtinuerat, in quo fratrem Successorem
 habuit. Ann. 1535. in Purpuræ honorem venerat. Ducatu Mediolanensi, morte
 Francisci Sphortiæ, Ducum ultimi, ad Imperium revoluto, Mediolanensium Pro-
 rex à Carolo nuncupabatur, ubi etiam devixit Ann. 1538. novem & sexaginta an-
 nos natus. Richardus Carraciolus Ann. 1383. ab Urbano VI. adversus Joannem
 Ferdinandum de Heredia, qui Clementi VI. antipapæ adhæserat, nuncupabatur.
 Innicus Carraciolus Teloniorum, annonæque in urbe Romana Præses, eo quidem
 tempore, quo orbem & Romam Contagiosa lues, frumentaria, ac vinearia, olea-
 riâque caritas premebant, præsidis tamen studio, vîgilantiâ, atque industriâ effe-
 cit, ut in Urbe rerum omnium affluentia, & annonæ vilitas incredibilis affulge-
 ret; is quartam Purpuram in Illustrissimam Carraciolorum Familiam Anno 1655.
 intulit. His tot, tamque præclaris Togâ sagôque Viris nostra hæc ætate accedunt
 gemi-

gēmina sydera Innicus & Nicolaus Carracioli, Coelum Neapolitanum suo fulgore illustratura. De Innico Carraciolo dictum N. XXXVI. Nicolaus Carraciolus Princeps disertissimus est, vigore ingenii & animi celeberrimus; Justitiæ cum tribus & ultra annis Vicarium Urbis gereret, tenacissimus: Profusus in Pauperes, ut titulo Sancti Martini non frustra indigitatum intelligas; aut cum comūni vocabulo Nicolaum nuncupent, ejus Divi in Episcopatu Castitatem, Gravitatem, Orationis Assiduitatem, Vigiliis, Abstinentiam, Liberalitatem, & Hospitalitatem, in adhortando Mansuetudinem, in reprehendendo Severitatem perpetuò adhibet: ex brev. Cū Nuntius Pontificius Anno 1700. ad Magnum Hetruriæ Ducem Cosmum ablegatus fuisset, ei Principi, Literarum & Literatorum amantissimo tantum in amoribus erat, ut Carraciolus Arcem animi ejus teneret; nec minus Clemens XI. expertam Carracioli Sapientiam tantum aestimabat, ut inter primas Sacri Regiminis curas haberet, tantas doctes in gloriæ solium elevatas, statim intueri. Hinc Capuæ Archiepiscopum Anno 1701. statim denominabat. Hæc Capua ex Campaniæ olim Urbibus prima erat, æmula Romæ, atque ob id ipsum perdita. Samnitium quidam, Livio teste, in Societatem urbis, agrorumque recepti, festo die gravatos somno epulisque incolas veteres, novi coloni occiderant, urbemque occupaverant. Annibal Carthaginensium Dux eam urbem longè per orbem famosissimam reddidit. Is Anno 3786. ab orbe condito primus omnium per Alpes viam sibi in Italiam munivit. Primum Pugnatum erat ad Urbem Ticinum, deleto cum exercitu Cornelio Scipione, quem Scipio filius adolescentulus, postea Affricanus dictus, ægrè servaverat: Secunda acies comittebatur ad lacum Trasymenum, ubi C. Flaminius Romanorum Consul iterum cum exercitu cædebatur: Tertia clades à Romanis ad Cannas Apuliæ vicum accipiebatur, ubi amplius XLV. civium Romanorum millia cæsa: In his Æmilius Paulus Consul & Senatores LXXX. Equitum multitudo tanta, ut aureorum annulorum modius, Carthaginem mitteretur. Actum tunc erat de Roma, orbis Dominâ, si Hannibal scivisset uti victoriâ; cum Romæ etiam prætextatos & servos necessitas armasset. Capua & magna Italiæ pars ad Annibalem defecerant. Sed Capuæ ille Cannas inveniebat; nam ubi Annibalis virtus Campaniæ delitiis emollita fuisset, à Scipionibus doctus est, vinci posse; Capua etiam à Romanis acerrima obsidione expugnabatur. 80. Principes è Senatorio ordine interfecti, 300. nobiles in carcerem conditi, ac multitudo civium venundata; at propter agri fertilitatem urbs servata fuerat, ut esset aratorum sedes. Postea à Gensericò Vandalorum Rege, & post eum à Longobardis debebatur, à quibus Nova Capua ad Vulturnum amnem ex veteris ruinis altero ab illis lapide, seu duorum amplius passuum millibus exstructa. Archiepiscopatus à Joanne IV. Pontifice Maximo An. 968. fundatus erat. Eum Eminentissimus Purpuratus Nicolaus Carraciolus, eâ Pastoralium Virtutum comendatione administrat, ut Capuam suam, Carthaginensium aliquando corruptelam, novas Campaniæ delicias, *Orthodoxi Orbis Delitiæ* ipsemet, afficiat; & si Capua pro Aratoribus aliquando à Romanis servata est, Carraciolus enimverò plantat, rigat, Deo incrementum dante; de cujus Religiosissimo zelo hoc etiam constat, quòd Anno 1722. duos Anglos, qui generosos ex Angliâ equos Neapolim vendituri ducebant, cum subito gravissima morbi vi Capuæ corripere, & ultima instarent, efficacissimis adhortationibus, Catholicos effecerit, meliorem quæstum non facturos, quàm cum Coelum, felici metamorphosi ex Anglis in Angelos, uti speratur, transformati, lucrifacerent.

Ee

No.

No. XXXIX.

JOANNES BAPTISTA PATRITIUS ROMANUS.

Ioannes Baptista tit. S. S. Quatuor Coronatorum Patritius Romanus Anno 1658. 24. Decembris Romæ vivere cœpit; credo equidem, *Majorum Gentium Diis* Romanum hunc Patritium annumerandum, si non à Romulo, certè ex te, Sacra Roma, oriundum. Non possum tuos, dum Romanum Hominem dico, Alma Roma, præterire casus; injuriam tibi, procul dubio facerem, si complures alias cœmemorando Urbes, te solam Orbis Dominam, & admirabile incrementum silentio involverem; sed cùm integros Fastos impleas, veniam dabis, si uno veluti nucleo, penè infinitam casuum tuorum illiadem comprehendam. Condita videtur Roma Anno 325¹, ab Orbe creato. Asylum in Capitolio aperuit, magnamque perfugarum multitudinem coegit. Ex tam parvis initiis tanta Urbs existit. An. ab orbe condito 3616. Romanus exercitus ad Alliam flumen à Gallis ad internecionem cædebatur; & Galli statim urbem, Brenno Duce invadebant, captam ferro, flammamque depopulabantur. Capitolium tamen à Romanis obtinebatur, quò se flos civitatis receperat: nocturna Gallorum irruptio ab anseribus patefacta; Hinc illis locus in Capitolio statuebatur; statim abhinc Galli à Camillo Romano tantâ clade cædebantur, ut ne testis quidem cladis relinqueretur. Anno à Christo nato 66. Nero Tyrannus magnam urbis partem, obscuris ædibus informem, per ludum incenderat, ut Trojæ repræsentaret incendium: incendii culpam, pœnamque in Christianos transtulit; ex cineribus tamen multò pulchrior Urbs renascebatur. Sub Constantino Magno Roma Sola & perpetua sedes Pontificis evasit; nam Constantinus, Pontificis Romani verecundiâ: Sedem Imperii aliò transferendam ratus, Bizantii in Thraciâ novam Romam condidit: Eamque Constantinopolim suo nomine appellavit. Urbem Romanam cum suo agro à Constantino Pontificibus omnino dono datam fuisse, est, cur affirmem; nam ea donatio consona videtur tanti Principis liberalitati, præsertim sub Monarchiâ: Deinde Francorum etiam Reges hanc possessionem à Longobardis ablatam, professi sunt, se tantum restituere. Anno 410. Alaricus Gottorum Rex (erant hi Barbari, Christiani quidem, sed Arrianismo infecti, ex Septentrionalibus Germaniæ plagis) Romam improvisò adortus capiebat, diripiebátque: valuit tamen apud Barbarum & Arrianum Regem humanitas & Religio. Civibus temperatum, in tecta sævitum est, templis & Sacris vasis intactis. Ann. 452. Attila Tyrannus, qui cum quingentis Hunnorum millibus ex Hungariâ egrediebatur,

diebatur, Romam contendebat; verum Leo Pontifex cognomento Magnus, Barbaro Regi ad Mincium amnem occurrebat, divinæque eloquentiâ persuadebat, ut conversis repente signis abiret; is paulò postea invadere denuo Italiam moliens, in nuptiali convivio, cum se vino onerasset, ingentem vim sanguinis profudit; ita homo cruoris humani sitientissimus, suo cruore suffocatus extinguebatur. Anno 455. Gensericus Vandalorum Rex (juxta Ptolomæum in Poloniâ & Sarmatiâ usque ad mare Balticum habitârunt) cum trecentenis armatorum millibus, Italiam intrabat, & Romam captam per quatuordecim dies diripiebat; Leonis tamen gratiæ (Baronio teste) dedit, ut cædibus abstineret. Anno 472. à Recimero Occidentis Tyranno, urbs Romana tertium diripiebatur; sed Recimerus, post 39. dies, sævis corporis cruciatibus, extinguebatur. Anno 547. Totila Gottorum Rex, vir non paucis regiis Virtutibus clarus Romam vi ceperat; & urbem quidem incendebat, sed civibus parcebat; tota siquidem urbe præcones pronuntiare jussit, ut cives à victorum irâ, templorum sese religione defenderent. Anno 568. iterum Romæ trepidatum; nam Alboinus Longobardorum (gentis è Scandia oriundæ) Rex, pene innumerabiles copias è Pannonia Italiæ infundebat. Mediolano, Ticino, Venetiâ regione, Umbriâ, & Hetruriâ subactis, in eo erat, ut Romam caput rerum peteret; sed periculum mors ejus discussit; nam cum Rosimundæ conjugii poculum ex patris ejus calvâ rex barbarus porrexisset, justam illi concitavit iram. Itaque vino somnòque gravem obruncabat. Anno 728. Luitprandus alius Longobardorum Rex Romam obsidebat; sed Gregorius II. Regem, suum petentem caput, ultro adibat, infestumque hostem adedò dictis & submissione placaverat, ut ille supplicis Pontificis Romani verecundiâ, sese ad ejus prosterneret pedes, & Apostolorum corpora veneratus, sine ullo maleficio exercitum reduceret. Anno 752. Aistulphus Longobardorum Rex bello universam invadebat Italiam, & Romanis, nisi se suâque dederent, extrema minitabatur. Pontifex Stephanus II. Pipini auxilium invocaturus in Galliam ibat. Nunquam ante eam diem major Romani Pontificis potestas visa: Venienti ad tria passuum millia Pipinus obviam processerat, ad ejus conspectum statim equo desilierat, eumque procumbens cum conjugè, liberis, ac regni proceribus excipiebat, cuncto populo cantica occinente; inde Rex equi Pontificii frœnum tenens, ad regiam Pontificem deducebat; & Romæ beneficium fydus tuturus, transensis Alpibus, Longobardos profligavit, eosque coegit, ut Urbem Romanam cum vicina regione, & toto Exarchatu (nunc Romaniam vocant) in Pontificis manibus relinquerent, & ablata restituerent. Eam donationem Carolus Magnus, qui ultimum Longobardorum Regem Desiderium, eò quòd res ablatas Pontifici restituere abnueret, bis acie victum debellaverat, non modò confirmavit, sed multò etiam ampliora adjiciebat. Accessit postea Ludovici Pii, Ottonum I. II. & III. irrefragabilis consensus, ut in meridiana luce cœcutiant, aut invidis dentibus cœlum allatrent, quicumque ex extravagantibus humanæ Sapientiæ luminibus, contrarium sustinent. Ex eo tempore Ecclesia respirare visa; nisi quòd Henrici III. IV. V. & VI. & unâ Friderici I. & II. (infausta planè orbis Orthodoxi nomina) multos Sacræ Romæ motus dederunt, quæ tamen adversus bruta illa fulmina stabat inconcussa, quia posterioribus illis temporibus ex melioribus nunquam defuerunt, qui laborantis Ecclesiæ causam adversus publicæ pacis perturbatores, defendendam susciperent; donec Anno 1527. Germani tragœdiam Romæ darent, qualem neque à Vandalis aut Gothis ante illam diem unquam experta fuerat. † Quippe Cæsareus miles, longâ inediâ ad quidlibet audendum paratus, Borbonio duce Romam advolabat. Borbonius, qui primus omnium mœnia scandebat, sclopo, trajectus concidit; reliqui urbem ingressi, Romanam in compitis plebem, sub vexillis ad defensionem collectam aggrediebantur; in quam

† Massenius. tam

tam inani truculentia insurgebant, ut projecta ad salutem promerendam arma nec supplicibus profuerint, nec ipsa templi adyta, Sacrorumque Religio fugientes protexerit; sed inter aras Divorum opem, ac hominum miserationem implorantium ora ferro violarentur. Mox etiam aedes, araque Divorum contemperate: expugnata virginum juxta ac matronarum, quamvis jurata Deo, hominibusque pudicitia. Principum ac Purpuratorum domus ferro, direptione, incendioque vastata, nulla nec legatorum quidem reverentia; neque ab ipsis etiam mortuorum sepultis cadaveribus rapaces manus abstinebant, & inexplicabilis avaritia, Hispanorum imprimis, nihil intactum relinquebat; & cum non pauci novitiarum per Germaniam Sectarum erroribus aspersi in exercitu reperirentur, inde factum est, ut Sacro Purpuratorum Senatui, ipsique Pontifici, omni contumeliarum genere illuderetur. Oratorium Pontificium equili aprabant, bullatasque literas eorum tergis substernebant; Lutherum vero adumbrato Patrum Senatu, fictaque suffragiorum imitatione Papam decernebant. Porro tanta insolentia in nobilissimam Domus Vaticanæ Bibliothecam prædabundus miles grassabatur, ut damnum Europæ dederit, omnium eruditorum lachrymis deplorandum: † Ipse Pontifex Clemens tam arcte, miseræque in Vaticano, quò confugerat, obsidebatur, ut vetula olera vendens, quò expetenti Pontifici lactucas aliquot in arcis fossam projecisset, funiculo per puerum submitendas, ante portam à quodam Centurione suspenderetur, oculique ingemiscens ad ea Pontificis, exposito complures dies infelici spectaculo, everberarentur. Carolus equidem Imperator, ad ejus calamitatem nuntii, publicam lætitiā ob natum Philippum filium edicto veterat, & ipse mutata veste justitium atratus indixerat; nec tamen Cæsareus exercitus, amplā prædā saginatus, antea discessit (nullius enim imperio parebat) quàm fœda lues Divinam Nemesein adesse monstraret. Inter eos belli turbines crevit inclita (ut ad eam redeamus) Patritiorum familia. Ea quidem à Primæva origine Senas (vulgò Siena) patriam agnoscit, quæ in mediâ fermè Tursia sita, inter principes Italiæ urbes commemoranda venit. Libera quondam erat, ac latissimo territorio potens civitas; sed eam Cosmus Medicæus Hetruriæ Dux, à Carolo V. adjutus, Anno 1555. in ditionem redigebat; hinc Sennenses, libertate amissa, jugum quidem acceperant; sed sub mitissimâ Medicæorum Familiæ tutelâ acquiescentes, & captas non sentiunt, cum pars libertatis sit, clementer regi. Hos inter Senenses meruit, ut Episcopus Gaetanus in regno Neapolitano nuncuparetur: Insignis doctrinæ suæ partus complures libros reliquit; inter eos principem locum tenent, quos de Regno & institutione Regni, nec non de institutione Reipublicæ edidit, dignissimos, qui in Regum & Magnatum manibus perpetuò volvantur, revolvanturque; nam optimam Regiminis normam, non ex Machiavelli Scholâ damnabiles aphorismos venditando, Regibus tradidit. Doctissima illa manuscripta A. 1519. & postea iterum A. 1531. Lutetiæ Parisiorum typis impressa, publicæ luci exponerentur, ut Patritii nominis perpetuum existerent monumentum. Fuit & alius Patritius, Augustinus nomine, qui ex Senensi Canonico Episcopus Pienzæ (quæ urbs Senis proximè adjacet, & Pii II. Patria fuit, adeoque ab eo in Episcopatum evecta) factus. Is apud Pium III. è gente Piccolominea sumâ gratiâ valebat. Antequam Piccolominus Cathedram Petri scanderet, cum eo in Germaniam, Secretarii munere, Patritius veniebat; hinc de Comitibus Ratisbonensibus, eo tempore ibi celeberrimo conventu celebratis, tractatum scripsit: postea Pii Pontificis jussu acta Concilii Basileensis excerpebat. Hoc Consilium à Martino V. Basileæ Anno 1431. inchoatum durabat usque ad Annum 1442. Acta in eo de Sacerdotiis, seu beneficiis & Censuris probaverat Nicolaus V. cetera improbavit Concilium Lateranense Sessione II. Idem Patritius præter insignem tractatum de ritibus & Cœremoniis

† Famianus Strada.

niis

niis in Capella Pontificis, historias multas, literato orbi utilissimas, conscripsit: cum calamum perpetuò in manibus haberet, Anno 1496. suis laboribus intermortuus est; vivit tamen in suis libris: Vivit in Eminentissimo Purpurato nostro Joanne Baptista Patritio, qui doctrinâ sumus, majorum suorum absolutam in se imaginem exhibet. Hinc Clementi XI. acceptissimus, Seleuciæ Episcopus denominabatur, quam suam Seleuciam votis complectitur, ubi per Mahometicæ Sectæ superstitionem corporaliter interesse non datur. Seleucia urbs est Syriæ, haud longè ab Orontis Ostio, ubi eum mare Syriacum accipit sita. Haud procul Ecclesiâ Patriarchali Antiochenâ, ubi Anno 39. Divus Petrus primò omnium sedem fundavit, & per septennium rexit; ad discrimen aliarum Urbium, quæ eodem nomine veniunt, Seleucia Pieriæ cognominatur; supra eam Urbem est Mons Cassius, cujus excelsa altitudo quartâ vigiliâ orientem per tenebras solem aspicit. Mons est Eminentissimus Purpuratus Joannes Patritius, cujus in excelsa vertice virtutes positæ: Tenebræ sunt Mahometica superstitio. Sol est, Deus Optimus Maximus, qui aliquando illuminabit abscondita tenebrarum, & quodocunque dixerit: *Fiet Lux.* Facta erit Lux; & ut Seleuciam suam illuminatam videat, votis, precibus, obrestationibus Cœlum Fabricius pulsat. Anno 1701. in Regnum Neapolitanum Nuntius Pontificius ibat, ut publicæ utilitati natam Sapientiam exprimeret; statim Cardinali Cannelmo Archiepiscopo Neapolitano è vivis excedente, Vicarii munere, dum alius ejus loco denominaretur, Neapolitanæ Ecclesiæ præfuit. Sed quot motus tunc Alma Parthenope orbi dedit? Quantis cruentata cladibus Neapolis ingemuit? quàm providè inter illos turbines Pontificis Ministro utpote parrium medio, & veluti sequestro, incedendum erat. Statim Anno 1702. haud satis in tempore pro piâ Austriâ vexilla in urbe Neapolitanâ sustollebant fidelissimorum procerum aliqui, eo luctuoso rerum eventu, ut deprehenso, indigno mortis genere, carnificis ferro colla darent. Eos inter fuerat Carolus de Sangro nobilissimus Dynasta, cujus in ferali pegmate, jam ultimum ictum expectantis, hæc verba excipiebantur: *Carolus III. vivat, & ut Carolus vivat, moriatur Sangrus.* Ejus & Joannis Capeccii Marchionis Loffrani Ossa, Carolus III. rerum per regnum Neapolitanum potitus, humo erui jussit: à nobilissimis procerum in humeros sustollebatur Sandapila, & invisâ hostibus pompâ magnifico tumulo Dynastæ inferebantur, digni qui inviolatæ fidei suæ præmia, etiam non sentientes, referrent. Toto illo tempore Joannes Patritius, parrium semper medicus, & inimicus nemini, cum amicus omnibus esset, extiterat; planè voluntati prudentissimi Pontificis, qui cum iisdem fluctibus luctabatur, omnino satisfaciebat; & Aldobrino Anno 1708. in ea Nuntiaturâ succedente, ærarii Pontificii Generalem Thesaurarium agere cœpit, cum tutò opes traderentur, cui anima negotiorum prius tradita fuisset. Ipsâ etiam Purpurâ omnium opinione, Solis suis virtutibus comendatus, dignus videbatur; quam proin Anno 1715. 16. Decembris Romanus Dynasta obtinuit, ut novum Patriæ suæ decus esset & ornamentum. Toto abhinc Triennio in maximè arduis Sacræ Romanæ Ecclesiæ muniis occupabatur; sed ut suarum etiam virtutum radios in toto latè ambitu diffunderet, ad Ferrariensem Legationem per abitum Julii Piazzæ S. R. E. Cardinalis vacantem in Consistorio secreto habito die 10. Jan. 1718. iis verbis, virtutum ejus encomio refertissimis destinabatur. *Ferrariensem Legationem, quam dilectus Filius noster Julius S. R. E. Cardinalis Piazza longè ultra Triennium, ad quod ei illa à nobis demandata fuerat, pari cum justitiæ ac prudentiæ laude administravit, committere nunc intendimus: Dilecto pariter filio nostro Joanni ejusdem S. R. E. C. Patritio; de cujus fide, doctrinâ, rerum usu, probatâque in gravissimis ab eo laudabiliter gestis muneribus plurimum in Domino confidimus.* Ex eo tempore Eminentissimus Patritius binis Pontificum Electionibus maxima spe sui semper interfuit. Planè si Carolo Magno, à Pontifice Adriano I. in Patritium Romanum evecto (Anastasio, Blondo, Onuphrio, Sigonio, & Baronio testibus) is tituli honor gradum faciebat ad imperium, Eminentissimus noster Patritius, Nomine & Omine talis, ex Patritio fieri potest Pater Beatissimus,

No. XL.

NICOLAUS SPINOLA JANUENSIS.

Nicolaus titulo Sancti Sixti Cardinalis Spinola Januensis natus est 20. Februarii Anno 1659. ex decantatissima per orbem Spinolarum Familiâ, qui rerum gestarum magnitudine effecerunt, ut Saturnia Janua (nam à Saturno condita creditur) aurea sub tam felicibus syderibus iterum Sæcula vivere videatur. Nomen trahunt à gentilitia, quam Spinolam vocant, sede, quæ Marchionatus prærogativâ gaudet. Imò meliorem jure Seminarium dicam, ex quo in Principum Aulas prudentissimi Numæ, in arenam Martis bellicosi Tarquini prodierunt. Primus occurrit Paulus Spinola, qui togâ nescio, an cucullo magis præclarus fuerit: Is expertissimæ Vir prudentiæ à Carolo II. Hispaniarum Rege ad pacem Nimwegensem Legatus mittebatur; licet ea Pax Hispaniæ utilitatibus adversaretur (nam Comitatus Burgundiæ in Galliæ manibus destituebatur) necessaria tamen erat, viribus Hispaniæ adversa belli fortunâ haud parum diminutis. Agrè decem hominum millia in Belgio alebantur: vectigalia quinquennio etiam anticipata fuerant: Acedebant aulica bella, externis longè deteriora. In fœderatis exigua spes reposita manebat; nam omnes ita opinabantur, nullum fœdus tam arctè adstringere, ut amici causâ quispiam semet projiciat, neque ut manum ei porrigat, qui in eosdem secum vortices auxiliatorem tracturus videatur. Hinc Anno 1679. ea Pax Hispaniæ tam necessaria, tam à subditis exoptata, Paulo Spinola Pacificationis interprete, firmata. Postea in aulâ Mariæ Annæ Reginæ ex Serenissima Domo Palatinâ summum præfectum agebat; sed rerum humanarum caducitatem, contemplatus, onustum Sæcularibus curis navigium, ne inopino forte solutum naufragio interiret, in portu collocavit, cum ad Fratres Minores Cappucinorum, aulâ derelictâ, Anno 1695. felix transfuga, transgrederetur. Viderit rebellantes subditos, incerta procerum studia, fœdera rupta, maligna in aulis consilia, in media pace bella, in bellis rerum detrimenta longè deterrima. Contemplatus fuerit, quòd in principum aulis, insultent procellis divitiæ, aggerantur in decumanos fluctus voluptates, terreant luxuriæ syrtes, minentur honorum ac dignitatum scopuli, hient charybdes avaritiæ, latrent libidinis scyllæ, pugnent curarum symphlegades, resorbeat vanitatis Euripus, adulationum, voluptatumque Acheloides dolosa modulatione exitium minitentur; hinc Sanctissimo odio suam sublimitatem, inania titulorum nomina fastidio, vestem togatam rigido habitu, frontis jubar cucullo, ædium laxitatem brevissimâ cellulâ, contemptu honores, imperium parendi legibus, aulæ mensas frugalitate, atavorum pompas solitudine, famam silentio, divitias sponte suscepta egestate commuta-

mutavit: Mortuus erat Anno 1699, pro quadriennii impensâ coelum lucratus, Ejus Filius Philippus Antonius Spinola, togâ, sagâque inclytus, ab Anno 1707, ad Annum 1713, Proregis potestate Siciliae præerat: Hispanis, utpotè inter eos educatus, vir clarissimus habebatur; nec minùs in Regiâ Aulâ Viro meritissimo primus gratiæ locus patebat; de quo dubitari potest, in se, an in Patre major censendus sit, cum alter in gerendo, alter in deponendo Imperio gloriosus existat. Julius Spinola natus Anno 1612, Pontificis in Aulâ Imperatoris Nuntius, tam præclarus meritis exstiterat, ut non modo Episcopatum Luccæ, verùm etiam Anno 1666, ab Alexandro VI. Purpureum Galerum, doctissimi Capitis ornamentum obtineret. Joannes Baptista Spinola natus Januæ Anno 1646, 3. Augusti Julium in Germaniam euntem comitabatur: Italiam Sagaciam, & dexterrima Consilia Imperatori Leopoldo I. tantùm probaverat, ut ad suam Aulam traductum, Camerarium diceret. Inde Romam ad dignitates evocatus, ab Alexandro VIII. Secretarius Congregationis *della Consulta*, ab Innocentio XII. Urbis Romanæ Gubernator Anno 1691. denominabatur. Vir Severus, nec ad Aularum blandimenta flexibilis, toto Regiminis tempore, Authoritatis Romanæ retinentissimus fuit; hinc ei ab exterorum Principum Legatis non infrequens lis mota; meritis tamen suis, Pontificiorum jurium juratissimus assertor, consecutus fuerat, ut ab eodem Innocentio XII. Pignatello A. 1695. 12. Decembris Purpuram obtineret. Alius quidam Joannes Baptista Spinola (ex iis, qui Hispaniam Patriam agnoscunt) natus Anno 1615. 27. Septembris, primùm Episcopatum Mazaræ in Regno Siculo, postea Archiepiscopatum Materæ in Regno Neapolitano, inde Archiepiscopatum Januensem, postea à Clemente X. Urbis Romanæ Præfecturam, demum ab Innocentio XI. Anno 1681. 1. Septembris Sacram Purpuram impetraverat. Hic aliis post alias dignitatibus auctus, & omnes prorsus inoffenso pede transiens, in subsecutis Scrutiniis nunquam non dignus visus erat, qui ipsam Divi Petri Cathedram scanderet. Sed fuerint Viri illius ex Illustrissimâ Spinolarum Familiâ togâ clari; afferam immortalis nominis virum Ambrosium Spinolam, quem militaris peritia ad sumum gloriæ apicem provexit. Si priores illi atramento & calamo rem Catholicam strenuè propugnârunt, hic Orthodoxæ Religionis hostibus, galeâ & gladio instructus, formidandus habebatur. Si Moyses illos & Aarones ambabus manibus amplexata est Sacra Roma, hunc Gedeonem, Ecclesiæ hostium fulmen vix non adoravit. An, 1604. Ostendam, illam Belgii fortissimam Spartam occupaverat: Ea urbs à V. Julii MDCL. usque ad XXII. Decembris 1604. à Batavis propugnabatur; quibus tamen Virtuti Spinolæ succumbendum denique fuerat. Anno 1606. Bergam ad Rhenum, cæso Edmundo Scoto, urbis Præfecto, recuperabat. Eodem anno Grolam, Zuphanix urbem, pulso inde Mauritio Orangio, obsidione liberaverat. Ad Bergam ad Zomam, quam Anno 1622. circumsidebat, minus prosperè res succedebat; prout fortuna nemini ex integro favet. Verùm insequenti An. Schenckii arce ad Vahalim occupatâ, quam Hollandiæ clavem nuncupant, Batavorum fulmen habebatur. Anno 1628. Bredam, excitatis pluribus propugnaculis, quorum unum alteri perpetua sæpè committebatur, ita undequaque conclusit, ut nullam obsessis spem relinqueret externæ opis accipiendæ; & vix ullum ante eam diem opus in Belgio visum, quod ex castrensi disciplinâ perfectius fuisset; ita ut ad stupendum opus inspiciendum, peritissimi machinatores passim accurrerent: hinc integro Anno in ejus oppugnatione urbis circumvoluto, fortissima Urbs Breda Urbium Expugnatori Spinolæ pariter cessit. Ergo Gregorius XV. Pontifex Maximus, absolutæ felicitatis Heroem, Cæsari & Scipioni, Maximis Nominibus, magnifico rerum ab eo gestarum præconio comparaverat. Postea adversus Fredericum Comitem Palatinum, qui regni Bohemiæ Regem proclamari se jusserat, Pala-

Palatinatu inſtituebatur, qui ſuis ipſe ſpoliatus ditonibus, damno ſuo edoctus eſt, quàm prope ſe conſequantur, propria amittere, dum quis aliena appetit. Tandem Ambroſius Spinola Heroicum Spiritum Superis Sedibus, Religionis egregius propugnator, quoad vixiſſet, habitus, tranſmiferat Anno 1630. Filium poſt ſe reliquit Auguſtinum, virum proſus egregium, & Patriarum virtutum hæredem: cujus inſignibus virtutibus, accedentibus Patris meritis, Paulus V. Pontifex Maximus tribuerat, ut eum Sacro Purpuratorum Collegio Anno 1620. adlegeret. Hi fuère glorioſiſſimi ex Spinolarum Gente Anteceſſores, in quos Eminentiffimus noſter Purpuratus Nicolaus Spinola ita intueri viſus, ut ſibi imitandos unicè proponeret. Religione ſumum, Sacræ Aræ ſibi vindicabant: in cauſis forenſibus exercitatiffimum, Curia depoſcebant. Utrumque ſummam laudem adeptus, Anteceſſorum gloriam omnimodè adæquabat. Primò omnium Thebarum Archiepiſcopus nuncupabatur. Ea Thebarum Urbs in Bœotia ſita eſt. Olim potentia & rerum magnitudine per Græciam celeberrima erat. A ſeptem Regibus oppugnatam conſtat. Hinc etiam ſeptem Portarum nomen traxit. A Cadmo Phœnicio condita eſt, qui Draconem, Æolidis Principem debellaverat. Ea Urbs Epaminondam progenit, inclytum in Martis arenâ ducem, & celebratiſſimum in curiis Oratorem. Hercules ea ipſa in Urbe educatus fuerat; & in robur verè Herculeum excreverat. Haud procul Helicon eſt, mons Apollini & Muſis ſacer. Enimverò Thebarum Archiepiſcopus Georgius Spinola ſeptem quaſi portas omnibus pandit, cum Facilis alloquio, cunctis ad ſe venientibus aditum præbeat. Thebanus Cadmus eſt, Draconis victor; draco, quem debellandum ſuſcepit, vitia ſunt, quæ in Integerrimi Antiftitis mentem neutiquam cadunt. Thebanus Epaminonda eſt, tam ore ſacundus, quàm heroicis virtutibus inclytus, cum ſui victor nobilis animus, ſupra affectuum nubes celſiſſimi Athlantis inſtar eleveatur. Hercules eſt; nec tamen ejus virtus ullas ſibi columnas figi patitur. In Helicone Apollo habitat; nam literarum amantiſſimus ipſe, literatos fovet, & largis Stipendiis ditat. Poſtquam Rainutio Pallavicino in urbis Romanæ regimine ſucceſſiſſet, juſtitiam clementiæ ita attemperatam exercebat, ut rei Severum in eo Judicem unâ reformidarent, & Patris unâ Clementiam in miſiſſimo animo experirentur. Cum apud Innocentium XII. Generalem Theſaurarium ageret, virtutum ſibi theſauros, ſeduliffimâ adminiſtratione unâ comparabat. Apud Sacram Rotam Auditor creatus, cunctos audiebat, & cum omnium admiratione oracula fundens, audiebatur omnibus. Tam inſignia in Sacram Reipublicam merita Purpuram mereri viſa; quam in glorioſos Anteceſſores ſuos Spinolas toties cadentem non degener ipſe anno 1715. 6. Maii Clementis in ſe favore obtinuerat; quem tamen favorem Religione & prudentia provocaverat. Anno 1716. die Divæ Virgini in coelos Aſſumptæ Sacra, huic Coelitum Regiæ ſupplicabat, ut vires, animos, Victoriæ Chriſtiano in Hungaria Exercitui ſuppeditaret. Exauditus eſt Religioſiſſimus Antiftes. EVgenIVs CæDebat tVrCaM: Anno 1717. repetitæ preces, & ecce! tVrCa IterVM CæDitVr, & DeCIMA oCtaVa AVgVſti (Superis ad Claffica venientibus) BeLgraDVM CaroLo reſtitVtVr. Si & Thebas nobis Cœlum, noſtra vota ſuſpendens conceſſiſſet, novus in Helicone Apollo,

Eminentiffimus Purpuratus Spinola Thebarum
 Archiepiſcopus conſediſſet.

No. XLI.

GIBERTVS BORROMÆVS MEDIOLANENSIS.

Gibertus tit. S. Alexii Cardinalis Borromæus Mediolanensis, Episcopus Novariensis natus est 12. Decembris Anno 1671. ex Illustrissimâ Borromæorum familiâ, quæ nominis sui gloria Lombardiam illustrat Universam. Si quidem Trinarius numerus perfectus existat, ex Nobilissimis Borromæis Triumviros, eosque Sacræ Romanæ Ecclesiæ Purpuratos omnes affero, ex quibus de reliquis dignoscas licet. Primus occurrit Divus Carolus Borromæus, illud sanctitatis Sydus, & totius Italiæ decus & Ornamentum longè illustrissimum. Necdum Sol iste plenè orbi ortus erat, cum jam in aurorâ plenam meridiem Orbi exhiberet; nam supra parientis matris cubiculum superna lux prodigosè corruscans, quis puer iste futurus esset, designabat. Adolescens factus, viam viri gradiebatur; & Clericali militiæ adscriptus, miles evadebat, qui Cœlo triumphos, orco clades dedit. Reditus Ecclesiasticos in manus pauperum statim detulit; neque ad vitam quidem congruè sustentandam, necessaria sibi reservans. Cum eximiæ ejus virtutes statim coronandæ viderentur, rarissimo exemplo vigesimum tertium ætatis annum vix satis egressus, à Pio IV. Sacro Purpuratorum Collegio ocys annumeratus est. Mediolanensis Archiepiscopatus, suo viduata Pastore, non diu anxie circumspexit, quem pastorem haberet; assumendus erat, cui similem Mediolanum tunc equidem non habuit. Is omni studio in id nitebatur, ut Concilium Tridentinum, sub Paulo III. inchoatum, & sæpiùs interruptum, reassumeretur; & reassumptum, denique finiretur, Votorum etiam compos factus est; nam Generale hoc & Oecumenicum Concilium Pontificibus Paulo III. Julio II. & Pio IV. celebratum, magno Orbis Orthodoxi gaudio suum exitum fortiebatur Anno 1563. Postea ad Helvetios & Rhoetos finitimos Carolus Borromæus paternam curam extendebat; & larga messis huic Sanctissimo Antistiti obtigerat, cum vel obstinatissimi tantæ virtuti manus darent. Liberalitatem tota Lombardia in eo Principe obstupescibat; nam cum ex divendito principatu Uritano quadraginta aureorum millia obtinuisset, unâ die in pauperes totam summam erogârat. Indigentiam Principis miseratus nescio quis, nihil habenti viginti millia aureorum legârat; sed ille spernere divitias dudum doctus, nec obolum sibi retinuit, pauperes pro se hæredes substituens. Cum præter suppellectilem, quod distribueret, non haberet, etiameâ privari in lucro posuit. Laboribus fesso, nuda humus lectus erat; & ne molliter unquam jaceret, nec lectum retinuit. Quis credidisset, in mitissimo animo vehementes Spiritus durare potuisse? ille tamen zelo Domini totus quantus exarsit, quoties videret, Ecclesiastica jura à quopiam diminutum iri. Cum atrocissima pestis Mediolanum depasceret, crucem bajulans, & fune ad collum alligato, publicè incedebat, quantum sibi peccatorum Maximus, tantum aliis visus minimus. Lucidissima hæc Lombardiæ stella ad suum occasum vergebat Anno 1584. imò ad aliud & longè nobilius Hemisphærium translata, splendere lucidiùs cœpit. Orbi certè non interiiit, quem maximis beneficiis hodie dum complectitur; nam Sanctorum fastis à Paulo V. pene imenso Mediolanensium gaudio illatus, multis in dies inclarescit miraculis. Magni nominis authore mihi compertum constat, quod

Gg

cum

cum Augustissimæ Imperatrici Elisabethæ Guelferbitanæ Anno 1713. mense Aprili particula Corporis Divi Caroli spectanda & deosculanda præberetur, in eâ clarissima signa pusionis bellè formati comparuerint; quod optimi omnis loco acceptum, multiplicem prolem Augustissimæ Domui Austriacæ, quam Deus æternam velit, portendere videbatur. Nascebatur triennio abhinc Leopoldus Archidux Austriæ, felicitatis nostræ sydus futurum, si non data modò, sed & servata ea votorum nostrorum Cynosura fuisset. Secutæ fuere Anno 1717. 13. Maii Maria Theresia: Anno 1718. 14. Septembris Maria Anna: Anno 1724. 5. Aprilis Maria Amalia, singulæ lectissimæ Regiæ Austriæ filia, & Hispaniæ Infantes, quæ tantum Orthodoxo Orbi præstare possunt, quantum Eudoxia Imperio, Ildegunda Hispaniæ, Clotildis Galliæ, Theodelinda Italiæ, Edelburga Angliæ, Gisela Hungariæ, Margaritha Scotiæ, Dampurga Poloniæ, Alga Russiæ, Mathildis Tusciæ, Elisabetha Turingiæ præstiterunt. Possunt & hæ Semiramides evadere, quæ victrices per Imperium Aquilas exsplicent, esse Amazones, quæ Gloriæ campum victoriis emetiantur, fieri Judithæ, quæ dabunt salutem in Israël: Secundus ex celebratissimâ Borromæorum familiâ celebrandus venit Fridericus Borromæus, grande iterum Lombardis nomen, & publicæ procurator felicitatis. Non potuit non maximus evadere, cum Carolum Borromæum morum institutorem nancisceretur, qui hunc suum consobrinum, præstantissimi ingenii adolescentulum, ad suam Aulam maturè traduxerat. Cum summa morum innocentia stupendo in studiis profectui accederet, suis ipse manibus Sacris Ordinibus, Ecclesiæ hoc lumen futurum, Carolus initiaverat. Postea Fridericus in celeberrimo Collegio, Ticini à Carolo fundato Rhetoricam, sumis ingeniis ad eum audiendum undequaque affluentibus publicè, & novus è rostris Cicero docuit. Latinam linguam tam eleganter cloquebatur, ut Lombardiam, omni barbarissimo procul exulare iussu, Romano doceret ore loqui; Hinc sumum Virum Sixtus V. Cardinalem dixit, & Clemens VIII. Ecclesiæ Mediolanensi Anno 1595. præposuit. Libros edidit prorsus eximios. De Episcopo concionante: Medicamenta literaria: de Christianæ mentis jucunditate: de Sacris nostrorum temporum oratoribus &c. &c. Eo etiam innotali beneficio literarum orbem sibi obstrinxit, quod An. 1609. Collegium, ubi insignem ipse bibliothecam instruxerat, erexit, quod Bibliothecæ Ambrosianæ Collegium nuncupari voluit. Est illa veluti illustrium virorum receptaculum, & literaturæ meliõris officina. Celebratissimæ huic per orbem Bibliothecæ virum literatissimum Antonium Olgiati præposuerat, qui manuscripta ad novem millia, Friderici impensis, in illo omnibus aperto humanæ sapientiæ thesauro reponebat. Ex Vincentii Pinentelli Bibliothecâ, tanta vis librorum accedebat, quanta duodecim aut pluribus curribus advehi debuerat. Placidissimè expiraverat Fridericus A. 1632. cum sanctitatis pene apicem attigisse videretur; certe tantâ vir humilitate erat, ut summi Pontificatus apicem, cui proximè accedebat, honorum neglector, repudiaret. Tertius ex Purpurato Borromæorum Triumviratu dicendus restat Eminentissimus Sac. Rom. Eccl. Cardinalis Gibertus Borromæus, in quem præclara majorum suorum decora ita cadunt, ut aucturus videretur, si summo Vertici quidpiam amplius superaddi posset. Ea est tua, Illustrissima Borromæorum Familia prærogativa, ut Borromæum nasci, & Sanctitatis Borromææ vestigiis insistere, penè pro eodem reputetur. Ita Gibertus Carolum imitandum sibi proposuit, ut inde factum fuerit, ut & Ipse Integerrimi Antistitis laudem planè ab omnibus referret. Ad rem penitus comprobandam, non meis verbis, sed Romano utar oraculo; nam cum Clemens XI. de Giberto Borromæo, Sacro Purpuratorum Collegio annumerando, ad Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales referret, ita ipsum proposuit, ut simul affirmaret, eum *tam morum innocentia quam aliis Sacro Prasule dignis virtutibus, insignes suæ gentis Cardinales annuari.* Certè Clementi XI. Borromæus

mæus tantum in amoribus erat, ut quamdiu in vivis superesset, nihil officiorum in eo magis, magisque exornando prætermitteret; enimverò extraordinarii favores fuere visi, quos Gibertus à Clemente experiebatur. Primò omnium Antiochenæ Ecclesiæ, ubi primam Divus Petrus Cathedram fundavit, Patriarcha nuncupabatur. Sic Romanæ Cathedræ, cui Soli Primatus debetur, propè admoventi visus, cum proximam ab eâ sedem obtineret. Antiochia Metropolis Syriæ est: Oronti adjacet, ubi in Mari Mediterraneo committitur; constabat olim ex quatuor contiguis Urbibus, quarum quælibet suo muro cingebatur. Sarraceni Syriam occupatâ, Antiochiam expugnârunt Anno 637. Heraclio Imperatore. Nicephorus Phocas Orientis Imperator recuperabat An. 966. iterum in Sarracenorum manus venit Anno 970. Ex eorum manibus Anno 1097. urbem extorserat Godefridus Bullionius. Ultimum Anno 1268. capta erat à Sultano & penitus everfa. Daphnes lucus omnium amœnissimus, olim in ejus erat suburbio, cujus nullam arborem excindere vel distrahere licebat; Hodie etiam ex Antiochiæ rudibus, teste Monconyo, silva enata est, amygdalis & ficis arboribus lætissimè consta. Hanc ut rigare possit & plantare, aut potiùs excisis arboribus, in novam Antiochiam convertere, ibique Patriarchalem sedem figere, Giberti Borromæi Antiocheni Archiepiscopi Sanctissimorum Votorum summa unice est. Anno 1713. Novariæ Episcopus denominabatur. Novaria Petri Lombardi Patria fuit, quem Magistrum scientiarum nuncupârunt. Quantum ille literis, tantum eximio Religionis studio Gibertus Borromæus Novariensibus splendidum Pietatis una & Doctrinæ Sydus prælucebat. Paulò postea à Clemente Pontificii Cubiculi præfectus seligebatur, quo haud tacitè Sanctissimus Pater innuebat, quanto in eum amoris affectu rapere-
tur, cum suo perpetuò adhærentem lateri vellet. Hinc ei proximus ad Sacram Purpuram factus gradus, quæ tam insignium Viro meritum Anno 1717. 15. Martii obtigit; quo quidem tempore res evenit, quæ planè evicit, Gibertum Borromæum in animo Clementis paucos inter primatum tenere; nam Sanctissimus Pater, manifestam sui in eum animi tesseram exhibiturus, per Abbatem Caslinam, Magnum suum Cœremoniariû eidem Cardinalitium habitum, in quo ipse fuisset, cum Pontifex crearetur, transmiserat, ceu planè dignum judicaret, ut cujus in habitum transgressus esset, in ejus etiam aliquando folio conspiceretur. Faustissima dies, quâ Cardinalis dicebatur, summo Mediolanensium gaudio celebrabatur. Nec festivi ignes, quos Princeps Familiam adornabat, defuere, qui claritudinem Neopurpurati denotare visi. Ipsa Domus Albana in partem felicitatis veniebat. Quippe Theresia Borromæa Carolo Albano, Clementis XI. ex fratre Horatio Nepoti, eidemque Sacri Romani Imperii Principi declarato, felicissimis hymenæis Anno 1714. juncta fuerat. Prædicta Maria Theresia filia est Caroli Borromæi perspectissimæ prudentiæ Principis, quem Caroli VI. Borromæorum Illustrissimæ familiæ, pro ejus in Serenissimam Domum Austriacam fidissimo & perpetuo studio addictissimus, non modò Sanctiori Consilio adlectum voluit, sed & virum regendis populis natum, Regno Neapolitano immisit, ut Præregis potestate florentissimum regnum regendum suscipere: Si itaque Eximiis, quos commemoravi, ex Illustrissimâ Borromæorum Familiâ, Triumviris Hunc quartum Superaddamus, est, cur tæque quaterque beatos Borromæos pronuntiemus.

No.

EMERICVS CSAKIVS HUNGARUS.

Mericus tit. S. Eusebii Csakius Hungarus Archiepiscopus Colocensis natus est An. 1678. 28. Oct. ex Illustrissima Csakiorum Familiâ, quæ Gentis antiquitate, & rerum gestarum magnitudine, nulli in Apostolicâ Hungariâ Familiarum quidquam concedere videtur. Bonsino teste à Zabolcho Hunnorum Duce, qui A. 744. Istro superato, sedem in Hungariâ fixerat, ortum ducit. Sed brevi ex Hunnis evasere Hungariæ Apostoli. An. 1336. duo Germani Fratres ex Illustrissima Csakiorum Familiâ, verè nobile par fratrum, Beatorum catalogo inscribebantur. Ladislaus Csakius An. 1435. Transylvaniae Princeps erat. Joannes Hunniades ille Turcarum terror, & Christiani orbis propugnaculum longè fortissimum, qui Mahometis II. potentiam non semel fregit, ex Csakiorum aulâ egregius alumnus prodierat, ubi educatus in Herculeum robur excreverat. Georgius Csakius militiam Joannis Hunniadis secutus, super strata Muselmannonum cadavera gloriosus victor procubuerat. Nicolaus Csakius A. 1500. Cenadii Episcopus erat, quæ urbs non longè ab eo loco, ubi Tibiscus Marysum flumen excipit, sita est. Georgius Csakius cum immortalis nominis heroe Nicolao Serino A. 1566. Sigethum prodigiosa virtute adversus Solymanum Turcarum Tyrannum propugnabat. Solymanus obsidioni intermoriebatur, ejus morte vaferrimè à Vezirio occultatâ: & Christiani heroes, fortissima eruptione in hostem facta, ubi unus contra mille stabat, ad unum enecabantur omnes. Ladislaus Csakius Scepusiensis Comitatus (Zips) Dynasta supremus, An. 1649. Judex Regiæ Curia à Ferdinando III. denominabatur. Stephanus Csakius Eminentissimi nostri Purpurati gloriosissimus Parens, Augustissimæ Domui Austriacæ juratissimo studio addictus (ut illibatæ in Reges fidei laude illustre est Csakiorum nomen) à Leopoldo Ferdinandi Filio eidem Regiæ Curia Judex præesse jussus. Is A. 1675. multam operam posuerat, ut Hungariæ malecontentos Leopoldo conciliaret: ad eos in Transylvaniam profectus (quinque ibi coierant millia) hortabatur, desinerent par icidales gladios in patriæ viscera demergere; vel in victoriâ patriam succumbere: Cæsaris esse tantam æquitatem, Imperium tam dulce, ut nulla per Europam reliquam natio, quàm in Austriacâ dominatione clementius habeatur; si insanire pergerent, Hungarorum nomen sibi probrosum, exteris detestabile facturos. Nec inanis fuerat Csakii labor: redierant haud pauci, clarique imprimis nominis ductor Emericus Comes Balasius; odio, cædibusque Germanorum inter columnas factionis habitus. Dignus planè Stephanus Csakius erat, qui filium progigneret Emericum Csakium, à quo Purpuræ Honor in illustrissimam Familiam primò omnium inferebatur; immò tota Hungaria inde exultare visa, cum à Petro Pazmano, qui Cardinalis creatus An. 1623. suæ Nationis Purpuratum non vidisset. Enimverò Emericus Csakius S. R. E. Card. jam ab ipsis incunabulis perspicua futuræ Magnitudinis indicia exhibebat. Eum parentes, piissimum par conjugum, antequam in lucem oriretur, Deo consecraverant; nam diu improles religiosissima mater, votum conceperat, se eum, quem utero ferret infantem, Deo & Sacræ Religioni, ceu debitas primitias unice mancipaturam. Inde nec alio unquam, quàm religioso indutus habitu, conspiciebatur; sic à teneris pietati innutritus laboriosam Virtutem in naturam traxit; & quandoquidem suavissimis moribus & candidissima indole esset, ut literis unà generosus animus imbueretur, Cassovium mittebatur, ubi in celeberrimo ejus Urbis Seminario admirandos in Studiis progressus faciebat, ita ut jam in adolescentiâ Sapientiam senilem exhiberet. Licet Mars Turcicus literis obstre-

obstre-

obstreperet, & Hungaria intestinis discissa motibus in ejus adolescentiam incideret, Mens tamen excelsa, & in Parnassi Vertice posita, adeoque nubibus superior, cum Abdolonymo quodam bellorum undique circumsonantium strepitus, quibus tota Europa concutiebatur, non audiebat. Florebat tunc magnis adversus Hungaros rebelles progressibus Illustrissimus Pater, cui fidissimo partium Architalasso Cæsar suas per Superiorem Hungariam copias regendas tradiderat, ut à malecontentorum insultibus immunem provinciam præstaret; cumque adeò Emericus Csakius Cassovii Musis vacaret, gloriosus pater, ne Palladis Alumnum inimicus Mars interturbaret, foris excubabat. E Seminario Cassoviensi ad Romanum Soc. J. Collegium Emericus Csakius properabat, quem utique iis Sapientiæ Magistris, fieri Maximum oportebat; certè quem hauserat prorsus eximium, pro Sacra Religione tuenda, iis authoribus zelum, inconcusso studio, in patriam redux, perpetuò conservavit, & neque ad aures quidem admittebat, quidquid alii, mediarum veluti partium homines, quod Sacræ Religioni adverteretur, obganniebant; usitatam videlicet sæcularibus cantilenam: velificandum esse qualibuscunque regnorum utilitatibus. Religionem Deo Cordi futuram. Alios Aphorismos in urbe orbis Domina, prudentissimus Csakius hauserat: Sacra Religione salva, inconcussam stare regnorum felicitatem; quoties Sacra hæc anchora moveretur, toties fluctuare simul Reipublicæ navem. Esse hæresin contumaciæ argumentum, dumque ex hominum mentibus sensim excutiat Dei jugum, detrectare atque excutere humana similiter Imperia; hinc multorum postea odia incurrebat Eminentissimus Csakius, illorum videlicet, à quibus vituperari, laudari instar erat. Contrà Orthodoxa Hungaria amplissimas statim præbendas Csakio offerebat. Nam postquam is Româ discessisset, propugnatis, & Innocentio XII. dedicatis ex Theologiâ mysticâ Theibus gloriosus, primò omnium Agriensis Ecclesia eum in Canonicum adoptavit: postea eximius ejus in animarum salute procuranda Zelus effecerat, ut Cassoviensis Ecclesiæ Pastorem, Vir Princeps & regendis populis natus, integro triennio agere vellet. Inde Abbatiam haud procul Waradino obtinuerat, quam à miraculoso curru nuncupant; nam inde currus, quò Divi Ladislai demortui Corpus ferebatur, nemine impellente, suapte Waradinum iverat; nec minùs Præfecturam Possoniensem, sumæ spei Dynasta obtinebat; in Bello Hungarico, quando malorum omnium incentore Ragozio regnum miserè dilacerabatur, amicabile pacis sydus futurus erat, nisi suum planetam, iniquies Hungaria, Martem elegisset. Hoc egregio studio suo, Patriæ necessitatibus impenso, in oculis Austriæ pretiosus evadebat Emericus Csakius. Hinc Leopoldus I. Waradini Episcopatum in eum contulit. Eum Episcopatum à Sancto Ladislao Hungariæ rege fundatum constat, ubi etiam sacra ejus ossa hodiedum requiescunt. Josephus I. ad Archiepiscopalem sedem Colocensem tot suis, tot familiæ meritis præclarum Virum evocabat; is Episcopatus omnium primus erat, quem Divus Stephanus A. 1000. crexerat, quo quidem in folio ex Purpuratis Principibus Emericus Csakius primus sedit. Carolus VI. Sanctiori suo Consilio Virum expertissimum adlegit, & in arduis quibusve causis, Regni Hungariæ necessitates concernentibus Sobriis integerrimi Viri consiliis utitur. Sic tres ex Augustissima Domo Austriacâ Imperatores, Leopoldus, Josephus, & Carolus in unum Emericum, maximis quibusve muniis exornandum, conspirarunt; quæ ante eum felicitas, paucis obtigerit. Nec etiam Sacra Roma defuit, ut Sacræ Religionis in Apostolico regno assertorem strenuum ex condigno remuneraretur. Purpura restabat, quæ tantis meritis deberi visa. Pro ea sumò Viro impetrandâ, Augustissima Imperatrix Elisabetha Guelferbitana intercedebat; nunquam meliùs suas preces interponi rata, quam cum tam Illustre Ecclesiæ Sydus, in Purpureo Coelo collocatum vellet. Eo tempore victrices copias Cæsar per Hungariam exsplicabat; & à Divi Stephani temporibus usque, nullius quàm Caroli per Hungariam Majestas Augustior, aut ditio amplior visa. Belgrado, & Temes Waria è Turcarum manibus ereptis, claves ad cingulum

gulum nunc Austria portat, quibus Turciam sibi aperiat; hinc Romano Pontifici æquissimum visum, ut unde seges victoriarum accresceret, eò gloriæ bravium referretur. Ergo Emericum Csakium An. 1717. 12. Julii Cardinalem volebat, ut Hungariæ triumphis Purpuræ honorem, Hungaro collatum homini, superadderet. Rem Poeta quispiam his versibus complectebatur.

1. Cur Emerice rubes, cur verno tempore Csaki?

Arva, nemisque virent. Cur Emerice rubes?

2. Nescis? præteritis gramen depinxerat Annus,
Terræque Turcarum rubra cruore fuit.

3. Summi Pontificis rubor hic penetraverat Aulam,

Et subito Præsul Candidus erubuit.

4. Hunc Augusta Viro Victoria parta cruorem
Excutit, & virtus Principis Eugeni.

Causam uberius expresserat Clemens XI. cum in Sacro pectore reservatum 1. Octobris memorati Anni 1717. promulgaret. Ejus ad S. R. E. Card. verba ea fuere. *Venerabiles Fratres. Ut Hungaricis victoriis plenior hac die letitiæ cumulus addatur, ad gloriam Omnipotentis Dei, Sanctæque Rom. Ecclesiæ Utilitatem ac decus palam hodiè evulgare ac declarare intendimus illum Cardinalem, quem in Consistorio Secretorio die 12. præteriti Mensis Jul. habito creavimus, & in pectore reservavimus, videlicet Venerabilem Fratrem Emericum Csakii Archiepiscopum Colocensem; congruum enim ac valde opportunum existimamus, hoc tempore Hungaricum præfulem, non tan generis claritate quam virtutibus præstantem, amplissimo Ordini Vestro adscribere, ut tam ipse, quam alii illius Apostolici Regni Episcopi ad agrum sibi creditum excolendum nunc maxime alacriores reddantur, cum Messis amplior majorem operariorum sedulitatem exquirat: ipsūque Regnum speciali quodam jure huic sanctæ sedi additum, quippe quod ei jam dudum à S. Stephano Rege oblatum fuerat, novo hoc & præclaro Pontificiæ largitatis argumento letari valeat. A. 1718. rubeum biretum, ab Abbate Maffejo allatum, Sacrato Vertici Cæsaris manus imposuit; Tam apposita oratione Emericus grates habebat, ut simul ostenderet, se Apostolicæ sedi ad sanguinis usque profusionem, quam Sacra Purpura denotaret, devotum, & Augustissimæ Austriacæ Genti, avita Csakiorum fide, quoad Spiritum traheret, addictissimum. An. 1719. Comitum Virmontium, Cæsaris ad Aulam Turcicam Plenipotentiarium, cum secundo Danubio Constantinopolin properaret, omni honorum significatione Coloczæ excipiebatur, sincerissimo gaudio gaudere visus, quod Pace Passaro Wiciensi, cujus Virmontius interpres extiterat, Belgradum Hungariæ propugnaculum longè fortissimum Coeli favore, Cæsaris fortuna, & invictâ Eugeni virtute è Turcarum manibus ereptum fuisset: illud, inquam, Belgradum, quod A. 1453. Joannes Hunniades belli fulmen (quem apud Csakios educatum diximus) adversus centum & quinque Turcarum millia, & pene infinitum navium numerum, Joanne Capistrano præfidiarium militem animante, fortissimè propugnaverat, frendente licet & ringente Mahomete II. XL. Turcarum millibus amissis. A. 1719. Agriam venienti Emerico, loci Episcopus Gabriel Erdodus obviam processit: tres Hungarorum equestres turmae, festâ scloporum salutatione venientem excipiebant. Erant illi omnes tygydum pelibus & Leopardorum ad horrorem venusti. Cives inter, ex utroque latere, quâ iacendum erat, in armis stantes, ad Episcopalem Aulam devehebatur; ubi decentissimâ Pompâ exceptus, & opiparam habitus fuerat. Verum nunquam magis gaudere Csakius visus, quàm cum A. 1719. Dominicum Corpus tantâ undequaque affluentium Hungarorum multitudine circumferret, ut Illustrior Pompâ à Divi Stephani temporibus in Hungariâ non visus videatur. Videbat Hungariam fertilissimum agrum esse, ubi extirpatis Sterilibus herbis, Almæ Religioni ampla messis succresceret. Ut Ipse hunc Agrum magis magisque plantaret & rigaret, eodem adhuc An. 8. Sept. Leustovii ab Emerico Pangrazio Episcopo Pharensi, eodémque Præposito Scepusii, assistentibus unâ Stephano Gorgezio, Præposito sancti Gabrielis de Gabore, & Ecclesiæ Waradinnensis summo Custode, nec non Jacobo Marskoveskio & Joanne Pelezo, omnibus Infulatis Abbatibus, ad majorem Dei Gloriam, & S. R. Eccl. incrementum, prout indubie speratur, initiabatur. Mense Nov. Cassovium ibat, ubi campanam quadraginta centipondiorum, è turri Ecclesiæ Patrum Soc. J. suspendendam, in honorem Divi Donati consecrabat: Vespere ad Seminarium se conferbat Augustâ suâ præsentia locum beaturus, ex quo ipse (suo videlicet Parnasso) sub egregiis scientiarum M. giltris, tantus Apollo prodisset. An. 1721. post Clementis XI. è vivis excessum Romam, Electioni interfuturus, properabat, Secum unâ in Principem Urbem Nepotem Csakium adducebat, ut Romanam oculis hauriret magnificentiam, animò imbiberet virtutes. Neoeleus Pontifex Innocentius XIII. Hominem Hungarum, in quò tot decora inveniret, singulariter distinguebat, nulla in eum, quamdium Romæ esset, Paterni Amoris significatione omiſsa. Antequam Hungariam repeteret, quò eum regni necessitates evocabant, in tuâ S. Eusebii Ecclesiâ, quam Patres Bernardini tenent, possessionem capiebat, Bernardum imitatus ipsemet, utpote qui verbis non nisi mel ferre didicisset. In Generalibus Regni Comitibus, post ejus reditum Possionii celebratis, tam prompto in Augustissimam Domum animo omnes ferebantur, ut cum Germanus Cæsar Hungarum cum Hungaris ageret, Germanizare Hungaros cum Cæsare credidisset, Tanta illis Augustissimi Nominis, tot per Hungariam triumphis adversus Turcas nobilitati, Reverentia existit! Enimverò Carolo VI. in Hungariæ solio sedente, Geise, Stephani & Ladislai Apostolico regno nunquam deerunt; neque etiam Adelberti (Hungariæ Converterores erant) deesse videbantur, quamdium Eminentissimo Purpurato Emerico Csakio simillimi ad Ecclesiæ Clavum Antiquitates, à Sapiencia & Religione commendatissimi, sedebunt.*

No. XLIII.

LEO DE POTIERS, CAR- DINALIS DE GESURES GALLUS.

Leo Potiers Cardinalis de Gesures Gallus, Archiepiscopus Bituricensis natus est Anno 1656. 15. Augusti ex Illustrissimâ Potierorum per Gallias Familiâ. Satis ex Galliæ fastis constat, quòd Comitatus Valentiaë (vulgò Valentinois) ad Rhodamum annem in Delphinatu situs, ad vetustissimam Potierorum Familiam aliquando spectârît; sed Ludovicus II. Comitum ultimus, non habita ratione patruî Caroli, ad quem ejus Comitatus possessio, Ludovico sine liberis decedente, spectabat, Regibus Galliarum Comitatum divendit, quem Illustrissima Potierorum Familia tribus integris Sæculis, non interrupta successionis Serie, à XII. videlicet Sæculo ad XV. obtinuerat: tantam videlicet cladem unius è familiâ malè concors animus, toti Steînati, avitâ possessione deturbato, inferre valuit. Ludovicus XI. hunc Comitatum Delphinatui inferebat. Verùm Ludovicus XIV. Cæsari Borgiæ, Alexandri VI. antequam Pontifex esset, è legitimo thoro filio, eum Comitatum, quem Ducatus prærogativâ donabat, tradiderat, multum obnisis, sed frustra contra torrentem Potieris. Inde ad Principes Monæci (vulgò Monaco) Ludovici XIII. donatione Principatus transit, à quibus hodie dum obtinetur. Mansit tamen inclyta Potierorum Familia, Dynastiis, opibus, & rerum gestarum gloriâ celeberrima. Gentilitiam sedem in agro Cenomanensi (le Maine) habent. Gevres vocant, qui locus Marchionatus prærogativâ gaudet. Diana Potiera nata Anno 1500. juratissimo odio in Hugonottos, quorum principia in ejus tempora incidebant, ferebatur. Hugonottorum nomen sub id tempus ita exortum fertur. Erat Cæsaroduni (Tours) incolis in more positum, ut ad terriculamenta infantibus facienda, Hugonem quempiam nominarent; nam is, ut quidem rumor ferebat, noctu urbis pomœria obequitabat, & obvios laceffendo & pulsando, grave incolis spectrum & urbis terror evadebat. Tunc Sectarii, qui Cæsarodunum frequentes inhabitabant, circa ea pomœria noctu sua conventicula celebrabant, cum interdiu conveniendi libertas non esset; hinc pueris quasi nocturni lemures etiam digito monstrabantur, atque à memorato Hugone nomen per deridiculum trahebant. Sed hæc nomina erant; illud rem propiùs tangit, quòd Diana Potiera, quæ in Reginaë ministerio versabatur, omnem, quâ ad stuporem pollebat, eloquentiæ vim, apud Henricum II. Galliarum Regem in id unicè contulerit, ut eum Regem adversus Hugonottos, totius Regni viribus debellandos, incitaret. Et ferox hæc Tullia multum effecisse videbatur; cum Henricus Tarquinium imitaretur, qui summa papaverum culmina (sectariorum capita) demetere cœpisset. Sed luctuosissimus casus eos Henrici conatus abruperat. Rex Sororem suam Margaritham Anno 1559. Emanueli Philiberto Sabauda uxorem tradiderat; sed nunquam Gallia nuptiarum hilaria funestiori catastrophe clauserat; nam cum Rex equestrem decursionem insti-

insti-

instituisset, ad quam totius Europæ hastas provocaverat, unâ alterâve die palmari semper laude ipsemet decurreret; sed cum tertio repetito campo cum Gabriele Comite Mongomiero, Prætorianæ cohortis præfecto, galeâ præproperè non factis oclusâ, decurreret, ab adversæ hastæ fragmento, apertam buculam irrum-pente, transfosso dextero oculo, ictoque inde cerebro, ante oculos infinitæ multitudinis, quam ipse ad funus videlicet suum ambitiosè convocaverat, pene exanimis procubuerat, & quinto abhinc die decebat, sed eâ in re felicio-ra fuere tempora Eminentissimi nostri Purpurati Leonis Potierii, quippe insana duellandi libidine, per regnum penitus sublatâ; nam cum Galli, utpote audens & bellica natio, mutuis provocationibus privatas plerumque lites dirimere soliti essent, & magna pars nobilium, debitum Republicæ sanguinem, ejusmodi inglorio certamine prodigeret, adeò ut intra paucos annos plures privatarum inimiciarum victimæ è vivida natione caderent, quàm decretoriâ in acie cadere potuisse, vulgo crederetur; hinc Ludovicus XIV. eam Regni sui labem miseratus, sanctissimè edixit, & dicta juramento confirmavit, morte moriturum, quisquis inimicum gladium in alterius vulnere defixisset; Nellas à se ea in re Regum aut Principum qualiumcunque preces exaudiendas: publicâ infamiâ notandos, sive quis victor in arenâ hostem prostravisset, sive etiam victus damnabili pugna animam efflavisset: Si quis è regni finibus transgressor pedem extulisset, pœnam non futuram, ejus effigie manu car-nificis è patibulari cruce suspendendâ. Staturam Manliano rigore legem, si vel regius Princeps pro omnibus latam temeret: E us, qui provocaretur, honoribus satis consultum iri; modò reponeret notum illud (le Roy ne veut) seu quod idem est: *Regis edictum, ne compaream, obstat.* Audite hoc reliqui per Europam Principes! statuite vestris in Regnis familia Christianæ mansuetudinis exempla; neque permittite, ut vindice ferro frater in fratrem gladiaturus infurgat; nisi velitis, fuscum copiosissimè sanguinem à vestris manibus aliquando repositi. Sed in iis veluti induciis belligerandum tamen erat Eminentissimo nostro Purpurato Leoni Potiero: Sacra Roma clasticum cecinit, Christianissima Gallia ad victoriam generosum pugilem invitabat. Inimica signa sustulerat Quesnellus; sed è Capitolio fulminatus profugus ibat Amstelodamum. Restabant tamen repullulantes reliquiæ, quas Ludovicus XIV. regia authoritate suppresserat. Eò extincto, sub minorenni Rege Quésnelliani impetum reassumebant; sed modò adultum, est, quòd reformident: immò Quesnellus penè per Galliam nullus est; & si qua nubes Gallicum cœlum ob-fuscavit, Sol tamen esse non desit. In gravissimo hoc negotio Potierus Gallicus Hercules erat, qui pro infallibilibus Clementis XI. Sanctionibus, ad ultimum usque vitæ halitum tuendis, fidem Sanctissimam interponebat. Ea laudabilissima declaratio Viri Principis fuit, quem Christianissima Gallia vel exinde inter paucos prorsus eximium habeat. Is natam Galliis Sapientiam in Romano publico Orbis theatro maturè exhibuit; & spectaculum visû jucundum erat, cum vel Protonotarium Apostolicum ageret, ubi appensus in staterâ semper justus, semper incorruptus inveniebatur, vel Referendarii utriusque signaturæ munus eâ sui commendatione obiret, ut multa referendo, palmarem semper laudem ipsemet referret; Hinc eximiis suis commendatus meritis, à Ludovico XIV. ad Bituricensem Ecclesiam regendam evocabatur; ad quòd fastigium evehsus, nihil antiquius habuit, quàm ut religiosæ vitæ integritate, & in omni victu cultuque modestiâ, eam dignitatem tueretur. Dicta Biturigum Urbs (Bourges) Aquitanix olim Caput, quinque & viginti annis ante Christum natum tam feroces Spiritus gesserat, ut Julium Cæsarem, formidandum illud orbi nomen, minaciter excluderet; hinc ex quadraginta Bituricensium millibus

vix octingenti è civibus evaserant : posterioribus temporibus cum Carolus VII. Galliarum Rex, deleta maxima nobilitatis parte, ab Anglis, totum regnum spe devorantibus, in sumas angustias redactus fuisset, Lutetiâ Parisiorum sedem Biturigum in Urbem transferebat; hinc ab Anglis contemptim *Biturigum Rex* nuncupabatur. Leo Potierus de Gesures Julio Cæsare major est, quantum quidem fortior est, qui se, quam qui fortissima vincit mœnia; nam austeræ vitæ Vir, sibi que durus, fluxarum rerum, & vitæ non necessariorum commodorum osor perpetuus & maghanimus existit: Extra fabulam Rex est suis Bituricensibus, quos Regali Vir Purpura splendidus Sanctissimis legibus firmat. De Ecclesiâ Biturigum constat, quod totius Galliæ longè vetustissima existat; nam Ursinum quempiam ajunt, ab Apostolis in Galliam missum, Ecclesiæ ibi fundamenta jecisse: Nec itaque mirum esse videatur, Eminentissimum Purpuratum Potierum de Gesures in Benedicti XIII. Pontificis Maximi è gente Ursina amoribus hæere, dum quidem reminiscatur, illum dignissimum eâ in Ecclesiâ successorem esse, quam Virtus Ursina fundavit. Bituricensis Ecclesia sub Nicolao I. Primatum in Galliâ tenuit; hinc Magnus sit oportet, qui eam regendam suscipiat. Ex eâ Biturigum Ecclesia, Ursino Antesignano, XVIII. Episcopi Sanctorum fastis illati numerantur; in eos Sanctitatis Magistros Leo Potierus ita mentem, oculosque advertit, ut Sanctissimis vestigiis probè insistat. Erat in domesticis Galliæ bellis Biturix Hugonottorum sedes; sed jam Leone Potiero ad clavum sedente, pietatis evasit domicilium. Bituricenses cives ob fidem egregiam Ludovico XI. & Carolo VII. adversus Anglos præstitam, Nobilitatis prærogativâ singuli gaudent; si hi ob fidem nobiles, iterum eos inter Rex sit oportet Leo Potierus, qui inconcussa fide Ecclesiam, Regem, Patriam complectitur universam. Planè non vulgaribus fulgentem meritis, Clemens XI. dignissimum judicabat, qui Purpuratus esset; Modestissimo Viro rubedinem incutiens, cum etiam ab externâ Poloniâ commendatum, ad Purpuram vocaret: Nam ea Clementis Anno 1719. 29. Novembris Promoventis verba fuere. *Creare intendimus Leonem de Gesures Archiepiscopum Bituricensem. Hic per plures annos in hac Alma Urbe Collegio Protomotivorum Apostolicorum de numero participantium, ut bene nostis, adscriptus, acceptus omnibus, invisus nemini, modestissimè vixit: ac interim Ulriusque Signaturæ Referendarium laudabiliter egit. Discessit ab hac Urbe corpore, non animo, quippe quem retinuit semper erga Apostolicam sedem obsequentissimum, erga Romanam Curiam amantissimum.* Non vivacioribus Apelles coloribus depingere Probatissimam Antistitem potuisset. Regiminis artes hauserat à sapientissimo Parente Leone Potiero, Duce de Tresmes, Pare Franciæ, Marchione de Gesures, d' Annebaut, Gandelu, & Fontenay-Marevil, qui in Aulâ Ludovi XIV. frequens & gratiosus, in eo Sapientum coetu, qui ad Regiam tanto sub Rege undequaque affuebant, Maximus evaserat. Virtutes cum materno Lacte imbiberat ab illustrissima Matre Maria Francisca Angelica du val, quæ Stemmatibus sui Ultima, virtutibus omnes præibat. Emulum Virtutum in primâ adolescentiâ nanciscebatur egregium Fratrem Franciscum Bernardum Potierum, quem insignia sua merita ita evexerunt, ut Lutetiæ Parisiorum Præfecturam, id est, Caput Rerum, & Animam Regni obtineret. Ipsemet Eminentissimus Purpuratus exemplo traxit illustrissimas Sorores Mariam Joannam natam An. 1657. & Susanam natam An. 1659. ut sæculo valere jussu, ad Monasterium Monialium Visitationis S. Mariæ in suburbio sancti Jacobi Parisiensi Sanctissimo Consilio transfrent. Denique Magisterio est generosis è Fratre Francisco Nepotibus Francisco Joachimo Bernardo Potiero Marchioni de Gesures nato An. 1692. Ludovico Leoni Potiero Marchioni de Gandelu, nato An. 1695. & Stephano Potiero Comiti de Tresmes nato An. 1697. ut optimi Regiminis normam probè edificant, & justitiam, Clementiæ attemperatam semper possideant; seu Tales evaderent, qualis ipse reverâ esset. Nam edit Hic Leo (Leo Potierus de Gesures) rugitus improbis, favum distillat in ore Probis.

No. XLIV.

GEORGIUS SPINULA CAR-
DINALIS S. AGNETIS
JANUENSIS.

Georgius tit. S. Agnetis extra moenia Cardinalis Spinula Januensis, Cardinalis S. Agnetis nuncupatus natus est An. 1667. 5. Junii. In eo equidem Natura, Fortuna, & Virtus experimentum capere visæ, in quantam gloriam valeant, si in unum hominem beandum universæ conspirent. Nobilissimum sanguinem & maximarum rerum capacissimum à Spinulis hausit: institutione discretus, industrius, probus, ac eruditus evaserat: forensium rerum perpetua tractatio effecit, ut rerum omnium exquisitam experientiam, in maximis quibusvis negotiis pertractandis sagacitatem, & providam in futuros eventus mentem afferret; & ne humana unquam, quam summam possidet, sapientia, à vero tramite aberraret, Religionem Comitem in arduis quibusve negotiis Prudentiæ perpetuò adjungebat, ut illa facem præferente, hæc inoffenso pede denique incederet. Ab Innocentio XII. ad Romani Regiminis curas advocatus, Centumcellis Gubernator præesse jussus est. Ea Urbs vulgari indigitatione Civita vecchia (vetus Civitas) dicitur: portu egregio, ac Triremium Pontificiarum statione nobilis: Ptolomæo portus Trajanus vocatur: Pontifex Innocentius XII. portum, situ comodum, omnibus nationibus, eò negotiationis causâ appulsuris, liberum aperuerat; hinc in quo summam illerum magna ex parte collocabat, Georgii Spinulæ manibus, in quo multum confidebat, ocyus comittebat, ut aperti emporii honos penes ipsum denique foret. An. 1699. ad præfecturam Viterbiensem evocabatur, ut in ea urbe, olim publicis universæ Hetruriæ conventibus nobilitatâ, absolutissimi ministri fundamina jaceret. Inde Pontificis Nuntius Magni Hetruriæ Ducis ibat, & jam plenis radiis Phoebus lucebat. Postea Cæsareæ Archiepiscopus nuncupatus est, ut cum Occidentalem orbem præclaris suis virtutibus illustraret, ardentissima Vota in orbem Orientalem unâ extenderet. Cæsarea urbs est Cappadociæ, ad Melam fluvium & Argæi montis radices jacens, cui Basilus Magnus An. 369. præfuerat: est & alia Cæsarea urbs Ciliciæ, quam Pyramus amnis præterfluit: Archiepiscopus hæc honore gaudebat, & cum urbe Tarso, Divi Pauli patriâ, de prærogativa contendebat. Neocæsarea urbs in Ponto est, Gregorii Nazianzeni patria. Cæsarea Palestina ad lacum Genesareth sita est, ubi Divus Paulus in vinculis biennio egit. Cæsarea Philippi Libanum montem ab oriente tangit, ad quam cum versaretur Salvator, discipulos interrogabat, quem homines se esse dicerent. Enimverò Georgius Spinula, sanctissimis curis totum orbem complexus, Alexandri Magni instar, unâ manu Orientem, alterâ Occidentem contingere visus. An. 1710. ad Polonos nuntius ibat, Frederico Augusto de suo in regnum reditu Pontificis nomine gratulaturus: omnibus regiæ benevolentia signis exceptus, in Regiâ postea ita versabatur, ut omne studium in id impenderet, ne inter eos turbines, ubi gravis nubibus tempestas ab Oriente, Gottico Æolo excitante, detonitura in Poloniam videbatur, res orthodoxa quicquam detrimenti pateretur. Munere probe defunctus, & integerrimi Ministri laudem ab omnibus consecutus, ad insignem Nuntiaturam Viennensem Pontificis mandato evocabatur. Magnificentissimo, qualis Pontificium Nuntium decebat, comitatu Urbem Germaniæ Principem & Cæsarem Regiam intrabat. Præibant currus Cæsareorum Ministrorum omni arte elaborati, & auro argentoque splendidissime exornati.

nati, quorum singulos sex equi, phaleris & omni ornamentorum genere superbe exultantes ducebant. Camerariorum Cæsaris curruum is ordo erat. Primus Currus Friderici Adolphi Comitis Herbersteinii erat. II. Christophori Ernesti Comitis de Fuchs. III. Antonii Francisci Comitis Strattmani. IV. Caroli Josephi Comitis Lambergii. V. Joannis Leopoldi Comitis Kuffsteinii. VI. Joannis Alberti Comitis à S. Juliano. VII. Adriani Comitis de Enckevoird. VIII. Caroli Ernesti Comitis Rappachii. IX. Joannis Adami Comitis de Paar. X. Ottonis Christophori Comitis Volckra. XI. Francisci Comitis Kinskii. XII. Gundaccari Popponis Comitis Dietrichsteinii. XIII. Francisci Comitis de Brandeifs. XIV. Michaelis Joannis Comitis de Althan. *Sequebantur currus Sanctioris Consilii Consiliariorum.* I. Christophori Joannis Comitis Schallenbergii. II. Ottonis Henrici Comitis Hohenfeldii. III. Leopoldi Comitis Uhlefeldii. IV. Leopoldi Comitis Herbersteinii. V. Camporum Marefchalli Comitis Gronsfeldii. VI. Comitis Kovenzel VII. Stigismundi Comitis Kevenhülleri VIII. Ducis d' Uceda Hispani. IX. Caroli Ludovici Comitis Sinzendorffii. X. Josephi Comitis de Paar. XI. Rudolphi Sigismundi Comitis Sinzendorffii. XII. Comitis de Paar Supremi Postarum Præfecti. XIII. Archiepiscopi Valentia Hispani. XIV. Aloysii Comitis Harrachii XV. Comitis Rabutini. XVI. Caroli Friderici Comitis Schönbornii. XVII. Comitis Corfanæ Hispani. XVIII. Leopoldi Comitis Herbersteinii. XIX. Friderici Ernesti Comitis de Windischgraz. XX. Philippi Ludovici Comitis Sinzendorffii. XXI. Joannis Friderici Comitis Seileri. XXII. Josephi Comitis de Cordana Hispani. XXIII. Caroli Maximiliani Comitis Turrii & Valsassina. XXIV. Ottonis Ehrenreich Comitis Abenspergii. XXV. Francisci Principis Mansfeldii XXVI. Floriani Principis Liechtensteinii. Post hos splendidum Comitatum Pontificii Nuntii quàm proximè anteibat Principis SchWarzenbergii Supremi Aulae Marefchalli currus, auro & argento, quaquaversus oculos verteres, ditissimus. Post hunc ipseus Georgii Spinulae magnificus comitatus apparuit, dignus amplitudine veteri & Romanâ magnificentiâ, dignus Pontificii Nuntii excelsâ prærogativâ, dignus Spinularum celeberrimâ familiâ, quæ nominis sui gloriâ Januam patriam nobilitat. Præibat currus ex aula Cæsaris honoris ergo missus, in quo Pontificii Nuntii Auditor, ejusque Secretarius, & alii duo ex ejus ministerio vehebantur. Post hunc Pontificii Nuntii Circumpedes ibant; itque omnes bini & bini, pretiosissimis induti sagulis incedebant. Inde omnium longè pulcherrimus & pretiosissimus ex Aula Imperatoriâ currus Illustrissimum Nuntium vehebat, cui ex adverso Princeps Liechtensteinus, summus Aulae Præfectus sedebat. Planè omnium oculos atque ora Viennensium ad se trahebat Illustrissimus Nuntius, qui humanissimo supercilio neminem non ex affusè affluentibus beare visus: curru circumfundebantur Cæsarei circumpedes, honoris ergo additi. Post currum honorarii ephebi Pontificii Nuntii, generosis orti natalibus, equis vehebantur. In capitibus galericuli, plumulis decori, videbantur. Proximè his Proprius Pontificii Nuntii currus tanto sessorum quidem vacuus, ceterum regali magnificentiâ instructissimus, vehebatur: Hunc excipiebant alii duo Currus, alter Illustrissimum Venetæ Reipublicæ Legatum, alter Reverendissimum Regiæ Urbis Viennensis Episcopatum vehens, suo etiam artificio, ad omnem magnificentiam exacto, uterque commendandus. Longissimum ordinem claudebant reliqui currus ipsius Pontificii Nuntii, in quibus ceteri ejus officiales, decore habitu exornati, sedebant. Ubi in aulam deventum, Imperator exquisitissima oratione sua erga sedem Pontificiam studia contestabatur. A. 1716. Illustrissimus Spinula Sacris Undis abluebat Neonatum Austriae Principem, cui Leopoldi, Josephi, Joannis, Antonii, Francisci de Paula, Hermenegildi, Rudolphi, Ignatii, Balthasaris nomen inditum: ei unâ assistebant Archiepiscopus Pragensis, & Valentianus, præter alios complures Episcopos, & Intulatos Antistes, quorum ad viginti tres numerabantur; sed in cunis suffocata tunc quidem est Orthodoxi orbis spes. Doctorum aliqui, tuum dolorem, ex tantâ jacturâ conceptum, veluti solaturi

laturi

laturo, ad anagrammata convertebantur; quorum illud insigne eo tempore prouidebatur. Programata: *Carolus Sextus Imperator*. Anagramma: *Uxor pariet tres Adulesculos*. Nec etiam illud sua laude carebat Programata: *Carolus VI. Imperator semper Augustus*. Anagramma: *Certus sum, tu Augusta Rom. I. patris V. proles*. Accedit purissimum Chronologicon ex illis Lucae i. verbis; veluti prognosticon in An. 1726. Et eCCe ELIzabeth Cognata tVa, & Ipsa, ConCepIt FILIVM In seneCtVte sVa. Sed certiora auguria in Pietate Austriaca ponenda; nam talibus columnis, publicae felicitatis osoribus collabi visis, Coelum succollabit. An. 1718, secundò genitam Caroli VI. filiam sacris lustralibus Undis ablutam, Ecclesiae Dei initiavit. Planè toto eo, quò Viennae morabatur tempore, tantà apud Imperatorem, doctorum Caputum amantissimo, gratià valebat, ut amicabilia cum eo colloquia in longum tempus nunquam non extraheret. Cum Turcarum Tyrannus An. 1715. infesto bello Italiam provocaret Universam, & in solo Imperatore, qui lectissimum militem sub signis habebat, omnis spes reposita maneret, Georgius Spinula ex mente Pontificis ferventissimis Orationibus ad pium bellum, adversus infideles gerendum, Caesarem excitabat. Et hanc Sapienciam perorantem Caesar ita audiebat, ut qui Christianae Republicae commodis suapte omnia tribueret, eo impulsore maturè rem aggredereetur, dignissimo facinore, quod coelum postea tam praeclearis victoriis coronarit. Nec minus Clementi dignissimus visus labor, quem Georgius Spinula in eo egregio negotio exantlaverat, ut purpurà compensaret. Promotio eà contigit An. 1719. 29. Nov. Ejus & Cornelii Bentivoli laudes (nam unà ad Purpuram evehebantur) unica simul oratione complectebatur, in qua quot verba, rot incomparabilia utriusque praeconia reperies. *Ambo* (inquebat Sanctissimus Pater) *commissa sibi à nobis gravissima Munia, alter scilicet in Nuntiatura Viennensi; in Parisensi alter, ut alia ab utroque prius gesta praeceamus, non sine diuturnis laboribus, angustiis plurimis, verumque ac temporum asperitatibus maximis, summa fide summaque sedulitate expleverunt.* Insigne hoc erat, è Romani Oraculi Tripode, prolatum encomium: cui non ab simile illud visum, quod An. 1716. in Brevis quopiam Apostolico, in quo Imperatori decimae per omnes haereditarias provincias colligendae concedebantur, ejusque gravissimae rei Executio Georgii Spinulae sagacissimae curae unice demandabatur, idem Clemens XI. in Egregii hujus Viri laudes superaddidit; nam cum Spinulam in eo Brevis Sanctissimus Pater nominasset, statim immortali nominis ejus gloria subungebat. *De cujus integritate, fide, prudentia, rerum usu, ac rei Christianae, & Catholicae Religionis, bonique publici studio plenè confidimus. Breve Apost. dat. 1716. 15. Febr.* An. 1720. mense Januario in obitu Eleonorae Magdalena Theresiae Palatinae, Leopoldi I. Romanorum Imperatoris fel. mem. relictae Viduae funebre officium decantabat: Ei etiam morientis astiterat, piissimam animam haud dubie in caelos avolante; nam cum immortalis nominis Imperatrix vitam duxisset sanctitati proximam, eò tamen se, matrona humillima submiserat, ut hoc Epithaphium, nec aliud sepulchrali lapidi incidere juberet. **ELEONORA MAGDALENA THERESIA**, *miseræ peccatrix, mortua A. 1720. 19. Januarii.* Mortua est plena meritis, plena virtutibus, cujus tota vita Schola erat pietatis; de quo illud Ecclesiastici c. i. locum habuerit. In Die DefVnctio nis sVae beneDICetVr. Hoc ultimum laborum erat in sua Nuntiaturâ Eminentissimo Purpurato. Inde Romam factus redux, statim aliud lugubre expirantis dignitatis spectaculum, refugis luminibus, intuitus est; nam Clemens XI. onustam innumeris curis & meritis navem ad felicitatis portum applicuerat, mundo valere iusto, Patiebatur Ecclesia ingentem hiatum, tam grandi Antistite amisso; sed suppletum videbat Michaelè Angelo de Comitibus, ceu novo de caelis Genio surrogato. Qui cum circumspiceret, in quem partem maximorum laborum, quibus simul omnibus supportandis nec fortissimus quidem imensus humeris Athlas sufficiat, inclinaret, satis aptus videbatur tot exercitatus summi momenti, & ponderis laboribus Eminentissimis Purpuratus Georgius Spinula; in quem laboriosissimum Secretariatûs status munus conferebat. Etiam eo Sole terris occidente, astris illato, apud Benedictum XIII. is est, Qualis Pio, & Regio Jonathae Religiosus David erat; *Ab eo dilectus valde.* Nam Amor semper quaerit sibi similem.

No. XLV.

CORNELIVS BENTIVOLVS FERRARIENSIS.

Cornelius tit. S. Hieronymi Illyricorum Cardinalis Bentivolus Ferrariensis natus est A. 1668. 27. Maij, ex Bentivolorum decantatissimâ per orbem Familiâ, quæ magnam sibi in Historiâ partem vindicat. Eorum vetustissimam Originem ad Entium quemdam, è Sardinia Regibus, plerique referunt. Ergo Regiæ Originis Bentivolorum Gens habenda; certè Aragoniæ Reges, aliòsque complures per Europam Principes, affinitatibus complectebatur. Hinc Reginum Spirituum retinens Bentivolorum Gens, sub initium Sæculi XV. cum magnis Italia motibus concuteretur, Bononiæ dominatui iminebat. Joannes I. Bentivolus armis strenuus An. 1400. spei compos factus; verùm Anno 1402. cruentâ acie victus, vitâ pariter & dominatu exuebatur, Bononiâ ad Pontificem redeunte. Brevi tamen iterum jacâ aleâ, ad Bentivolos, Annibale Duce, Bononia revolvebatur; sed eo An. 1445. ad aras obruncato, successio ad Joannem II. Bentivolum, Annibalis filium, revolvebatur. Joannes bellicâ gloriâ Bentivolorum nomen longè illustrissimum per Italiam reddidit: Pontifici Sixto IV. & Herculi Ferrariæ Duci adversus Venetos armis junctus, multa feliciter confecit; certè Cæsaris Borgiæ, Italiæ Imperio affectantis spem, armis abruptit. Neque tamen ea felicitas diu tenuit, & sua clade probè edoctus est, quanto facilius sit, novum Imperium acquirere, quàm semel obtentum retinere. Nam à Julio II. An. 1506. ingenti exercitu collecto, Bononiâ exigebatur, & penè Septuagenarius in exilio biennio abhinc obibat, Bononiæ Ducum ex Bentivolis ultimus, quæ urbs modò sub mitissimo Pontificis Regimine leniter requiescit. Mansit tamen inclytum Bentivolorum nomen; ex quibus Cornelius Bentivolus, apud Guisios Principes in Galliâ gratosus, eorum favore militarem præfecturam in Galliâ obtinuerat; & cum in Martiâ Scholâ sumus evasisset, Alphonsus II. Ferrariæ Dux ad se evocârat, ut suis copiis summa cum potestate præfesset: cui egregiam Bentivolus in bello operam præstitit; & præsertim in Ferrariâ muniendâ, sumam, quam in bellicis machinationibus hauserat, sapientiam exhibuerat. Sed fuerit magnus ille in se; multò tamen Major in Guidone filio fuisse videtur. Is S. R. Eccl. Lumen, Italiæ Sydus longè Illustrissimum, & Bentivolorum singulare decus & ornamentum evaserat. Natus erat An. 1579. Absolutis in Academiâ Pataviensi Juris Prudentiæ Studiis, Romam ad capeffendam Rempublicam accedebat. Cum Clemens VIII. Princeps oculatissimus, egregiam Ejus indolem introspeffisset, primò sibi eum à cubiculis honorarium ministrum, tum secretum ab Arcanis Epistolis scribam elegerat. A Paulo V. Clementis Successore, in Referendariorum Ordinem adscitus, ac insuper Archiepiscopus Rhodiensis creatus, Belgicam Provinciam, ut Nuntius Apostolicus administravit. Albertus Archidux Austriae Belgii Gubernator eum tam charum habebat, ut in difficillimis Reipublicæ temporibus ejus consilio perpetuò uteretur; evaserat enim Belgicarum rerum callentissimus, prout etiam Belgicam historiam vulgari idiomate conscripserat, in quâ cum libero Stylo adversus Batavos uteretur, calamum in eum strinxerant satis mordacem. Postea à Paulo Nuntius in Galliam missus est, ubi Regis Ludovici XIII. benevolentiam tantùm sibi conciliaverat, ut eum Vicarias Régni sui apud Romanum Pontificem Protectoris partes agere voluerit; hinc virum meritissimum Paulus Pontifex Presbyterum Cardinalem creaverat, antea quàm è Galliâ discederet. Titulo S. Joannis ante Portam Latinam fuerat

Kk

fuerat

fuerat insignitus; & rectè: cum latinè loqueretur, & scriberet castissimè. Tam accurata etiam Etruscè loquendi scribendique elegantia in eximio Viro erat, ut nunquam ad Urbanum VIII. accederet, quin, ipso fatente, ejus à mœrore ad hilaritatem, lætitiàmque animum traduceret. An. 1641. Episcopus Prænestinus nominabatur. Urbano VIII. vitâ functo, nihil propius erat, quàm ut is ad Pontificatûs apicem perveniret; nam cum Hispanis & Gallis gratissimus esset, cum apud utrosque Legationem præclarè obisset, utraque Natio, licèt diversis aliàs studiis invicem abirent, in eum conspiratura videbatur. Conclave tamen ingressus Guido, palam omnibus dixerat, vitæ sibi finem adesse; nec suffecturas sibi vires ad ea incommoda perferenda, quæ sustinere loci angustia cogent. Dicitur, factum! decesserat piissimè An. salutis 1644. ætatis 67. in Palatio Vaticano: Sic verificata pariter erat Harioli edictio, ipsum in Vaticano moriturum vaticinantis. Libros reliquit suæ monumenta prudentiæ, dictam Belgicam historiam: Legationem suam Belgicam: Descriptionem Trojæ: Commentaria rerum Ecclesiasticarum: Egregium volumen epistolarum ad varios scriptarum, dignissimum opus, quod in doctorum manibus versetur. Sic Hesperus ille in Cœlo Bentivolorum An. 1644. occubuit, novo felicitatis Bosphoro An. 1668. iisdem Bentivolis orituro, qui spem Pontificatûs cum altero sepultam, Nepos dignissimus in se resuscitet. Est ille Eminentissimus noster Purpuratus Cornelius Bentivolus, de quo est, cur sibi Patria Ferraria multum congratuletur. Prout à Sanctitate Roma, à Nobilitate Neapolis, à Vetustate Ravenna, à Magnitudine Mediolanum, ab ædium Superbiâ Genua, à Divitiis Venetiæ, à Felicitate Mutinæ, à Dignitate Ferraria, à Fertilitate Bergomum, à Sedulitate Lucca, ab admirandâ pulchritudine Florentia, à Grassa pinguedine Bononia, à Doctrinâ Patavium, à Miraculis Lauretum, ab Amoribus & Delitiis Capua, ab Italis cognominantur, ita Ferraria Bentivolorum Patria à Civilitate nomen sibi unicè vindicat; inò Civilitatem ipsam progignere visa est, quando Cornelium Bentivolum Orbi dedit, quem ingenio tam amœno dicunt, ut Nuntius ad Gallos missus, in blandos eorum morès, nec tristi Saturno graves, sese facilè insinuaret; quibus cum Itala accederet sagacitas, non potuit non in omnibus pro sede Pontificia negotiationibus esse felicissimus; erat tamen magna Negotiorum moles Prudentissimo Viro exhaustienda. Nam ejus Nuntiatura in turbulenta Galliæ tempora inciderat, ubi Quesnellus apud multos (nam subtiliter peccare visus) patrocinium inveniebat: ea calamitas sub minorenni rege latius serpebat, multo per reliquam Europam strepitu excitato. Heterodoxi de novâ Gallicanâ Ecclesiâ nescio quid per orbem blaterabant, & ineptiæ Sapientibus videbantur, quidquid ii plenis buccis de iis Galliæ motibus ubique crepitabant. Non ea erat unquam Galliæ labe, quæ insanabilis videretur; & Bentivolus Æsculapius fuit, qui vulneri cicatricem unâ obduceret. In mutuos amplexus & oscula An. 1720. doctissima Galliæ Lumina coibant, & nihil quod S. R. E. Constitutionibus adversaretur, adversæ etiam factionis Principes sanctè profitebantur. Staturam suam Authoritatem Saluberrimis Sanctionibus à Pio V. & Alexandro VI. Pontificibus adversus Jansenismum jam olim latis. Sartam, testam per Galliam futuram Clementis XI. Sanctissimam Constitutionem, quæ incipit UNIGENITUS &c. desinant itaque Sectarii, inani veluti somnio præcincti credere, Gallicum solem ex integro Eclipsin pati, cui aliquam Quesnellus labem affudit. Inter ista nubila, sub fortissimis Pontificiarum Constitutionum propugnatoribus Rohannis, Biffis, Potieris, Polignaciis, Malleis &c. &c. Serenior Sol prodiit; & Quesnelliana hæc Philosophia, quæ tot damnabiles æquè ac periculosos aphorismos unâ secum attulit, in oculis Christianissimæ Galliæ jam evalescere incipit. Necdum nodus tam intricatus evasit, ad quem dissolvendum Alexandri gladio opus sit. Benedicti XIII. Cœlis data, terris concessa Sapiencia hujus difficultatis ex integro dissuendæ Solutrix erit: Aut si etiam Necessitates Galliæ acerbiora remedia reposcerent, in Ludovicis Regi-

Regibus Alexandri, Regio gladio difficultates enodaturi, non desiderarentur. Planè Bentivolus, quamdiu in Regiâ aula versabatur, in eo totus fuerat, ut Principem Aureliacensem, Galliæ Ministrissimum verbis efficacissimis animaret, ut pro iis Scintillis extinguendis, properè aquam affunderet: *In celeritate victoriam sitam, evuendum solium, antequam firmas radices ageret: non ejusmodi Rem esse, quæ cunctando restitueretur: presentem morbum properâ medicâ ope, ne porrò ingravesceret, egeret.* Alia etiam lis, sed facilè consopienda, in ejus Nuntiationem incidebat. Rupellæ Sanctorum Episcopo de finibus & redditibus cum vicinis Episcopis negotium enascebatur: Interponebat Bentivolus apud Sacram sedem suam auctoritatem, & res ita ex æquo decidebatur, ut utrisque satisfaceret. Fuerat Rupella Sæculi XV. & XVI. Sæctæ Hugonotticæ fortissimum propugnaculum: inde caput extulit hæresis per Franciam, Henrico II. Francisco II. ejus filio, Carolo IX. & post eum Henricis III. & IV. & ultimùm Ludovico XIII. multoties insultare visa. Ludovicus caput rerum petendum ratus; urbem terra, marique obsessam tam arctè premebat, ut fame A. 1628. ad deditionem compelleretur. Ad æternam memorabilis ejus victoriæ memoriam, qua Hugonottica Sæcta per Galliam prostrata jacuit, Ludovicus XIII. statuerat, cum sedis Pontificiæ auctoritate, Episcopalem sedem ibi erigere; ut ubi hæresis vexilla fixisset, Christianæ erigerentur monumenta Pietatis. Ea res exitum demum consecuta erat A. 1648. sub Ludvico XIV. qui Hugonotticam Sæctam, paterno ferro magna ex parte accisam, non degener filius omnino prostraverat, regnòque expulerat; sed remanserant de finibus lites; quas Bentivoli, ut ajebam cura, amicabiliter discussèrat, Hinc Eximiæ dotes eum dignissimum effecerant, quem Philippus Aureliacensis in amoribus haberet, & religiosissimum crederet, cum Aulam pro Sacrà Religione adversus Quesnellianos tuendâ iterum iterumque irremisso studio pulsaret; Ante omnes Sacra Roma in remunerandis Eximiis Viris utique oculatissima, ad honorum culmen hanc Virtutem sibi elevandam ducebat. Jamdum An. 1712. Carthaginensium Archiepiscopum denominaverat; ejus videlicet urbis, quæ Romæ quondam æmula, sumum denotaret. Certè nimium quantum Eminentissimus Bentivolus aspirat, ut Vineam Domini ibi noviter riget & plantet. Enimverò Carthaginensis sedes, quæ olim CXXV. sub se habebat Episcopos alios, hodie dum miserè squallet, facta sub tributo Domina Gentium. Urbs ipsa ad exiguum vicum redacta, ab hortulanis ferè solis, utpote frugum feracissima hodie inhabitatur. Utinam novus Hortulanus accedere possit Cornelius Bentivolus, & destructissimus indubiè hortus, sedulissimâ ejus Antistitis culturâ refloresceret: Tertullianos & Cyprianos Carthaginenses imitaretur, qui Ecclesiam calamo, ore, doctrinâ solidârunt. Quanta gaudiorum seges Religiosissimo ejus pectori acceverat, cum Philippus V. Hispaniarum Monarcha sub exitum An. 1720. Septem in Africa (Ceutam hodie dum appellant) ad fretum Herculeum quinque lustris à Mauris totius Imperii viribus obsessam, arctâ obsidione, Barbaris inde depulsis, liberaret! Neque quidquam ei magis in votis fuerit, quàm ut victricia Hispanorum signa per Affricam ubique figerentur, & sua Carthago, Ecclesiæ restituta, novos triumphos celebraret. E Galliâ Bentivolus, Purpuram Romæ, & rubeum Galerum è manibus Clementis XI. acceptaturus, A. 1720. revertebatur. In eum Purpuræ honorem veniebat die 29. Nov. An. 1719. Causas Clemens XI. luculentè exprimebat, disertè pronuntians, *eum non sine diuturnis laboribus, angustiis plurimis, rerumque ac temporum asperitatibus maximis summa fide summâque diligentia suam Nuntiationem explevisse.* Rubeum Biretum Ferrariam Abbas Rasponus afferebat. Inde Romam Regalis Purpuræ decorus Majestate ingrediebatur. Octoginta currus, Romana decori Magnificentiâ, venienti præsto erant. Quos inter Princeps Marcus Antonius Borghesius acceptissimum sibi Cornelium Bentivolum decen-tissimâ Aulæ Pompæ excipiebat. Cum è manibus Pontificis rubeum pileum acciperet, Jacobum Eduardum Stuardum (quem Sacra Roma Angliæ Regem nuncupat) spectatorem habebat; dignissimus enim Bentivolus visus, in quem, ceu virtutum prototypon Europæ Reges, affinitatum etiam vinculis Bentivolis innexi, intuerentur,

No.

No. XLVI.

PHILIPPVS THOMAS BOS-
SU DE ALSATIA
BELGA.

Philippus Thomas Bosſu tit. S. Cæſarei, Cardinalis de Alſatiâ, Archiepiſcopus Mechlinienſis natus eſt Ann. 1680. 12. Nov. ex nobiliſſimâ Belgas inter Boſſuviorum Familiâ, ad quam ille maximum decus & ornamentum aſſerre viſus. Joannes Henninius Comes Boſſuvius ſub Margaritha Parmenſi Belgii Gubernatrice, armis inclytus erat; & quando Valencenatum pars magna Anno 1562. à Sacra Religione deficiebat, Joannes Henninius fidus, impigèrque miles mandatum accipiebat, ut in eam Urbem ſe illi- cò transferret, & turbas pro ſuâ ſapientiâ componeret. Intrabat is Valencenas, & motus ille ſtatim conquieverat. Hinc Boſſuviorum Gens ex ſede ſua Gentilitiâ, Valencenatum urbi proxima, tunc equidem ſalutem clariffimæ Flandro- rum Urbi aſſerebat. Maximilianus Boſſuvius, Torquatus aurei Velleris E- ques, bellicâ non minùs laude inclareſcebat: Eum Philippus II. Anno 1559. equeſtri nobilium turmæ præſciebat, ex earum videlicet numero, quarum in bellis Virtus tantùm invaluerat, ut celebres per Europam exinde canerentur Belgarum turmæ. Hic Valencenam Anno 1567. ſecundò rebellem tantâ vi ag- grediebatur, ut intra quatuor horas, tormentis perpetuò in urbem detonanti- bus, munimenta dejiceret: quò territi principio cives, ſe urbemque Victoris Clementiæ ſubjiciebant; ſic ſecundò ſalus à Boſſuviis Valencenatibus reddita. Anno 1569. Annam Maximiliani Imperatoris filiam, Philippo II. Hiſpaniarum Regi deſponſam, in Hiſpaniam Boſſuvius deducebat, quo charo pignore allato, regem ſibi arctiùs obſtringebat. Poſtea Boſſuvius, Hollandiæ, Zelandiæque & maritimæ Belgarum oræ præfeſtus, adverſus Batavos multa feliciter geſſit; ſed fortuna magnis invida viris, Anno 1573. denique effecerat, ut proelio nava- li cum Batavis comiſſo, vir ſummus caperetur; & hoc veluti arce rerum occu- patâ, victoria penes hoſtes ſtabat. Quanta Boſſuvii Virtus in eo prælio fuerit, ſatis inde conſtare poteſt, quod navis ejus prætoria (inquiſitionem Hiſpanicam vocitabant Hollandi) à ceterâ claſſe deſtituta, octo & viginti horarum ſpatio contra viginti hoſtium navigia tam ſtrenuè depugnaverit, ut non ante in ho- ſtium poteſtatem venerit, quàm è trecentis claſſariis non plures quàm octo- ginta, iſque præter quindecim ſaucii omnes, ſuperfuerint. Tunc demum ul- timæ Virtutis exemplo edito, vela ſubmittebat. Eo ipſo tempore ad Hagam Comitum ab Hiſpanis Philippus Marnixius Aldegundius, primariæ apud fœde- ratos exiſtimationis & loci capiebatur, aded ut polliceretur Orangius, quæ au- diret, Aldegundo fieri ab Hiſpanis, paria ſe Boſſuvio relaturum. Sed poſtea res contigit, quæ ſatis edocuit, etiam ſplendida orbis ſydera exorbitare poſſe; nam Boſſuvius deſperatâ redemptione, quam hoſtes callidè immenſi pretii fe- cerant, ut facerent nullam, temporum cæſtro abreptus, Orangii caſtra ſequeba- tur; nec tamen ei unquam ex integro adhæreſcere viſus eſt, & facilè callidio- ribus apparebat, eum profeſſione Orangianum, animo Hiſpanum eſſe: Religio- ni

ni Catholicæ unice addictus, illas partes sibi deferendas judicabat, quæ in fœdere Gandavensi Anno 1576. inviolatum avitæ Religionis cultum statuissent, & jam toto cœlo, promiscuis religionibus admixtis, à suis promissionibus discederent. Adhæc Orangii dominatum abominabatur, facilitate Belgarum adversus Principem suum abutentis. Hinc de reditu cogitabat; sed cum in hoc Pio consilio versaretur, morbo correptus, & paulò post, ut multi suspicabantur, veneno à Batavis, tantùm Virum Hispanis partibus invidentibus, enecabatur. Rem dictu atrocem Bernardinus Mendoza Hispani Regis in Angliâ Legatus, in suis ad Alexandrum Farnesium 1579. 26. Februarii datis literis disertè affirmabat, ipsum etiam authorem nominando, cujus autoritas rumorem suppressit. Certè Eques Rimaldus in suis commentariis Scriptum reliquit, Bossuvium morti proximum Orangius cum inviseret, quumque superveniente sacerdote, cœleste viaticum impertituro, contemptim percunctaretur, quid cœremoniarum illud esset, Bossuvium importunam hominis vocem averfatum non abstinuisse, quin amissam pariter rem, decus, vitam ei palam exprobraret, adjiciens, se certè animam, quæ sola superesset, à quoquam sibi eripi non passurum. Sic mortuus est Catholicissimus Vir ille inclytus, calamitosorum magis temporum, quam suo errore in transversum actus. Ejus successores Catholicæ rei addictissimi fortunas, sanguinem, vitam pro Regibus Hispanis sæpe numero exposuerunt, meriti, ut Chimaci Principatus & Comitatus Bellomontii in Hannonia jure sanguinis ad eos devolverentur; nam Philippus Ludovicus Henninius Comes Bossuvius, Eminentissimi Purpurati Thomæ Philippi de Bossu illustrissimus Avus uxorem duxerat Annam Alexandri Chimacensis Principis, & Magdalenæ Comitissæ Egmontiæ filiam; hinc Ernesto Dominico Duce Arembergio ac Principe Chimacensi Anno 1686. in regno Navarræ, cui Proregis potestate præerat, sine liberis decedente, Carolus Ludovicus Antonius Henninius Comes Bossuvius, Eminentissimi Purpurati Germanus Frater, in dictum principatum Chimacensem, Avix suæ Gentilitiam sedem, succedebat; Sed longè magis Illustrissima hæc Familia nobilitatam se sensit, cum in Eminentissimo nostro Purpurato Thomâ Philippo Bossuvio d' Alsace novum Ecclesiæ sydus daret. Is egregium Patrem Philippum, torquatum aurei Velleris equitem nactus, sub ejus disciplina Magnus evaserat. Cum ad Sacram militiam aspiraret, insigniter doctum, dignitatibus Ecclesiasticis sua merita admovebant, Primò omnium Præpositus in Basilicâ S. Bavonis in Urbe Gandavensi factus, cum Gandavi titulare Divum, eximiis Virtutibus imitabatur. Divus Bavo sub exitum Sæculi VI. in Brabantia nascebatur, sæcularis diu homo, donec à Divo Amando Episcopo Wormatiensi, eodémque Belgarum Apostolo meliora edoctus, sanctitatis apicem attingeret. Ejus celebris memoria Gandavi est; Harlemenses etiam tutelarem Urbis suæ Divum eximio cultu aliquando prosequiebantur. Sed quàm dispar modò par Sororum! Gandavum totius Belgii Urbs longè maxima (quippe quæ cum suis fossis septem milliaria belgica in circuitu continet) Orthodoxæ Religionis cultu, ejectis Anno 1584. ministris Calvinisticis, & eorum loco Catholicis sacerdotibus & religiosis familiis in urbem reductis, hodie dum ut plurimum floret. Contrà Harlemum urbs inclyta, Post Amstelodamum Bataviæ Princeps, cujus in obsidione Ptolemaidis (Damiatam vocant) Anno 1248. tanta virtus erat, ut primas referre visa fuerit; cum novo artificii genere navem, validissima è ferro ferrâ præpilatam misisset, quâ ferreæ catenæ, portus clastro obstructæ, ceu tenue filum disrumpebantur; urbs inquam illa splendida, potens, Religiosa suo splendore ut plurimum decidit, quando cum Tutelari suo Bavone sacram religionem excussit. Antequam Cardinalis Bullonius, adversa omnia expertus in Galliâ, Romam iret, sacri Col-

legii Cardinalis Decanus futurus, Thomam Philippum Bossuivium Gandavensem præpositum præmittebat, qui suam ad Romanam Aulam adventum Sanctissimo Patri significaret; jam ex tunc suâ se sapientiâ Romanis Bossuivius commendabat, nec pœnitendum iter fecerat, cùm sui indesituram memoriam abiens relinqueret. Tunc quidem Sanctissimus Pater eum Honorarium à cubiculo ministrum dicebat. Nec minùs in Belgio sumâ eum dignitates expectabant; nam non modò à Carolo III. rerum sumâ per Belgium potito, sacratori Senatui adlegebatur; verùm etiam Anno 1714. Mechliniensis Archiepiscopus ob eximiam probi antistitis, laudem, quâ in Belgii oculis mirificè coruscabatur, denominabatur. Is Archiepiscopatus à Philippo II. Hispaniæ Rege autoritate Pontificis Pauli IV. Anno 1559. erigebatur. Primus loci Archiepiscopus erat Antonius Perenottus Granvellanus, ab ingenio, literisque, quas in plerisque Europæ Academiis cum plausu didicerat, instructissimus: ea erat ingenii celeritate, ut interdum quinque semel amanuenses, & quidem variis linguis (nam callebat omnino septem) defatigaret: Annos quatuor & viginti nec plus natus, in Concilio Tridentino pro Carolo V. Imperatore, cum stupore audientium, & senilem in juvene sapientiam admirantium, perorabat. Hic itaque talis tantusque Vir, quem Belgii annales admirantur, primus omnium Sacram Purpuram Mechliniensi Metropolitanæ sedi intulit; & postquam centum supra sexaginta anni ab ejus creatione, quæ contigit Anno 1561. interfluxère, Excelsa Virtus ad idem fastigium Thomam Philippum Bossuivium d' Alface vocabat. Quæ Causa Tanto Viro Purpuram conciliârit, malim ex Pontificio Oraculo, quàm ex me intelligatur; planè prorsus insigne elogium erat, quò virum Virtuosissimum Clemens XI. in consistorio secreto Anno 1719. 19. Novembris habito, cùm eum Cardinalem diceret, exornabat: verba se ita habebant. Creare intendimus

Thomam Philippum de Alsatia de Bossu Archiepiscopum Mechliniensem. Pergebat. Plura hic referre possemus de hujus illustris Præfulis eximia vigilantia, quam, ubi primum ad suæ Ecclesiæ Regimen adnotus fuit, adhibuit semper & adhuc constantissimè exhibet, ut omnes Catholici Belgii Christi fideles, præferim verò commisso sibi oves, quæ ut conragii locis, ita & periculis propinquiores sunt, à venenatis pravæ doctrinarum pascuis sedulo arceantur. Sed Unum duntaxat dicere sufficiat; quod nimirum ipse ex cunctis Catholice Ecclesiæ Episcopis primus fuit, qui Constitutioni nostræ, quæ incipit PASTORALIS, humiliter obsequens, nostroque inhaerens exemplo, eos omnes, qui aliam nostram Constitutionem, quæ incipit UNIGENITUS, debita submissione suscipere recusarunt, aut in posterum recusassent, ut veros Sacræ Romanæ Ecclesiæ Filios se minimè agnoscere, disertissime declaraverit, sibi que cum illis nullam deinceps communionem Ecclesiasticam exituram palam pronuntiaverit, donec integrè respicerent, rejectaque penitus audaciâ refragandi, per veræ obedientiæ exhibitionem, pristina charitati & unitati ad hæc sancta sede restitui mereantur.

Cum Purpureo Capitis tegmine Oliverius statim Româ aderat, quòd in Principe ejus Urbis Ecclesiâ (sede videlicet sua) Belgii Proceribus & Præfaturæ Mechliniensis Dynastis, & Populo numerosissimo undequaque affluentibus, summo omnium plausu sacro ejus Vertici imponebatur. Postea Sanctissimi Patris per Belgium Nuntius Santinus Presbyter ab eo ordinari avebat. Bossuivius ipse quadriennio ante à Pontificio Nuntio Georgio Spinolâ (nunc Eminentissimo Sac. Rom. Ecclesiæ Cardinali, assistentibus unâ Ladislao Erdödo & Colonitzio, hoc Vacienti, illo Nitriensi Episcopo, in Presbyterorum Ordinem veniebat. Nam Zelosissimus, si quis alius, Princeps Purpuratus, rem in

Myrrato Antistite longè pulcherrimam credebat, si quam quis Ecclesiam regendam suscepisset, eidem etiam usque ad Aras, Sacerdos

Magnus futurus, quotidie deferviret.

No. XLVII.

JOANNES FRANCISCVS BARBADICUS VENETUS.

Joannes Franciscus tit. SS. Petri & Marcellini Cardinalis Barbadicus Venetus Episcopus Brixienſis natus eſt Anno 1658. 27. Aprilis ex Illuſtriſſimâ Venetos inter Barbadicorum Familiâ, quæ Originis vetuſtate primis annumeranda. Antequam Attila Orbis terror copias ſuas penè innumerabiles, Italiæ infunderet, in Hiſtriâ habitabant; ſed ut ejus ſurorem, igne ferrôque omnia depopulantis, declinarent, ad Venetas paludes confugiebant, & novam ſibi patriam in Republicâ illâ, ex aquis ſubitò emergente, conſtituebant. Ipſum Nomen Barbadicorum magnitudinem denotat. Nam Paulo Gradenſi teſte, fuit Arrigo quidam, patriam *Muggiam* (alii *Mugliam* vocant) ad ſinum Tergeſtinum ſitam, naſtus. Is Anno 880. Sarracenos, Urbis Tergeſtinæ mœnia ex improvifo ſcandentes, tantâ clade proſternebat, ut pauci è victoris manibus elaberentur. Mox ex divictorum barbis, quas evelli jubebat, crinitam torquem ſibi conſcisci curabat. Hinc in perpetuam ejus rei memoriam Arrigo ille, Barbarigo à Barbis cognominabatur. Manlium ego Torquatum vocandum exiſtimo; inſo Manlio major erat. Hic auream torquem, uni detractam Gallo, è collo ſuſpenderat; contra alter non niſi compluribus ſtratis ſuâ poterat erigere monimenta victoriæ; hinc valde congruè Barbadici Leopardos pro inſignibus elegerunt, quando robore plusquam Leonino Illuſtriſſimam ſtirpem fundârunt. Excellentiffima Venetorum Republica ad Ducale ſaſtigium ex Barbadicis duos aſſumpſerat: Marcum Anno 1485. cui breviffimum regimen obtigit; nam nonus menſis extinctum vidit: & poſt eum Auguſtinum Barbadicum, Marci Germanum Fratrem, qui ſuum Pollux Caſtorem ſequebatur, alternas in Cœlo Veneto vices obtinere viſus. Ejus Regimen ut plurimum inde nobilitabatur, quòd Veneti per id tempus, Cypri rege cum ſtirpe extincto, Cyprum Inſulam, Reginâ Catharinâ tradente, occupaverint. Erat Catharina nobilis Veneta, Marci Cornari filia, quam Jacobus II. Cypri Rex ſibi Conjugem elegerat. Inclyta Venetorum Republica, hoc matrimonium illuſtratura, Catharinam publicâ præconis voce in filiam adoptaverat. Jacobo II. Anno 1474. mortuo, regnum ad ejus filium poſthumum, quem Jacobum III. nuncupabant, devolvebatur; ſed eo etiam ſuis adhuc in cunis extincto, ex ultimis Jacobi II. tabulis, Regni poſſeſſio ad Catharinam Cornaram ſpectabat: Hæc Originis probè memor, celeberrimum regnum Venetis Anno 1485. filia patribus, relinquebat. Ea poſſeſſio fermè per duo Sæcula tenebat; verùm Anno 1570. à Solymo Turcarum rege inſula oppugnari coepta. Belli itaque Societate inter Pontificem, Hiſpanum regem, & Venetos inita, ingens claſſis auxilio obſeſſis mittebatur; caterùm certamine dignationis inter Duces orto, dum ad Cretam ſedebatur, Cyprus expugnabatur; ut Turca ſemper noſtris diſcordiis creſceret. Quidquid ea de re ſit, Barbadicorum prudentiæ adſcribendum, quòd Cypro potiti ſint Veneti: utinam & alii ſuum beneficium feciſſent, ut conſervaretur. Quis Procuratores S. Marci, nobiles Senatores, & complures ad externos Principes Legatos, unius veluti paginæ anguſtiis hic circumſcribere valeat? Unum nunquam intermoriturâ ejus Viri memoriâ

tota

tota Italia retinebit, Joannem videlicet Barbadicum, qui Anno 1378. Procurator Divi Marci dictus. Is primus Venetos edocebat, quâ arte tormenta, ballistas, & majores sclopos in hostem librarent; eo etiam nocenti genere laudem comeritus, utpote in defensionem patriæ, & in solos hostes profligandos à se equidem destinato. Quis Augustinum Barbadicum silentio involvat, qui in proelio ad Echinadas insulas Generalis Provisoris (Proveditorem vocant) munere functus, maximum momentum ad victoriam attulerat. Ea pugna comittebatur Anno 1571. Joanne Austriaco summa cum potestate classi præfecto. Pius V. Pontifex Maximus è Sacra Dominicanâ Familia certam à Deo pollicebatur victoriam; & manifestum initâ pugna cœleste auxilium fuit: nam ventus, qui adversus nostris erat, in hostem versus; hostilis classis victa, captâque est, memorabili ad posteros victoriâ. Captæ triremes fermè CC. ad XXX. Turcarum millia extincta. VI. millia capta. Christianorum Captivorum XV. millia servitio exempta. Hanc victoriam Pius V. eâ ipsâ horâ, quâ obtenta fuerat, Deo revelante, cognoverat, suisque familiaribus indicabat; victima tamen cadebat Augustinus Barbadicus, in capite sagittâ ictus; quæ cum veneno infecta fuisset, immortalis Nominis Viro, unâ à proelio horâ, moriendum fuit. Vivit tamen strenuissimus Christiani Nominis Propugnator in perpetuâ posterorum memoriâ. Græcæ Venetiæ in *Aula del Consiglio* Marmoream Statuam huic Christiano Herculi posuerant, quæ ejus unâ & Barbadicorum nomen perpetuò loquetur. Ex iisdem Barbadicis IV. Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales invenio, quos Regalis ea Dignitas in oculis Univerfi Orbis longè illustrissimos reddidit. Angelus Barbadicus Episcopus Veronæ Anno 1408. à Gregorio XII. in Purpurâ honorem advocabatur; & Angelum moribus exprimebat. Gregorius Barbadicus Aloysio Contareno Venetæ Reipublicæ ad pacem Monasteriensis Legato Comes & Consiliarius ob egregias animi dotes à senatu adjungebatur. Inde Belgium, Germaniam, & universam Galliam peragraverat. Postea ab Alexandro VII. Chisio, quem Monasterii cognoverat (Pontificis ibi Nuntius erat) utriusque signaturæ Referendarius, & Prælati Domesticus creabatur. Mox Episcopus Bergomensis factus; & demum Anno 1660. die 5. Aprilis Sacro Purpuratorum Senatui cooptatus. Ejus Viri Virtus prorsus eximia fuit: Alter Carolus Borromæus vulgò indigitabatur, quem etiam munificentiam in pauperes quàm proximè adæquabat; nam decies centena aureorum millia in Ecclesias & pauperes profuderat; cui similes Eleemosynarios Quæstuosæ Venetiæ quàm paucissimos dederint. Tertius ex Barbadicis Purpuratus accesserat Marcus Antonius Corcyræ Episcopus. Hunc Innocentius XI. primum Montis Fiasconis Episcopum; subinde Anno 1686. Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem dicebat. Erat probissimæ Vir vitæ, & inter nostri sæculi decora numerandus. Obiit Anno 1706. plenus meritis & virtutibus. Is omnibus quartus accedit Eminentissimus noster Purpuratus Franciscus Barbadicus, Vir, qui in Sacrà Republicâ administrandâ, admirabilia præbuit documenta prudentiæ. In quo Religio semper ita enituit, ut Romanis in oculis pretiosus evaderet: qui summam rerum experientiam, in causis forensibus frequenter exercitatus, ita possidet, ut nihil sit, quod ejus Sagaciam effugere videatur. Prima ei in Sacrà Republicâ præfectura apud Urbinates obtingebat, ubi Pontificis Prolegatum maximâ sui commendatione agebat. Anno 1713. Auditor Rotæ, Venetæ Reipublicæ nomine creatus, tam solidâ sapientiâ, & eâ integritatis laude, ac constantissimâ justitiæ tenore incidentes causas dijudicabat, ut Sacra Roma de eo Viro, ad quem ceu justissimum causarum parentem omnes concurrebant, summopere sibi gratularetur. Sapientiâ itaque & Religione summus, Episcopus Brixienis (Bresciam urbem vocant) Anno 1714. denominabatur, ut quam in foris quàm abundantissimè exhibuisset prudentiam, in suis non minus ovibus pascendis exfereret. Brixia Episcopi sedes Garziæ anni adjacet; validis muris,

& castello, quod Gubernator nunquam egredi audet, munita, opibus Florens Venetiarum Nobilis sponsa appellatur. Divus Apollinaris, à Paulo Apostolo ad Ravennates missus, Evangelium Christi omnium primus ibi prædicaverat. In Basilicâ ejus Urbis Ecclesiâ prodigiosa illa Crux hodie dum asservatur, & magna religione colitur, quæ Constantino Magno, cœlis delata, audita cœlestis Genii voce: **IN HOC SIGNO VINCES** Maxentium Tyrannum debellandum dedit. Sic certam victoriæ tesseram Barbadicus penes se, tanquam Episcopus Brixienfis perpetuò tenet, quâ Pastor Vigilantissimus vitiorum Tyrannide agrum Brixiensem liberet, eos sibi Maxentios debellandos credens, qui in Deum, Superos, & Religionem hostes jurati insurgerent. Dein Brixie suæ vigilantissimus Gubernator perpetuò adhærescit, nisi quando eum Universalis Ecclesiæ necessitates Romam advocant. Armatam Itali Brixiam cognominant, cum optima ibi arma cudantur. Est, cur multò felicior nuncupent, quòd Episcopum penes se habeat, qui ex instructissimo virtutum suarum armamentario, tela depromit, *quibus possit resistere in die malo, & in omnibus perfectus stare.* Hinc Sanctissimus Pater Clemens XI. dignissimum judicabat, quem Purpuræ gloriâ insigniret. Facta fuit Promotio 29. Novembris, An 1719. Nec tamen promulgatio ante trigesimam diem Septembris Anni 1720. subsæcra fuit. Interim ille ne utiquam latebat; Sed quem in pectore Pontificis occupaverat locum, eximiarum virtutum suarum famâ præoccupabat. Rubrum Capitis tegmen Abbas Bianchinus Brixiam deportabat. Venienti obviam missus Principis Currus, quem sex generosi equi trahebant, quo ad Basilicas Episcopi Ædes, applaudente populo, devehebatur. Tota Urbs in hilaria effundebatur, & festis ignibus latissimam diem celebrabat, quâ Corona gloriæ corruscantem charissimum sibi Episcopum vidit. Eodem anno cum Epidemica lues Massiliam miserè depasceret, non modò omnes curas ad publicæ incolumitatis præsidium contulit; sed indictis etiam pro vitanda mortalitate precibus, cœlestem opem implorare non prætermisit. Hinc solemnem Processionem ad Basilicas ædes indixit, populum hortatus, ut à peccando desisteret, tunc etiam Angeli percutientis manum cessaturam; frustra enim adversus delictorum ultionem portas occludi & muniri, nisi peccatorum pestes arceantur, & vitia, quæ calamitates invehant, emendentur. Clemente XI. Sanctissimo Patre funerato, Barbadico Romam eundem erat, ut in illo Orbis celeberrimo conventu novum unâ calculo suo Pontificem diceret; & Innocentium XIII. dixerat, Virum Religione & Sapientiâ sumum. Is Barbadicum maximi semper fecerat, morum integritatem, quam in se excolebat, admiratus in Altero. Quamdiu Romæ Barbadicus versabatur, aut Curias interfuit, aut Basilicas obivit, aut cum eximiæ Sapientiæ Alumnis, quos Sacra Roma, propositis etiam præmiis, ad se invitat, & in unum veluti fertum colligit, suavissimos Sermones miscuit. Ecclesiam S. Petri & Marcellini, suæ demandatam curæ, cum primùm adiret, largis elemosynis plusquam triumphalibus ignibus lætissimam sibi diem illustrare visus. Ejus etiam Ecclesiæ Religiosos, instructiore solito mensa, reficere visus; quin Ecclesiam antiqui Operis, restaurari curavit. Roma discedens, S. S. Crucis Particulam adamantibus circumquaque appositis corruscantem, è Sacris Pontificis manibus donum acceperat; nec minùs Benedictus XIII. Venetum Hominem, Venetis pene ipsemet (quandoquidem Sacræ Dominicanæ Familiæ ibi adscriptus, mundo & patriâ valere jussu, Spiritually renascebatur) sumâ benevolentia amplectitur. Certè Venetiæ de gemino veluti sole in Barbadicis sibi uno eodémque tempore corruscante, sumopere exultant. Nam una Ætas Petrum Barbadicum Patriarcham Venetum, & Joannem Franciscum S. R. E. Cardinalem (in Cœlo Veneto Geminos) intuetur.

LUDOVICUS CARD. DE
BELLUGA ET MONCADA
HISPANUS.

Udovicus tit. S. Mariæ Transpontinæ Cardinalis Belluga & Moncada Hispanus natus est An. 1663. ex Illustrissimâ Moncadarum per Hispaniam Familiâ, quæ originem referre videtur ad Dapiferum quemdam, qui ad initium Sæculi VIII. vivebat. Misera tunc per Hispaniam rerum facies oriebatur; nam Comes Julianus, qui in Mauritaniâ pro Rege Roderico gubernatorem agebat, filiæ à Rege violatæ probrum ulturus, ex Affricâ Mauros in Hispaniam evocabat. Ingredebantur illi Anno 712. florentissimum regnum è freto Herculeo per fluvium, qui veteribus Bætis vocabatur. Posteriore anno Rodericum acie victam occidebant. Post eam victoriam octo ferè mensium spatio tantùm Sarraceni per Hispaniam occupârunt, quantum vix 800. annis postea recuperârunt Christiani. Astures tamen, Cantabri, ceteræque montanæ gentes cõmunis cladis inñones fuere; nam in loca, præcipitiis inaccessa se recipientes, effecerunt, ut aliquæ Christianorum reliquiæ per Hispaniam remanerent. Eos inter turbines excrevit Illustrissima Moncadarum Familia, ceu redivivus ex Hispaniæ cineribus Phoenix; nam cùm circa annum 733. Cataloniam Sarraceni invaderent, quidam Dapifer dictus exstitit, qui strenuam Catalonis opem adversus infideles præstabat. Non desunt, qui eum Dapiferum ad Comites Palatinos referant, utpote Sacri Romani Dapiferos Imperii; ego prout rem incertam affirmare non ausim, ita etiam aliorum opinionibus nihil detractum volo. Id indubitato constat, quòd ejus Dapiferi filius, Arnoldus dictus, Ludovico Pio Francorum Regi, Barcellonam Cataloniæ caput è Sarracenorum manibus extorquenti, tam iterum gnaviter operam navârît, ut pars magna victoriæ ejus virtuti deberetur; hinc à Ludovico generositatis præmium Comitatum Moncadam in Cataloniâ retulit. Postea Illustrissima hæc Familia è bello enata, bello veluti propagari visa est. In arenâ Martis egregius fuit Franciscus Moncada, qui anno 1633. Bochanium in Belgio occupavit; & inter summas regii ærarii difficultates, Isabellâ Clarâ Eugeniâ Belgii Gubernatrice extinctâ, Catholicum Belgium adversus Batavos, longissimo armorum successu elatos, fortissimè propugnavit. Huic Marti Pallas maritata videbatur; nam Græcam & Latinam linguam eleganter loquebatur: Studio Historico mirè capiebatur: in omni antiquitate versatissimus erat: Astronomiæ & Matheleos tantoperè amans erat, ut Athlas videretur esse, suis perpetuò affixus syderibus. Longè ante illum Wilhelmus Moncada Petro Arragonum Regi fidelissimam operam navârât, ut Siculum regnum, à Gallis abstractum, ad Hispanos transferretur; nec enim tristes illas Vesperas, pro Gallis satis lugubriter decantatas, serenior postea lux excipere poterat; immò Galli, quas ultum ibant injurias, à Moncada acie victi, nova clade angebant. Inde ex Moncadis non pauci in Siculo regno sedem fixerant, ibi imposterum futuri, ubi Hispanicæ fortitudinis erexissent trophæa. Wilhelmus Moncada Sacram æquè ac profanam Rempublicam, utramque professus, meritis complestebatur; nam Regno Siciliæ, pro regis potestate, prudentissimè administrato, postquam charissimam conjugem a-

mife-

miserat, rerum caducitatis admonitus, aulâ valere iussâ, sacrae militiæ adscribi voluit, purpurâ dignissimus iudicatus, quam An. 1667. obtinuerat. Tam Illustribus Antecessoribus hac nostra ætate novum sydus accessit Ludovicus Cardinalis de Belluga & Moncada. Is ex ephebis vixdum egressus, admirandæ eruditionis specimina dederat. Perspicaci, vividoque ingenio summis quibusve negotiis pertractandis aptus videbatur. Animo aperto est, & candido, nec aularum lenociniis assueto. Planè generis sui splendorem virtutibus æquavit & auxit. Primùm Murciæ Episcopus factus est. Murcia hortus totius Hispaniæ vocatur. Ergo Moncada flos longè pulcherrimus in hunc hortum transplantandus erat. Nescio, an Amaranthum dicam? nam in amoribus omnium est. An Ambretum? nam gratissimum virtutum odorem spargit. An Imperatoriam? nam affinitatum iuribus Reges complectitur. An Hyacinthum? quem candore æquat. An Liliū? verecundia parem facit. An Rosam? certe Purpuratus evasit. An Heliotropium? soli semper suo, coelo affixus hæret. An Violam in infimo serpentem? Vir Maximus enim verò latere vult. Postea Ludovicus de Belluga & Moncada Ecclesiam Carthaginensem obtinuit. Murciæ Episcopatum lubens dimisit, quamvis non nisi novem Leucis Carthagine distet; adeoque facile unâ regi potuisset à Viro, cujus immenso Zelo unicus non sufficit orbis. Nova Carthago ab Asdrubale Carthaginensium Duce exstructa, & à Scipione eodem, quo venerat die, præter omnium expectationem capta fuerat. Hic Virginem Captivam Allucii Celtiberorum Principis eximiæ formæ sponsam intactam ipsi, parentibusque restituit; & eo facto animos hostium sibi devinxit. Et quàm verecundum Virum in Ludovico Belluga Sacra Roma intuita est? nam cum is An. 1721. mense Julio ad Divam Virginem Rotundam (olim Pantheon nuncupabatur) sacris operaretur, iis finitis, ad sacram Synaxin sumendam, quam suis ipse manibus distribuebat, scœmina quædam Romana, non satis decorè vestita, & eo habitu juventutis corruptela futura, unâ cum aliis accedebat. Castissimus Vir eâ veluti inobservanter præteritâ, cœlesti pabulo reliquos reficiebat. Quo facto comeritus est, ut Carthaginis Novæ Episcopus novus etiam à Romanis Scipio nuncuparetur. Nec etiam, si ad alia, descendere velimus, novo huic Scipioni Annibal unquam defuit, in quem fortis insurgeret. Vidit multa à Magnatibus per regnum agitari, quæ iuribus Pontificiis apertè reclamabant; nam Regalia (ut vocant) Regni tam latè extendebantur, ut authoritati Pontificiæ multum inde decederet. Hinc ille liberrima voce & calamo usus est, magnatum odia non reformidans, cum Dei, Sacrae Sedis, & Religionis causam propugnaret. Nec idèd calamum strinxit, ut bravium gloriæ reportaret, quod vel invito, ut statim accipiemus, obtrudendum erat. Nam etsi omnes virtutes in suavissimum consortium admittat, humilitatem tamen veluti suam domesticam & sororem imprimis agnoscit. Tam præclarum Virum Clemens XI. Romanorum Patrum Collegio annumerandum censuit. Rem in Consistorio secreto habito Anno 1719 die 29. Novembris Patribus proposuit; & illi unò veluti ore assentiebantur omnes. Pontificis de eo sermo is erat, ut quot verba, tot Insignis Viri encomia effunderet. Oratio ejusmodi fuit. *Creare intendimus, Sc. Sr. Ludovicum Belluga Episcopum Carthaginensem Orthodoxæ Veritatis Zelatorem Maximum: Pontificiæ Authoritatis Intrepidum Defensorem: Ecclesiasticæ Libertatis Assertorem fortissimum: Magnum Religiosissime Hispanicæ Nationis Lumen & Ornamentum.* Sed quantum ille summo huic Honori, quò se indignum iudicabat, oblectabatur? quem non lapidem movit, ut hanc à se dignitatem instantissimis precibus deprecaretur? quas non fores pulsabat, ut alii unâ secum preces unirent? Sed quantum ille in reluctando obfirmatus, tantum Sanctissimus Pater in latâ sententia firmus & immobilis exstitit. Causam Sacri Collegii Purpuratis his verbis innuebat; quæ planè merentur, ut non tantum hic appon-

nan.

nantur, sed Auro etiam & Cedro in duraturam rarissimæ demissionis memoriam insculpantur. Ubi nuper (inquebat Pontifex) de Viris pietate & doctrina præstantibus, & de hac Sancta Sede præclare meritis, Cardinalibus creandis deliberavimus, obversata imprimis fuit oculis nostris eximia Virtus Dilecti Filii Nostri Ludovici de Belluga & Moncada Episcopi Carthaginensis, jam pridem digna, quæ excelsiori loco posita, non amplius intra unius Ecclesiæ limites coarctaretur, sed latius se effunderet in Ecclesiæ Universæ Utilitatem. Illum propterea, sicuti nobis, cum pluribus aliis egregiis & bene meritis Viris in Amplissimum Vestrum Ordinem cooptavimus, ac S. R. E. Cardinalem renunciavimus, ad nostræ sollicitudinis adjumentum, ad Apostolicæ sedis Subsidium, ad Ministerii Vestri, laborisque Consortium. Verumtamen Nostra hæc non minus justitiæ quàm benevolentiae sententia, tametsi Fraternalitatum Vestrarum suffragiis commendata, & publicis privatisque ceterorum gratulationibus excepta, ipsum duntaxat modestissimum & Religiosissimum Episcopum contristavit: ita ut per datas ad nos literas precibus, obsecrationibus, & obtestationibus plurimis collatum sibi honorem declinare tentaverit, neque solum causas plerasque suæ cunctationis attulerit, sed aliorum etiam apud nos officia ad obtinendum demandati Ministerii immunitatem per multas tam Vobis, quàm aliis scriptas Epistolas imploraverit, tantoque studio conatus sit, ut Dignitatis amplitudinem defugeret, quantum vix filii hujus sæculi adhibere possent, ut honores arripiant. Inter cæteras verò moræ suæ causas Voti cujusdam antea emissi, ac fortasse etiam jurisjurandi Religione à novis ejusmodi Honoribus, ac Muneribus accipiendis se submoveri significavit. Hæc tamen Optimi Antistitis cunctatio, cum novum ac firmissimum nobis ediderit ejus virtutis testimonium, non modo nos à proposito non deduxit, verum in persolvendi præmii judicio amplius confirmavit. Quam ob rem, divino prius enixis precibus invocato præsidio, habitaque super hac re cum non nullis ex Fraternalitatibus Vestris, aliisque pietate, prudentiâ, ac doctrinâ præstantibus Viris deliberatione matura, de illorum unanimi consilio, ac etiam motu proprio, & ex certa scientiâ nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, quem antea meritissimum quidem, sed nec cogitantem in Sacrum Vestrum Collegium adscriperamus, hærentem modò, nolentem, & renuentem, ac propterea magis merentem, in Virtute Sanctæ Obedientiæ ad accipiendam Cardinalatus dignitatem compellendum censuimus, eique tam Voti, quàm etiam, si opus esset, jurisjurandi vinculum relaxavimus per literas nostras in formâ Brevis, quas ad illum per celerem curforem jam misimus, præcipuum propediem ex ejusdem Dignitatis insignibus, Birretum scilicet Purpureum, de more missuri. Integram hujusce rei seriem Vobis ex hoc loco aperiendam duximus, ut de tantæ Virtutis Laude, ac Societate gaudium vestrum impleatur. Etsi enim communis ea sit omnibus, causa lætitiæ, debet tamen in peculiarem Ordinis Vestri gratulationem redundare, ad quem nimirum solam à Pastorum Principe cœlestem Coronam expectans Carthaginensis Episcopus, non ancipitem aut lubricam, sed certam, tutamque viam sibi munivit, atque ut intraret, salutari metu ac Religione deterritus, meruit etiam compelli; cum summo Pietatis candore, ac Christianæ humilitatis sinceritate, nec Dignitatis Vestræ sublimitatem meritis æquasse, nec ferendo oneri parem se viribus esse fateretur. Quemadmodum igitur nos officii nostri esse duximus ad præmissa devenire, ne tam illustre Virtutis specimen Sacri Collegii Vestri splendori subtraheretur: ita vos, venerabiles Fratres de præclaris hisce Exemplis, quæ præcipua sunt gradus, locique vestri ornamenta debitas Virtutum Domino gratias agite &c. &c. *Huc usque Romani Pontificis Oraculum.* Ego quod tantis encomiis superaddam, ne potius obfuscem, vix satis reperio. Unum est, quod Virum Humillimum monitum velim, ut ne aliquid imposterum (cum tantas Virtutes possideat) magis ve-reatur, quàm ne ex Purpurato Principe Myraturum evadat Orbis Caput.

No.

JOSEPHUS PEREYRA DE LA CERDA LUSITANUS.

Josephus tit. S. Sufannæ Cardinalis Pereyra de la Cerda Episcopus Pharaoenſis natus est Anno 1667. 9. Junii ex longè Illuſtriſſima Pereyrarum de la Cerda Luſitanos inter familiã, quam à Regibus Caſtellæ & Legionis Ortam aſſerunt; De la Cerda vocantur; nam Ferdinandus Aſpnonto X. Caſtellæ & Legionis Rege An. 1254. progenitus, in ſua nativitate crinitus à tergo comparebat; hinc nomen de la Cerda, ſeu à crinibus in poſteros propagavit. Regiam originem eximiis animi dotibus Joſephus Pereyra de la Cerda exhibet; qui cùm conſilio, acri, vegetoque ingenio, ac dicendi vènuſtate in Aulã Luſitanã niteat, graviffima regni negotia primæ admiſſionis Dynaſta, probatiſſimã cunctis Sapientia pertractat. Dynaſta Dives opum, liberalitatem cunctis exhibet, Luſitanã dignam Magnificentia; hinc in Procèrum animis, in quos è gratioſo hoc cœlo aureis indies imber depluere videtur, ut plurimum dominatur: Populo etiam, qui promptam munificentiam in Principibus amat, tam acceptus habetur, quantum vix alius; nihil tamen illi magis ſolemne eſt, quàm egentium neceſſitatibus ſubvenire; hinc in lucro ponit, ampliſſimas gazas in eleemôſynas pauperum profundere, qui cum veluti canale credunt, quò beneficia in totum regnum diſpergantur: accedit probatiſſima ſolertia, quã regni comòdis irremiſſo ſtudio Optimus Miniſter invigilat; nam Secretariatûs ſtatuſ (ut vocant) arduo æquè ac honorificentiffimo munere defunctus, eam regionum negotiorum Præfecturam, & veluti animam rerum, tam inoffenſo pede percurrerat, ut nihil illo unquam integrius viſum. Juſtitiã nullo vendibilem pretio ita adminiſtrabat, ut qui pauper cum potente litem haberet, toties victor ab ipſo recederet, quoties cauſa ipſi ſuffragari viſa. Accedit eximium Religionis ſtudium; & cùm Turcarum Tyrannus A. 1715. Chriſtianum orbem graviffimo bello impeteret, Regem animabat, ut inſtrutiſſimam claſſem adverſus ea Barbarorum tentamenta, Oceano Mediterraneo immitteret: ſuper omnia in redimendis captivis, apud fideles detentis, nemo ipſo liberalior unquam viſus. Patres Trinitarii largiſſimas ſtipes, à munificã ejus manu in hunc uſum ſibi porrectas, vix ſatis dignis encomiis deprædicare poterunt. Ah! quàm graviter miſelli illi ſub immani Turcarum jugo vapulant! Date Chriſtiani pro ſtipitibus ſtipem, & flagella iracundiã à vobis avertetis. Tam inſignibus fulgentem meritis Pereyram, pro Sacrà Purpurã impetrandã Rex ſibi in Aulã Pontificis comendandum cenſebat. Et Clemens XI. tam promptus fuit in gratificando, quàm Aula Luſitana Religioſa ſemper exſtitit, in commodis ſacræ ſedis pro virili promovendis. Cauſam hanc Sanctiſſimus Pater in Promotione factã Anno 1719. die 29. Novembris, luculenter expreſſerat. Verba ſic ſe habebant: *Creare intendimus Cardinalem Joſephium Pereyram de la Cerda Episcopum Pharaonensem (pergebat) novo hoc ac planè ſingulari, immò & inſuetam erga nationem Luſitanam Pontificie benevolentia teſtimonio declarare cupimus, nequaquam nos immemores eſſe magnanimè illius alacritatis, quã ſuperioribus annis Obariſſimus in Chriſto filius Noſter Portugallie Rex tanta cum ſui nominis laude, non tam officiis ac precibus noſtris adductus, quam verius eximia Pietatis ſue ſtimulis incenſus prevalido, iteratòque quamplurimum bellicarum, ac munitiſſimarum navium ſubſidio Chriſtianam Claſſem adverſus Turcas aſſuſit. Præterea eundem Regem hac ipſa paterna obaritatatis noſtræ præclara ſignificatione incitarum nuperè, quam fecimus, ad Sinas expeditioni, Regio ſuo patrocinio, quo illam cateroqui, utpote ad majorem Divini Nominis gloriam, Catholicæque Religionis feliciora incrementa, unice directam, plurimum fovendam eſſe non dubitamus, uberiùs ſemper, impenſiùs, ac benigniùs adfuturum conſidimus.* Enimverò Luſitaniã Rex, (ut rem enucleatè expli- cem) in bello, quod Venetis cum Turcis Ann. 1715. enaſcebatur, inſtrutiſſimã, quam Mediterraneo immiſit, claſſe, magnum momentum afferre viſus, utnè Corcyra in Turcarum manus inſequentè anno devolveretur. Tunc quidem ſex bellicas primæ magnitudinis naves, præter duas Liburnicas (Fregattas vocant) & unã

Tartanam, quã annona veheretur, in laborantis Italiã subsidium armaverat; quin Regius frater Emanuel Lusitanus, egregio Christianã rei propugnandã studio inflammatus, in Hungariam abibat, sub invictissimo Heroe Eugenio suã adversus Turcas rudimenta positurus militiã. In celeberrimo prælio, quod An. 1716. ante Petro-Waradini mœnia comittebatur, tam generoso impetu, gloriosus hic Volo, in hostes sui immemor invehebatur, ut indubiẽ in Turcarum manus nobilis præda incidisset, nisi desultorius Eques ex Legione de Galbes altius provecum, exitio maturẽ subtraxisset. In obsidione TemesWariensi contineri non poterat, quin infcio etiam summo Exercitũ Imperatore, approximationum opera ingrederetur; & quamvis ferreus imber undique ex urbe deplueret, sua tamen statione dimovendus non erat, donec pilã ictus equus concidit, & ipse levi vulnere in femore læsus, à propere astantibus, multis etiam contestationibus factis, pene compelleretur, ut egrederetur. Pri die illius diei, quam decretoria illa, & per orbem decantata pugna ad Belgradum committeretur, Regius hic Princeps nobilem suum sonipedem ita alloqui auditus: Eja generose sonipes in crastinum aut nobis vincendum, aut in acie occumbendum erit. Varietium meliore eventu in solo equo exitum invenit. Pila per manicam invictissimi Herois Eugeni transvolans, pone astantis Principis equum momento citius prostravit, innoxio fessore; stupentibus, qui rem propius inspiciebant, & ita secum concludentibus, pilam neci destinatam, ne sacrilegii rea fieret; illæsis principibus, in solo demum equo peccare voluisse. Alterum à Lusitanã Aulã Sedi Pontificiã præstitum beneficium fuit, cum suum in causa Senensi patrociniũ apud Senarum Imperatorem interponeret. Videbatur amplissimum illud Senarum Imperium album ad messem, cum inimicus homo jamdum sub Innocentio XII. Zizania Superseminare inciperet, ne Christianã fidei seges in immensum, uti sperabatur, excresceret. Oriebantur enim inter Senenses Missionarios acerrimã contentiones, & in dies magis invalescebant, tam circa quasdam voces Sinicas ad sanctum & ineffabile Dei nomen exprimendam ibidem usurpatas, quã circa non nullos earum gentium ritus, veluti superstitiosos à quibusdam Missionariis reprobatos, ab aliis verò, utpote eos civiles tantum asserentibus, permisos. Movit ea res Clementem XI. ut inter prima felicissimi sui Regiminis negotia hoc haberet, Virum aliquem, morum integritate, doctrinã, ac prudentiã commendatum, tanquam Visitatorem Apostolicum cum potestate Legati de Latere, ad præfatum Sinarum, aliãque finitima Indiarum Orientalium regna, ablegare, qui rem summi momenti propius inspiceret, & inspectam Sacrã Sedi referret. Eligebatur Carolus Thomas Maillardus Taurinensis, Patriarcha Antiochenus, pietate, doctrinã, & prudentiã longè præstantissimus; verum ille Chinensibus tam ingratus veniebat, ut Macai diuturnã custodiã detineretur: ubi plurimis laboribus attritus, & diuturnis arumnis confectus, quas forti magnoque animo sustinuerat, vir religiosissimus An. 1710. die 8. Jun. moriebatur. Commertus fuerat, ut in oratione funebri ab ipso Clemente XI. ejus honoribus habito nominaretur *Orthodoxæ Religionis zelator maximus, Pontificiæ Autoritatis intrepidus Defensor, Ecclesiasticæ Disciplinæ Assertor fortissimus, Cardinalitii Ordinis lumen & ornamentum.* Is Clementi, cum absens Cardinalis crearetur, rescripserat: *Dimissurum se potius omnes dignitates, quã Europã, Missionibus Senensibus derelictis remigraturum.* Cum mortem, viribus deficientibus propinquam sentiret, ultimas tabulas confecit, in quibus relicta pauperibus pecuniã, Consanguineis legata Cruce, Propagandæ Fidei Opus verè sanctissimum ex asse hæredem scripsit: illustre documentum relinquens, quæ & qualia esse debeant eorum testamenta, qui de Altari vixerunt, & Ecclesiæ Ministerio sese addixerunt; Tandem An. 1715. die 19. Martii Pontificia Constitutio emanavit, quã certa formula definitè præscribebatur, juxta quam omnes per Imperium senense Missionarii, deposito etiam desuper juramento, se imposterum gerere deberent, ut ita sublatis dissidiis, Christianæ Religionis, Catholicæque fidei propagationem turbantibus, omnes tandem id ipsum dicerent

rent

rent in eodem sensu, & in eadem sententia, unòque ore Deum glorificarent. Multa tunc equidem in nostram Europam nunciabantur de turbis, in Senarum Imperio excitatis, postquam hæc Constitutio eò devenerat; neque etiam revera difficultates, impedimenta, & discrimina deerant, quæ illius promulgationi intercesserunt; hinc non paucos timor subibat, ne Senensis Imperator irritatus consilium de ejiciendis Missionariis in animum admitteret. Sed victrix Religio vexillum sustulit. Nam lætissima Nuntia paulò post ex Sinarum Imperio accipiebantur, disertè affirmantia, longè in præsens abesse pericula illa, quæ Christianæ legis Professoribus impendere timidiore occurrerant: animabatur Clemens XI. ut novum Apostolicum Nuntium eò terrarum ablegaret: in promptu fore omnia: & Chinesem Imperatorem prono in Christianos aliàs animo, honorificâ ejusmodi ablegatione indubiè magis magisque conciliandum. Ex altera parte Joannes Portugalliæ & Algarbiorum Rex suis Indiarum Administris, ac potissimum Goanis & Machaonensibus seriò mandavit, ne ullam Executioni Pontificiæ Constitutionis moram interponerent; sed omni labore in id incumbere, ut dicta Constitutio integrum suum & plenarium consequeretur effectum: adhæc idem Rex pro constantissimâ suâ erga Apostolicam sedem reverentiâ opem omnem, præsidium, & patrocinium, apud Chinesem Imperatorem à se, suisque administris interponendum, Pontifici pollicebatur. Properabat igitur Carolus Ambrosius Mediobarbus Papiensis, Patriarcha Alexandrinus, ut Visitator Apostolicus cum Potestate etiam Legati de Latere ad Sinarum, aliàsque Indiarum Orientalium Regna. Iter per Lusitaniam tenebat, eo consilio, ut debitas regi Portugalliæ Gratias Pontificis nomine ageret, qui pro felici ejus expeditionis eventu opem omnem addixisset. Is Patriarcham præcipuis Honoris significationibus prosecutus, Regia magnificentia excepit, liberaliter tractavit, & honorificentissimè dimittebat. Sic hunc nodum Gordium, quem indissolubilem Heterodoxi, suos Catholicæ Ecclesiæ triumphos invidentes, pro certo canebant, Clementis XI. Magnanimitas, Sapientia, Virtus, & Felicitas enodavit: Pia Lusitania consilium, operam, subsidiùmque contulit, & hæc illustres causæ fuere, quæ Josepho Pereyrâ de la Cerda purpuram procurarunt, eò quidem magis, quòd is Maximorum Consiliorum in Regiâ Aulâ Administer saluberrima hæc pro Orthodoxa religione consilia pro virili promovisset, factus canalis, per quem intensissima sua desideria Sanctissimus Pater ad Regem derivaret. Certè Rex tam charum habebat, ut duodenos e sua Aulâ nobiles, qui ad Neopurpurati obsequia præstò essent, denominaverit. Ipsum Regni Lusitaniæ Protectorem in Aulâ Romanâ esse voluit, quem tamdiu Regno Utilem, ejusque commodis unicè factum senserat. Eo auctus Honore An. 1721. Romam venit suo primùm calculo Pontificem dicturus; & Michaelem Angelum de Comitibus dixit, Principem Lusitanæ Nationi gratissimum, utpote apud quam Pontificis Comitatu Ecclesiam S. Susannæ, suæ demandatam curæ, intrabat. Ipsemet ad Principem Aram solemnem missam decantabat, assistentibus sacrificanti duobus magni nominis Abbatibus, quorum singulos annulo, cujus auro pretiosus adamas includebatur, donatos voluit. Tam illa die quàm etiam aliàs sæpiùs, cum Romæ versaretur, complures ex Purpuratis Senatoribus, & aliis Romanis Dynastis Conviviis, Lusitanâ semper instructis magnificentia, adhibuit; certè aliquando visus est, è figuratis desuper nubibus, amicabilem imber decidere, qui obsoniorum varia genera penè in ora convivantium ingesserat. Nec minùs octingenta scuta Romana Studiosæ juventuti in Romano Seminario, quadringenta scuta pauperibus in Hospitali prope Ecclesiam S. Clementis, & lautas dapes monialibus ad S. Susannam, titulari suam Ecclesiam transmitti curabat. Utequidem dies adeptæ Possessionis in eadem Ecclesia, ob summam munificentiam Eminentissimi Purpurati, multorum Sermonibus celebraretur. Die 28. Octobr. in eâ ipsa Divæ Susannæ Ecclesia è Sacris Undis levabat Hebræum quemdam, suos inter primo habitum loco; cui non modo Joannis Josephi Pereyræ nomen gratiosissimo favore indultum volebat; sed ad sua tractum ministeria inter Camerarios habet; & multum sibi de suo Romam itinere gratulari videbatur, quòd ex Èrebi jugo ereptam animam, coelo mancipasset. Tam equidem Eminentissimus Purpuratus Josephus Pereyra Pharaonensis Episcopus Pharum se exhibuit, qui errantibus in tenebris, & umbra mortis lucem præferret.

No. L.

MICHAEL FRIDERICVS EX COMITIBUS DE ALTHANN GERMANUS.

Michael Fridericus tit. S. Sabinæ ex Comitibus de Althann Episcopus Vac-
ciensis Germanus natus est Anno 1678. die 24. Junii ex Althannorum
Nobilissimâ per Germaniam nostram Dynastiâ, quæ factorum magni-
tudine, in folio gloriæ jam dudum collocatam se vidit. Ut ad ipsa
Althannorum incunabula redeamus, origine Suevi sunt. Bucelino teste Gebhar-
dus Thannus in Sueviâ vixit circa annum 334. & tunc Ethnicæ Superstitionis te-
nebris Germania adhucdum involuta erat, non nisi post 400. annos sub Grego-
rii II. & III Pontificibus Maximis illuminanda. Dicitur Gebhardus arcem Wald-
burg in Superiori Sueviâ à Ducibus Alemanniæ donum acceperat; hinc Truchsel-
sii de Waldburg, Zeil & Wolffsegg &c. &c. notissimæ per Germaniam nostram
Familie suam Originem ad eum referunt. Babo Thannus, viribus potens, pro
Ducibus Sueviæ & Alsatia, quos agnationis vinculo contingebat, adversus Ca-
rolum Martellum, Majorem Domus Regni Franciæ, arma arripiebat. Verum
in proelio adversus Francos Heros generosus An. 719. occubuit, eo quidem anno,
Bonifacius à Gregorio II. Papa missus, Evangelium in Germaniâ annuntiare in-
cipiebat. Mangoldus de Thann præclaris factis famosus vixit circa annum 801.
quo quidem anno Carolus Magnus regnare in Germaniâ cœpit, & veræ fidei lu-
men jam plenè radiis Germanis corruscabat. Hesso de Thann Ottoni Magno
egregiam adversus Hungaros operam præstabat; verum Magnus hic Heros An.
955. super coacervata hostium cadavera generosus victor occubuerat, quando an-
te Augustæ Vindelicorum moenia Otto Imperator, prodigiosâ cruce, quam de
cœlo Genius Divo Udalrico, Augustano Episcopo afferebat, animatus, Hunnos
tanta strage debellabat, ut pene ad unum cæderentur omnes. Prodigiousa Crux
in Ecclesia P. P. Benedictinorum ad S. S. Udalricum & Affram in hac Urbe Augusta-
na hodie dum asservatur, cujus in aspectu gloriosam mortem Hesso de Thann obie-
rat. Chuno de Thann, idemque Truchsesius de Waldburg A. 1124. in Monasterio
Weingartensi (Ravenspurg quàm proximè adjacet) Abbas erat; quo quidem tem-
pore Octo insignes Viri ex Illustrissimâ hac Familiâ religiosam Deo Vitam in
eodem Monasterio ducebant. Sed nemo ex antiquis nobilissimam hanc Familiam ma-
gis illustrare visus est, quàm Dietmarus de Thann. Is Sacræ Expeditioni, quæ in Pa-
læstinam A. 1217. suscipiebatur, cum Leopoldo Austriaco interfuit: licet multum
profecta ætate canesceret, bellica tamen virtute clarus virefcebat. Leopoldum
Ducem inter medios hostium cuneos periclitantem sua virtute incolumem præ-
stitit: in Ptolemaidis expugnatione An. 1219. magnum pondus inveteratæ virtu-
tis Dux partibus afferebat; cum Leopoldi copiæ, Dietmaro absente, aliquam à
Barbaris cladem passi essent, re ad Leopoldum delata, cum is Dietmarum proelio
non interfuisse cognosceret: *Res bene se habet*, ajebat; quandoquidem bonus meus
senecio gladium necdum strinxit. Cum militum necessitatibus Dietmarus uni-
cè invigilaret, Optimum Senem Patris loco habebant; hinc ab iis vernacula lin-
guâ *der alte Thann* cognominabatur. Mansit in posteros inclytum Althanno-
rum nomen; immò cum in gentilitio scuti Symbolo albam fasciam, quæ coc-
cineam aream in medio distinguit exhibeant, in cujus summitate ducalis pileolus
con-

conspicitur, ex concessione Leopoldi Austriaci id unice factum videtur. Iis insignibus litera A adungebatur, ut denotaretur, ex Thannis factos fuisse Althannos. Abies longissimo tempore excrescens, eademque firmissima, invictum animi robur, & inviolatam erga Augustissimam Domum Austriacam Fidem denotat. Duo filii ex Dietmaro superstites, togâ unus, alter sago, clarissimi erant. Henricus Constantiæ ad lacum Bodamicum Episcopus creatus, eam Ecclesiam multa cum laude regebat; contra Conradus, qui se è Patris Dietmari nomine Althannum vocari volebat, armis strenuus, Conradum IV. Romanorum Imperatorem è Sueviæ Ducibus in Italiam sequebatur, cum is Neapolim & Siciliam, suum ex aviâ suâ Constantiâ patrimonium, armis repeteret. Imperatore in Germaniam reverso, armorum præfectura per Italiam penes Conradum Althannum relinquebatur. Sic jam ex tunc Althanni in Regno Neapolitano propugnando versabantur, quod à Suevis ad Andegavenses, ad Andegavensibus ad Arragonios, ab Arragoniis ad Castellanos, à Castellanis ad Austriacos devolutum, Fridericus Althannus S. R. E. Cardinalis Vicario nomine quàm felicissimè hodie dum administrat. Joannes Althannus Ferdinandi Catholici militiam in Hispania secutus, in Grannadâ obsidione à Mauris occidebatur, quam urbem Ferdinandus Hispaniæ Rex è Maurorum manibus extorquebat An. 1491. postquam octo menses integros obsidio durasset. Ergo in Hispaniâ etiam gloriosa Althannorum stirps suæ erexit trophæa Virtutis. Adolphus Althannus an. 1396. in cruentissimâ illa acie cecidit, quando ad Nicopolim in Mœsiâ sexaginta Christianorum millia, Sigismundo Imperatore ægrè Constantinopolim elapso, obruncabantur. Cladis causa fuere Galli, qui nimiam victoriæ fiduciâ, non expectatis, quos unâ adesse oportebat, Germanis, Hungaris, aliisque, in hostem præproperè invehebantur, pro speratâ gloriâ vulnera, & miserabilem, totique orbi Orthodoxo lugendam stragem reportantes. Wolfgangus Althannus primus erat, qui ex Sueviâ in Austriam transgressus, & Sedem in Murstetten figens, Aquilinis Oculis se propius probaret: A Ferdinando I. ob ingentia sua suorumque merita Liberis Sacri Romani Imperii Baronibus adscribebatur. Qualis, quantusque fuit Michael Adolphus Althannus, qui apud Rudolphum II. gratiâ præpotens, ab eodem campi Mareschallus, & Præfectus Strigonii, fortissimi adversus Turcas Christianorum propugnaculi denominabatur. Nec præter sua merita; nam cum Alba Regalis an. 1601. à Christiano exercitu occuparetur, illæ fossæ, aquis præaltæ, medio corpore tenus sese imittebat, & sic ad hostem veniebat. Cum Strigonium in eodem bello ab Adolpho SchWarzenbergio, admoto urbis portæ pyloclastro, expugnaretur, inter primos ingrediebatur, dignissimus postea visus, ut in oppido, ubi vitrices Aquilas inter primos sustulisset, præfecturam obtineret. Is ab eodem Rudolpho Sacri Romani Imperii Comes dictus est, eâ honoris prærogativâ ad posteros pariter transmissâ. Rudolpho II. mortuo, idem gratiæ aditus apud Mathiam Cæsarem Heroico Viro patebat: ab eo ad pacis negotiationem, cum Turcis ineundam Althannus mittebatur; ut qui fortis in arenâ Martis Ulysses fuisset, prudens in Pacis consiliis Ajax existeret. Apud Ferdinandum II. tertium firmatâ potentiâ omnia poterat. Cujus etiam ad Polonos Legatus ibat. Demum apud Ferdinandum III. raro in Aulis prodigio, cum difficilè plerumque sit, aliis post alios successoribus placere, eundem gratiæ locum obtinebat, quò prius fuerat. Suis id unice meritis consecutus videbatur; nam optimus Senecio, nomine & nomine vetus Althannus, pertransibat beneficiendo. Pro captivis, qui in terris infidelium retinerentur, redimendis, magnam pecuniæ vim expenderat. Eum in finem Equestrem Ordinem inchoavit, cui præscriptum, ut inter Christianos Principes Pacem conservaret, qui utique, si generosi animi in bellum prurirent, ensẽ laudabiliori consilio adversus infideles exererent. Idem Althannus, ut

in Sacram etiam Rempubliam suas curas extenderet, quatuor pro Patribus Soc. Jesu Collegia, videlicet Cremſæ in inferiori Aſtriâ, Znoimi & Iglavæ in Bohemiâ, & Comorræ in Hungariâ liberaliter fundaverat, in quod pium opustrecentena florenorum millia inſumpta; ſic miles ipſe profano in bello ſtrenuus egregios comilitones, in omnem terrarum orbem ituros, & Chriſtianitatis trophæa erecturos, ſuis impenſis ad pium etiam bellum inſtruxit, eò beneficiò toto Chriſtiano Orbe Althannorum Illuſtriſſimæ Familiæ ut plurimum obſtricto. Fuerat is, quem modò dixi, Adolphus Abavus Eminentiffimi noſtri purpurati Michaelis Friderici Althani. Proavus ejus clariffimus Vir Fuerat Michael Wenceslaus Franciſcus, quem prudentia ſuam Leopoldus Imperator ad Regem Sueciæ Legatum miſerat. Avus ejus Michael Wenceslaus Sanctiori conſilio à Carolo VI. adlegebatur ann. 1718. vir expertiffimæ Sapientiæ. Pater Eminentiffimi Purpurati Michael Ferdinandus bellicâ laude clarus enituit; quem hominem licet exterum Polonia largis præmiis propoſitis ad ſe invitavit. Tantis progenitus Majoribus Eminentiffimus Purpuratus Michael Fridericus Althannus, menſuram Parentum virtutibus adæquavit. Cùm ad Statum Clericalem tranſgreſſus eſſet, mox Eccleſiæ Cathedralis Wratiſlaviensis in Sileſiâ, & Olmuſienſis in Moraviâ Canonicatus offerebant. Inde Abbas Tabolceniſis & Præpoſitus Boeſlaviensis in Bohemiâ aſſumebatur. Sed in Urbe Romanâ Orbis Domina ſuamrum poſiturus fundamina rerum, eò ſe maturè tranſtulit, in Seminario Romano altioribus diſciplinis probè imbutus. Ex eo profuſus inſignis prodiit; & Auditor Rotæ Nationis Germanicæ an 1711. creatus, juſtitiâ ſummus, ingenio acer, moribus comis, in oculis Romanis Magnus evadebat; & cùm oculis etiam Aquilinis generoſa hæc Althannorum ſoboles ut plurimum probaretur, ann. 1718. Episcopatum Vaccienſem in Hungariâ obtinuit. Florebat tunc in Aula Cæſaris primæ admiſſionis Vir Michael Joannes Althannus, torquatus aurei Velleris Eques, grandis è Grandibus Hiſpaniæ Vir, Supremus Regii ſtabuli præfectus; quæ in Aula Viennenſi ſumma poſt Præfectum Aulæ dignitas. Vir iſte planè incomparabilis erat, qui in Hiſpaniâ ſuam egregiè fidem Regi Carolo probaverat; Hinc eximie ab eo dilectus Althannus, ſummis quibusve conſiliis adhibebatur, quibus pro dignitate ſuſtinendis, parem prudentiam afferebat. Tot itaque Althannorum meritis obſtrictus Cæſarum maximus, pro Sacrà Purpurâ Michaeli Friderico impetrandâ, Sacræ Sedi, ſupplicandam à ſe ducebat: & facilè admittebatur, quem tot ſua, tot ſuorum merita unâ commendabant. Adeoque Sacro Senatorum Collegio annumerabatur ann. 1719. die 29. Novembris: cujus præclaras Virtutes Clemens Pontifex hac periodo circumſcribebat. *Creare intendimus Michaellem Fridericum ex Comitibus de Althann, Episcopum Vaccienſem. Præſulem hunc ab adoleſcentiâ ſua non minus pietate, quàm literis inter Seminarium Romani converſores in Urbe educatum, pluribus deinde Eccleſiaſticis proventibus ab hac ſancta ſede cumulatum: inſigni poſtea Auditorum Romanæ Rotæ cœtui in ipſa florentiori ætate ſua aggregatum: Vaccienſi demum Eccleſiâ nondum à ſequenti anno præfectum: ſi novâ eum modo, & quidem ampliori, immò & ampliſſima dignitate augeti contingat, gratum Urbi, gratum Eccleſiæ, gratum Apoſtolicæ Sedi uſquequaque futurum ambigere non poſſimus: ita ſiquidem egregia ejus indoles, claritas generis, honeſti mores, optima inſtitutio abundè nobis pollicentur.* Statim Purpureum birretum, ab Abbate Valentio Viennam Regiam Aſtriæ Urbem allatum, Cæſaris manus meritiffimo Vertici imponebat. Inde Eximius Vir ad Rempubliam capeſſendam Romam ibat. Ex itinere Divam Virginem Laurentanam ſalutabat, & in gratiffimum beneficiorum, quæ illi in acceptis referebat, Mnemofynon, pretioſiffimam ex adamantibus Crucem, ad quatuor florenorum millia æſtimatam, ad virgineos tholos ſuspendebat: votum etiam concipiebat, ſe iterum ad Sacras eas Ædes advolaturum, ſi Pia Aſtria (cui Althannorum Domus ex integro devota) Coeli favore, & Partheniæ Matris ope maſculam prolem obtineret. Romam ubi attingit, magnificentiffimâ pompâ, ſi quis alius ante illum ex Germanis Dynaſtis, ingrediebatur. Quinque ſupra centum currus erant, qui longiſſimo ordine ibant. Ex S. R. E. Cardinalibus ſuos currus, omni artificiorum ge-

nere instructissimos mittebant Boullionius, Acciajulus, Spada, Marefcottus, Aftalus, Panciaticus, Corfinius, Ferrarius, Sacripantes, Martellus, Gualtierus, Vallemannus, Paraccianus, Tremoullius, Fabronus, Picus, Piazza, Corradinus, Ptolomæus, Casinus, Pamphilus, Ottobonus, Bichius, Imperialis, Altierius, Colonna, Grimaldus, Albanus, Orighus, Cardinales d'Adda, S. Cæsarii, S. Vitalis, S. Onuphrii &c. &c. Ipsi Neopurpurati splendidissimum Ministerium, assuetos etiam ejusmodi Pompis inspiciendis Romanorum oculos, novo Ornamenti genere in admirationem rapiebat. Rubeo Galero aliquot abhinc diebus è manibus Clementis XI. accepto, Vir solis negotiis natus, ne unquam feriretur, Congregationibus *de Propaganda fide*, *del Riti*, *del Consiglio*, & *del Consistorio* interfuit, & ita interfuit, ut omnes utilem Ecclesiæ sentirent. Cùm Clementi XI. magno Orbis luctu elato, successor quæreretur, in Michaelum Angelum de Comitibus prudentissimo suffragio unà ibat, utpote probatissimum Virum agnoscens, & Austriæ rebus unicè addictum; namque Ecclesiæ Columnam Augustissimam hanc Domum omnes agnoscunt. Cùm Innocentius XIII. in Solio Petri regnare cœpisset, Eminentissimus Purpuratus Maximi Cæsaris Plenipotentarius, & rerum in Aulâ Pontificis summus Administer, denominabatur. Literas patentes desuper obtentas die 29. Julii Innocentio XIII. exhibebat; & elegantissima Oratione, Vir in eloquendo admirabilis, egregium sui specimen Sanctissimo Patri, & Purpuratis Senatoribus præstantibus, præbuerat. Inde tria summi momenti negotia in Aulâ Pontificiâ pertractavit, & omnia feliciter confecit. Primò Investituram Neapolitanam, à Pontificibus tam diu suspensam, ad exitum feliciter deduxit: ipse in manus Pontificis, Cæsaris nomine, tanquam Regis Neapolitani, juramentum deposuit. Secundus labor in eo versabatur, ut Episcopatus Viennensis Pontificis autoritate in Metropolitanam sedem erigeretur. Cùm Urbs Germaniæ Princeps, & Austriacorum Cæsarum Regia, eâ Ecclesiasticæ dignitatis prærogativâ dignissima crederetur, etiam eâ in re Innocentius Papa Imperatori gratificabatur. Tertio Althannus pro Divo Joanne Nepomuceno, Sanctorum fastis inferendo, Cæsaris nomine instabat. Etiam id, re ritè in Congregationibus examinata, & debite discussâ, ac Autoritate Pontificiâ roborata, impetratum; nam meritò videbatur collocandus inter coelites, qui innumeris in dies miraculis & beneficiis, tot Orbi in propatulo positus, splendescit in terris. Enimverò Sancta Viri Lingua, quæ die 27. Jan. labentis anni, Pragensibus cum summo stupore rem prodigiosam contemplantibus, in cunctorum oculis, novo vigore, & clarissimis vividis membri lineamentis animata conspiciebatur, satis eloqui visa, qualis Honor Tamethurgico Huic Viro, & Bohemiæ Tutelari Sancto debere. Hæc sunt grandia illa negotia, quibus Legationem suam toti Germaniæ longè pretiosissimum Eminentissimus Purpuratus Michael Fridericus Althannus effecerat. Mox Sydus tam beneficum Regia Parthenope sibi vindicabat; nam cùm summa Sapientiâ id consecutus esset, ut regendis populis natum cuncti crederent, hinc Carolus VI. in eo Principe condecorando totus, utpote quem Religio, fides, Prudentia, Comitas, & admirabilis in rebus pertractandis solertia commendabant, ad Vicarios Regni Neapolitani fasces eum anno 1722. mense Junio admovebat. Ille e quidem regnum Neapolitanum Principes amando, populum sublevando, Ecclesiasticos tuendo, probos remunerando, & sceleratos removendo, ita administrat, ut Austriacum Regimen cunctis venerabile, & amabile reddat. Planè Regia Neapolis, quæ Carolo V. indomiti Equi instar aliquando visa, non nisi freno injecto in obsequio retinenda, à Carolo VI. non Violentiæ retinaculo, sed amoris illicio captivatam se modò sentit. Bucephalus nempe est, qui solos Alexandros sessoris patitur.

JOANNES BAPTISTA SALERNUS E SOCIETATE JESU CONSENTINUS.

Joannes Baptista è Soc. JESU tit. S. Priscæ Cardinalis Salernus Consentinus natus est ann. 1670. die 24. Junii ex Urbe Consentinâ. Consentia Calabriae Urbs est ad Cratis ripas condita. Brutiorum olim caput fuerat. Ea Brutiorum regio inde nobilitatur, quod in bello, quod Romanis Pompeii Magni temporibus cum servis enascebatur, insignis victoria in eo Italiae angulo à Lucio Crasso referretur; cum enim Spartacus Trax Romanum mancipium, cum amplius LXX. gladiatoribus Capuâ ex ludo elapsus fuisset, magnis copiis contractis, mirificos populo Romano ludos & clades reddebat. Ad extremum cum de invadenda Româ cogitaret, in hunc Italiae angulum cum LX. millibus armatorum compulsus, cum fugam in Siciliam frustra tentasset, tandem eruptione facta, dignam viro mortem obiit: tunc quidem Lucius Crassus eum Isthmum muro & fossâ sepierat, ne quis elaberetur. Annibal quoque in extremum hunc Agri Brutii angulum compulsus, nihil jam magis precatus est Deos, quam incolumi cedere atque abire ex hostium terra liceret. His nobilitata victoriis olim Consentia fuerat. Sed alios nec minus illustres Romæ triumphos dedit Joannes Baptista Salernus S. J. Homo Consentinus. Hostes erant Heteroclytæ Sectæ, quas ex animis hominum expuncum ibat. Gloriæ campum nanciscebatur in Saxoniâ, ubi suæ defixit trophæa victoriæ. Nobilis præda obtigit Wittegindi progenies, quam Sapientiâ suâ in casses allexit, cui tamen victoriæ instar erat, ita captam fuisse. Et novus iste Christianus Hercules statim in cunis apparuit, & angues elisit; nam cum ab incunabulis virtutes imbibisset, cane pejus & angue vitia exécrabatur; ita ut eo vitæ tenore in oculis Consentinorum pretiosus evaderet; & cum cuncti ex istis scintillis aliquando plenè exastuantes flammæ expectarent, de Joanne Baptista Salerno Evangelicum illud occinebant: Quis putas, puer iste erit? Factus est, ut Magnus evaderet, Jesu Discipulus; probè gnarus, in eâ Societate sibi campum aperiri, ubi victoriæ signa adversus Orcum facillè explicare posset, animas reportaturus, qui præclaris his Viris unicus scopus præfixus & meta rerum. Cum hi JESU milites tot provincias numerent, quò Sacras suas curas extendunt, videlicet V. in Italiâ, Romanam, Siculam, Neapolitanam, Mediolanensem & Venetam. X. in Germaniâ, quas dicunt Germaniæ Superioris, Rheni inferioris & Superioris, Austriacam, Bohemicam, Flandro-Belgicam, Gallo-Belgicam, Polonicam, Littuanensem & Anglicam. V. in Galliâ, Gallicam propriè dictam, Aquitanicam, Lugdunensem, & Tholosanam. X. in Hispaniâ Toletanam, Castellanam, Arragoniam, Baticam, Sardoam, Peruanam, Neo-Hispanicam, Mexicanam, Insularum Philippinatum, Paraquaicam, Chiliensem. VI. in Lusitaniâ, Lusitanam, Goanam, Malabaricam, Japonicam, Brasiliensem, & Senensem: cum inquam Hi JESU milites tot provincias numerent, immortalis nominis sui gloriâ id consecuti sunt, ut cum multas ex his provincias Christo noviter pepererint, reliquas Sanctissimis legibus instituant, vitia eradicent, ignorantiae tenebras dispellant, rudi Sæculo & penè informi restaurato, multò planè gloriosiores existant, quam Romani Scipiones Cæsares, & Pompeii fuere, qui per Europam, Asiam, & Africam (Americam nec nomine tenus noverant) victoriæ arma circumtulērunt. Mediò abhinc Sæculo 1765. Religiosi Viri (intèrque eos 7870. Præsbyterio insigniti) in Hac Sacrà Familiâ reperiebantur, qui ab ortu ad occasum benefici Solis instar orbem percurrerunt, & illustrarunt,

runt Univerſum. Enimverò eſt, cur in tribus eodem tempore Purpuratis Principibus glorioſus ordo triumphet, quòd manifefto indicio eſt, quod eximii Viri neutiquam deſint, qui in Gloriæ Solio collocentur. Hic Joannem Baptiſtam Salernum deſcribendum ſumimus. Poſtquam in ex ſuo Italiæ Angulo (Brutios intelligo) Romam deveniſſet, Vir Solidæ Sapientiæ & profundæ doctri-næ, & agendi modum ſuaviſſimum poſſidens, Romanis ſeſe ſum̄operè com̄endabat, & quando in Sacro Collegio Romano, cui Rector præerat, verſabatur, ſemper talis viſus eſt eſſe, qui ſi ad publica Chriſtianiæ Reipublicæ negotia traduceretur, appoſitâ illa hominum animos tractandi arte, magnum aliquid præſtiturus eſſet. Ergo ex mandato Pontificis ad Electoralem Saxonie Principem ibat, ejus in Catholicâ fide futurus inſtitutor, & toto illo tempore, quò Regius Princeps Italiam peragrabat, ejus lateri tam fidus comes adhærebat, ut huic novo Tobie, in peregrinis regionibus novam ſponſam (Eccleſiam intelligo) quærenti, Raphaelis inſtar eſſet, qui viam ſignaret, & facem præferret. Res ita ſe habebat. Clemens XI. Sapientiſſimus orbis Antifites, cum probè intelligeret, magnas illas ſpes, quas olim S. Mater Eccleſia in Friderici Auguſti Electoris Saxonie ad eam reverſione collocaverat, haud ſatis explendas, niſi Electoralis Princeps ad eadem Sacra unâ traduceretur, nullas propterea paſtoralis ſollicitudinis partes, nullumque officiorum genus prætermiſerat, quo Regium Auguſti animum eo inſecteret, ut Orthodoxæ fidei principiis filium imbuendum curaret; ſed iis conatibus impediendis multa intervenerant. Hinc occurſabant Poloniæ res turbulentiffimæ, inde Princeps mater & avia ut plurimum obluçtabantur, ne à com̄unione & complexibus ſuis juvenis Princeps abſtraheretur; neque tamén Pontifex, divino fretus præſidio, ſpem perficiendi rem unquam abiiciebat, auſ ullis difficultatibus depulſus ab incoepto deſiſtebat. Unde ann. 1709. Annibalem Nepotem ſuum in Germaniam legabat, cui inter præcipua & potiora mandata hujusce negotii perficiendi Provinciam impoſuerat. Ei tam feliciter negotiatio cedebat, ut Rex in ſuis ad Clementem literis polliceretur, ſe Principi Filio inſtitutores & familiares Orthodoxos daturum, & quamprimùm ad peragrandas Catholicas provincias dimiſſurum, ut à Sectariorum com̄unione & conſuetudine procul abeſſet. Statim Rex fidem ſuam liberaverat. Regius Princeps Bononiam mittebatur, & ibi à Joanne Baptiſta Salerno Soc. Jeſu, qui neceſſariis ad id facultatibus à Clemente XI. inſtructus erat, Catholicæ fidei principia luculenter hauriebat. Quàm ſedulam operam Salernus in graviffimo eo negotio adhibuerit, inde conici poteſt, quòd Clemens XI. in Secretario Conſiſtorio habito die 11. Oct. ann. 1717. ad præſentes S. R. E. Cardinales publicè conteſtatus fuerit, quòd ejus fidem, Studium, ſedulitatem & prudentiam, *aa in re ſantiſſimè gerenda ſatis commendare non poſſit.* Ergo à Joanne Baptiſta Salerno viam veritatis ſatis edoctus Regius Princeps, denique poſt maturam ac diurnam plurium menſium deliberationem, æternæ ſalutis ſuæ deſiderio incenſus, in manus dicti Joannis Baptiſtæ Salerni, præſentibus S. R. E. Cardinali Caſono, Apoſtolicæ Sedis Bononiæ Legato, aliisque ann. 1712. die 27. Nov. Sectæ Lutheranæ, in quâ natus erat, errores abjuraverat. Ceterùm humanæ rationes interveniebant, quæ prohibuerunt, ne per integrum ferè quinquenniū glorioſiffimi facti notitia evulgaretur. Interea tamen ſincere, etſi occultè, Princeps Catholicam Religionem profitebatur; nam non ſolùm à profanis patriæ ſuæ ritibus proſus abſtinebat, ſed etiam Sacroſancto Miſſæ ſacrificio quotidie intererat, Sacramentum Pœnitentiæ & Euchariftiæ crebrò percipiebat, aliâque verâ pietatis & Religionis documenta dederat. Sæpè etiam ad Sanctiſſimum Patrem teſtes literas dabat, ſe graviffimè ferre impoſitam Religionis occultandæ neceſſitatem, nec ſibi gratius quidquam futurum, quàm ut ad urbem Romanam accedere daretur, & coram publicè edere Romanæ Com̄unionis teſtimonia. Litera prima dabatur Florentiæ die 14. Apr. 1713. Secunda die 30. Oct. ejusdem anni. Tertia Pariſiis die 24. Sept. ann. 1714. Quarta Venetiis die 2. Maij 1716. Quinta ibidem die 5. Maij 1717. Toto illo itinere Florentiam, Pariſios, & Venetias &c. &c. Salernus Prin-

cipem comitabatur, ab eo Patris loco cultus & æstimatus; Tam suavi modo mite Christi jugum docilissimo Principi insinuabat. Tandem ann. 1717. à Patre Rege Catholicus Princeps potestatem aliquando obtinuerat, ut Catholicam Religionem, quam per quinque annos occultè coluerat, palam profiteretur. Statim Princeps ex oppido S. Pelden in Austriæ finibus Cursores ad Pontificem destinabat, ut res in Urbe Romana, veræ Religionis Arce, promulgaretur; quam etiam eodem tempore Viennæ in Austriâ promulgari curaverat. Sic Oriens & Occidens novum Sydus in Ecclesiâ ortum sibi gratulabantur, & unâ Joannis Baptistæ Salerni operam, quam grandem collocaverat, deprædicabant. Postea Sanctissimus Pater Clemens XI. in eam potissimum curam incubuit, eoque omnem operam conferebat, ut Potentissimi Principis affinitate obtenta felicitas stabiliretur. Hinc Joannem Baptistam Salernum, *cujus fidem, dexteritatem, & prudentiam* (verba erant mittentis Pontificis) *in Principe ad Christi Ecclesiam revocando expertus fuisset* ad Carolum VI. Romanorum Imperatorem ocyus allegabat, jussu, ut Pontificis nomine officiis, precibus ac Suasionibus instaret, ut ex duabus clar. mem. Josephi I. Romanorum Imperatoris filiabus alterutra Electorali Principi in matrimonium collocaretur; neque Salernus ea in re mandatis Pontificiis, aut zelo suo, aut negotii gravitati ulla ex parte defuit; neque Imperator pro eximio suo in rem Orthodoxam Studio omisit, ut Pontificiæ æquè petitioni, ac Poloniæ Regis votis satisfaceret. Hinc Mariam Josepham, Josephi I. Romanorum Imperatoris piissimæ memoriæ natu majorem filiam eidem Electorali Principi Saxonix nuptiis se collocaturum promiserat; prout etiam die 20. Aug. An. 1719. Auspicatæ eæ nuptiæ solemniter celebratæ fuere. Felix Maximæ hujus Rei negotiatio Salernum in oculis Austriæ æquè ac Saxonix pretiosum effecerat. Imperator Viennâ discedentem annulo remunerabatur, cui inclusus adamas ad tria Romanorum scutorum millia æstimabatur; nec minus Augustus in Poloniam Ann. 1720. venientem omnibus Regiæ benevolentix officiis profecutus est. Eo tempore Salernus in id operam suam sedulo impendebat, ut proceres ad concordiam animaret; nec averfabantur Poloni liberam hominis vocem, quam sciebant amanter editam, nec felle referam; sed suavi quadam comitate etiam ad audientium voluptatem conditam. Tam insignibus Salerni meritis Rex Augustus permotum se sentiebat, ut Sacræ Sedi pro Purpurâ eximio huic Viro conferendâ etiam atque etiam instaret: Nec Pontifex in se ullam moram passus est esse, quò minus tam meritum de Orthodoxa Ecclesia Virum, eo honestamento decoraret. Causam licet in propatulo esset, iterum iterumque sibi retexendam Sanctissimus Pater ducebat; hinc Joanne Baptistâ Salerno ad Cardinalatus honorem in Consistorio Secreto Ann. 1719. die 29. Nov. proposito, de eo laudabilia isthæc subjungebat. *Perspecta Vobis sunt, ac fusè aliàs à nobis ex hoc loco relata hujus Viri merita, quæ sibi maxima comparavit, tum in Electorali Saxonix Principe ad Ecclesiæ gremium revocando, tum in aliis feliciter peragendis, quæ magnas spes nostras de similiter futuris Catholicis Saxonix ditionis hæredibus validissime roborarunt. Reliquum nunc est, ut debitam ejus laboribus mercedem rependamus: quam quidem ut videtis, jalacriter paramus quavis alia majorem, quam nos ei retribuere possimus. Longè tamen illa minorem, quam ipse à bonorum Operum retributore Deo Optimo Maximo, cujus causam strenuè ac fideliter egit, merito poterit expectare. Post hæc Abbas Merceda Purpureum Biretum, Salerno destinatum, in Saxoniam afferebat. Inde Neopurpuratus Warsoviam ibat, ubi Pontificis Nuntius & Posnanus Episcopus venientem excipiebant. Die 2. Aprilis Augusta Regis Poloniæ manus Charissimo Vertici Sacrum Biretum in Basilicâ, Divo Joanni dedicatâ, imponebat. Quæ Sacri Bireti imposto à Lutheri temporibus Friderico Augusto omnium primò è Saxonix Ducibus obtigit. Hinc Saxonix unâ & Eminentissimo Purpurato Corona Gloriæ imponi visa. Felix itaque Consentia! quæ tantum Orthodoxo Orbi Virum dedisti. Ajunt, quod Consentes, sive Majorum Gentium Diis (quos & alii à Concordiâ consentientes nuncupant) tibi nomen imposuerint. Fuere illi ex Diis (ut Deas prætermittam) Numero sex. Jupiter, Neptunus, Apollo, Mars, Mercurius, & Vulcanus. Jovem dico Joannem Baptistam Salernum; sed non Tonantem illum, ast Ferretium, seu ferentem auxilium. Neptunum: qui Sacræ Reipublicæ Navem optime adgubernat. Apollinem: nam Sapientiæ Apex fundit oracula. Martem: qui bella gerit, sed Pro Superis. Mercurium, qui Mundo fausta de Conversione Principum annuntiat. Vulcanum: qui fulmina cudit; sed in Ecclesiæ hostes. Adde ego Eminentissimum Purpuratum Joannem Baptistam Salernum unâ Æsculapium esse, qui ex Scholâ Salernitanâ pro animorum vulneribus curandis, optima pharmaca Christiano orbi afferat.*

No. LII.

CAROLVS BORGIIAS HISPANUS.

Carolus tit. S. Pudentianæ Cardinalis Borgias Hispanus Patriarcha Indiarum natus est An. 1663. die 12. Julii ex Principe in Hispaniâ Borgiarum Familiâ, quæ suam originem ab Arragoniæ Regibus trahit. In varias stirpes abiit; nam Duces Gandiæ, de Villâ Hermosâ, & Squillacii Principes in Regno Neapolitano, Borgiarum originis sunt. Domus Natalis Illustrissimæ hujus Familiæ oppidum Ataryum in regno Arragoniæ fuit; sed ab Alphonso X. Legionis & Castellæ Rege, Gandiam urbem, portu celebrem, in regno Valentiaë Petrus d' Atary Ann. 1252. obtinuerat: inde Duces Gandiæ nuncupati. Ex Principe hac Familiâ prodiit Callistus III. Pontifex Maximus Valentinus. Is Leridæ Doctoratu insignitus, ob perspectam prudentiam ab Alphonso V. in aulam advocabatur, ubi Regi ab Epistolis erat. Ad tollendum Schisma in Arragoniâ enatum, vires omnes & nervos intendebat. A Martino V. Pontifice Ann. 1429. Episcopus Valentiaë denominabatur. Eugenius IV. meritissimum Virum ann. 1444. Cardinalem dicebat. Nicolao V. ann. 1455. è vivis excedente, ipse septuaginta sex annos natus Pontificatum adipiscebatur. Sed deplorandus tunc erat rei Christianæ Status; nam Turcarum Tyrannus Machometes II. Deo Græcis irato, Constantinopolim biennio antè cœperat, quàm Callistus Cathedram Petri ascenderet. Sic à Constantino ortum Imperium cum Constantino Palæologo defecerat: Hinc Callistus Turcis bellum illaturus nihil nec divinæ, nec humanæ opis prætermittebat, perpetuis supplicationibus indictis: Usuncassanum etiam Persarum Regem muneribus in Turcam incitaverat: copias in Hungariam, classẽ in Græciam destinaverat; & apparuerat cœleste auxilium in multiplici victoriâ. Belgradum nobile Hungariæ oppidum Machometes An 1456. CC. armatorum millibus oppugnabat. Igitur Hunniades, Joanne Capistrano Christi Crucifixi effigiem in hostem inferente, ingentem Turcis cladem intulerat. Exercitus omnis parvâ manu susus, ad XX hostium millia cæsa, Machometes ipse in oculo vulneratus, classis hostilis magna ex parte capta aut demersa Bombardæ ad CLX. ademptæ, castra omnis opulentiaë plena direpta. Ob hanc victoriam Callistus Transfigurationis Dominicæ festum instituerat. Aquilejensis etiam Patriarchæ ductu classis Turcica ad Rhodum victa, ac magna ex parte capta. Smyrna, Lemnus, Imbrus, aliæque Ægæi maris Insulæ receptæ. Nec minus Usuncassanus de Machometis filio, & de ipso etiam Machomete egregias victorias retulerat, quibus amplius CCCC. Turcarum millia delevit, divinâ magis ope victor (ut in epistolâ ad Pontificem datâ professus est) quàm humanâ. Tantas Borgiis victorias orthodoxus Orbis debet. Alter Pontifex, quem Princeps Borgiarum Familia dedit, Alexander VI erat. Is Innocentio VIII. Romæ die 25. Julii anni 1492. defuncto, surrogabatur die 11. Augusti. Et ecce! eodem planè tempore, quo is Pontificatum adibat, Christophorus

rus

rus Columbus Genuensis III. Nonas Augusti suæ navigationi in novum orbem initium dederat; & Canarias Atlantici Maris transgressus, die 2. Octobris Insulas attingebat, quas indigitaverat Hispaniolam, Joannam & Elisabetham: & quidem prima Insula, ubi appulit, Guanahamia inter Lucaydes una fuerat, quam Insulam S. Salvatoris Columbus nominaverat; & postquam in terram egressus fuerat, statim arborem cædi jubebat, quam in Crucis formam fabricatam, Christianæ expeditionis monumentum, in litore erigebat. Ergo victrix Religio sub Alexandro VI. è Borgiæ Ducibus primò omnium vexilla per Americam sustulit, ejus Regimine in posterorum memoriâ ex eâ inventione in perpetuum duraturo. Idem Alexander, cum Lusitani Orientali Indiâ, & omni Æthiopiâ potiti, de nova possessione cum Hispanis litigarent, autoritate sua interposita, litem diremit; nam suam cuius Regum Orbis Regionem descripserat, & circulo centum quadraginta leucis à Septentrione ad Australe cælum circumducto, nondum repertum plenè Orbem ex æquo, in Orientis Occidentisque Solis Regionès bifariam partitus est. Illæ Joanni Regi Lusitaniæ, hæ Ferdinando Catholico Pontificis diplomate concedebantur; sed cum novum Orbem Europæ Principes classibus quærerent, novum sibi dominatum Cæsar Borgias in Italiâ vindicabat. Æmiliam omnem (præter Bononiam, quæ à Bentivolo tenebatur) Flaminiamque suam in ditionem redegerat; nec minùs Urbinatum Ducatum, & Camerinum Principatum eodem victoriæ impetu capiebat; Verùm bellicosissimi Viri torrens in justum alveum à Pontificibus Pio III. & Julio II. cogebatur. Felicius alii ex Gandiæ Ducibus, quod ille per Mavortia arma quærebat nomen, vitæ sanctimoniam sibi comparabant. Quàm Illustre Hispaniæ Sydes luxit Joannes Franciscus Borgias? is ad Aulam Caroli V. Cæsaris transgressus, jam ex tunc raro in aulis prodigio sanctum exhibebat. Ad Catalauniæ administrationem traductus, Religione & Sapientiâ populos regebat. Cum Isabellam Imperatricem Emanuelis Regis Lusitaniæ filiam ad Grannatense sepulchrum deduxisset, in ejus vultu fœdè comutato, mortalium omnium caducitatem relegebat; hinc voto se adstrinxerat, quamprimum per regni negotia, statumque suum liceret, abjecta omni mundana pompâ Regum Regi unice deservire. Tam plenis virtutum radiis in Iberico Cœlo coruscabat, ut Miraculum Principum vulgò compellaretur: Cum mors Eleonoram de Castro ejus conjugem sustulisset, omni impedimento sublato, suo se voto exsolvebat, Societatem Jesu ingressus, ut dignitatibus aditum certius præcluderet: prout etiam Purpuram non semel oblatam constanter respuebat. Sanctus Ignatius (nam in ipsa Societatis incunabula Franciscus incidebat) Generale Commissarium per Hispaniam dicebat. Divo Ignatio mortuo, Jacobus Lainezius Hispanus, & ei ann. 1565. defuncto Franciscus Generalis Præpositus ab Universâ Societate surrogabatur. Socios in Regnum Poloniæ, in Insulas Oceani, in Mexicanam & Peruanam Provincias invexerat; & sic Sacri Ordinis sui Rempublicam amplissimè propagavit, meritis orbem complexus universum. Centies quotidie Deum de genu adorare visus est; & cum aris quotidie adstaret, prodebat se divinus, quæ æstuabat ardor; cum ejus vultus sacram hostiam offerentis aut concionantis sæpè radiaret. Immo Sanctissimum Christi corpus in Eucharistiâ latens, ubi asservaretur, cœlesti instinctu sentiebat; videlicet inter eum & Dilectum suum admiranda Sympathia intercedebat. Satis constat, quòd Carolus V. omnis ætatis ac memoriæ clarissimus Cæsar, cum rebus humanis abdicatis, receptui canere vellet, cum Francisco Borgia rem unice communicaverit, severè admonito, ne cui mortalium consilium hoc suum, quod quietem nactus è bello aliquam exequi decrevisset, aperiret. Tantùm Borgiæ exemplum valuit apud generosam Cæsaris indolem. Mortuus est Franciscus Borgias plenus virtutibus, plenus meritis Anno 1572. die 30. Septembr.

Urba.

Urbanus VIII. Anno 1624. die 23. Novembris beatum dixerat. Et Clemens X. Anno 1671. Sanctorum fastis intulit. Francisci ejus Borgiæ nepos fuit Caspar de Borgia, quem Paulus V. Cardinalem dixerat. Is Ecclesiam Seviliensem & Toletanam Archiepiscopus rexit: adhæc Neapolitanum Regnum, meritis insignis, Prorex administrabat. Cùm Regis Hispaniarum Legatus Urbi Romanæ per aliquot annos inhoraretur, Pater Pauperum cõmuniter audiebat, in quos annuatim decem aureorum millia seposuerat. Is Anno 1617. corpus Francisci Borgiæ Mantuan Carpetanorum deferri curaverat. Neque intra Solos Viros inelytum Borgiarum nomen hæsit: Sanctissimas etiam Heroinas enumerant, quas Orbis Iberius admiratur. Vitam Franciscæ de Jesu quisquis leget, in eâ Isabellam Gandiæ Principissam utique dignoscet, quæ potentissimo per Hispaniam Dynastæ Duci Segorbiæ, parentum promissis addicta, sponsum Christum præhabuit, in Monasterium Sanctæ Claræ in eadem Urbe Gandiæ ante diem nuptialem heroico consilio transgressa. Tam præclaros Majores natus Eminentissimus noster Purpuratus Carolus Borgias, eosque sibi unice imitandos ratus, virtute & Sapientiâ maximus excreverat. Hinc in Regis Philippi V. Aulâ eâ gratiâ valet, ut in gravissimis rebus ejus consilium unâ requiratur. Patriarcha Indiarum nuncupatus est. Et cui magis congruè India committi potuisset? Alexander VI. Borgias Indias, sub suo Regimine inventas plantavit. Franciscus Borgias, Sacros Missionarios immittendo rigavit. Et Carolus Borgias, modernus Indiarum Patriarcha, Deo juvante, incrementum dabit; planè nunquam alacrior ad Negotia accedere visus est, quàm cùm in Indico Senatu pro Sacræ Religionis incremento suffragium dicendum erat. Insigni Viro, ut in Forensibus Aulæ negotiis apprimis probato, ita in exantlandis pro Sacra Republicâ Christiana laboribus indefesso, sacram Purpuram Rex Philippus à se procurandam ducebat. Nonus, quantum reperio in eum Purpuræ honorem, ex Gandiæ Ducibus, Carolus venit. Die 29. Novembris anni 1720. cum Alvaro Cienfuegos Societatis Jesu Præsbytero ad hanc Purpuram admittebatur; Nam cœli consilium ita ferre videbatur, ut Socius Jesu supparem Collegam Borgiam, cœlestis illius dignissimum posterum nancisceretur. Philippus V. in ipsa Regia Mantuæ Carpetanorum Urbe, Purpureo Bireto Neopurpurati Dynastæ caput cohonestavit, populo in plausus effuso, qui Borgiæ amoribus unice deditus est, utpote suarum Procuratori utilitatum. In Principem Orbis Urbem Anno 1721. delatum, Sacra Roma tot sua, tot suorum decora afferentem, summoperè sibi excolendum ducebat. Sed quàm propè fuit, ut ibi mortem inveniret, ubi eum summa gloria exspectare visa. Nam cùm quidam Romanus Magni nominis Dynasta, admirabili Musices Symphoniâ, præsentem Principes oblectaret, suggestus, cui Eminentissimus Cardinalis inflabat, fortuito casu collapsa decidit, sed illum quidam ex ponè adstantibus, manu correptum, exitio immunem servavit. Statim postea Deo sospitatori solemnes ad Aram grates persolvebat. Videlicet servandus erat à casu, per quem plures alii starent.

ALVARUS CIENFUEGOS SOCIETATIS JESU HISPANUS.

Alvarus è Societate Jesu tit. S. Bartholomæi in Insula Cardinalis Cienfuegos Hispanus Episcopus Catanensis natus est An. 1667 die 27. Febr. ex Nobilissimâ Asturiensibus inter Comitum de Cienfuegos Familiâ. Ex Historiâ constat, Christianorum reliquias, dominantibus per Hispaniam Mauris, in Montes Asturiæ, ceu tutissimum receptaculum confugisse; inde novo vigore recepto, prodiisse, & novum per Hispanias regnum stabilivisse, quod brevi potentiâ tantùm invaluit, ut sol potentissimo huic regno nunquam occidere dicatur; quandoquidem Hispanus Monarcha una manu Orientem, alterâ Occidentem contingit. Ex hoc igitur Asturiæ regno, Christianitatis per-fugio, Alvarus Cienfuegos prodiit, inde suæ gloriæ vexilla explicuit, & Illustrissimæ Familiæ suæ gemâ & decus esse coepit: certè virtus iterum nobilitavit, quem natura ex nobilissima progenitum profapiâ voluit; nam cum ad Illustrissimam hanc Domum Comites de Miranda, Penharanda, Pennalva, de val de Carzana, Tallu, Eschallacte, & Ferrara Originem referant, Purpuræ tamen honorem primus omnium Alvarus in eam intulit, quam solida Virtus nobilissimo Viro dedit. Societatem Jesu idem ingressus, ut in eâ virtutum Scholâ ad viram perfectam perveniret, brevi in omnium oculis admirandus apparuit; certè quotiescunque cathedram docturus ascendebat, fundentem oracula auditores stupebant. Compostellæ Philosophiam cum publicè traderet, nihil videbatur in naturâ tam reconditum, quod sublime ejus ingenium non erueret: inde Salamancam missus, in famosissimâ illa Universitate, quam humanæ Sapientiæ apicem Hispania credit, orbis experitur, Theologiam Mysticam scientiâ tam sublimi edocuit, ut cum cœlestia loqueretur, Cœlo ipsi, & nobilissimo Objecto Deo affixus videretur. Præterea in eo summa vis dicendi erat, & quisquis perorantem audiebat, eo eloquentiæ veluti torrente abreptus, captum se sentiebat. Brevi occasio se dederat, ut quantus in oculis Hispaniæ apparebat, tantus in Europæ propemodum universæ conspectu, ad publica traductus negotia evaderet. Nam Superiorum indultu in Lusitaniam progressus, illius fœderis fundamenta jacuit, quod paulò post inter Carolum III. Hispaniarum Regem & Petrum II. Regem Portugalliæ & Algarbiæ istum erupit, cujus summa ea erat, ut in Hispaniæ Solio Lusitanæ opibus Carolus reponeretur. Res etiam, Mantuâ Carpetanorum bis à fœderatis occupata procedebat, si eadem mens fociis, eadem in pacificationibus fidei constantia, quæ in bello strenuitas, aut non aliud superæ illius providentiæ consilium fuisset. Satis constat, quòd diu nutans Anglia Carolinas per Hispaniam victorias, ceu Austriæ triumphos timeret ipsamet, persecuta non fuerit. In infelici illo prælio ad Allmanzam die 25. Apr. An. 1707. commisso, quòd Hispanicam Monarchiam, pene in manibus habitam, Carolo extorserat, pro 29395. Anglis, quos ex condicito mitti in Hispaniam oportebat, non nisi 13759. accurato eorum calculo inito, in acie comparuere; quæ eacunque fuerint, superuam certè consilium intervenire visum, ut duo Potentissimi Orbis Monarchæ

Carq;

Carolus VI. & Philippus V. qui internecinis bellis invicem concurrebant, de se Ipsi triumphos, longè quàm in campo illustriores ederent; quandoquidem, cum hæc scribo, amicabilebus fœderibus inter se coeuntes, magnos triumphos Orthodoxo orbi promittunt, cujus in se exemplum generosâ illâ, & verè Regia reconciliatione primi omnium dederunt. Toto illo tempore intermedio, quo Mars in Regno Hispanico tumultus dabat, gnavus Caroli III. in Aulâ Lusitana Minister Alvarus Cienfuegos exstiterat; & quantum alii in arenâ Martis bellicis factis inclarescebant, tantum ille prudentibus consiliis togatus Minister res Carolinas strenuè propugnabat. Ut etiam firmiora starent animorum fœdera, in id operam suam ut plurimum impendebat, ut Maria Anna Austriaca, Leopoldi Magni Romanorum Imperatoris, & Eleonoræ Magdalenæ Theresiæ Palatinæ filia, cum Joanne V. Portugaliæ Rege matrimonii fœderibus unâ conjungeretur; de quo quidem matrimonio Lusitania sibi eò magis gratulatur, quòd V. Regi Mafculi, spes longa Regni futuri, videlicet Petrus An. 1712. Emanuel An. 1714. Carolus ann. 1716. iterum Petrus ann. 1717. & Alexander Franciscus ann. 1723. inde prodierint. Post pacem Ultrajectinam Alvarus Cienfuegos Viennam Regiam Austriæ Urbem, Mariæ Annæ Reginæ nomine mittebatur, ut apud Cæsarium Maximum, longissimâ fide & Sapientiâ commendatissimus vicarias fororis vices adimpleret. Et tunc Aquilinis oculis ut plurimum probabatur, cum Rex adhuc Carolus eximium habuisset. Statim Catanæ Episcopum denominabat. Urbs est Siciliæ, cui Æthna imminet, sed agrum Cataneum non tam corrumpi cineribus Æthnæ ferventibus, quos eruclat, quàm fœcundum & feracem effici, Strabo author est; radices etiam producere, quibus ad eò pinguescant oves, ut rumpantur, & quadragesimo circiter aut L. die sanguis ex auribus is detrahendus sit. Æthna est, religiosis cineribus æstuans Eminentissimus Alvarus Cienfuegos, Episcopus Catanensis. Agrum suum Cataneum longè feracissimum reddit, Divini Verbi semen largiter jaciendo: Ovibus pascua pingua cum præbeat, solum quod noxium, refecat. Posthæc pro Sacrà Purpurâ Viro de Augustissimâ domo sua tam benè merita obtinenda, Cæsar in Aulâ Pontificis omnimodè connitebatur; & quamvis tertius esset, qui ex Patribus Societatis Jesu ad Purpuræ honorem advocabatur, attamen ubi redundabant merita, ibi etiam manus Sanctissimi abbreviari non poterat. Creabatur die 30. Sept. ann. 1720. Causam à sanctissimo Patre luculenter deductam, amicus lector ex Brevi Apostolico, ad Eminentissimum Cardinalem Viennam in Austriam transmissio, sufficienter intelliget. Verba ita se habebant. Clemens Papa XI. Dilecte Fili noster salutem &c. Etsi diu hæsitaverimus, num charissimi in Christo Filii nostri Caroli Hispaniarum Catholici, nec non Hungariæ ac Bohemiæ Regis Illustris in Romanorum Imperatorem Electo precibus annuere deberemus, te, dilecte fili noster, inter S.R.E. Cardinales adscribendo; scire tamen te volumus, nostram ejusmodi hæsitacionem non inde quidem profectam fuisse, quòd vereremur, ne iis præditus esses virtutum meritis, quæ amplissimæ huic dignitati usquequaque essent paria; siquidem exploratum nobis erat, non minus doctrinæ tuæ præstantiam, quàm morum tuorum integritatem te eodem sublimi in Ecclesia Dei gradu maximè dignum constituere; hæc autem universa hæsitatio ex eo duntaxat metu, processit, quem animo conceperamus; ne novo hoc exemplo, quod brevi annorum spatio, ut benè nosti, jam tertium est, tametsi prædecessorum nostrorum tempore longè rariora exstiterint, nimium relaxaretur laudatissimum Soc. Jesu Institutum, ad cujus scilicet prosperam felicemque conservationem juxta enixam sancti illius Fundatoris mentem, plurimum interesse dignoscitur, ut qui in eâ Regularem professionem expressè emisissent, quemadmodum tu illam emisisti, ab adimplenda sponsione Deo facta per solemne Votum, nullam dignitatem Ecclesiasticam acceptandi extra eandem societatem, minimè retrahantur; quod ipsum probè

te

te etiam agnovisse & probasse magna cum voluptate audivimus, cum omnes à te, & sanè non semel Christianæ humilitatis conatus adhibitos fuisse percipimus, ut benevolam Cæsaris animum à proposito dinoveres, objectaque voti à te emissi Religione, Cardinalatum declinares; at ubi certiores novissimè facti sumus, plurimos & sanè maximos ex tuâ ad Cardinalatum hujusmodi promotione, non tam Apostolicæ sedî, quam Ecclesiæ Universæ obvencuros fructus, adeoque nullum inde oriri posse exemplum, quod in perniciem præfati Instituti, eidem Apostolicæ Sedî arctiori cœteroquin vinculo addicti, trahi unquam valeat, quavis abjecta cunctatione in proximo habito Consistorio nostro Secreto te in Apostolicum Senatuum illicò coaptavimus, tibi que insuper, ut huic tuæ inter Cardinales cooptationi consensum sine mora præstares, præceptum adjecimus, omnino confisi, fore, ut eandem eximiarum virtutum, quæ tibi tantam isthic æstimationem comparârunt, ope atque præsidio celari, felicique votorum nostrorum, quæ planè justissima sunt, implemento suffragari maximè possis: Præcipuum interim insigne collatæ tibi excelsæ in Ecclesia Dignitatis, Purpureum scilicet Biretum ad te deferet isthuc adveniens dilectus Filius Petrus Franciscus Bussius Cubicularius noster honorarius, tum ob præclara sua animi decora, tum etiam ob arctam cum Dilecto Filio nostro Joanne Baptista tit. S. Mariæ in Ara Cœli Presbytero, S. R. E. Cardinali Bussio nuncupato sanguinis conjunctionem nobis apprime commendatus; quem proinde ut congruis humanitatis ac benevolentia significationibus excipias, vehementer à te petimus; tibi que dilectæ Fili noster Pontificiæ Charitatis pignus Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Dat. Romæ die 8. Octobris 1720. Non distulit Cæsaris Augusta manus sibi pretioso Capiti Sacrum Biretum imponere. Actus magna celebritate peragebatur VIII. idus Decembr. in Ecclesiâ P. P. Augustinianorum Discalceatorum: Solemne officium ad aram peragebat Reverendissimus & Celsissimus Episcopus Viennensis Colonitschius. Sub eo sacer vertex coronabatur. Inde Hymnus Ambrosianus latissimo Musices concentu decantabatur. Sequebantur gratulationes aulicæ. Enimverò Viennenses æquè ac Hispanici, quotquot aderant proceres, eo honore, Alvaro habito, in lætitiâ & applausus effundebantur; nam causa omnibus jucundissima erat, quæ Cæsareos in eum favores cumulabat. Fides, Integritas, Patria derelicta, Carolus Fatus, jurata Austriæ studia, Viennensium gaudia augebant. Clemente XI. Pontifice Maximo demortuo, ad sacrum Conclave Alvaro eundem erat, ad quod summam Integritatem, quæ à Religiosissimo Viro expectari poterat, afferebat. Postea de suâ sancti Bartholomæi Ecclesia possessionem capiebat. Ejus sancti Corpus Vincentius Maria Ursinus (nunc Benedictus XIII.) temporum & bellorum injuriâ deperditum, summâ adhibitâ industriâ reinvenit; Hinc non defuit, qui Triplicem Tyram glorioso inventori vaticinaretur; & quem Vincentius Maria è catacumbis erutum invenit, eum in Sacras Aras collocatum eximio cultu Alvarus prosequitur; dignissimus proinde, qui à tam salubri Sydere Benigno non minùs influxu beetur. Certè Imperator Eminentissimo Cardinale Michaeli Frederico Althanno ad Vicariam Regni Neapolitani Administrationem Anno 1722. digresso, Alvarum dignissimum judicabat, qui Cæsarearum negotiationum summus Administer & Interpres in Aulâ Romanâ surrogaretur, ubi is tantâ nominis sui gloriâ, & Solidissimæ Sapientia famâ inclarescit, ut Hunc Horatium (nam Arte etiam Pieriâ vix magis insignem dicunt) Roma, ac Hispania: Lusitania, Viennæ & Catanea, sua Societas, & Sacer imprimis Romanorum Senatorum Ordo sibi vindicent.

Num. LIV.

BERNARDUS MARIA ORD. S. BENEDICTI, CONG. CASSINENSIS ROMANUS.

Bernardus Maria, Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinensis tit. S. Bernardi Card. de Comitibus, Major Pœnitentiarius natus est An. 1664. ex decantatissimâ & vetustissimâ, quàm de Comitibus nuncupant, prosapia. Eam authores probatissimi referunt ad Juliam Aniciam seu Octaviam; ex qua stirpe etiam Divus Eustachius prodiit, qui genere, opibus & militari gloria jamdum sub Imperatore Trajano inclytus vixit; sed cum Diis sacrificare nollet, unâ cum uxore & liberis, æneum in taurum, suppositis flammis candentem, injectus Martyrii palmam obtinuit. Hinc non mirum, ad ipsum usquequaque Julium Cæsarem antiquissimæ stirpis de Comitibus originem, à celebratis Authoribus referri. Ex hac stirpe XIV. Pontifices Maximi progrediebantur. Primò ADRIANUS I. sub eo Roma gloriæ apicem attingere visa; nam Carolus Magnus Desiderium Ultimum Longobardorum Regem, qui multas Ecclesiæ calamitates intulerat, prælio fundebat, fugabatque: donationes à Patre Pipino Pontifici factas sanxisse non contentus, eas magnificè cumulabat, ab iis temporibus Sacra Ecclesia respirare visa. Secundus ex Familia de Comitibus Pontifex ADRIANUS III. erat, qui Pater pauperum apud omnes audiebat, ad hæc sapienter providerat, ne in Pontificum electiones sæculares potestates jure ipsis indebito irreperent. Tertius SERGIUS erat, quo sedente Cluniacensis Ordo ab Odone (ex D. Benedicti disciplinâ prodierat) in Burgundia institutus. Quartus erat JOANNES IX. optimi Pontificis formosi decreta Anno 904. probaverat. Cujus etiam Pontificatum paulò post Divinum Numen approbare visum; nam cum ejus corpus, in Tyberim projectum, & ad ejus ostia repertum, in Urbem referretur ad sepulturam, Sacræ Imagines venerabundæ, cum Vaticanæ inferretur Ædi, eum excipere conspiciabantur. Quintus erat JOANNES XII. qui ante Pontificatum Octavianus dictus, omnium primus nomen mutavit: ab eo Otto primus Anno 962. Imperatoriis decorabatur insignibus; & sic Romanum Imperium ad Germanos devolvebatur, postquam CLX. annis penes Gallos steterat. Idem Otto quidquid Pipinus & Carolus magnus Sedi Pontificiæ aliquando concesserat, Cæsarea autoritate confirmavit; & sic in donationibus, Sedi Pontificiæ factis, Germani cum Francis conspirarunt. Sextus de Comitibus Pontifex erat BENEDICTUS VII. quo ad clavum sedente, Sarraceni capto Ottone II. Occidentis Imperatore totam Italiam nullo negotio occupassent, si seissent uti victoriâ: sed deserta omnia sine viribus, sine capite Divina Providentia tutata est, quæ victoribus prædonum potius quàm hostium

Re

men.

mentem dedit: deinde Benedicti preces hostem ab infestis consiliis avertebant. Septimus Pontifex de Comitibus BENEDICTUS VIII. sedebat: is An. 1013. decretum de electione Imperatoris ediderat, ne quis nisi approbante Pontifice Imperiale insigne assumeret; nec non globus aureus superimposita Cruce ab eodem Imperatore datus. Octavus ex Illustrissima hac Familia Pontifex regnabat JOANNES XIX. Sub eo Vienna Austria à Rudolpho I. occupabatur; & sic Comites Habsburgici evasere Archiduces Austriaci, Athlantes futuri, qui Romanæ Ecclesiæ succollarent. Nonus existit BENEDICTUS IX. sub quo Hungaria mite Christi jugum accepit, Sicilia Sarracenis liberata est, Hispania adversus Mauros multis victoriis inclauit: Benedictus ipse Christianæ mansuetudinis documentum præbuit, cum in schismate exorto, Pontificatu sponte se abdicaret. Decimus fuit VICTOR III. Cassinensis Abbas, qui An. 1086. creatus suæ electioni integro anno reluctabatur, donec Ecclesiæ necessitates eum cogèrent, ut anno subsequenti suæ Electioni Capuæ consentiret. Victoria adversus Affros ab ipso reportata, breve ejus regimen nobilitavit: dein eo regnante Carthagiæ solitudo ab Hugone Episcopo Gratianopolitano S. Brunone & sociis coepit. Undecimus ex Comitibus Papa Cathedram Petri ascendit INNOCENTIUS II. is strenuus Ecclesiasticæ immunitatis propugnator, Ottoni IV. Pontificiam ditionem invadenti imperium abrogavit. Contra Albigenes plurimos mortales Cruce sacra insignitos armavit. Eo etiam sedente Angliæ & Hyberniæ Romanae sedi stipendiaria factæ; nec minus multæ Religiosorum hominum familiæ illo Pontifice institutæ, restitutæque: videlicet Almæ Trinitatis seu redemptionis captivorum, Cruciferorum, Heremitarum S. Augustini, Carmelitarumque, ut vitæ innocentiæ sub Innocentio de Comitibus revixisse videatur, & cum ejus successor Honorius institutum S. Dominici & S. Francisci Pontificiâ autoritate comprobaret, iis planè temporibus milites Christi legi, & armari in Hæreticos videbantur. Duodecimus erat GREGORIUS IX. sub quo Prussia Anno 1233. Christianam Religionem amplexata est: Christiani, ejus Pontificis instinctu Hierosolymam, Nazaretum & Joppen recuperarunt. Fridericus II. Imperator ab hoc Pontifice, utpote Divinorum & humanorum jurium violator, anathematè perstringebatur. Ex eo etiam Pontificatus Gregorii insignis reddebatur, quod is libros Decretalium reliquo corpori Canonico superaddi curaverit. Decimus tertius, quem familia de Comitibus dedit, Pontifex erat ALEXANDER IV. qui totus in eo occupabatur, ut Christianos adversus Turcas armaret. Sed cum Veneti cum Januensibus mutuis armis colliderentur, spes orthodoxi orbis in anchoris non solutis hæsit. Quid memorem Decimum quartum, eundemque Pontificum gemina Innocentium XIII. de Comitibus, qui laudabilissimo triennii regimine sæculum explere visus: certè is Christianum orbem insigni beneficio complexus est, cum ex Illustrissima sua de Comitibus familia fulgidum sydus in astris reposuit Andream de Comitibus, Franciscanum Minoritam. Natus erat An. 1235. vigesimum ætatis annum agens monasticam vitam in oppido PGLI (octo circiter milliaribus Româ distat) ducere coepit: mox sanctitatis fama inclytus fulsit. Ea sui demissione erat, ut Purpuram ab Alexandro IV. & Bonifacio VIII. sapius oblatam, perpetuo respuerit; meritis, qui post mortem reponeretur inter Sanctos, qui adhuc vivus miraculis, sanctitatis prodigium ipsemet, inclarescebat. Cum itaque tot Pontifices hæc Illustrissima Familia dederit, Cardinalium numerum exactum quis inire queat? Inveniemus Bonifacium de Comitibus Cardinalem dictum à Leone IX. Joannem & Octavianum à Clemente III. Nicolaum à Gregorio IX. Jordanum ab Urbano IV. Andream à Bonifacio VIII. Lucium à Joanne XIII. Joannem à Sixto IV. Franciscum à Leone X. Carolum à Clemente VIII. Joannem Nicolaum ab Alexandro VII. Carolum nostrum de Comitibus, de quo hic fermo ab Innocentio XIII. &c. &c. Quam in Martis arenâ (ut ex innumeris unum attingam) præclarus enituit Torquatus de Comitibus, qui egregius Volo in Hispanico exercitu Tyrocinium militiæ posuerat: inde à Marchione Inojosa Mediolanensium Governatore Centuriæ præficietur: postea in Germaniam transgressus, cum generoso Volonum Italorum manipulo in Ferdinandi II. exercitu militabat: Ex Germania in

Bel-

Belgium descendebat, cataphractam legionem pro Cæsare conducturus. E Belgio rediit An. 1720. Pragensi prælio interfuit, ubi Christiana Religio de hæresi profligata triumphabat. An. 1721. sub Tyllio Pilsenam oppugnabat, & capti oppidi victor evaserat. Statim in Hungariam adversus Bethlenium Gaborem eundem erat. Cùm ad Neofolii obsidionem Buquojus heros, ab erumpentibus præfidiariis in insidias protractus, sedecim acceptis vulneribus (tot portis mors intrabat) occideretur, Torquatus pro cadavere retrahendo cùm pugnaret, in hostium manus incidit. Lytro redemptus, Urbis Olmuziensis in Moravia Præfectus à Ferdinando dicebatur; quam ille urbem adversus Bethlenium Gaborem tam strenuè propugnabat, ut is re infecta discederet. Anno 1622. Glacium in Silesia Torquatus expugnabat. Eodem anno in prælio apud Wimphenam (urbs est Sueviæ ad Nicrum) egregiè pugnabat, cùm Tyllius Catholici exercitus supremus Dux Georgium Fridericum Marchionem Durlacensem iusta acie vinceret. Postea ab Urbano VIII. in Italiam advocabatur, ut motibus in Rhœtia Catholicos inter & Calvinianos exortis, Pontificiis copiis eum summa potestate præficeret. Belli feliciter confecti proemium Ducatum Quadagnolæ à Pontifice tulit. In Germaniam cùm rediisset, supremum rei tormentariæ magistrum Ferdinandus denominabat. Statim magnum victoriæ momentum addidit, cùm Wallensteinus ad pontem Dessaviensem Anno 1624. Mansfeldii copias deleteret, qui etiam totâ mox Germania ejiciebatur. In bello Danico Torquatus Crempam in Hollatia Anno 1627. occupaverat. Wallensteinio brevi post ex morbo decumbente, vicariam totius exercitus præfecturam ejus loco Torquatus obtinuerat. Bellum Danicum nova belli tempestas, è Suecia confata, excipiebat, tunc Campi-Mareschallum Cæsar Torquatum voluit; qui mox in Pomeraniam properabat, ubi urbes Stolpam & Gartiam in eadem Pomerania, & Landspergam ad Wartham in Marchionatu Brandenburgico, Cæsareo milite occupabat; nec tamen à Boguslao Pomeraniæ Duce obtinere poterat, ut Stettinum in Cæsaris manus consignaret; imò Boguslaus, foederè occulto cum Gustavo Adolpho Rege Sueciæ inito, munitissimum Stettinum in Regis manus traderat, quam in urbem sedem belli diu destinaverat. Et ex hoc denique Germaniæ angulo Suecia vexillum in reliquam Germaniam sustulit. Circumspectissimus Torquatus, virium periculum faciendum non putabat, ne unius prælii infelici alea, nutantis Germaniæ rem, Protestantibus ad Suecorum promissam opem passim respicientibus, projiceret universam. Inde ex canceri doloribus graviter decubuerat, qui etiam morbus egregiæ ejus militiæ finem imposuit. In summorum meritorum proemium Torquato Ferdinandus concedebat, ut in avitis insignibus duo bellica tormenta, multis circumquaque vexillis pendentibus, locaret. Enimverò in eo maximorum Antecessorum suorum, ceu clarissimo virtutum speculo perpetuo defixus intuitu hæsit Eminentissimus noster Purpuratus Carolus de Comitibus, quos cùm sibi imitandos proponeret, virum denique orbi exhibuit, in quem omnia Majorum decora una confluisse videantur. Possidet Adriani I. Pontificis Maximi de Comitibus sapientiam: Adriani III. liberalitatem & beneficentiam. Gregorii IX. eximiam Jurisprudentiam: Victoris III. demississimam humilitatem: Innocentii II. in propugnandis Ecclesiæ juribus eximium zelum: Alexandri IV. in dilatandis Christianitatis finibus laudabilissimum studium: Benedicti VIII. magnanimitatem: Joannis XIX. justitiam: Innocentii XIII. (ut innumeros alios Illustrissimæ hujus Familiæ modesto silentio involvam) exercitam domi, forisque prudentiam. Tot virtutibus cùm inclaresceret Carolus de Comitibus, maluit tamen sol iste humilitatis nubibus obvelari, & in Monasterio P. P. Benedictinorum de Monte Cassino, quorum regulæ sese addixerat, privatus latere, quam in humanæ dignitatis apice constitutus, è ducali folio provinciarum jura definire. Sed sol iste suo se satis fulgore omnibus probabat; non potuit latere, quem tot virtutum radii ambiabant. Extremum Europæ Angulum splendida Caroli virtus ita pervadebat, ut Rex Lusitaniæ eo fulgore perstrictus, pre-

ces suas apud sacram sedem interponendas crederet, ut sol iste, decentissimo nativi coloris veste, croceâ purpurâ, indueretur. Solus Innocentius XIII. in eâ tribuendâ difficilis apparebat; nec tamen Rex Lusitanus, Romanorum Senatorum Ordo, & optimus quisque desistebant, donec suis consentientem precibus Pontificem haberent. Ergo Anno 1721. die 16. Junii in Consistorio secreto ingenti omnium gratulatione Cardinalis creabatur. Ex Castro S. Angeli festa tormentorum explosione ejus diei lætitia celebrabatur. Sacer etiam P. P. Benedictinorum de Monte Cassino Ordo Venetiis, Neapoli, Januæ &c. &c. campanarum festo sonitu, & accensis ignibus, & reliquis publici gaudii testimoniis sincerissimum gaudium exhibebant, quod sibi ex novo eo sydere Sacræ suæ Congregationi accedente, accrescebat; inde etiam Sacri ejus Ordinis Protector denominatus est; quem utique, utpote in ejus sinu educatus, eundem pleno peccatore professus, & Cardinalis factus, Regulæ retinentissimus, eximiæ charitatis visceribus nutrit, fovet, & curat. Felix sanè, & tērque quatērque Beatus Divi Benedicti sacer Ordo es, qui novo hoc, & aliis innumeris syderibus coruscas! Ex te (quæ quidem Felicitas tua sola est) prodierunt quinque supra triginta Pontifices. Sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales plures quàm CCCC. enumeras. Habuisti Sacræ tuæ Religionis Alumnos IV. Orbis Imperatores. XII. Reges. XXXXIV. Regia stirpe progenitos liberos. Regias Heroinas XXXX. Magni nominis Principes CCXLV. & eorum liberos MCXLVI. Possedisti, Sanctissime Ordo, aliquando Abbatias 37000. Prioratus 14000. Monialium Monasteria 15000.; in quorum aliquibus uno eodēque tempore ultra mille numerabantur Religiosi: In gloriæ folio collocasti Patriarchas quinquaginta & unum, septem millia Archiepiscoporum, quindecim millia Episcoporum. Produxisti Abbates ultra quindecim millia & septingentos, qui doctissimis scriptis orbem illustrarunt, dedisti quinquaginta & quinque Sanctorum millia; imò qui benignius calculum conficiunt, integram millionem, quinque millia & sexcentos enumerant, eosque inter viginti & quinque sanctos Pontifices: Ex te prodierunt, tuamque Regulam profitentur duodecim Ordines Monastici & totidem militares. Nunc novo sydere Eminentissimo Cardinale Carolo de Comitibus auctum te vides; cujus ut quàm longè saluberrimus in Orbem influxus esset, magnum Pœnitentiarium Innocentius XIII. dixerat. Enimverò Eminentissimus Carolus de Comitibus Ordinis S. Benedicti dignissimus est, qui è monte Cassino, in altissimo Ecclesiæ Vertice, unde omnibus luceat, collocatum se videat.

